

T.C.
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

KENTSEL AÇIK VE YEŞİL ALAN SİSTEMİ İÇERİSİNDE HOBİ
BAHÇELERİNİN TASARIM İLKELERİ VE YÖNETİMİ
ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Seçil ÇELİK

Danışman
Doç. Dr. Murat AKTEN

YÜKSEK LİSANS TEZİ
PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI
ISPARTA – 2018

©2018 [Seçil ÇELİK]

TEZ ONAYI

Seçil ÇELİK tarafından hazırlanan "Kentsel Açık Ve Yeşil Alan Sistemi İçerisinde Hobi Bahçelerinin Tasarım İlkeleri Ve Yönetimi Üzerine Bir Araştırma " adlı tez çalışması aşağıdaki jüri üyeleri önünde Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak başarı ile savunulmuştur.

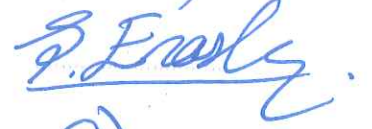
Danışman

Doç. Dr. Murat AKTEN
Süleyman Demirel Üniversitesi

Jüri Üyesi

Dr. Öğr. Üyesi Şehriban ERASLAN
Süleyman Demirel Üniversitesi

Jüri Üyesi

Dr. Öğr. Üyesi Nur Sinem PARTİGÖÇ
Pamukkale Üniversitesi

Enstitü Müdürü

Prof. Dr. Yasin TUNCER

TAAHHÜTNAME

Bu tezin akademik ve etik kurallara uygun olarak yazıldığını ve kullanılan tüm literatür bilgilerinin referans gösterilerek tezde yer aldığını beyan ederim.

Secil ÇELİK

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
İÇİNDEKİLER	i
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
TEŞEKKÜR	v
ÇİZELGELER DİZİNİ	vi
ŞEKİLLER DİZİNİ	vii
KISALTMALAR	x
1. GİRİŞ	1
1.1. Hobi Bahçesi Kavramı ve Önemi	3
1.1.1. Hobi bahçeleri	6
1.1.2. Hobi Bahçesi/Küçük Kent Bahçesi veya Tahsisli Bahçe	7
1.1.3. Hobi Bahçelerinin Diğer Bilim Alanları İle İlişkisi	9
1.1.3.1. Hobi Bahçesi ve Rekreasyon/Spor Bilimleri İlişkisi	9
1.1.3.2. Hobi Bahçesi ve Sosyoloji (Kent Sosyolojisi) İlişkisi	9
1.1.3.3. Hobi Bahçesi ve Psikoloji İlişkisi	11
1.1.3.4. Hobi Bahçesi İle Yönetim, Ekonomi ve Kamu Yönetimi Bilimleri İlişkisi	11
1.2. Hobi Bahçesini Destekleyen Kavramlar	12
1.2.1. Kentsel Tarım	12
1.2.2. Ekolojik Tarım	13
1.2.3. Sürdürülebilir Tarım	13
1.2.4. Permakültür	14
1.3. Hobi Bahçesi Planlama İlkeleri	16
1.3.1. Hobi Bahçesi Toplumsal Yapı İlkesi	16
1.3.2. Çevresel Şartlar	17
1.3.3. Altyapı	18
1.3.4. Planlama ve Uygulama	18
1.3.5. Yer Seçim İlkeleri	19
1.3.6. Alan Kullanım Ölçütleri	20
1.3.7. Parsel Büyüklüğü	21
1.4. Hobi Bahçelerinin Tasarım İlkeleri	22
1.4.1. Yer Tespiti	22
1.4.2. Güvenlik	23
1.4.3. Erişilebilirlik/Ulaşılabilirlik	24
1.4.4. Güneşlenme Süresi	26
1.4.5. Su Kaynakları	26
1.4.6. Toprak Yapısı	26
1.4.7. Çoklu Kullanım	27
1.4.8. Çit Kullanımı	27
1.4.9. Kulübe/Barınak Tiplerinin Mimari ve Teknik Özellikleri	29
1.4.10. Toplu Hobi Bahçelerinde Yol, Yürüyüş Yolu, Bisiklet Yolu Planlaması	30
1.4.11. Otopark, Çocuk Oyun Alanı, Spor Tesisi	33
1.4.12. Hobi Bahçelerinin Alt Yapı Planlaması	35
1.4.13. Hobi Bahçelerinin Hizmet İşletmeleri	37

1.5. Hobi Bahçeleri Yönetimi ve Mevzuat İçerisindeki Yeri.....	39
1.6. Kavramsal Değerlendirme.....	46
2. KAYNAK ÖZETLERİ	47
3. MATERYAL ve YÖNTEM.....	55
3.1. Materyal	55
3.2. Yöntem	67
3.2.1. Çalışma Alanı, Analizi ve Veri.....	68
3.2.2. Örneklem Seçimi ve Ölçme Tekniğinin Belirlenmesi.....	70
4. BULGULAR.....	72
4.1. Araştırma Alanına Ait Bulgular	72
4.2. Kullanıcı Görüşleri, Talep Düzeyine ve Uzman Bakış Açısına Yönelik Bulgular	80
4.2.1. Hobi Bahçesi Kullanıcılarına Yönelik Araştırma Bulguları.....	80
4.2.2. Hobi Bahçesi Olmayanlara yönelik Talep Beklenti Ölçeği Araştırma Bulguları	104
4.2.3. Hobi Bahçesinin Teknik Değerlendirme Ölçeği Araştırma Bulguları ...	119
5. SONUÇ ve ÖNERİLER.....	133
KAYNAKLAR	143
EKLER.....	149
ÖZGEÇMİŞ	166

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

KENTSEL AÇIK VE YEŞİL ALAN SİSTEMİ İÇERİSİNDE HOBİ BAHÇELERİNİN TASARIM İLKELERİ VE YÖNETİMİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Seçil ÇELİK

Süleyman Demirel Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Murat AKTEN

Bu araştırma Hobi Bahçelerinin kentsel açık ve yeşil alan sistemi içinde tasarım ilkelerini ortaya koymak üzere yapılmıştır. Araştırma kapsamında Denizli ilinde bulunan, belediyeye bağlı olarak faaliyet gösteren bir hobi bahçesi ile özel bir girişim tarafından işletilen bir hobi bahçesi olmak üzere iki hobi bahçesinin kullanıcıları üzerinde anket yöntemi ile ilgili tasarım ve yönetim ilkelerine yönelik araştırma gerçekleştirilmiştir. Araştırmada aynı zamanda hobi bahçesi kullanıcısı olmayanlara yönelik talep yönünü belirlemek amacı ile ve uzman görüşlerini ortaya koymak üzere anketlerde uygulanarak farklı bakış açıları ile de hobi bahçesinin yönetim ve tasarım ilkeleri araştırılmıştır. Araştırmada örneklem sayısı 330'dur. Elde edilen verilere frekans testleri ve fark testleri uygulanarak gruplar arası farklılıklar ölçülmüştür. Ulaşılan sonuçlar hobi bahçelerinin tarımsal ürün beklentisinden ziyade sosyal faydaların gözetildiği üzerine olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Hobi Bahçesi, Açık Yeşil Alan, Topluluk Bahçeleri

2018, 166 sayfa

ABSTRACT

M.Sc. Thesis

A RESEARCH ON DESIGN PRINCIPLES AND MANAGEMENT OF HOBBY GARDENS IN THE URBAN OPEN AND GREEN SPACE SYSTEM

Seçil ÇELİK

**Süleyman Demirel University
Graduate School of Natural and Applied Sciences
Department of Landscape Architecture**

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Murat AKTEN

The study aims to reveal the design principles of hobby gardens within open and green areas in urban areas. As the method of this study, a comprehensive questionnaire has been made including users and non-users of two hobby gardens vary as regards their management. Different points of view depends on users' profiles, management types, etc. have been researched by this questionnaire in these gardens. One of these gardens is operated by a special initiative and other one is affiliated by municipality. The number of samples is 330 in the study. As special analyses techniques, the frequency tests and different tests are applied to measure the variance between two groups. According to the obtained results, hobby gardens are designed for social utilities rather than agricultural production expectations.

Keywords: Hobby Garden, Outdoor Green Area, Community Gardens

2018, 166 pages

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitiminin her döneminde bilgilerinden ve tecrübelerinden faydalandığım, çalışmalarımın her aşamasında yardımlarını esirgemeyen ayrıca yanında çalışmaktan onur duyduğum danışman hocam sayın Doç. Dr. Murat AKTEN'e teşekkür ederim.

Çalışmalarım her aşamasında bana yardımcı olan Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Murat ZENGİN hocama, Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir Bölge Planlama Bölümü Öğretim Üyesi Dr. Nur Sinem PARTİGÖÇ hocama verdikleri desteklerden dolayı teşekkür ederim. Araştırmanın istatistiksel analizleri konusunda yardımcı olan Öğr. Gör. Dr. Hamza KANDEMİR'e ayrıca teşekkür ederim.

Tezım sırasında manevi desteğini esirgemeyen ve her zaman yanımda olan aileme, eşime sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Seçil ÇELİK

ISPARTA, 2018

ÇİZELGELER DİZİNİ

	Sayfa
Çizelge 1. Marmara ve Ege bölgelerinde yer alan hobi bahçeleri	53
Çizelge 2. Hobi bahçesi kullanıcılarına yönelik araştırmanın demografik bulguları	80
Çizelge 3. Hobi bahçesi kullanıcılarına yönelik araştırmanın normallik testi analizi	95
Çizelge 4. Hobi bahçesi kullanıcılarının cinsiyete göre değerlendirmelerinde Mann-Whitney U testi.....	96
Çizelge 5. Hobi bahçesi kullanıcılarının medeni duruma göre değerlendirmelerinde Mann-Whitney U testi.....	97
Çizelge 6. Hobi bahçesi kullanıcılarının çocuk sahipliğine göre değerlendirmelerinde Mann-Whitney U testi.....	98
Çizelge 7. Hobi bahçesi kullanıcılarının yaşlarına göre değerlendirmelerinde Kruskal Wallis testi.....	99
Çizelge 8. Hobi bahçesi kullanıcılarının mesleki alanlarına göre değerlendirmelerinde Kruskal Wallis testi.....	101
Çizelge 9. Hobi bahçesi kullanıcılarının gelir düzeylerine göre değerlendirmelerinde Kruskal Wallis testi.....	102
Çizelge 10. Hobi bahçesi kullanıcılarının algıladıkları iş yoğunluğuna göre değerlendirmelerinde Kruskal Wallis testi.....	103
Çizelge 11. Hobi bahçesi olmayanlara yönelik talep beklenti ölçeği demografik bulgular.....	104
Çizelge 12. Hobi bahçesi talep beklenti ölçeği normallik testi tablosu	112
Çizelge 13. Hobi bahçesi kullanıcıları olmayanların cinsiyete göre değerlendirmelerinde Mann-Whitney U testi.....	113
Çizelge 14. Hobi bahçesi kullanıcıları olmayanların medeni duruma göre değerlendirmelerinde Mann-Whitney U testi.....	114
Çizelge 15. Hobi bahçesi kullanıcıları olmayanların çocuk sahibi olup olmasına göre değerlendirmelerinde Mann-Whitney U testi.....	115
Çizelge 16. Hobi bahçesi kullanıcıları olmayanların yaşlarına göre değerlendirmelerinde Kruskal Wallis testi.....	116
Çizelge 17. Hobi bahçesi kullanıcıları olmayanların çocuk sayısına göre değerlendirmelerinde Kruskal Wallis testi.....	116
Çizelge 18. Hobi bahçesi kullanıcıları olmayanların meslek gruplarına göre değerlendirmelerinde Kruskal Wallis testi.....	117
Çizelge 19. Hobi bahçesi kullanıcıları olmayanların gelir düzeylerine göre değerlendirmelerinde Kruskal Wallis testi.....	118
Çizelge 20. Hobi bahçesi kullanıcıları olmayanların algıladıkları iş yoğunluğuna göre değerlendirmelerinde Kruskal Wallis testi.....	119
Çizelge 21. Hobi bahçesinin teknik değerlendirmesi ölçeği demografik bulgular ..	120
Çizelge 22. Hobi bahçesi teknik personel değerlendirme ölçeği normallik testi tablosu	131
Çizelge 23. Hobi bahçesi teknik personel değerlendirmesinde, teknik alanlara göre Kruskal Wallis testi.....	132

ŞEKİLLER DİZİNİ

	Sayfa
Şekil 1. İngiltere’de “Guninea Gardes” görseli.....	4
Şekil 2. Bütüncül permakültür yaklaşımı.....	15
Şekil 3. Topluluk bahçesi uygunluk kriterleri.....	23
Şekil 4. Hobi bahçeleri çit tercihleri	28
Şekil 5. Hobi bahçelerinde kullanılan kulübe	29
Şekil 6. Hobi bahçelerinde kullanılan kulübelerin toplu görünümü	30
Şekil 7. Ayırışmış granit	31
Şekil 8. Geri dönüşümlü yol	31
Şekil 9. Odun talaşı/artığı yol	32
Şekil 10. Çakıl yol.....	32
Şekil 11. Yuvarlık beton taşlı basamaklar/ kare basamaklı taşlar	33
Şekil 12. Otopark, çocuk oyun parkı-1	34
Şekil 13. Otopark, çocuk oyun parkı-2	34
Şekil 14. Çocuk oyun alanı	35
Şekil 15. Yeşil Altyapı İşleyiş Süreci	37
Şekil 16. Hobi bahçesi hizmet öncelikleri planlaması	38
Şekil 17. Örnek yönetim binası (scott county tarih kurumu (SCHS) topluluk bahçesi kulübü).....	38
Şekil 18. New York topluluk bahçesi görselleri	48
Şekil 19. Almanya allotment bahçeleri görselleri.....	50
Şekil 20. Fransa Jardins Partagés (Şehir Bahçeciliği) görseli.....	50
Şekil 21. Beykoz hobi bahçesi konumu ve görseli	51
Şekil 22. İstanbul Bahçetepe Hobi Bahçeleri.....	51
Şekil 23. Çengelköy doğa bahçesi	52
Şekil 24. Denizli İl Merkezi	56
Şekil 25. Merkezefendi Hobi Bahçesinin ülke–bölge –il ve ilçe sınırları içindeki yeri.....	57
Şekil 26. Merkezefendi Hobi Bahçesinin 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı	58
Şekil 27. Merkezefendi Hobi Bahçesinin 1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planı	58
Şekil 28. Merkezefendi Hobi Bahçesinin 1/2000 ölçekli uydu görüntüsü.....	59
Şekil 29. Merkezefendi Belediyesi hobi bahçesi görselleri	60
Şekil 30. Gökpınar Hobi Bahçesinin ülke – bölge –il ve ilçe sınırları içindeki yeri .	61
Şekil 31. Gökpınar Hobi Bahçesi 1/25000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı.....	62
Şekil 32. Gökpınar Hobi Bahçesi 1/2000 ölçekli Uydu Görüntüsü	64
Şekil 33. Gökpınar hobi bahçeleri evleri.....	64
Şekil 34. Gökpınar hobi bahçeleri okçuluk-sinema	64
Şekil 35. Gökpınar Hobi Bahçeleri Restoran Hizmetleri.....	65
Şekil 36. Gökpınar Hobi Bahçeleri Butik Hayvan Yetiştiriciliği	66
Şekil 37. Gökpınar Hobi Bahçeleri Peyzaj Tasarım Örnekleri	67
Şekil 38. Merkezefendi iklim grafiği	69
Şekil 39. Merkezefendi sıcaklık grafiği	69
Şekil 40. Bakı Analizi	72
Şekil 41. Eğim Analizi	73
Şekil 42. Yükseklik Grupları Haritası.....	74
Şekil 43. Arazi Kabiliyeti Yetenek Sınıfları Haritası.....	75
Şekil 44. Arazi Kullanım Durumu Haritası.....	76

Şekil 45. Büyük toprak grupları haritası	77
Şekil 46. Erozyon durum haritası	78
Şekil 47. Toprak Derinliği Haritası	79
Şekil 48. Hobi bahçesinin kullanım amacı	81
Şekil 49. Hobi bahçesinin kullanıcıları	82
Şekil 50. Hobi bahçesi güvenlik yeterliliği	82
Şekil 51. Hobi bahçesinin şehir merkezine uzaklığı	82
Şekil 52. Hobi bahçesine ulaşım	83
Şekil 53. Hobi bahçesi büyüklük tercihi	83
Şekil 54. Toplu hobi bahçelerinin, bahçeler arası genişlik tercihi	84
Şekil 55. Hobi bahçelerinde, bahçeler arasındaki yolların yapısı hakkında kullanıcıların tercihleri	84
Şekil 56. Hobi bahçelerinin ortak kullanım alanlarının ulaşımına ilişkin uygunluk değerlendirmesi	85
Şekil 57. Daha önce tarımsal ürün yetiştirilmesi	85
Şekil 58. Daha önce peyzaj bitkisi yetiştirilmesi	85
Şekil 59. Hobi bahçesi kullanıcılarının bahçede yetiştirdikleri ürünlerin satışı	86
Şekil 60. Hobi bahçesinde yetiştirilen ürünleri satma düşüncesi	86
Şekil 61. Hobi bahçesinde yetiştirilen ürünler bitkilerde hormon veya kimyasal kullanımı	87
Şekil 62. Tohum, toprak, gübre, alet ve ekipmanları ortak kullanımı	87
Şekil 63. Hobi bahçesinde yetiştirdiğiniz ürünler için profesyonel yardım alımı	87
Şekil 64. Hobi bahçesi işletmesi ve yönetiminin yardımcılığı	88
Şekil 65. Hobi bahçesinde yetiştirilen ürünler için ziraat mühendisinden yardım alma talebi	88
Şekil 66. Hobi bahçesinde yetiştirilen ürünler için peyzaj mühendisinden yardım alma talebi	89
Şekil 67. Hobi bahçesi yönetimi tarafından bilgilendirme toplantısı yapılmasına ilişkin görüş	89
Şekil 68. Hobi bahçesine gitme sıklığı	89
Şekil 69. Hobi bahçesinde geçirilen vakit	90
Şekil 70. Hobi bahçesinin mevsimlik kullanımı	90
Şekil 71. Hobi bahçesinde konaklama kulübesi gerekliliği	91
Şekil 72. Hobi bahçesinde konaklama kulübesi sahipliği	91
Şekil 73. Konaklama kulübesi gerekliliği	91
Şekil 74. Hobi bahçesinin sınırlarının belirlenmesi için kullanılacak malzemenin tipi	92
Şekil 75. Hobi bahçesi aydınlatması	92
Şekil 76. Hobi bahçesinde olması istenen ortak alanlar	93
Şekil 77. Hobi bahçesinin genel temizliği	93
Şekil 78. Hobi bahçesinin altyapısından memnuniyet	93
Şekil 79. Hobi bahçesinin psikolojik olumlu etkisi	94
Şekil 80. Hobi bahçesinin kira sözleşmesi varlığı	94
Şekil 81. Hobi bahçesinin sözleşme süresi	94
Şekil 82. Hobi bahçesi talebi	104
Şekil 83. Hobi bahçesi kullanım amacı	105
Şekil 84. Hobi bahçesinin kullanıcıları	105
Şekil 85. Hobi bahçelerinde güvenlik hizmeti	105
Şekil 86. Hobi bahçesinin şehir merkezine uzaklığı	106
Şekil 87. Hobi bahçesine ulaşım	106

Şekil 88. Hobi bahçesinin alan büyüklüğü.....	107
Şekil 89. Hobi bahçeleri arasındaki yolun yapısı.....	107
Şekil 90. Tarım ürünü yetiştirme tecrübesi.....	107
Şekil 91. Peyzaj bitkisi yetiştirme tecrübesi.....	108
Şekil 92. Hobi bahçesinde kimyasal ilaç, hormon kullanımı.....	108
Şekil 93. Hobi bahçesinde uzman yardımı.....	108
Şekil 94. Hobi bahçesinde ziraat mühendisi ve peyzaj mimarından yardım.....	109
Şekil 95. Hobi bahçeni yönetim birimi.....	109
Şekil 96. Hobi bahçesi kullanım sıklığı.....	110
Şekil 97. Hobi bahçesinde geçirilen süre.....	110
Şekil 98. Hobi bahçesine gidilen mevsim.....	110
Şekil 99. Hobi bahçesinde konaklama kulübesi.....	111
Şekil 100. Hobi bahçesi sınırı.....	111
Şekil 101. Hobi bahçesinde olması gereken tesisler.....	111
Şekil 102. Hobi bahçesinin olumlu etkisi.....	112
Şekil 103. Hobi bahçesinin kurucusu.....	120
Şekil 104. Hobi bahçesi mülkiyeti ve ücreti.....	121
Şekil 105. Hazine arazisine hobi bahçelerinin tahsisi.....	121
Şekil 106. Hobi bahçelerinin yönetimi.....	121
Şekil 107. Hobi bahçesi tesisleri.....	122
Şekil 108. Hobi bahçesi lokasyonu.....	122
Şekil 109. Hobi bahçesi alan büyüklüğü.....	123
Şekil 110. Hobi bahçesinde bulunan yapı.....	123
Şekil 111. Hobi bahçesinin su kaynağı.....	123
Şekil 112. Hobi bahçesinde yetiştirilen bitkiler.....	124
Şekil 113. Hobi bahçesi yüzey eğimi.....	124
Şekil 114. Hobi bahçelerinin arazi sınıfı.....	125
Şekil 115. Hobi bahçesinin konumu.....	125
Şekil 116. Hobi bahçesi çevresinde bulunmaması gerekenler.....	125
Şekil 117. Hobi bahçesinin kent imar planında yeri.....	126
Şekil 118. Hobi bahçesinin ekosisteme etkisinin değerlendirilmesi.....	126
Şekil 119. Hobi bahçesi yönetmeliği.....	127
Şekil 120. Bitki yetiştiriciliğinin psikolojik etkisi.....	127
Şekil 121. Hobi bahçesinin kent yeşil alan oranına katkısı.....	128
Şekil 122. Hobi bahçesinin kent iklimi ve ekosistemine etkisi.....	128
Şekil 123. Hobi bahçelerinin toplumsal etkisi.....	128
Şekil 124. Hobi bahçesinin ket doğasına etkisi.....	129
Şekil 125. Hobi bahçelerinin atıl arazinin değerlendirilmesi.....	129
Şekil 126. Hobi bahçelerinin kentsel açık yeşil alana dahil edilmesi.....	130
Şekil 127. Hobi bahçesi kullanım türü.....	130

KISALTMALAR

ABD	Amerika Birleşik Devletleri
AB	Avrupa Birliği
BM	Birleşmiş Milletler
RUAF	Resource Centre for Urban Agriculture and Food Security
IFOAM	International Federation Of Organic Agriculture Movements
ACGA	The American Community Gardening Association
PAC-gardens	Public- Access Community Gardens
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
MTBH	Merkezefendi Belediyesi Toplu Hobi Bahçesi
GHB	Gökpınar Hobi Bahçeleri

1. GİRİŞ

İnsanoğlu, öncelikle bedensel ihtiyaçları olmak üzere tüm ihtiyaçlarını ilişki içinde olduğu çevresinden karşılamaktadır. Buna karşın eline geçen tüm doğal kaynakları istediği biçimde sorumsuzca kullandığı için önemli çevre sorunları ile yüz yüzedir. Tarımsal ve tıp bilimindeki gelişmeler, nüfus artışına neden olmuş ve bunun devamında doğa üzerindeki baskı artmıştır. Çevre sorunlarının sebepleri alışkanlıklar, yaşam biçimleri, düşünceleri, inançları, değerleri ile insan ve onun ortaya koyduğu siyasi, iktisadi ve kültürel yapılarıdır. Tüm bunlarla birlikte yaşam alanları, var olan hızlı değişimlerden etkilenmiş ve önemli bir tahribata maruz kalmıştır (Purutçuoğlu ve Doğan, 2017). Bu tahribatla, kentsel mekanlarda yeşil alanlar, doğal çevre ve tarihsel dokunun zarar görmesi hayatı giderek zorlaştırmakta, doğa insan ilişkilerini zayıflatmakta, bu durum da şehirlerde ekolojik sorunların ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Ortaya çıkan bu sonuçlar günümüz kent yaşamında, kentsel gelişimin denetimden uzak gelişime ve değişime terk edildiğini, kentsel alanlarda doğal nitelikleri korunan alanlar hala mevcuttur (Korkut vd., 2017). İnsanın doğaya olan tahribatı, kentleşme ile birlikte üst düzeylere ulaşmıştır. Doğa ile iletişi kesilen insan tekrar doğaya dönmek, nefes almak, organik ve güvenilir gıda ürünlerine ulaşmanın yollarını aramaya başlamıştır. Bu ihtiyacı gidermek üzere kent yönetimi açık yeşil alan oranını arttırmak ve insanın uzaklaştığı doğal çevreyi ona tekrar sunmaya çalışmaktadır.

Açık yeşil alanlar, insan ile doğa arasındaki dengenin tekrar sağlanmasında ve kentsel hayat şartlarının iyileştirilmesinde önemli bir yere sahiptir. Açık ve yeşil alanlar aynı zamanda, şehir içinde ve kırsal yapıdaki yerleşim yerlerinde, insanın farklı rekreatif ihtiyaçlarını için faydalandıkları küçük-büyük alan ve boşluklardır. Bu tip yerler kentlilerin fiziki ve ruhsal ihtiyaçları için dinlenme, eğlenme, spor yapma gibi etkinliklere imkan tanımaktadır (Aytin ve Korkut, 2015). Kentsel doku içinde doğal, iktisadi ve sosyal açıdan birçok işlevleri üstlenen açık ve yeşil alanların kent tasarımı ve planında çok önemli bir yeri vardır. Kent planlamasının başarıya ulaşabilmesi için önemli bir planlama aracı olan açık ve yeşil alanlar, kentsel tasarımda doluluk ve boşluk dengesini sağlayan, şehrin fiziki yapısını ortaya koyan ve şekillendiren temel alan kullanımlarından biridir. Aynı zamanda tasarımı ve

planlamasında diğer alan kullanımlarını bütünüleştiren bir denge unsurudur (Manavoğlu ve Ortaçeşme, 2015).

Geleceğin yaşanabilir ve sürdürülebilir şehirleri canlıların hem biyolojik ihtiyaçlarının hem de psikolojik ve sosyal ihtiyaçların da karşılanması gerekir. Yaşanabilir kent yapısı; kentsel tasarımda, ulaşımda, enerji ve su kaynaklarının kullanımında sürdürülebilir çözümler, kırsal-kent-çevre aktörleri arasında bir denge yaratmak gibi kabulleri içerir. Doğa ile kent ilişkisinde, sürdürülebilir kentler, doğal ve yapay alanlarda doğallık niteliklerin yükseltilmesi için tasarılanan şehirler ile kurulabilecektir (Tosun, 2017). Sürdürülebilir kentsel tasarım uygulamalarından biri de hobi bahçeleridir. Hobi bahçeleri tekil biçimde, kullanıcının kendine ait arazide oluşturduğu biçimde olabileceği, gelişmiş ülkelerde 200 yıla yakın geçmişi olan toplu biçimde de olabilmektedir. Bu biçimde olan hobi bahçeleri alan yazında topluluk bahçeleri olarak adlandırılmaktadır.

Son 20 yıla yakın bir zamanda Türkiye’de hızlı biçimde hobi bahçeleri oluşturulmaya başlanmıştır. Türkiye’deki toplu hobi bahçeleri yeni yapılanmasından dolayı yeterli teknik ve hukuki dayanaklara tam olarak sahip değildir. Yabancı literatürde hobi bahçeleri, Marsh vd. (2017)’ne göre topluluk bahçeleri (toplulu hobi bahçeleri) ile ilgili literatür oldukça geniştir ve odaklandığı konular sürdürülebilir gıda üretimi, gıda güvenliği, kentleşme, iklim değişikliği, sağlıklı beslenme, toplumsal dayanıklılık ve sosyo-ekonomik gelişimi düşük alanlarda bahçelerin faydaları gibi çevresel ve sosyal etkileri kapsamaktadır. Topluluk bahçeleri genellikle topluluk kalkınma ilkleri üzerine kurulmaktadır ve bunlar hem gıda üretiminin sosyo-kültürel yönlerini temsil eder hem insanın beslenmesini sağlar hem de insanlar ile doğa arasında ilişki kurarlar. Gerçekten de, topluluk bahçeleri literatüründe toplumsal kaynaşmadan sağlığa kadar değişen nedenlerden ötürü toplumsal faydaları hakkında bilgi vermektedir. İngiltere’de bazı bölgelerde yaşlı insanlar için ortak bahçeciliğin faydaları konusundaki çalışmalarda bahçelerin terapötik (tedavi bilimi) peyzaj yaklaşımı uygulandığı görülmüştür (Marsh vd., 2017). Yabancı literatürde var olan yaklaşıma bakıldığında benzer odakları noktaları bakımından Türkiye’de de toplulu hobi bahçeciliğinin geliştiği ifade edilebilir.

Türkiye’de gelişmekte olan hobi bahçeciliğinin daha bilimsel ve teknik bir şekilde gelişmesine olanak vermek amacı ile bu çalışmanın tasarımı yapılmıştır. Tasarlanan bu çalışmada yöntem olarak nicel analiz teknikleri, üç ayrı hedef grubu için oluşturulan anket vasıtası ile elde edilen veriler üzerinde uygulanacaktır. Verilerin analiz edilmesi ile beklenen sonuçlar; hobi bahçeciliği kullanıcılarının, hiç hobi bahçeci olmayıp bu yapıları talep edecekler ve hobi bahçelerinin uzmanlar tarafından değerlemesinde demografik özelliklerine göre farklılıkların olup olmadığıdır. Elde edilmesi hedeflenen diğer bir sonuç ise; hobi bahçelerinin Şehir Plancılığı, Peyzaj Mimarlığı, Ziraat Mühendisliği Ve Kent Yönetimi bakımından puanlandırma sonuçları ile değerlendirme ve beklentilerin ortaya konulmasıdır.

1.1. Hobi Bahçesi Kavramı ve Önemi

Hobi bahçeleri kentte yaşayanların serbest ve boş zamanlarında genellikle sebze ve meyve üretimi için kullandıkları küçük tarım parselleri olarak tanımlanmaktadır. Genel olarak yerel yönetimler tarafından planlama ve tasarımı yapıp yine yerel yönetim tarafından yönetilen yerlerdir. Büyük bir kısmı kamu arazilerinde yer alan hobi bahçeleri; seyir amaçlı, oyun alanları imkânı sunan halk bahçeleridir. Hobi bahçeleri kentli bireye doğa ve yeşil alan ile birlikte olabileceği, bu sayede dinlenebileceği, kentleşmenin olumsuz etkilerinden korunup olumlu duyguları yansıtabileceği, sevdikleri ile beraber vakit geçirebileceği bir alan oluşturma gayretiyle ortaya çıkan rekreasyonel alanlardır. Hobi bahçeleri küçük bahçe tesisi, halk bahçeleri, kent bahçeleri gibi farklı adlarla da isimlendirilir (Yılmaz vd., 2009). Bu bahçeler şehir içinde veya şehrin yakınlarında kurulan şehirlinin tarımla buluştuğu boş zaman değerlendirme yerleridir. Hobi bahçelerinin geçmişi eskiye dayanmaktadır. Batı ülkelerinde 18. yüzyıla kadar eskiye gitmektedir, Türkiye’de ise 20. yüzyılın sonlarına doğru ortaya çıkmaktadır. Hobi bahçelerinin bugünkü anlam ve önemi ile ilk ortaya çıktığı yer İngiltere’dir. Türkiye’de ise ilk örnek il Bursa’dır (Aliağaoğlu ve Alevkaya, 2017).

İngiltere’de 1750’lerde Birmingham şehrinde “Guninea Gardes” adı ile bilinen hobi bahçeleri kuşak şeklinde ortaya çıkmış 1830’lu yıllarda kentsel yerleşime açılmıştır. İngiltere’de hobi bahçeleri aslında hayır yapmak amacı ile kurulmuş, bu sayede az gelirlili işçilere destek sağlamak amaçlanmıştır. Günümüzde hobi bahçeciliği devam

etmekte ve 0.8-4.0 ha alan büyüklükleri ile kentlerin ortasından dış bölgelere kadar birçok yerde bulunmaktadır. 21. yy. başlarına kadar İngiltere’de 77000 bahçe bulunduğu bilinmektedir (Önder ve Polat, 2008).

Şekil 1. İngiltere’de “Guninea Gardes” görseli (URL 1)

Hobi bahçelerinin teknik olarak tanımlaması ise şu şekildedir; Hobi bahçelerinin teknik tanım yaklaşımına bakılacak olursa; toprağı özel olarak taşınan, suyu olan, çapalanarak hazır hale getirilmiş, drenajı sağlanmış alanlardır. Hobi bahçesi uğraşı olan kişi tarım ilacı ve kimyasal gübre kullanmaksızın istediğı biçimde çiçek bahçesi veya sebze üretimi için faaliyette bulunabilir. Hobi bahçelerinde bulunması gerekenler ise; giriş kontrol binası, idari ve personel binası, otopark, parseller, kameriye ve oturma bankı, depo, çöp kutusu, su deposu gibi kullanımlardır. Hobi bahçelerinin sabit yatırım giderleri ise; çapa, kürek, hortum, damla sulama sistemi, gübre, tohum, fide, teknik destek, bilgilendirme şeklinde işletme giderleri vardır. Su tüketimi ise 50m²’lik parsel için günlük 150 litre, 25m² parsel için 100 litre olacağı tahmin edilmiştir. Bu bahçelerin yıllık kiralama bedeli için ise 1000-1600 TL kiralama bedeli öngörülmüştür. Tüm bu faaliyetler için ihtiyaç olan alan büyüklüğünün ise 5000 m² olması gerekmektedir (Altay vd., 2014). Kentsel tarım anlayışının benimsenmesi için hobi bahçelerinin özendirilmesi (Korkut vd., 2017) öncelikli adım olmalıdır.

Hobi bahçelerinin ortaya çıkmasında sağlık gereksinimleri de etkili olmuştur. Bu ihtiyaçları karşılamak üzere hobi bahçelerinin tasarlanabileceğı alanlar, alan yönetimlerinin içine girmiştir. Hobi bahçeleri günümüzün hastalıklarından olan obeziteyi önleyici etkisi vardır. Hobi bahçelerinde yetiştirilen ürünler sağlıklı olmakla beraber bu ürünleri yetiştirmek için harcanan fiziksel aktivite obeziteyi

azaltıcı etkiye sahip olmaktadır. Bazı çalışmalar hobi bahçeciliği yapanların diğer olmakla beraber bu ürünleri yetiştirmek için harcanan fiziksel aktivite obeziteyi azaltıcı etkiye sahip olmaktadır. Bazı çalışmalar hobi bahçeciliği yapanların diğer bireylere göre daha fazla sebze tükettiğini ortaya koymaktadır. Bu meşguliyet aynı zamanda stres azaltıcı etkiye de sahip, yardımlaşmayı arttırıcıdır ve bu yönü ile sosyal ilişkiler artar ve şiddet azalır. Bireyde huzuru sağlar ve yetiştirdiği ürünleri paylaşması, paylaşımcı bir birey olmasını sağlar (Küçükali vd., 2016).

Psikiyatri alanında yapılan bir çalışmada, son yetişkinlik geçiş dönemi ile ileri yetişkinlik sonrası dönem aralığındaki 65 yaş ve üstü yaş aralığında olanlar emeklilik ve sağlık sorunları ile mücadele etmek için hobi bahçesi uğraşı yapmak, deneyimlerini yazmak gibi ilaçsız tedavi tercih etmektedirler (Aktu, 2016). Erzurum'da yapılan bir araştırmada halkın boş zamanlarını değerlendirmek için %61'i hobi bahçesi talebinde bulunmaktadır (Yılmaz ve Zengin, 2009).

Okul öncesi eğitim alanında yapılan bir araştırmada öğretmen görüşleri içinde hobi bahçesi tasarımı bir alanın olması, bu alanda sebze ve meyvelerin yetiştirme süreçlerini okul öncesi çocuklara görsel olarak takip etme imkanının sağlanmasını ifade etmektedirler (Aslan vd., 2015).

Türkiye'de hobi bahçelerinin kuruluşu belediyeler ve özel kuruluşların tespit ettiği alanlarda kurulmaktadır. Oysa hobi bahçelerinin yerleri, şehir planlarında belirtilmelidir ve sadece bu amaca yönelik alanların bulunması gerekir. Bunun yanında kent yoğunluğu ve düzensizliğinden olumsuz etkilenen insanların sosyal rahatlama yaşayacağı alanlara ulaşmaları mümkün olmalıdır. Bu şekilde kent içi ya da bitişindeki (mücvir alan) var olan kamu alanlarının, alan kimlikleri korunarak yapılaşmanın önüne geçilmesi sağlanmalıdır (Aksoy, 2016). Daha önceki bölümlerde bahsedilen ifade edilen insan sağlığına olumlu katkı, psikiyatrik destek sağlama, ilaçsız tedaviye imkan sağlanması ve bireyin küçük yaştan itibaren yetişme ortamına sağladığı katkılarının yanında planlı kentleşmeye de olumlu etkileri bulunmaktadır.

Hobi bahçeleri genel olarak kişiselleştirilmiş ve bireyin kendi ihtiyacına yönelik olarak, kişinin paradigmasına göre şekillenmektedir. Bu noktada kişiselleştirilmiş hobi bahçesi ile toplu hobi bahçelerinin arasındaki farka değinmek gerekecektir.

Bir hobi bahçesini özel bir bahçeden ayıran şey, bir bakıma mülkiyet, erişim ve demokratik kontrol derecesine göre bir kamu bahçesidir. Hobi bahçeleri, birçok ülkede hem kentsel hem de kırsal bölgelerdedir. Yerel ihtiyaçlara göre sunulan ürüne göre değişirler. Bazıları açık alan ve yeşil alan sağlar. Bazen yerel bir topluluk için ucuz sebzeler sağlarlar. Kentlerin yayılması ve bunun sonucunda arazi kıtlığı ile birlikte, toplumsal bahçelere olan talep gün geçtikçe artmaktadır. Hobi bahçeleri artık uluslararası bir fenomen olarak kabul edilmektedir ve kentsel bahçecilik yaygın olarak yerel gıda kaynaklarının yanı sıra boş zaman ve rekreasyonel etkinlik geliştirmenin bir yolu olarak görülmektedir. Bu durum, 1996 yılında İstanbul'da yapılan BM Kentsel Habitat Konferansı tarafından çok yaygın bir şekilde kamuoyuna açıklanmıştır (Ferris vd., 2001). Bu şekildeki önemli bilimsel ve uluslararası kuruluşlar tarafından değerlendirmeler sonucunda bireyselleştirilmiş hobi bahçeleri ile toplu hobi bahçeleri arasındaki fark belirginleşmiştir.

1.1.1. Hobi bahçeleri

Hobi bahçeleri, 20 yy.'ın başında ortaya çıkmaya başladı ve dünya savaşları sürecinde bir yenilenme geçirdi. Hobi bahçeleri, yeni kültürel trafiğin korunması için göç alanlarına daha çok hitap etmekte, sürdürülebilirliğin sağlanabilmesi, kişisel ve aile sağlığını düşünenlerin beklentisinin karşılanması, sınırlı finansal kaynağa sahip olanlar, beslenmeleri için gıda kaynaklarına ulaşımı zor olanlar gibi sebepler ile kamu arazilerinde kurulmuş yerlerdir. Hobi bahçeleri toplumsal sorunları çözmek ve toplumsal iyileşmeyi güçlendirmek için kaynak ve becerilerin toplamı olarak tanımlanmaktadır (Twiss vd., 2003).

McCormack vd. (2010) topluluk bahçelerini; II. Dünya Savaşı'nın zafer bahçelerinde kök salmış, 1960'lı ve 70'li yıllarda bir değişim yaşıyor ve şimdilerde yeniden diriliyor şeklinde ifade etmektedir. Amerikan Planlama Derneği topluluk bahçelerini bireylerin taze, sağlıklı ve uygun fiyatlı meyve sebze yetiştirmek için birlikte bahçelerini paylaşılan alan olarak tanımlanmaktadır. Topluluk bahçeleri banliyölerde ve kırsal bölgelerde var olmakla birlikte, kentsel yerleşim yerlerinde daha yaygın sürdürülebilirlik için bahçenin topluluk mülkiyetini gerektirmektedir. Çoğu topluluk bahçesi, şehrin atıl olan kamu arazilerine kurulmaktadır (McCormack vd., 2010). Topluluk bahçeleri başlangıçta yoksullaşmış kimselerin ucuz ve taze gıda ihtiyacını

karşlamak üzere oluşmaya başlamıştır. Bu bahçeler mahalle kimliklerine de yansımıştır.

Hobi bahçeleri, mahallelerin fiziksel özelliklerini ele alan ve sosyal bağlantıları kolaylaştıracak çevresel değişiklikler, topluluk beslenmesini iyileştirmek, boş zamanları değerlendirmek, fiziksel aktiviteleri arttırmak ve mahallelere güç sağlamak için iyi bir strateji olarak görülebilir. Hobi bahçeleri için yapılmış daha araştırmalar; bahçelerin doğayı kentsel alanlara getirdiğini ve toplu arazi kullanımında komşunun kaynaklarından yararlanabilme ile sosyal ağların oluşturduğunu göstermektedir. Hobi bahçelerinin aktif ve sağlıklı yaşamı olumlu etkilediği ve bundan dolayı çevresel değişim stratejisi olarak görülmekte ancak bahçeler için bu konuda akademik çalışmalar sınırlıdır (Teig vd., 2009). Bu çalışma ile Türkiye'deki bilimsel tabanın genişlemesi düşünülmektedir.

Hobi bahçeleri, sosyal paylaşım ağları kurarak sosyal sermayenin üretilmesi için bir mekanizma olarak düşünülebilir. Glover topluluk bahçelerinin, topluluk üyelerini harekete geçirip güçlendirdiği ve net sonuçla bölgeye estetik değişiklikler sağladığı için iyi bir gelişme olduğunu savunmaktadır ('Yotti'Kingsley ve Townsend, 2006; Glover,2003). Bu gelişme aynı zamanda kentsel tarımında gelişimini tetikleyecektir.

Kentsel tarım faaliyetleri uzun zamandan beri uygulanan bir uygulamadır. Kentsel tarım, sosyal ve çevresel adaleti inşa etmek, toplulukları güçlü hale getirmek, uyum için etnik engelleri yıkmak, suç azaltmak, sürdürülebilir toplulukları oluşturmak gibi toplumsal amaçları bulunan bir yaklaşımdır (Yenigül, 2016). RUAF (Resorce Centre for Urban Agriculture and Food Security) tarafından yapılan çalışmalarda; konutların çevresi, hobi bahçeleri, kent içinde kullanılmayan özel ve kamusal alanlar, yol kenarları ve kent çevresi kentsel tarım için kullanılan yerlerdir (Yenigül, 2016). Hobi bahçeleri kentsel tarım yaklaşımının içinde uygulama seçeneklerinden biridir.

1.1.2. Hobi Bahçesi/Küçük Kent Bahçesi veya Tahsisli Bahçe

İnsanlar kent yaşamının artmasıyla birlikte yaşadığı ortamı ve çevresini daha yaşanılır bir duruma getirmek ve estetik görünümü zenginleştirmek, doğa özlemini gidermek ve kendilerini mutlu etmek hedefiyle, bireysel bir şekilde hobi bahçeleri

kurmuşlar, balkon ve pencere önü düzenlemeler yapmışlar, park ve yeşil alanlar oluşturmuşlardır (Şafak ve Kamberoğlu, 2017). Bu yaklaşım aslında bireyin kendini sosyal olarak rehabilite etme yaklaşımıdır.

Çoğu ülkelerde kentsel tarım, kentsel kesimde yaşayan geleneksel çiftçilere ve kısa bir süre önce kentsel bölgeye taşınan iki topluluğa göre uygulanmaktadır. Bir diğer küçük topluluk kendi tüketimleri için, sağlıklı yaşam, hobi veya popüler yaşam biçimi seçimi için tarımsal faaliyet yürüten bireylerden oluşmaktadır. Ortaya çıkan model, küçük şehirler arası mal alışverişine bağlı olarak, büyük şehirlerde nispeten basit ve kendine yeterli bir köy ekonomisidir. Bundan dolayı kentsel tarım, kentsel kaynakları kullanarak kentsel sosyo-ekonomik ve ekolojik sistemin kalıcı ve dinamik bir parçası olarak var olmaya devam etmektedir (Dölekoğlu ve Gün, 2017).

Dünya’da kentsel tarım/kent bahçesi/hobi bahçesi uygulamalarına yer veren ülke örneklerine bakıldığında; kentsel tarımın yaygın ve temel bir uğraşı, bir faaliyet olarak geliştiği ABD, Kanada ve Hollanda gibi ülkelerde tarımsal üretimin Kanada’da kent ölçeğinin %44’nün, Hollanda’da %33’nün ve ABD’de %10’unun kentsel tarımdan elde ettikleri görülmektedir (Yenigül, 2016). Bu yönüyle kentsel tarım tarımsal üretimin önemli bir aktörü haline gelebilir. Bu aktöre can verebilecek yaklaşım ise hobi bahçelerinin sayısını arttırmak ve bu bahçeleri gelişmiş ülkeler düzeyinde planlama ve tasarıma kavuşturmakla sağlanabilir.

İlk örneklerinin Avrupa’da görüldüğü hobi bahçeleri, İngiltere’de 1790 ve 1830’larda iki dalga şeklinde tahsisli bahçe şekliyle kurulmuştur. Tahsisli bahçelerin kuruluşunun kaynağı ekonomik krizlerdir. Hobi bahçeleri 20. yy.’ın ilk yıllarında tekrar gündeme gelmiştir. Bu durum Ebenezer Howard’ın “bahçe şehri” fikri ile mümkün olmuştur. I. ve II. Dünya Savaşı arasında artan işsizlik sebebiyle tahsisli bahçeler tekrar gündeme gelmiştir. Bu dönemde gerilla bahçeler de kurulmaya başlanmış, şehrin terk edilmiş kuytu yerlerinde izinsiz ve kontrolsüz tarım yapmak anlamına gelen bu bahçecilik biçimi de kent bahçeciliği şeklinde değerlendirilmiştir. Böyle bir geçmişe sahip olan tahsisli bahçecilik, bugün birçok Avrupa ülkesinde hobi bahçeciliği biçiminde yapılmaktadır (Aliğaoğlu ve Alevkaya, 2017). Türkiye’de ise gün geçtikçe sayısı artmaktadır.

1.1.3. Hobi Bahçelerinin Diğer Bilim Alanları İle İlişkisi

Hobi bahçeciliği yapmak sadece tarımsal faaliyet olarak değerlendirmeyip diğer bilimsel alanlar ile ilişkili olduğu görüşü hakimdir. Literatür taramasında hobi bahçeciliğinin spor bilimleri/rekreasyon, sosyoloji (kent sosyolojisi), psikoloji, yönetim organizasyon, ekonomi ve kamu yönetimi ile ilişkili olduğuna dair görüşler bulunmaktadır. Bu bölümde hobi bahçeciliğinin diğer bilimsel disiplinler ile ilişkisine değinilecektir.

1.1.3.1. Hobi Bahçesi ve Rekreasyon/Spor Bilimleri İlişkisi

Gül (2013)'ün İzmir çevresi sosyal yaşam alanı projesi isimli çalışmasında "*hobi bahçesi kımesten yumurta al, domates ve salatalığı bahçeden topla, süt sağ, tekneden bal/reçel/yağ al, ekmek pişir, kümes hayvanlarını besle*" (Gül, 2013), önerisi ile kent yaşamında hobi bahçelerinin rekreasyonel davranışlarına dikkat çekmiştir.

Tekirdağ'da yapılan bir çalışmada ise rekreasyonel taleplerin biri de piknik, hobi bahçesi isteğidir. Araştırmaya katılanların %58,3'ü böyle alanların varlığını talep etmektedirler (Kiper, 2009).

Gaziantep'te rekreasyonel faaliyetlerin dağılışını listeleyen yüksek lisans tezi araştırmasında büyükşehir belediyesinin yaptığı hobi bahçesi şu şekilde yer almaktadır; bahçeler 1 yıllık kira bedeli ile emekli vatandaşların kullanımına sunulmaktadır. Hobi bahçesinin geneli 26.500 m² alana yapılmış ve tahsis edilen alanlar 10m² bahçıvan kulübesi ve 90 m² bahçe olmak üzere 100m²'den oluşmaktadır (Kartal, 2015). Rekreasyonel değerlendirme ve araştırmaların yapıldığı çalışmalarda hobi bahçeleri her zaman rekreatif faaliyet olarak değerlendirilmektedir.

1.1.3.2. Hobi Bahçesi ve Sosyoloji (Kent Sosyolojisi) İlişkisi

Kentlerin günümüzde insan ihtiyaçlarını karşılayabilmesi için rekreasyonel alanlara yönelim olduğu görülmüştür. Modernleşmiş topluluklar ve sosyal gruplar hem fiziksel hem de ruhsal olarak sağlıklı bir hayat sürmek için rekreatif alanlara ve buna benzer aktivitelere (Park, bahçe) yönelmişlerdir. Bu sebeple kentsel yeşil alanların

nitelik ve nicelik açısından yaygınlaşması önem oluşturmaktadır. Kent ile kırsal arasındaki en önemli fark yeşil alanlardır çünkü kırsalda doğa gündelik hayatın bir parçası iken, kentte doğa kısıtlı ve belirli bir alanda ancak yer edinebilmektedir (Uyanık, 2016). Kent yaşamında doğanın azlığı bireyi sıkıcı bir kent yaşamı ile boğmakta ve toplumda sosyal sorunlar baş gösterebilmektedir.

Sosyal hizmet uzmanları, hobi bahçeleri, toplum destekli tarım, permakültür/kalıcı ve sürdürülebilir tarım gibi sürdürülebilirliği destekleyen sosyal uygulamaların teşvik edilmesi görüşündedir. Hobi bahçelerinin sağlıklı yiyecekler üretilmesi için uygun yapısı, fiziksel etkinliği arttırması ve ruhsal sağlığa olumlu etkilerinden dolayı kent sosyologları tarafından önerilmektedir. Hobi bahçeleri, kentsel tarım destekleri aynı zamanda yereli desteklemek ve kendi ekonomik kaynaklarını oluşturması bakımından toplumsal bütünleşmeyi de beraberinde getirmektedir (Baydar ve Ersoy, 2017). Lefebvre'in vurguladığı biçimiyle, kentin içinde ortak kullanım alanları örneğin bahçeler veya sokaklar oyun ve yaratıcılık etkisiyle iletişim sağlayabilen kent mekanlarıdır. Bu açıdan bakıldığında kent bahçeleri, hobi bahçeleri var oluşun bir biçimde tekrardan ifadesi ve doğadan kopuşun bağlarının yeniden kurulduğu alanlar olarak ifade edilebilir (Kanık, 2017). Bu ifade hobi bahçeciliğinin toprak-bitki bağlamından çok öte sosyal bir derinliğin de ifadesidir.

Çelik ve Yazgan (2009)'nın çalışmasında; Tarihi bir kentin kentsel peyzaj tasarımında, belediyelerde Tarihi Çevre Koruma ve Geliştirme Birimi'nin olmasını önerirken, bu birimde çalışacak olanları: peyzaj mimarı, mimar, şehir ve bölge plancısı, arkeolog, sanat tarihçi, restaratör-mimar, *sosyolog* ve endüstri ürünleri tasarımcısı olarak sıralanmaktadır.

Kadınların kentsel yaşamda dezavantajlı topluluk olarak değerlendirildiği ve kent sosyoloji alanında Kiper vd. (2016)'nin yaptığı çalışmada; planlamaya ilişkin olarak bireyin doğa ile bütünleşmesini önerilirken, bunun da yeşil kuşak, yeşil kama, yeşil yol, yeşil altyapı gibi açık yeşil alan ile kentin bütünleşmesi yoluyla yapılması ifade edilir. Bu yaklaşımın tasarım modelinin ise çatı bahçeleri, permakültür, kentsel tarım uygulamaları olduğu söylenmektedir. Bu yöntemlerle kadınların bu uygulamaya katılımı desteklenmiş olacaktır (Kiper vd., 2016). Sosyal araştırmaların önemli odak noktası olan kadın araştırmaları bu yönüyle ele alınabilir

1.1.3.3. Hobi Bahçesi ve Psikoloji İlişkisi

Özdemir ve Kıray Vural (2015)'ın yaptıkları çalışmada verilen literatür özetinde doğa/bahçe psikolojik etkisi şu şekilde sıralanmıştır; “*Önceki çalışmalarda doğa/bahçenin insanlara fiziksel aktivite, zihinsel (Hartig et al., 1991; Kaplan ve Kaplan, 1989; Kaplan ve Kaplan, 1990; Kaplan, 1995) ve fiziksel rahatlama (Ulrich ve Parsons, 1992) ile sosyal iletişim imkanları (Friedli, 2011) sağladığı vurgulanmıştır. Doğa ile iç içe olmanın veya doğal alanlarda zaman geçirme insanın yaşam kalitesine ve refahına olumlu yönde etkileri üzerine çalışmalar (Cheng et al., 2010; Cooper-Marcus ve Barnes, 1999; Sherman et al., 2005; Whitehouse et al., 2001) yapılmıştır. Örneğin insanda yaşam sevincinin artışına (Kaplan ve Kaplan, 1989; Kaplan, 1992; Kuo, 2001; Kuo ve Sullivan, 2001; Lewis, 1996; Leather et al., 1998) ve kişisel gelişimine katkı sağladığı belirlenmiştir. İnsan üzerindeki stresi azaltmakta ve ruhsal durumlarını olumlu yönde etkilemekte (Cooper-Marcus ve Barnes, 1999; Kaplan ve Kaplan, 1989; Sherman et al., 2005; Whitehouse et al., 2001), pozitif hislere sahip olmalarına (Ulrich, 1984; Ulrich, 1992; Ulrich, 2000), motivasyonlarını artırmaya (Elings, 2006), depresyonla ve günlük endişelerle mücadele etmeye (Luria ve Lyons, 2010) katkı sağlamaktadır.*” (Özdemir ve Kıray Vural, 2015).

Eraslan Çapan (2016)'ın yaşlıların psikolojik sorunları ile başa çıkmasına yönelik yaptığı çalışmada; yaşlıların tecrübelerinden yararlanmak ve onların da kendilerini işe yararlı hissetmelerini sağlayacak sebze, meyve ve çiçek yetiştirme gibi etkinlikler için hobi bahçesi tahsis edilmesi vb. diğer rekreatif alanların varlığı hem yaşlı bireyin hem de ona bakan aile bireylerinin stresten uzak, mutlu bir hayat sürmesine imkân verebildiği ifade edilmiştir.

1.1.3.4. Hobi Bahçesi İle Yönetim, Ekonomi ve Kamu Yönetimi Bilimleri İlişkisi

Kentsel tarımın alan kullanımı gibi farklı uzmanlık alanları ile bulunan güçlü ilişkileri kentsel tarımın sosyo-ekonomik ve mekânsal boyutlarını bütüncül bir şekilde destekleyerek sağlıklı ve karşılanabilir gıda erişimi gibi sağlık meselelerinde önemli ve yenilikçi bir yaklaşım olarak değerlendirilmeli ve farklı fiziksel, mekânsal, sosyal, ekonomik, ve çevresel boyutları planı, tasarımcı ve gıda üreticileri için ortak etkinlik alanı sağlayarak, etkin bir planlama ve tasarım aygıtı olarak görülmelidir

(Rasauli, 2012). Planlama yaklaşımı bu biçimde gerçekleşirse bir biriden farklı disiplinleri birlikte hareket ettirebilmek için yönetim bilgisi ve daha önemlisi yönetim becerisi gereklidir. Hobi bahçesi tahsis edildiğinde onun içinde üretilen ürünlerin ekonomik değeri, ürünün satışı artık kentsel tarım faaliyetlerinden çıkılıp ekonomik bir aktör olmaya dönüşmektedir. Bu dönüşüm bu sürecin sadece peyzaj, kent planı ve ziraat alanlarının dışında kent içinde veya bitişiğinde tahsis edilmiş alan öncelikle kamu yönetiminin onayı ve onun yönetim bakışı ile sürecin başlamasını gerektirecektir. Bu gerekçe kentsel tarım alanlarının, hobi bahçelerinin kurulması ile sona ermeyecek yerel yönetim bu alanlar üzerinde her daim bir etkiye sahip olacaktır. Bu sebeple kentsel tarım ve hobi bahçelerini geniş bir perspektifte değerlendirmek gerekecektir.

1.2. Hobi Bahçesini Destekleyen Kavramlar

Hobi bahçesi uygulaması ile ilişkili diğer kavramlara bakıldığında kentsel tarım, ekolojik tarım, sürdürülebilir tarım ve permakültür kavramları karşımıza çıkmaktadır.

1.2.1. Kentsel Tarım

Kentsel tarım, kentsel alanlarda değerli bir ekonomik etkinlik olarak değerlendirilmeyip, kentsel yaşamdaki diğer unsurların yanında çok fazla ekonomik değeri olmayan, aynı zamanda rekreasyonel alan olarak değerlendirilen ve kentsel estetik değerlere olumlu katkısı olan bir uygulama olarak değerlendirilmektedir. Kentlerde ve özellikle metropoliten alanlarda artan nüfus ve hızlı kentleşme baskısı kentsel alanlarda ekolojik alanlar bozulmakta, küçülmekte tarım alanlarının azalmasına sebep olmakta ve bununla birlikte gıda güvenliğini tehdit etmektedir. Yaşanılan bu olumsuz gelişmeler kent sağlığının bozulmasına sebep olmaktadır. Kentsel alanlarda sosyal ve ekonomik kaynakları yeniden değerleyerek kent insanı kısmen de olsa gıda (çok tüketilen, aynı zamanda yetiştirmesi kolay tarım ürünleri) ihtiyacını karşılayacak ürünleri yetiştirmek ve dağıtmayı ifade eden *kentsel tarım* bir tercih haline gelmektedir. Bundan dolayı kentsel tarım, sürdürülebilir kentsel gelişmenin sağlanması bakımından oldukça önemlidir (Tezer ve Solduk, 2013).

Kentsel tarım faaliyetleri, şehirlerde acil gıda, yeşil alan, rekreasyon ve rehabilitasyon ihtiyaçlarının başlıca belirtileridir. Türkiye’de insanlar zor olsa da tahsis bahçeciliği, topluluk bahçeciliği veya şehir çiftçiliği olarak nitelenen amaçları ve örgütlenmesi aynı olan bu imkanlara erişebilmektedirler. Kentsel alanlardaki tarımın planlanmayan gelişimi, vatandaşın hükümet tarafından desteklenmesi halinde doğa ile daha barışık ve bütünleşmiş kentlerin ortaya çıkabileceğini göstermektedir. Bu nedenle, kentsel tarım sadece 1 / 25.000, 1 / 50.000 veya 1 / 100.000 ölçekli şehir planlarında değil aynı zamanda mahalle ölçekli kalkınma planlamasında daha dikkatli düşünülmelidir (Akyol, 2013).

1.2.2. Ekolojik Tarım

Ekolojik tarım (organik tarım), tarımsal ekosistemleri verimliliğini, yerel çevresel şartları ve bölgedeki sosyal isteklere uygun bir şekilde en üst seviyeye çıkarmanın seçeneklerini sunan toprak, ürünler, hayvanlar ve insanlar arasındaki etkileşimlerin ortaya koyduğu sinerjiyi en etkili biçimde kullanma yollarını işaret eder. Ekolojik tarımın hedefi toprak ve su kaynakları ile atmosferi kirletmeden çevre, bitki, hayvan ve insan sağlığını koruyan bir özelliğe sahip olmasıdır. Ekolojik tarım nicel üretim miktarından ziyade ürünlerin niteliğine odaklanan içeriğe sahiptir (Sarıkaya, 2007).

Dünya ülkelerinde ekolojik tarım önemli bir yere sahiptir. 1970 yılında “Uluslararası Organik Tarım Hareketleri Federasyonu” (IFOAM) kurulmuştur. Bu örgüt organik tarımın standartlarını belirlemiştir. AB ülkelerine yönelik ilk yönetmelik ise 24.06.1991 yılında yayınlanmıştır. Türkiye’de ise 1994 yılında “Bitkisel ve Hayvansal Ürünlerin Ekolojik Metotlarla Üretimi” adlı yönetmelik yayınlanmıştır. 2002 yılında revize edilerek tarihinde “Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik” yürürlüğe girmiş ancak 2005 yılında bu yönetmelik “Avrupa Topluluğuna Organik Ürün İhraç Eden 3. Ülkeler” listesinde yer almak için tekrar revize edilmiştir (Bayram vd., 2007).

1.2.3. Sürdürülebilir Tarım

Sürdürülebilir tarım uzun vadede doğal kaynakların korunmasının yanında çevreye olan zarar söz konusu olmadığı tarımsal teknolojik yaklaşımların benimsenmesidir.

Türkiye’de tarım üretim biçimi endüstriyel bir özelliğe bürünmüştür. Bu özellik sentetik ürünlerin bilinçsiz bir şekilde kullanılmasını beraberinde getirirken, olumsuz işleme tekniklerinin ve teknolojilerinin ortaya çıkaracağı sonuçlar düşünülmeden yoğun bir biçimde üretim yapılmaktadır. Bu durum doğal dengenin bozulmasına ve besin zinciri aracılığı ile tüm canlılara ulaşan bir tehlikeyi beraberinde getirmektedir. Aynı zamanda sanayi ve kentsel kirlilik de giderek artmaktadır. Sürdürülebilir tarım anlayışının benimsenmesi ile birlikte su ve toprak kaynaklarının korunması, entegre ilaç yönetimi gibi uygulamaların yanında ilaç, sentetik gübre vb. doğal olmayan tüm canlı hayatına olumsuz etkilerin olduğu materyallerin kullanımından kaçınılarak kalite, sağlık ve çevreye duyarlı standartların bulunduğu tarım teknikleri çok önemli bir yere sahiptir (Turhan, 2005). Bu teknikleri uygulayabilmek için kentsel tarım, hobi bahçeleri ve tahsisli bahçeler denetimleri uygun ve daha vicdani üretim (ürüne hileli yöntemler uygulamayan) yapacak bireylere ulaşım imkanı vermektedir.

Sürdürülebilir tarım kavramı, çevresel değişimlerin üretim üzerindeki baskıları neticesinde ortaya çıkmıştır. Bu kavram dört ilkenin dikkate alınmasını önerir. Bu ilkeler; ekolojik seslilik, ekonomik olarak devamlılık, sosyal adalet ve insancılık kavramlarıdır. Sürdürülebilir tarım ise bu ilkeleri bütünsel olarak ele alan bir fikir sistemidir (Pezikoğlu, 2010).

Kentsel büyüme ile birlikte toprak, su ve enerji gibi kaynakların tüketimleri artış göstermekte ve bu tehlike ile sürdürülebilir tarım tehlikeye girmektedir. Kent ekosisteminin bozulması farklı çevresel sorunları da beraberinde getirmektedir. Bu sorunların insanı etkilemeye başlaması ile birlikte bireyler eğer yeterli alanlar kendilerine ayrılmamışsa, kendi hobi bahçelerini ve kır evlerini edinerek kendi tarzlarına uygun peyzaj ve ekolojik tarım uygulamalarını yapmaktadırlar (Karakaş, 2017).

1.2.4. Permakültür

Permakültür kavramı ilk kez 1974’te Tazmanya ve Avustralya’da Bill Mollison ve Öğrencisi David Holmgren tarafından başlatılmış bir tarım şeklidir. Bu tarım uygulama biçimi yeni bir çiftçilik anlayışıdır. Temelinde sürdürülebilirlik ve çevreye verilen olumsuzluğun en düşük seviyede bulunması bulunmaktadır. Bu yaklaşımda

hayvanların kendilerini olabildiğince doğada bulunan maddelerle beslenmesi ve doğadan yaralanmasıdır. Bu yaklaşım sayesinde hem tarımsal hem de hayvansal üretimde ekolojik/organik üretim yapılırken, verimliliğin de en yüksek seviyede olması beklenmektedir (Ünal ve Akyüz, 2017). Permakültür aynı zaman peyzaj tasarımlarında sürdürülebilirliğin sağlanması için önemli bir yöntemdir (Yaşar ve Düzgüneş, 2013).

Bu kavram sürdürülebilir insan yerleşimleri yaratma amaçlı bir tasarım yaklaşımı olarak ifade edilmektedir. Kalıcı tarım (*permanent agriculture*) ve kalıcı kültür (*permanent culture*) kelime kaynaklarından türemiştir. Sistemin amacı, kendi ihtiyaçlarını temin ederken çevresini sövmeyen veya kirliletmeyen, sürdürülebilir, doğal olarak sağlıklı uygulanabilir bir kurgu yaratmaktır. Permakültür tasarımlar hem kırsalda hem de kentte uygulanabilir. Permakültür ekolojik mühendislik, entegre tarım kavramları ile birlikte de anılmaktadır (Güleryüz, 2013).

Şekil 2. Bütüncül permakültür yaklaşımı (URL 2)

Ekolojik tarım, endüstriyel girdinin minimum düzeyde kullanıldığı sürdürülebilir tarım ve permakültür yaklaşımı tarımsal üretimler yaygınlaştırılmalıdır ve endüstriyel tarımdan vazgeçilmelidir. Eğer vazgeçilmezse çiftçi kazancının büyük kısmını endüstriyel üreticiye verecek, tüketici endüstrinin zararlı üretimini ile beslenecek ve doğaya verilen zararın önü kesilmeyecektir (Özkaya vd., 2010).

1.3. Hobi Bahçesi Planlama İlkeleri

Hobi bahçeleri tasarlanırken çeşitli ilkeler ve yaklaşımlar bulunmaktadır. Bu ilkeler genel niteliklere sahip olabilirken, sübjektif şekilde bahçe kullanıcısının kendi isteği, estetiği ve tercihlerine göre de şekillendirebilmektedir. Hobi bahçelerinin planlamasında yer seçim ölçütleri, alan kullanım ölçütleri ve parsel büyüklükleri göz önünde bulundurulmuş ilkelerdir.

Belediyelerin planlama sürecinde göz önünde bulundurması gereken hobi bahçesi planlama ilkeleri şunlardır;

- Ekonomik, toplumsal ve çevresel koşullar bahçenin tasarımı ve işletmesine eşit derecede etki edecek biçimde olması.
- İlgili ilgi grupları ve kullanıcılarını, bahçenin planlamasına tam olarak dahil etmek.
- Uzun vadeli eğilimleri ve kısıtlamaları göz önünde bulundurarak ve bahçenin planlaması ve işletilmesi ile bağlantılı olan sistematik sorunlara odaklanılması (Irvine vd., 1999).

Genel olarak hobi bahçeleri/topluluk bahçelerinin kurulması planında dikkat edilecek ilkeler; toplumsal değerler, çevresel şartlar, altyapı olanakları, planlama ve uygulama olarak sıralanmaktadır.

Hobi bahçelerinin planlama ilkelerini Michigan Planlama Derneğinin belirlediği ilkeler üzerinden değerlendirme tercihi, Türkçe literatüre katkı sağlayacak ve çalışmanın özgünlüğünü arttıracak düşünölmüştür. Michigan Planlama Derneğinin belirlediği hobi bahçeleri planlama ilkeleri aşağıdaki maddelerle belirtilmiştir.

1.3.1. Hobi Bahçesi Toplumsal Yapı İlkesi

1. *Kurulan/kurulacak olan hobi bahçesi kent kalkınmasını teşvik etmelidir.**
2. *Tarihi şehir, köy ve ilçe merkezleri korunmalıdır.**
3. *Bahçelerin kurulduğu yerlerde yaşanabilirlik ön planda tutulmalıdır.**

4. *Topluluk bahçeleri toplama yerleri olarak kullanılabilir ve kentlerde toplanma yerleri önemlidir. **
5. *Yeni gelişmeler, boyut veya mimari tarzdaki farklılar göz önünde bulundurulmaksızın bahçenin kurulduğu fiziksel dokuya uygun bir şekilde olmalıdır.**
6. *Tasarım önemlidir ve toplumun emniyet, güvenlik ve cazibesine katkıda bulunacak nitelikte olmalıdır. **
7. *Topluluk bahçeleri kent merkezine uzaklık, mahallelerin kimliklerine uygunluk, ulaşılabilirlik etkenlerinin karışımı taşıyıcı nitelikte olmalıdır.**
8. *Tüm topluluk bahçeleri, tüm gelir düzeyindeki insanlara konut alternatifleri içermelidir. **
9. *Topluluk bahçeleri toplu taşıma ve motorsuz ulaşım araçları ile ulaşılabilen bir niteliğe sahip olmalıdır. **
10. *Topluluk bahçesinin planlamasında bölgelerin kentsel alanlarından, banliyö alanları, tarım arazileri, su özellikleri ve doğal açık alanlardan oluştuğu kabul edilmeli ve her bahçenin de karakteri farklı olmalıdır. **
11. *Topluluk bahçelerinin planlanmasında bölgedeki fiziksel, çevresel, ekonomik, sosyal ve kültürel koşullar arasında denge olmalıdır.**

1.3.2. Çevresel Şartlar

1. *Topluluk bahçelerinin planlaması, doğal kaynaklar sistemine bağlı bir şekilde yapılmalıdır, hukuki sınırlar ile sınırlı olmadığı tanınmalıdır. **
2. *Eşsiz veya hassas kaynakları olan araziler doğal hallerinde korunmalıdır.**
3. *Doğal kaynağın temeli sağlığı ve kalitesi doğrudan kamu sağlığı, refahı ve ekonomik büyümeyle ilgilidir. **
4. *Doğal kaynak alanları tarım arazilerini, açık alanları ve kırsal peyzajı karakterize eder. Kırsal bir toplum karakterinin geliştirilmesi, sürdürülmesi ve kurulmasında önemli ve yararlıdır. **
5. *Kırsal topluluk karakterini korumak için kent tasarımını yapanlar kentsel gelişme ve açık alanların korunmasını teşvik etmelidirler.**

6. *Doğal ortamlarda gelişme dengeli ve sürdürülebilir bir şekilde yapılmalıdır.**
7. *Tasarlanan bahçeler yaban hayatının geçiş koridorlarını kapatmamalı, çevresel denge içermeli ve biyoçeşitliliği korumalıdır.**

1.3.3. Altyapı

1. *Bahçeler kalkınmaya, uygun yollara, su kaynaklarına kanalizasyon ve yardımcı tesislerin bulunduğu alanlara yönlendirilmelidir.**
2. *Karayollarının su ve kanalizasyon hizmetlerinin yaygınlaştırılması ve iyileştirilmesi, stratejik olarak büyümeyi yönlendirmek üzere planlama yapılmalıdır.**
3. *Kapsamlı bir lojistik planı, arazinin nasıl kullanılacağına ilişkin birleşik, uzun vadeli bir vizyonu destekleyen planlama yaklaşımı benimsenmelidir.**
4. *Kentsel yeniden yatırımı sağlayabilmek için yeni ve genişletilmiş toplu taşıma sistemlerinin bulunmasına dikkat edilmelidir.**
5. *Motorlu olmayan taşımacılığa uygun karayolu planı olmalı, ana yollara ve yeşil yollara bağlantılar bulunmalıdır.**
6. *Karayollarından bahçelerin bulunduğu alanlara olan otomobilli bağlantı yollarının sayısı ve sıklığı en aza indirgenmelidir.**

1.3.4. Planlama ve Uygulama

1. *Yerel kapsamlı ana planların geliştirilmesi sürecinde topluluk bahçeleri yer almalıdır. Yerel planlar komşu yerel yönetimin arazi kullanımları, planlanan kullanımları, amaçları ve hedeflerinin etkileri göz önünde bulundurulmalı ve bunlara değinilmelidir.**
2. *Yasal kısıtlar planlarda göz önünde bulundurulmalıdır.**
3. *Yerel ve kapsamlı ana planlar periyodik olarak gözden geçirilmeli ve uygulanabilir olması için gerektiği biçimde güncellenmelidir.**
4. *Yerel imar planları periyodik olarak gözden geçirilmeli ve kapsamlı ana plan ile tutarlı olmasını sağlamak için gereken biçimde güncellenmelidir.**

5. *Yerel imar planları ve yerel imar kararları, kapsamlı ana plan ile tutarlı olmalıdır. **
6. *Yerel kapsamlı ana planlara, bireysel görevler, zamanlama ve uygulama sorumluluklarını belirten bir eylem strateji bulunmalıdır. **
7. *Kapsamlı ana planlar ve imar kuralları, standartları ve tasarım rehberlerini içeren yorumlayıcı grafikler içermelidir. *(<https://www.planningmi.org>)*

1.3.5. Yer Seçim İlkeleri

Açık ve yeşil alanlar aktif-pasif özelliğinden dolayı kullanım biçimine, ekolojik fonksiyonuna, mülkiyet yapılarına, rekreatif özelliğine göre kategorileştirilebilir. Rekreatif özelliği bakımından açık ve yeşil alanlar mahalle, semt, kent parkları şeklinde veya özel amaçlı çatı bahçesi, hobi bahçesi veya kültürü bahçesi biçiminde özel amaçlı park ve bahçe şeklinde sınıflandırılmıştır (Emür ve Onsekiz, 2007). Bu sınıflandırma yapısı daha farklı sınıfları da içermektedir ancak hobi bahçesi odağında alan planında hobi bahçelerinin açık-yeşil alan planında önemli bir eleman olduğu ortaya çıkmaktadır.

Onsekiz (2009), Jay-Rayon ve J. Coquereau, Quebec (1998) adlı kaynaktan aktardığı rekreasyonel alanların kademelenmesini 11 maddede gerçekleştirmiştir. Buna göre; açık alan-okul alanı, komşuluk ünitesi, mahalle, çeper, kır, dış merkez (mevsimlik eğitim/rekreasyonel alanlar), dışsal çevre (yıl boyu kullanım, rekreasyon/eğitim alanı), bölge parkı-milli park, ekolojik koruma, hayvan çevresi, temel çevredir (doğal çevre) (Onsekiz, 2009). Bu kademeler içinde hobi bahçelerinin mevsimlik veya yıllık rekreasyonel faaliyetlerin yapılabileceği kademe olan dış merkez, dışsal çevre, temel çevre ve kır yer seçimi için uygun alan olacaktır.

Ege ve Marmara bölgelerinde incelenen hobi bahçelerinin seçtikleri yerlere bakıldığında dış merkez, dışsal çevre ve kır kademeleri biçiminde sınıflandırıldığı görülmüştür.

1.3.6. Alan Kullanım Ölçütleri

Hobi bahçesi, kent bahçeciliği veya topluluk bahçeleri daha önceki literatür taramasında belirtildiği rekreasyonel alanlardır. Bu bahçelerin rekreasyonel alanlar olmasından dolayı alan kullanım ölçütleri de rekreasyonel alanların kullanım ölçütlerine uygun bir şekilde olmalıdır.

Akten vd. (2009) potansiyel rekreasyon alanlarının belirlenmesi yaklaşımında arazi uygunluk çözümlemesinde belirli olabilecek kriterleri ortaya koymuşlardır. Belirlenen kriterler çizelge halinde sunulmuştur. Değerlendirme kriterlerine 1'den 4'e kadar puanlama yapılmıştır. Puanların kriterlerinin karşılığı ise; çok uygun (4), uygun (3), az uygun (2), uygun değil (1) şekliyle puanlandırılmıştır (Akten vd., 2009). Hobi bahçeleri içinde alan kullanım cetveli elde edilebilir.

Hobi bahçelerinin alan kullanım ölçütleri;

- *Drenaj durumu* (su altında kalma riski olan veya su birikintilerinin oluşumunu taliye edilemeyecek alanların puanı 1 [uygun değil] olarak belirlenmeli)
- *Arazi eğimi* (Arazi eğimi %2'nin altında ise 3 [uygun] ve 4 [çok uygun] olarak puanlandırılırken, arazi eğiminin %2'nin üzerinde olan alanlar 1 ve 2 [az uygun] şeklinde puanlandırılmalıdır.)
- *Yükselti* (hobi bahçeleri Türkiye'de sebze yetiştiriciliği ve rekreatif faaliyet olarak algılandığı için seçilen alanlar kent ikliminden bu kritere göre daha soğuk yerler seçilmemelidir.)
- *Su varlığına yakınlık* (hobi bahçelerinde zirai ürün yetiştirileceği için su kaynaklarına yakınlık elzem bir durumdur ve oluşacak puanlama aralıkları önem taşıyacaktır.)
- *Yağış miktarı* (Hobi bahçelerinin kurulacağı alanların aldığı yağış miktarı, bahçenin verimi ve yeşil alan özelliği için önem taşımaktadır. Alanın yağış miktarı sınıflandırılarak puanlandırılabilir.)

- *Yağış tipi* (Hobi bahçelerinin kurulacağı alanın aldığı yağış tipinin önemi puanlandırılır. Alanın aldığı yağış tipi çoğunlukla kar veya yağmur gibi sınıflandırılmalıdır.)
- *Sıcaklık* (Sıcaklık değerinin ılıman, sıcak soğuk olarak puanlandırılması yaklaşımıdır.)
- *Bitki varlığı ve yapısı* (ormanlık alan, ormanlık açık alan ve açık alan olarak puanlandırılarak değer verilmesi, bitkilerin endemik ve peyzaj özelliklerinin puanlanması)
- Kent merkezine uzaklık (Kent içi, kente 5km'ye kadar uzaklık, 10km'ye kadar uzaklık biçiminde puanlandırılması)
- Toprak yapısının sebze yetiştiriciliğine uygunluğu (Hobi bahçelerinde genel olarak sebze yetiştiriciliği yapılmakta ve sebze yetiştiriciliğine toprak analizleri ile uygunluk puanlandırmaları yapılabilir.)
- Toprak yapısının peyzaj bitkilerin yetiştiriciliğine uygunluğu (Her tür toprakta her türlü peyzaj bitkisi yetişmeyeceği için toprak uygunluğu puanlandırılabilir.)
- Yaban hayatına etkisi (Yaban hayatına etkisi etkisiz, az etkili ve etkili şekilde puanlandırılabilir.)
- Alanın genel plana uygunluğu (Alanın genel plana uygunluğu genel plana uygun, genel plana az uygun ve genel plana uygun değil biçiminde puanlandırılabilir.)

Şeklinde sıralanabilir. Şehir plancısı eğer bir yeri hobi bahçesi olarak planlamayı düşünüyorsa yukarıda sayılan kriterlere Akten vd. (2009)'nin çalışmasında olduğu gibi uygunluk değerlerini dikkate almalıdır. Beklenen puanlamanın altında olan yerler hobi bahçesi olarak imar planlarında yer almamalıdır.

1.3.7. Parsel Büyüklüğü

Senes vd. (2016)'nin Milano büyük şehir ve bağlı belediyelerinin hobi bahçelerinin değerlendirdiği çalışmada; belediyelerin çoğunun kişi başına düşen hobi bahçesi alanının 1m²'den az alanlara sahip olduğu, 2-5m² arasında alana sahip olan belediyenin sadece 3 belediye olduğu, sakin bir şehir olan Rodano'da kişi başına

35m²'lik alan düştüğünü ama bu şehri analiz dışı tuttuklarında kişi başına düşen alanın 0,68m²'ye tekabül ettiğine değinilmiştir (Senes vd., 2016).

Çalışılması planlanan Denizli Merkezefendi Belediyesi'nin hobi bahçesine Senes vd. (2016)'nin yaklaşımı ile bir hesaplama yaptığımızda (Hobi bahçelerinin toplam alanı 12.000m²-Merkezefendi Belediyesi nüfusu 2016 yılında 287.852 kişi) 0,04 m² kişi başına düşen hobi bahçesi alanıdır. Milano Büyük Şehir Belediyesi ile kıyaslandığında metropol olarak nitelenen bu kentin çok aşağısında bir değere karşılık geldiği görülmektedir.

Ege ve Marmara Bölgelerinde yer alan hobi bahçelerinin, mülkiyeti belediyelere ait olan bahçelerde 16 m² ile 200 m² arasında değişen bahçe büyüklüğü bulunmaktadır. Uç değerleri değerlendirme dışı tutup, 17 belediye hobi bahçesinin yoğunlaştığı parsel büyüklüğü 50 m² ile 80 m² arasında olduğu gözlenmiştir. İlgili bahçelere ilişkin bilgiler toplanırken göze çarpan bir unsur da bahçelere olan yoğun ilgidir. Arz edilen bu parsel büyüklüğündeki bahçeler kullanıcıların yoğun talebi ile karşılanmaktadır.

1.4. Hobi Bahçelerinin Tasarım İlkeleri

Hobi bahçeleri veya topluluk bahçelerinin homojen bir tasarım yaklaşımının olması çok mümkün değildir. Çünkü bahçeler zeminin uygunluğu, alanın büyüklüğü, kullanıcıların beklentileri, su kaynakları, bölgede yer alan yaban hayatının özelliği gibi birçok değişken bahçelerin tasarımlarını lokasyona özel bir şekilde biçimlendirmektedir. Bu bakış açısına göre merkezi bir tasarım yaklaşımının yerine coğrafi, kültürel, ekonomik ve sosyal ihtiyaçlar ölçülerek bu ihtiyaca uygun hobi bahçelerinin tasarımı yaklaşımı benimsenmelidir.

Bu bölümde her hobi bahçesi için olması gereken tasarım ilkeleri hakkında detaylı bilgiler aktarılacaktır.

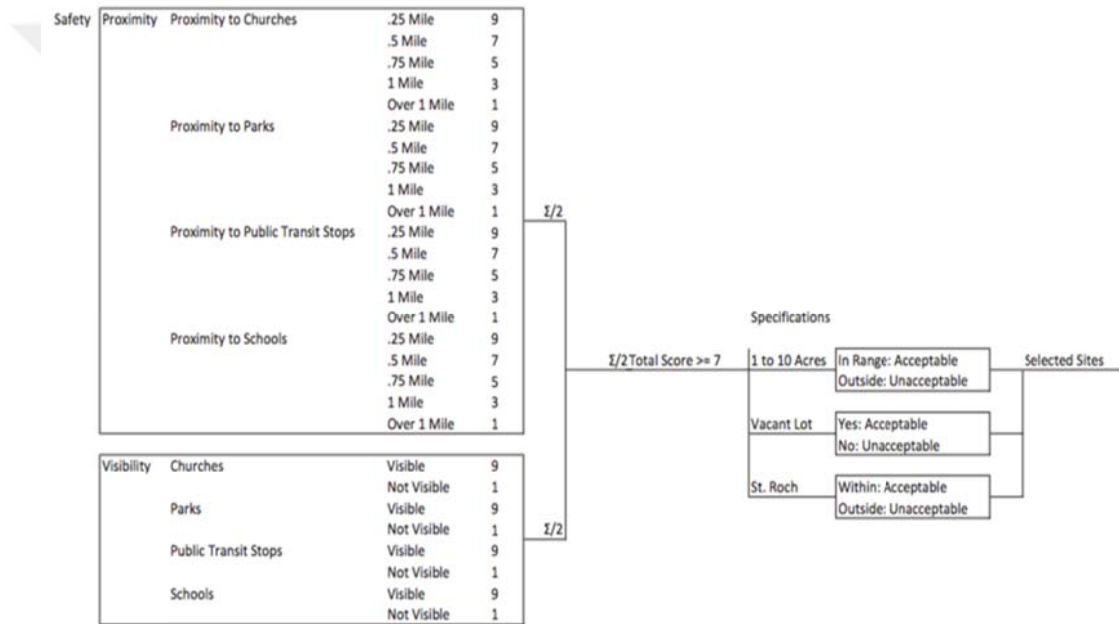
1.4.1. Yer Tespiti

Hobi bahçelerinin öncelikle kent içi, mücavir ve kent dışında yer seçip seçemeyeceğine karar verilmelidir. Bu açıdan bakıldığında kent içi bahçelerin otobüs

duraklarına yakınlığı, cami yakınlığı, güvenli bölge hissi verebilmesi, sulak alan olup olmadığı ve en önemlisi de alanın yüzey kullanım özelliğidir (Mahoney, 2011).

Günlük kullanımlara yakınlık ve görünürlük, sitenin topluluğun günlük yaşamlarına entegre olmasını sağlayacaktır. Görünürlük, açıklığa izin vererek ve savunulabilir bir alan yaratarak belli bir güvenlik algısını sağlayacaktır (Mahoney, 2011).

Daha önce Akten vd. (2009)'nin de bahsettiği gibi, Mahoney (2011) yaptığı tez çalışmasında; tespit edilen yerlerin puanlandırılarak yer tespitine ortaya çıkan puan sonucuna göre karar verilebilir.

Şekil 3. Topluluk bahçesi uygunluk kriterleri (Kaynak: Mahoney, 2011)

1.4.2. Güvenlik

Çoğu topluluk bahçelerinde vandal, hırsızlar veya hayvanlar tarafından zarar verilmesini engellemek için mutlaka çitler bulunur. Aynı zamanda bahçeler çitle çevrildikten sonra kilitli kapılar bulunmalıdır (<https://www.cultivatingcommunity.org>, 26.04.2018).

McKelvey (2015) çalışmasında diğer güvenlik önlemlerini şu şekilde sıralamıştır;

- *Komşularınızı tanıyın:* bahçe komşularının isimlerini öğrenin. Bahçıvanlık yapmayan komşularınızla ürünleriniz fazlasını paylaşın. Onları ziyaret edin.
- *Düzenli hasat yapın:* bahçelerinizde yetiştirdiğiniz ürünlerin hasat zamanlarını kaçırmayın yoksa bu hasadı hırsızlar toplayabilir. Düzenli hasat yapılmaması hırsızlara davetiyedir.
- *Popüler ürün yetiştirmeyin:* Eğer hırsızlık tehlikesi olan bir yerde ise bahçeniz, domates biber gibi herkesin ihtiyacı olan ürünler basitçe çalınabilir.
- *İhtiyaç duyduğunuzdan daha fazla ürünlerinizi büyütün*
- *Caydırıcı olabilecek çitler yapın*
- *Aklınızı kullanın:* bahçenizi aydınlatması olan, sokak lambalarının aydınlatabileceği biçimde ise kiralayın.
- *Polise bilgi verin:* bahçenize ilişkin güvensizlik durumlarında polise bilgi verin

Grossman (2000)'da çalışmasında bahçe güvenliğine ilişkin McKevlev (2015) gibi düşünmüş ek olarak Grossman sürdürülebilir gıda ihtiyacı için bahçelerden düşük fiyatlı ürünlerin o bölgede satışını önermektedir.

1.4.3. Erişilebilirlik/Ulaşılabilirlik

Hobi bahçelerinin halka ve bahçe işleri ile uğraşacaklara olan faydaları; fiziksel aktiviteleri arttırması, meyve ve sebze tüketimini arttırması ve topluluk güçlendirmesi gibi etkileri daha önce de vurgulanmıştı. Bu faydayı en yüksek seviyede sağlamak için hobi bahçesinin hane halkına ulaşım uzaklığı 400m. olarak belirtilmiştir (Jakubowski ve Frumkin, 2010).

Büyük gıda üreticileri, yerel üretim girişimlerine çok sıcak bakmamaktadır. Bu durum hobi bahçelerinde üretilen gıdaların yerel halkın ucuz gıda tüketimine imkân vermektedir. Hobi bahçelerinin ulaşılabilir olması çevresel adalet sağlayıcı bir fonksiyonu da yerine getirmektedir. Toplumda bulunan dağıtımsal adaletsizlik hobi bahçelerinin kurulup işlenmesi ile birlikte, bu adaleti azaltıcı bir etki yapacaktır (Telesetkky, 2014).

Modern yaşam biçimleri olarak kentleşme yeşil alanlara ulaşımı gün geçtikçe azaltmıştır. Bu durum insanın doğaya yabancılaşmasına sebep olmaktadır. Yeşil alanlara erişilebilirlik ne kadar zorlaşırsa kent çocukları için ilgilenilmeyen bir alan biçimine dönüşecektir. Benth vd. (2013) kamusal-erişilebilir topluluk (PAC) bahçeleri önerisi sivil toplum kuruluşlarının yönettiği halkın kolay katılımını sağlayan ve resmi engellerin en düşük seviyeye indirildiği, her zaman ve herkes için açık olan bahçelerdir. Bu bahçelere katılım “Örgün Engeller” ile düzenlenmektedir. Bu engeller sözleşme imzalamak belli bir belge sahibi olmak veya kuyruk sistemi gibi yazılı düzenlemelerdir. Bu bahçecilik yaklaşımı Avrupa’daki Alloment bahçeleri ile büyük benzerlik taşımaktadır (Benth vd., 2013). Türkiye’de bulunan bahçeler de bu bahçecilik anlayışına yakındır. Genelde bahçelerin idaresi belediyeler tarafından yapılarak PAC bahçelerine göre farklılaşmaktadır. PAC bahçelerinde idare STK’rı tarafından yapılmaktaydı. Ama belediyeler bu bahçe yaklaşımında olduğu gibi bahçeyi vereceği kişiden emeklilik belgesi, şehit yakını veya gazilik belgesi, toprakla uğraşısı doktor raporu ile belgelendirilen kişilere tahsis edilmektedir. Bahçeler çok uzun vadelerde kiralanmayıp kuyruk sistemi ile sırası gelene kiralanmaktadır. Bu şekliyle bahçeye prosedürel ulaşılabilirlik kolaylaşmakta ve şeffaflaşmaktadır.

Güneş ve Gülgün (2007) “İzmir, Buca Gölet ve Buca Yedi Göller Suni Gölet Çevresi Rekreasyon Alanlarının Peyzaj Mimarlığı Açısından İrdelenmesi ve Geliştirilmesi Üzerine Bir Araştırma” isimli araştırmasında incelenen rekreasyon alanlarının fiziki ulaşılabilirliği bakımından değerlendirmesini şu şekliyle yapmıştır; incelenen alanların tüm kullanıcılar düşünülerek planlamaların yapılmasına karşılık, incelenen alanın birinin çok eğimli bir yüzeye yapılmış olmasının küçük ve ileri yaş grupları için güvenlik ve ulaşılabilirlik bakımından dezavantaj oluşturduğu (Güneş ve Gülgün, 2007) ifade edilmiştir. Hobi bahçelerinin ulaşılabilirliğini sağlamak için şehir plancılarının bahçenin eğimini göz önünde bulundurması gerekmektedir. Ayrıca daha önceki bölümlerde değerlendirildiği toplu ulaşım, bisikletle ile ulaşım, yürüyerek ulaşım gibi ulaşım imkanlarına da sahip olan alanlar tercih edilmelidir.

1.4.4. Güneşlenme Süresi

Avustralya’da bulunan Ballarat belediyesinin hobi bahçesinin yayınladığı hobi bahçesi rehberinde tasarım ilkelerinden biri de güneşlenme süresidir. Bir hobi bahçelerinin yıllık ortalama güneşlenme süresinin 5-6 saat olması gerektiği vurgulanmıştır. (ballarat.vic.gov.au, 28.04.2018). Özellikle Türkiye’de hobi bahçeciliği sebze yetiştiriciliği biçimiyle değerlendirildiği için sebzenin yetişmesine uygun güneşlenme süreleri göz önünde bulundurulmalıdır.

1.4.5. Su Kaynakları

Hobi bahçelerinin hangi özelliklere sahip olması gerektiğine ilişkin yapılan bir araştırmada anket yöntemi ile kullanıcılara bu durum sorulmuş. Katılımcıların fiziken zorluk içeren toprak işleme, toprak kazma, yabancı ot toplama ve ekim yapmak şeklinde faaliyetlerin üzerinde durdu. Fiziksel aktivitelerin en çok üzerinde durulanı ise bahçeyi sulamaktır. Özellikle yaz aylarında yüksek sıcaklık ortalamasının yaşandığı bölgede su kaynağı konusunda sıkıntıların yaşandığı üzerinde durulmuştur. Bahçe kullanıcılarının bazıları ile yapılan mülakatlarda kullanıcılar; “1 yıl kova ile su taşıdım ve bu beni öldürdü”, “su taşımaktan belim kırıldı” gibi yorumlar yaparak bahçenin yeşilliğini koruması için suyun önemi üzerinde durmuşlardır (Parry vd., 2005).

Hobi bahçelerinin planlanmasında yıllık alınan yağış miktarı, şebeke suyunun bahçeye ulaşması ve şebeke suyunun maliyeti ve yağmur suyunun toplanması ile daha ekonomik ve ekolojik sulama tercihleri bahçeleri tasarlarken önemli bir ilkedir.

1.4.6. Toprak Yapısı

Bazı çalışmalar incelendiğinde kırsal toprak ile kentsel toprak özellikleri karşılaştırılmış ve hobi bahçelerinin alan tercihinde önemli bir indikatör olduğu vurgulanmıştır. Örneğin, Carrerio vd. (1999) New York metro bölgesindeki çalışmasındaki bulgusunda kırsal, ormanlık toprakta çöp ayrışma oranının şehirde daha düşük olduğunu tespit etmiştir. Pouyet vd. (1995), New York’ta kentleşmenin artması ile birlikte kentsel topraklarda kırsal topraklara göre fosfor düzeyleri artış

göstermiştir. Vitousek vd. (1997) kentsel topraklarda yüksek nitrojen varlığının toprak besin ağlarını kısalttığını tespit etti. McKinney (2002) ise toprak sıkıştırma ve toprak alkaliğinin kentsel topraklarda sık görüldüğünü ifade etmiştir (Grewal vd. 2011).

Görüldüğü üzere kırsal alan toprak yapısı ile kentsel alan toprak yapısı birbirinden bileşenleri ve bileşenlerin oranı bakımından farklılıklar göstermektedir. Hobi bahçelerinin kullanıcılarının genel olarak yetiştirdiği ürünler üzerinde yoğunlaşarak hangi bileşende toprak yapısının uygun olduğu tespit edilerek bu toprak bileşenlerinin bulunduğu, kentsel toprak kirlenmesinden en az etkilenen alanlar bahçe olarak tespit edilmelidir.

1.4.7. Çoklu Kullanım

Yapıla çalışmalardan elde edilen envantere göre hobi bahçelerinin kullanıcıları genel halk topluluğu, çalışanlar ve çeşitli çıkar grupları olarak ifade edilmektedir (Sauter, 2014). Eğer istenirse plana serbest kullanıcıların da faydalanabileceği gruplar da eklenebilir. Bu kullanıcılar eğitim için bu bahçeleri ziyaret edenler veya atölye çalışması yapan gruplar da olabilir.

1.4.8. Çit Kullanımı

Hobi bahçelerinin güvenliği için çit kullanımı gereksinimden daha önceki bölümlerde bahsedilmişti fakat çitlerin özelliklerinin ne olması gerektiği konusunda tasarımı yapanların üzerinde iyi düşünmesi gerekmektedir. Eğer bahçe kent içi ve halkın yeşil alan doyumu üzerine planlanmışsa bahçenin görünümü engellemeyen ve doğal görünümlü olan tercih edilmelidir. Ya da bahçe yaban hayvanlarının müdahalesine açık alanlarda ise daha yüksek ve dayanıklı çitlerden oluşmalıdır. Bahçenin planlandığı alan hırsızlığa, madde bağımlıların etkisi altına girecekse çitler insanların kolayca ulaşımına engel olacak biçimde tasarlanmalıdır.

Şekil 10'da hobi bahçelerinin etrafında tercih edilen çit seçenekleri görülmektedir:

Şekil 4. Hobi bahçeleri çit tercihleri (URL 1)

Şekil 10’da yer alan çeşitli çit tercihleri görülmektedir. Görseller arama motorunda “community garden fencing” anahtar kelimeleri ile görsellerde aratılarak ulaşılmıştır. Bu görseller bir çok çit tercihinden dört tanesidir. 1 numaralı görsel alanı çevrelemiş ve doğal görünümüne aykırı olmayan insanın yeşil alan tatminine cevap verecek biçimdedir ama dayanaksızdır. 2 numaralı görsel doğal görünümü demir çit olmasıyla bozan ama görünüm olarak bahçe görünümü çok engelleyici değildir. 3 numaralı görsel yüksek ve demir çit tercihi ile doğal yapıya aykırılık içeren ancak hırsızlık yaban hayatı vb. tehlikelere karşı korunaklıdır. 4 numaralı görsel ise çok yüksek tel örgülü demir çit (çevreleme) tercihi ile aşırı korumacı ve doğal yapıya aykırılık ile nitelenebilir.

Bahçe tasarımı yaparken örnek olarak yukarıda verilen görsellerdeki çitler tercih edilebilir. Bu tercih bahçe etrafındaki tehditler ile bahçeden beklenen kültürel, toplumsal, psikolojik fırsatlar belirlenerek şekillendirilmelidir. Öncelik tercih ise bu alanların rekreatif alan olduğu ve toplumun yeşil alan-doğal alan ihtiyacını karşılaması bakımından en doğal görünümde olanı olmalıdır.

1.4.9. Kulübe/Barınak Tiplerinin Mimari ve Teknik Özellikleri

Hobi bahçelerinde kullanılan kulübe/barınak tiplerinin tam olarak belirli bir ortak büyüklük ve teknik özellikler bulunmamaktadır. Ancak Almanya’da yapılan bir çalışmada Alloment (Alman tipi hobi bahçesi) yapıları incelenmiş ve kulübe büyüklüğü 25m² olarak ölçülmüş (Lorbek ve Martinsen, 2015).

Ege ve Marmara bölgesinde bulunan bahçelerin yapısı incelendiğinde ise kulübe ve barınak tiplerinin alanı 4,5m² ile 15m² şeklinde değişmektedir. Yapılan kulübe/barınaklar en çok ahşap malzemeden yapılmaktadır. Bazı bahçelerde veranda yapılarak gölgelemeye imkan sağlanmıştır. Bu kulübelerde kulübeye ait musluklar da bulunmaktadır. Bu ahşap kulübeler aynı zamanda taşınabilir özelliğe de sahiptir.

Bahçelerde eğer kulübe tercihiyle bulunulacaksa ahşap malzemeden, bahçe malzemelerini muhafaza etmeye yeterli alan, yorgunluk ve güneş çarpmasından korunmak üzere verandalı biçimde olmasına dikkat edilebilir.

Şekil 5. Hobi bahçelerinde kullanılan kulübe (URL 12)

Şekil 6. Hobi bahçelerinde kullanılan kulübelerin toplu görünümü (URL 12)

1.4.10. Toplu Hobi Bahçelerinde Yol, Yürüyüş Yolu, Bisiklet Yolu Planlaması

Yol inşa etmek pahalı bir iştir ve aynı zamanda uzmanlık gerektirir. Herkesin kendine ayrılan bahçeye ulaşabilmesi için yolların konumu önem taşımaktadır. İnşa edilen yollar yabancı otlardan ve diğer bitkilerden arındırılmalı, suyun toplanacağı çökmelerin giderilmesi, toprak boşalmasının veya toprağın tıkama yapmaması için iyi şekilde drene edilmesi gerekmektedir. Yolların güvenli olması için bitki örtüsünden uzak, düzgün, korunumlu olması gerekir. Ana yolların tekerlekli sandalye ve yürüme alanı için uygun olması ve engelli bireylerin ulaşımı için en az bir bahçe yatağına ulaşımın olması önerilir. Bahçe girişini bahçe yatağına bağlamak, el arabasını taşımak için yeterli genişlik (1.2m) ile ana yola bağlamak iyi bir yaklaşım olabilir. Daha geniş yollar toplanma ve topluluk eğitimi yapmak için iyi bir seçenektir. Yolların en iyi kullanılabilirlik sağladığı durumlarsa şunlardır; araç parkı, sosyalleşme, tesisat bağlantıları, el arabası kullanılabilen genişlik, uzun ömürlü malzemedен yapılmış olması ve bakımının ucuz kolay yapılabilir olması (City of Sydney, 2015).

City of Sydney (2015) topluluk/hobi bahçelerinin kullanımı için tercih edilen malzemeler raporuna göre;

Yol Yapım Seçenekleri

*Ayrışmış Granit (Decomposed granite)

Şekil 7. Ayrışmış granit (URL 12)

Uzun ömürlü, iyi görünüm ve bakımının kolay olması gibi faydalarının yanında, şiddetli yağışta yüzeyin erozyona uğraması, bakım ve sıkıştırma gerektirmesi ve tek renk olması gibi dezavantajları bulunmaktadır.

**Geri Dönüşümlü Yol (Recycled pavers)

Şekil 8. Geri dönüşümlü yol (URL 12)

Kullanılmış tuğla, taş, mermer veya logar kapağı gibi malzemelerden yapılmış olması uzun ömür olmasını sağlar, bakımı kolaydır. Estetik görünümü vardır ve bakımı kolaydır. Dezavantajları ise; pahalı olabilir ve yapımı için nitelikli çalışana ihtiyaç vardır.

***Odun Talaşı/Artığı Yol (Wood chip)

Şekil 9. Odun talaşı/artığı yol (URL 12)

Düşük maliyeti, kolay bakımı ve yeşil atıkların geri dönüşümü gibi faydaları vardır. Sık yenilenmesi ve tekerlekli sandalyenin kullanımının ile yürümeyi zorlaştırması bakımından dezavantajlıdır.

****Çakıl Yol (Gravel)

Şekil 10. Çakıl yol (URL 12)

Uzun ömürlü olması, iyi görünüme sahip olması ve kolay bakım gerektirmesi gibi yararlarının yanında; odun atıklarına göre pahalı olması, tekerlekli sandalye kullanımını zorlaştırması, yabancı ot bakımı yapmak, yürümeyi zorlaştırması,

istikrarlı olmaması eşit büyüklükte olmamaları ve insanların birbirine atması ile yaralayıcı olması gibi dezavantajları bulunmaktadır.

***** a) Yuvarlık beton taşlı basamaklar (Round concrete stepping Stones)

b) Kare basamaklı taşlar (Square concrete stepping Stones)

Şekil 11. Yuvarlık beton taşlı basamaklar/ kare basamaklı taşlar (URL 12)

Uzun ömürlü, iyi görünüm ve kolay bakım gibi faydaları vardır. Pahalı olması, engellilerin ulaşımı, insanların kolay yürüyüşünü zorlaştırması, yüzey yüksekliklerini eşitlemenin zor olması ve buna bağlı yürümeyi tehlikeli hale getirmesi gibi dezavantajları vardır.

1.4.11. Otopark, Çocuk Oyun Alanı, Spor Tesisi

Kingsley ve Townsend (2007) Hobi bahçelerinin sosyal alanlarına ilişkin yaptıkları çalışmada; üyelerin bahçe tasarımının ve düzeninin sosyal etkileşimi ve ilişki gelişimini etkilediğini ileri sürmüşlerdir. Çocuklarının futbol oynarken görebildikleri için güven hissini ortaya çıktığını ve parkların faydalı olduğunu söylemişlerdir. Hobi bahçelerinin merkezinde masa sandalye olmasının sosyal ilişkileri geliştirdiğini ifade etmişlerdir (Kingsley ve Townsend, 2007) diyerek hobi bahçelerinin sosyal alanlarının önemini ortaya koymuşlardır.

Büyük kentlerde toplu taşımada ulaşım zorlukları ve bahçecilik için malzeme taşımak gereksinimi özel araç kullanımını bireylere dayatmaktadır. Bu durumda hobi bahçelerinin tasarımında bahçecilik yapanların özel araçlarına park alanlarını tasarımda göz önünde bulundurmak gerekmektedir. Eğer Şekil 18'deki gibi projede bahçe planlanmışsa kullanıcılar özel araçları ile bahçelerine ulaşabilirler.

Şekil 12. Otopark, çocuk oyun parkı-1 (URL 4)

Şekil 13. Otopark, çocuk oyun parkı-2 (URL 4)

Eğer hobi bahçeleri toplu şekilde projelendirilmiş ise şekil 19'da görüldüğü toplu otopark tasarımı yapılarak bahçeye gelenler araçlarını otoparka bıraktıktan sonra yürüyüş yolu ile bahçesine ulaşabilir.

Şekil 14. Çocuk oyun alanı (URL 12)

Hobi bahçelerinde çocuk oyun alanları hobi bahçesi alanının merkezine yerleştirilebilir. Bu durum ebeveynlerin çocuklarını görebilmeleri açısından güven hissi oluşturacaktır. Hobi bahçelerinin kenar kısımlarına konulan çocuk oyun alanları ailelerin çocuklarını görememesine sebep olup tehlike hissi yaşamalarına sebep olabilir. Ayrıca merkezde konumlanmış çocuk oyun parkı çocukların etrafının yeşil alanlarla donatılı olmasını sağlayarak ana amaç olan doğa ile büyüyen nesli yakalamaya fırsat verebilir.

Literatür taramasında hobi bahçelerinde spor tesisi projelerine rastlanmamıştır. Buna karşın literatürde sağlık yaşamının bir değişkeni olarak hobi bahçelerinde zirai işlerle ilgilenmenin bireyin fiziksel aktivitesine olanak sağlayarak bireye spor yapmış kadar etki edebilecektir.

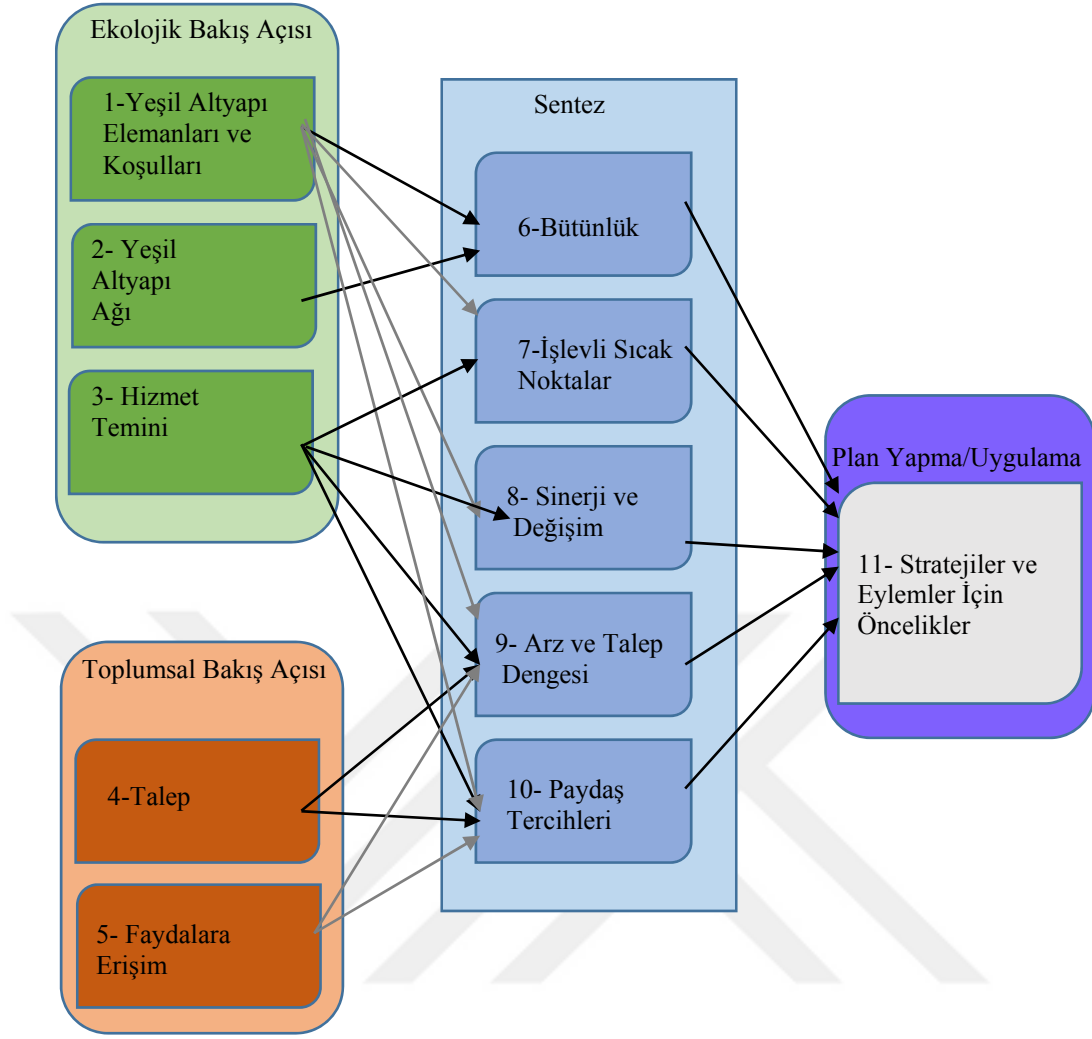
1.4.12. Hobi Bahçelerinin Alt Yapı Planlaması

Hobi bahçeleri daha önce bahsedildiği gibi yeşil alanların artması, doğa ile bireyin buluşması ve doğaya olan sahiplenmeyi geliştirmesi gibi etkileri de bulunmaktadır. Bu bağlamda doğayı önceleyen ve önemseyen bu yaklaşımın aynı zamanda alt yapı planlaması da bu yaklaşıma aykırı olmayıp tam aksine bu yaklaşımı destekleyici nitelikte olmalıdır. Bu bakımdan hobi bahçelerinin alt yapı planlamasında yeşil altyapı olarak literatürde yer alan yaklaşıma uygun planlama yapılmalıdır.

Yeşil alt yapı hem kırsal hem de kentsel alanlarda bulunan alt yapının açık yeşil alanların stratejik bağlantısı ile ilgilidir. Yeşil alt yapı şehirlerin, kasabaların ve köylerin arasındaki fiziksel alandır. Parklar, bahçeler, ormanlık alanlar, yeşil koridorlar, su yolları, sokak ağaçları ve açık kırsal alanlar gibi çok fonksiyonlu açık alanların bir ağıdır. Tüm çevresel kaynakları kapsar ve böylece yeşil altyapıyı yaklaşımı sürdürülebilir kaynak yönetimine katkıda bulunur (Davies vd, 2006).

Örneğin AB çevre politikası, yeşil alt yapıyı farklı mekânsal seviyelerde uygulanabilir bir planlama yaklaşımı olarak teşvik etmektedir. Avrupa Komisyonu doğadan elde edilen faydayı arttırmak için yeşil alt yapıyı planlama ve toprak geliştirmeyi amaçlayan “Yeşil Altyapı-Avrupa Doğal Sermayesini Geliştirme” başlıklı strateji başlattı. Avrupa komisyonu yeşil altyapıyı "geniş bir yelpazede ekosistem hizmetleri sunmayı tasarlayan ve yönetilen diğer çevresel özelliklerle birlikte stratejik olarak planlanmış doğal ve yarı doğal alanlar ağı "olarak tanımlamaktadır. Tek işlevsel olarak planlanmış "gri" altyapının aksine, yeşil altyapı doğa tarafından sağlanan faydaları arttırır ve toplam faydası yapılan yatırımdan daha yüksek olur (Hansen ve Pauleit, 2014).

Hobi bahçelerinin altyapı planlamalarının yeşil altyapı bakış açısına uygun bir biçimde şekillendirilmesi gelişmiş ülkeler standardında olması Türkiye'nin şehir plancılığı konusunda katkı sağlayacaktır.

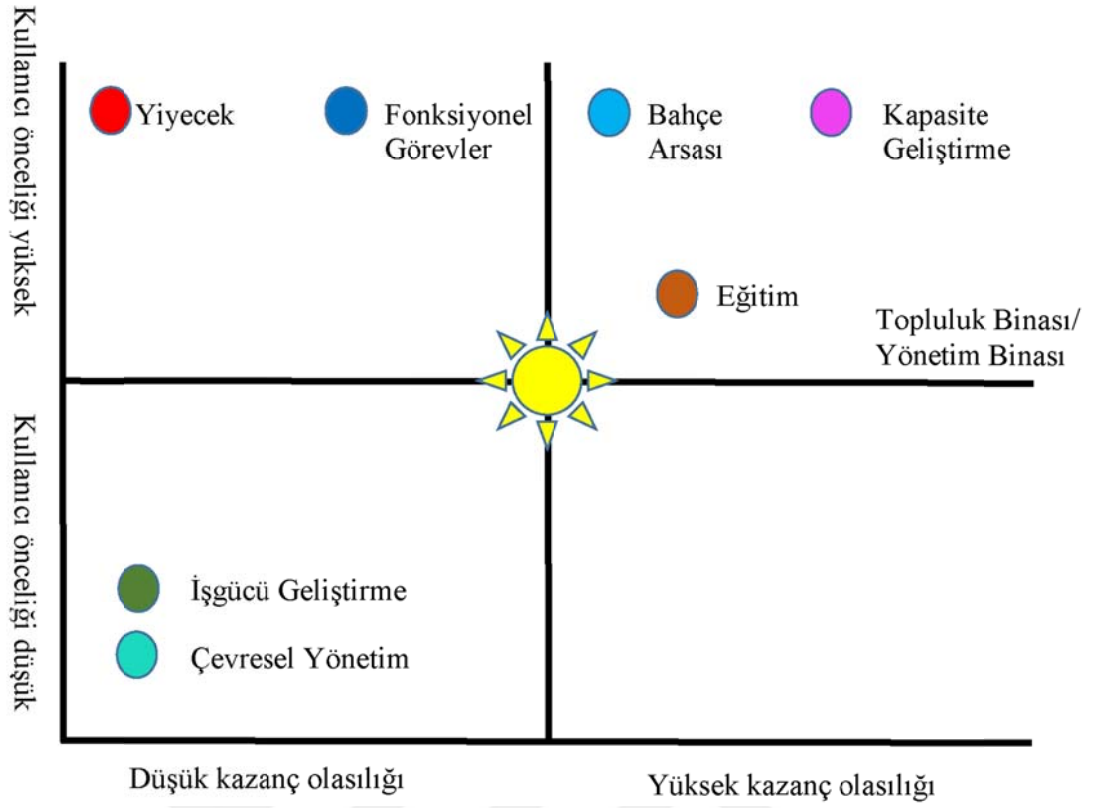

Şekil 15. Yeşil Altyapı İşleyiş Süreci (Hansen ve Pauleit, 2014)

1.4.13. Hobi Bahçelerinin Hizmet İşletmeleri

Hobi bahçelerinin işleyişlerini sağlamak amacı ile ek bazı hizmetlerin de varlığı bahçenin sürdürülebilir ve canlı olmasını sağlayacaktır. Bu bağlamda bahçelerde yer alacak bazı hizmet işletmeleri bu canlılığı destekleyecektir.

Portland şehir planlacıları derneğinin 2008-2011 yılları arasında hobi bahçeleri için yayınlanan “Topluluk Bahçeleri Hizmet İşletmeleri” raporuna göre (Portland Park And Recreation, 2009);

Şekil 16. Hobi bahçesi hizmet öncelikleri planlaması

Topluluk/Yönetim Binası: hizmet ile ilgili unsurların toplandığı, şehre güzellik katması, mahalle işareti olarak hizmet vermesi, eğlenme fırsatlarını sunması gibi özellikleri vardır. Kuşaklar arası buluşma sağlanabilir. Aynı zamanda yönetim binası olarak da kullanılabilir.

Şekil 17. Örnek yönetim binası (scott county tarih kurumu (SCHS) topluluk bahçesi kulübü) (URL 3)

- **Yiyecek:** Hobi bahçelerinde taze, günlük yetiştirilen ürünlerin satışı, diğer gıda pazarlayıcıları ile hareket edebilme imkanı vermesi bakımından bulunması gereken bir başka hizmet ögesidir.
- **Fonksiyonel Görevler:** bahçelerin işletilmesi ve sürdürülebilirliğini sağlayan personeli ifade eder. Bahçe bakımı, çit yapımı, sulama, baraka yapımı, tabela yapımı veya onarımı gibi işlerin yapımını sağlarlar. Bahçe kullanıcılarına teknik yardımda bulunurlar. Bu hizmetin varlığı bahçenin altyapısını korur.
- **Bahçe Arsası:** bahçeye ait arsanın bulunması özel hobi bahçelerinin gelecekteki talebi karşılması için bulundurulması fırsat olan bir işletmeci bakış açısıdır. Talebin artması halinde bu alanlar kiralanabilir veya satılabilir.
- **Kapasite Geliştirme:** Kurulan bahçeye yeni üyeler ve ortakların bulunması. Dernek vakıf gibi STK'lar tarafından işletilen bahçelerin sponsor arayışlarını ifade etmektedir.
- **Eğitim:** gönüllü çalışanlara ulaşmak ve onları atölye çalışması programı ile ücretsiz çalıştırmak, gençlere ve çocuklara sponsorluk ile bahçecilik yaptırılması gibi etkinlikleri ifade eder. Başka hobi bahçelerine gezi düzenlenmesi gibi etkinliklerin yapılmasını ifade eder.
- **İşgücü Geliştirmesi:** bahçe işlerini yapmayı öğretmek, staj imkanlarını sunmak, cezaevinden mesleki becerisi olmayanlara beceri kazandırmak gibi bir fonksiyonu yerine getirmektedir.
- **Çevresel Yönetim:** kullanılan organik bahçecilik ilkeleri, doğal sistemlere uygun olarak toprak ve bitki bakımı hizmetini geliştirir. Doğal yaşamın unsurlarının habitatını oluşturur. İklim değişikliği etkilerini azaltır.

1.5. Hobi Bahçeleri Yönetimi ve Mevzuat İçerisindeki Yeri

Temmuz 2017 tarihinde Resmî Gazetede yayınlanan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği içinde hobi bahçesine ilişkin herhangi bir düzenleme olup olmadığı taranmış ve hobi kavramı tek bir yerde geçmiş, o da son yıllarda sıkça uygulamasının görüldüğü hobi bahçesi biçiminde değildir (resmigazete.gov.tr)

1985 yılında yürürlüğe girmiş olan 3194 sayılı imar kanunu içinde hobi bahçelerine ilişkin herhangi bir düzenlemenin olup olmadığı bakılmış ve hobi bahçelerine ilişkin herhangi bir düzenlemeye rastlanmamıştır (mevzuat.gov.tr).

O halde Türkiye’de kurulan ve işletilen hobi bahçeleri hangi kanun ve yönetmelik esaslarına dayanılarak işletilmektedir. Bu bağlamda önce değerlendirmeyi yapmak için diğer bazı ülkelerde nasıl yasal süreç işletilmektedir? Bu süreci değerlendirmek gerekmektedir.

ABD’nin California eyaletinde topluluk bahçeleri, California eyalet yasasına göre; Hükümet Kodu Gov-Başlık 7 Planlama Ve Arazi Kullanımı-Bölüm 1 Planlama Ve İmar-Bölüm 3 Yerel Planlama- Madde 5 Yetki ve Genel Planlama 65.300 koduna göre

“Her bir planlama organı planını hazırlar ve her bir ilçe ve kentin yasama organı ilçe veya şehrin fiziki kalkınması için planlama organının sınırları dışında kalan herhangi bir arazinin kapsamlı ve uzun vadeli planını kabul etmek durumundadır (<http://leginfo.legislature.ca.gov>).” Yasal maddenin kodundan anlaşılan yerel imar planları içinde kalkınma amacı ile bu tip alanlar planlanabilir ancak sınırlar dışındaki arazinin ve genel planın uzun vadeli yapısına aykırı olmayacak şekilde planlamanın uygun olacağı şeklinde yorumlanabilir.

ABD’nin bir başka eyaleti olan New York’ta topluluk bahçelerine ilişkin kanun yapılmış ve daha net bir tanımlama ve uygulama görülmektedir. Bu kanun (<https://www.agriculture.ny.gov>);

Topluluk Bahçeleri Hukuku

Madde 2-C, Topluluk Bahçeleri

Bölüm 31-f. Yasama Hükümleri

Bölüm 31-g. Tanımlar

Bölüm 31-h. Topluluk bahçeleri yönetimi; yetkiler; Görevler

Bölüm 31-i. Topluluk bahçeleri için devlete ait arazilerin kullanılması

Bölüm 31-j. Topluluk Bahçeleri Görev Yetkileri

Bölüm 31-f. Yasama Bulguları

- *Yasama organı, topluluk bahçelerinin halka, özellikle de bu eyaletin kentsel ve banliyö bölgelerinde yaşayanlar için önemli sağlık, eğitim ve sosyal yardımlar sağladığını bulur ve beyan eder. Dahası, topluluk bahçelerinin sayısının ve bahçelerin bakımının arttırılması için bu devletin ortak politikası söz konusudur. Topluluk bahçesi uygulaması, kendileri veya aileleri için taze meyve ve sebzeleri kolayca karşılayamayanlara, daha iyi beslenme alışkanlıklarını ve artan fiziksel aktiviteyi teşvik ederek halk sağlığı ve sağlıklı bireysel yaşam biçimlerini geliştirenler için taze ve besleyici, düşük maliyetli yiyecek sağlamaya devam etme imkanı vermesi kendi sebzelerini yetiştirerek, özellikle kentsel çevrelerde açık alanların korunmasını ve genişlemesini teşvik eder, kentsel ve banliyö çevre kalitesini ve topluluk güzelleştirmesini geliştirir, her yaş grubunda ucuz topluluk oluşturma faaliyetleri, rekreasyon ve fiziksel egzersiz yapmayı teşvik eder, topluluk katılımı için güvenli bir yer oluşturur ve suç sayısını azaltmaya yardımcı olur, kent sakinleri arasında doğa ile yakın ilişki kurulur ve onların yerel çevresini desteklemekte ve her seviyede yeşil meslek eğitimini ve ekolojik eğitimi beslemektedir. Bu nedenle, yasama organının amacı ve bu maddenin amacı, devlet kurumlarını, belediyeleri ve özel partileri topluluk bahçelerini teşvik ederek bu eyalette topluluk bahçelerinin sayısını, boyutunu ve kapsamını büyütmeyi teşvik etmektir. Rekreasyon ve fiziksel egzersiz yapmak, topluluk katılımı için güvenli bir yer oluşturur ve suç sıklığını azaltmaya yardımcı olur, kent sakinleri, doğa ve yerel çevreleri arasında daha yakın bir ilişki oluşturur ve her seviyede yeşil meslek eğitimini ve ekolojik eğitimi destekler.*

Bölüm 31-g. Tanımlar. *Bu makede kullanılan başka bir anlam açıkça belirtilmedikçe:*

1. *"Topluluk bahçesi", devletin vatandaşlarının üzerinde tek tek bulunmayan arazide bahçe yapma olanağına sahip olan kamu veya özel arazileri ifade eder.*
2. *"Bahçe", bitkiler, meyveler, çiçek, fıstık, bal, yumurta üretimi için kümes hayvanı yetiştiriciliği, akçaağaç şurubu, süs bitkileri veya sebze bitkileri, kreş ürünleri veya sebzeler için uygun bir arazi veya parsel anlamına gelecektir.*
3. *"Belediye" herhangi bir ilçe, kasaba, köy, şehir, okul bölgesi, kooperatif eğitim kurulu, diğer özel bölge veya herhangi bir büro veya ajansı anlamına gelir.*

4. "Yönetim", topluluk bahçeleri yönetimi anlamına gelir. 4a. "Devlet organı", yönetim kurulu üyelerinin herhangi birinin vali tarafından atandığı herhangi bir kamu kurumu da dahil olmak üzere, devletin herhangi bir departman, büro, komisyon, yönetim kurulu, kamu otoritesi veya diğer ajansı anlamına gelir.
5. "Kullanım", herhangi bir kişi veya kuruluş tarafından boş kamu arazisinde tapulu bahçelerin taşınması olmaksızın istihdamda bulunmak ya da istihdam anlamına gelir.
6. "Boş kamu arazisi", kamuya açık bir amaçla kullanılmayan bir belediye dahil olmak üzere devlete veya kamu şirketine ait herhangi bir araziye, aksi taktirde boş, boşta veya en az altı aylık bir süre boyunca aktif olarak kullanılmamak anlamına gelir; bahçe kullanımı için uygundur.

Bölüm 31-h. Topluluk bahçeleri komisyonu; yetkileri, görevleri

1. Komisyon üyesi, bu maddenin hükümlerini çevre koruma ile ilgili devlet dairesi, devlet eğitim birimi, devlet dairesi, kooperatif uzantıları ve Çevre Bakanlığı iş birliği ile yürütmekle yetkili ve sorumluluğu taşıyan bir topluluk bahçeleri birimi oluşturur. Diğer devlet kurumları ve belediyeler rasında oluşan komisyonu ifade eder
2. Komisyona ait yetkiler şunları içermektedir:
  - a. Talep üzerine, ofis, belirli bir coğrafi bölgedeki boş kamu arazilerinin belirlenmesine yardımcı olur ve kurumun yargı yetkisine ve bu arazilerin topluluk bahçivanlığı amacıyla göreceli olarak uygunluğuna ilişkin bilgi sağlar;
  - b. Topluluk bahçe kullanımı için boş kamu arazilerinin birden fazla yetiştirme mevsimi için kullanılmasını kolaylaştırmak için, ilgili topluluk grupları ve uygun devlet veya yerel kurumlar adına bir koordinatör olarak görev yaparak, uygun devlet veya belediye tavsiyesi ile başvuruları tamamlayıp iletir Ajans;
  - c. Halihazırda var olan topluluk bahçe programları ile kalkınmanın ilk aşamalarındaki programlar arasındaki temasları destekleyin ve teşvik edin; ve

- d. Bu formda tanımlanan amaçlar için, fonların veya hibelerin erişilebilir olduğu ölçüde, böyle bir yardım aramak ve bu yardımı sağlamak
- e. Toplum gıda grupları, aş evleri ve diğer STK ve kar amacı gütmeyen kuruluşlar gibi topluluk bahçe grupları, okul bahçesi programları ve yerel gönüllü gıda yardım programları arasındaki kaynakların işbirliği ve işbirliğine dayalı paylaşımını destekleyin, destekleyin ve teşvik edin yoksullara ve dezavantajlı ülkelere gıda sağlamak veya dağıtmak. Böyle bir destek, bu yerel gönüllü gıda yardım programlarına artı topluluk bahçe yemi veya diğer tarımsal ürünlerin sağlanmasını içerebilir; ve
- f. Bu bölümün on altıncı altbölümünün altbölüm b'ye uygun olarak bölüm tarafından kurulan New York Çocuk Haftası programı ve topluluk bahçe organizasyonları arasındaki iletişimin desteklenmesi, desteklenmesi ve teşvik edilmesi ve kaynakların paylaşımı ve bireysel çiftlikten / okul ve okul bahçe programları.

Bölüm 31-i. Topluluk bahçeleri için devletin arazisini kullanma

1. Boş kamu arazilerine sahip herhangi bir devlet kurumu, daire, yönetim kurulu, kamu yararı şirketi, kamu otoritesi veya komisyon, topluluk kuruluşlarının topluluk bahçivancılığı amacıyla bu alanları kullanmasına izin verebilir. Boş kamu arazilerinin böyle kullanımı, sorumluluk sigortasına sahip olan topluluk organizasyonuna ve topluluk bahçivancılığı amacıyla boş kamu arazilerinin kullanımından kaynaklanan hasar veya hasarlardan sorumlu tutulabilir.
2. Topluluk bahçe amaçları için kamu arazilerinin kullanımı için başvuruda bulunan devlet kurumları, başvurana otuz gün içerisinde cevap verir ve yüz seksen gün içinde nihai bir karar verir.

Bölüm 31-j. Topluluk bahçeleri yetki ve gücü

- Komisyon üyesi, devlet kurumlarını, belediyeleri ve özel partileri, topluluk bahçelerini ve bahçeler tarafından yürütülen faaliyetleri oluşturmak ve genişletmek için teşvik edecek yolları belirlemek ve geliştirmek için bir topluluk bahçeleri görev gücü oluşturabilir.
- Çalışma kolu komiserin başkanlığında veya komiser tarafından belirlenecek olan departmanın memuru veya çalışanı tarafından yönetilir. Çalışma kolunun üyeliği, mevcut topluluk bahçelerini, ilçeleri, şehirleri, kasabaları, köyleri, okul

bölgelerini, diğer özel kullanım bölgelerini, kamu yetkililerini ve kooperatif uzatma hizmetlerini temsil eden uygun devlet kurum ve üyelerinden temsilcileri içerebilir.

- *Komiser, devlet kurumlarının çalışma kolunun çalışmalarını yürütmesini talep edebilir.*
- *Çalışma kolunun hedefleri, bunlarla sınırlı olmamak üzere, önerilerin incelenmesi, değerlendirilmesi ve geliştirilmesi içerebilir: (i) kamu kurumları, belediye hükümetleri ve özel taraflarca topluluk bahçelerinin kurulması ve yaygınlaştırılmasının teşvik edilmesi, (ii) topluluk bahçelerinin faaliyetleri ile faaliyetleri arasındaki işbirliğini teşvik etmek ve fakir ve dezavantajlılar için yerel gönüllü gıda yardım programlarına bağışlanan gıdaları sağlamak, (iii) topluluk bahçelerinin buldukları yerel topluluğa sağlayabileceği faydaları artırmak ve (iv) Altmış iki ya da daha yaşlı yaşlılar için topluluk bahçelerine katılma fırsatlarını artırmak için topluluk temelli organizasyonlar ile işbirliğini teşvik etmek.*
- *Çalışma kolu, görev kuvveti hedeflerini gerçekleştirirken: (i) devlet kurumları, belediyeler ya da özel taraflarca koruma amaçlı izinlerin uygulanmasını teşvik eder, (ii) topluluk bahçelerini kurar ya da korur; (ii) aşağıdaki amaçlar için mekanizmalar oluşturulmasını teşvik eder: (iii) model bahçe düzenlemelerinin geliştirilmesi, yerel arazi kullanım yasaları veya topluluk bahçelerinin kurulması veya saklanmasını teşvik edebilecek diğer belediye politikaları geliştirilmesi ve (iv) bahçe bahçeleri için arazilerin bağış veya kiralanmasını teşvik etmek için kalkınma haklarının aktarılması ve bu maddenin hükümlerine göre çalışma kolu tarafından uygun görülen hedeflere ulaşmak için herhangi bir diğer faaliyetle de sorumlu tutulabilir.*

Bu kanuna göre; hobi bahçeleri yeşil alan miktarını arttırmaya yöneliktir. Hobi bahçeleri aynı zamanda rekreatif alanlardır. Gelir düzeyi düşük olanlar için ucuz ve taze gıda sağlama imkânı sunar. Gelir düzeyi yeterli ve yüksek bahçeciler ise yetiştirdiği ürünleri aş evlerine düşük gelirliler için verebilir ve sosyal destek ve sosyal iletişimi artırır. Buna benzer diğer sosyal, kültürel ve ekonomik katkıların ve kalkınmanın bir aktörü olan hobi bahçelerinin teşvik edilmesi de kanun içinde vurgulanmış bir başka değerlendirmedir. Bu bahçelerin faaliyetleri için ise kamu

kurumlarının ilgili olanları arasında bir komisyon oluşturulması ve yerel paydaşların olması gerekliliği üzerinde durulmuştur. Komisyona da yetki ve görevler tanımlanmıştır. Bu kanundan anlaşılan hobi bahçelerinin örgütlenmesi ve yasal dayanakları talebi ve işleyişi karşılayacak biçimde tasarlanmıştır. Türkiye’de bu durumun tam olarak işleyiş ve örgütlenmesinin istenen düzeyde olmaması hobi bahçelerinin gelişmiş ülkeler kadar eski bir geçmişe sahip olmamasından kaynaklandığı ifade edilebilir.

Türkiye’de faaliyette olan genellikle belediyelerin kurup işlettiği hobi bahçelerinin mevzuatlarına bakıldığında ise 5393 sayılı Belediye Kanuna göre belediyelerin kendi yönetmelik hazırlama serbestisine göre hazırlanmıştır. Antalya Büyükşehir Belediyesi kullanıma sunduğu hobi bahçesi yönetmeliğinde idari sorumlunun Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Şube Müdürlüğü olarak tayin etmiş. Balıkesir Büyükşehir Belediyesi hobi bahçesinin idari sorumlusunu ise Park ve Bahçeler Müdürlüğü olarak tayin etmiş.

Belediyelerin yaptığı hobi bahçeleri yaşlı ve emeklileri öncelemektedir. Bahçeler uygun fiyatlarla kiralanmakta ve aynı zamanda kiralama süreleri kısadır. Bazıları yıllık şekilde bazıları ise 3 veya 5 yıla kadar kiralanmaktadır. Tüm belediye hobi bahçeleri resmi müracaatları toplayıp, başvurusu uygun olanlar arasında çekiliş yaparak bahçeleri tahsis etmektedirler. Belediye hobi bahçelerinde şehit yakınları ve gazilere öncelik tanınıyor.

Belediye hobi bahçelerinde ortak noktalardan biri de bahçelerde yatılı kalınmamasıdır. Bahçelerin kullanım saatleri oluşturulan yönetmelikte belirlenmiştir. Alkol kullanımı genel olarak yasaklanmıştır. Bahçeler yüz kızartıcı suç işlemiş olanlara kiralanmamaktadır. Bahçelerde hayvan beslemek, uzun ömürlü (asma, meyve ağacı vb.) zirai ürünlerin dikilmesi yasaklanmıştır. Genel olarak birbirine benzer yasaklı faaliyetler belediye kanuna dayandırılarak yönetmelikte yer almaktadır.

1.6. Kavramsal Değerlendirme

Bu bahçeler sadece tarımsal faaliyetlerin yürütüldüğü alanlardan olduğu gibi, aynı zamanda sosyal yönü de vardır. Hobi bahçelerinin bu şekildeki sosyal yönü toplumsal iyileşme için değerli görülmelidir.

Hobi bahçesi talebini insanların ilaçsız tedaviye yönelmesi olarak değerlendirmek de mümkündür. Hobi bahçelerinin kullanıcıları çok küçük çocuklardan, yaşlı nüfus sınıfında olan her kesime bir şekilde fayda veren, onların gelişimleri ve manevi rahatlamaları için bir fonksiyon sağlamaktadır. İfade edilen insan sağlığına olumlu katkı, psikiyatrik destek sağlama, ilaçsız tedaviye imkân sağlama ve bireyin küçük yaştan itibaren yetişme ortamına sağladığı katkılar bakımından hobi bahçeleri Türkiye’de yerel yönetimler ve özel girişimciler tarafından kurulması desteklenmelidir. Ekolojik tarım alanı olarak düşünülen hobi bahçeleri, yukarıda belirtilen yönetmelik esaslarına uygun üretim yapabilecek niteliğe sahip olabilmektedir. O halde Dünya standartlarında ekolojik tarım yapabilmek için hobi bahçelerinin ülke genelinde ayrıldığı alan arttırılmalı ve merkezi-yerel yönetimler tarafından desteklenmelidir. Hobi bahçeciliği permakültür uygulamasının gerçekleştirilebileceği önemli bir alandır. Şehir plancılarının bu yaklaşımları göz önünde bulundurarak planlamayı şekillendirmesi önemlidir.

2. KAYNAK ÖZETLERİ

Depper ve Freedman, (2010), Amerika Birleşik Devletleri'nde topluluk bahçeciliğine ilişkin fayda, amaç ve motivasyonların incelenmesi çalışmasında; Hobi bahçelerinin ABD'deki ortaya çıkışını, I. Dünya Savaşı dönemine dayandırmaktadır. Ancak hobi bahçelerinin gerçekte ilk ortaya çıkışı 1890'lı yıllarda başlamıştır. Zamanın sosyal, ekonomik ve çevresel koşulları sonucunda okul bahçelerinde ve boş lotlarda (kentlerin boş arazilerinde) ekim projeleri biçimlenmeye başlamıştır. Bu tür çabalar, 19. yüzyılın sorunları olan kentsel sıkışmışlık, göç, ekonomik istikrarsızlık ve çevresel bozulmayı ele alan bir yaklaşım olarak uygulanmaya başlamıştır.

Okvat ve Zautra, (2011). Topluluk Bahçeciliği: bireysel, toplumsal ve çevresel dirençlere karşı bir yol makalesinde; New York'ta Büyük Buhran döneminde, fakir ve işsiz insanlar için gıda arzını artırmak için yaklaşık 5.000 bahçede gıda ürünleri yetiştirilmiştir. Her iki Dünya Savaşı sırasında ve sonrasında, hobi bahçeleri, minimum taşımayla gıdaların arzını artırmak için kullanılmıştır. II. Dünya Savaşı sırasında, Tarım Bakanı tarafından bahçelerde gıda üretimi için hedeflenen ve ulusal hedef olan "Victory Garden" kampanyası yapılmıştır. 1944'e gelindiğinde, "18-20 milyon ailenin Victory Garden'ı olduğu ve toplam Amerikan kaynaklı arzının% 40'ını topluca sağlamayı başarmıştır İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, sanayi ve nüfustaki değişimler, şehirdeki mahalle yaşam kalitesinin bozulmasına yol açmış ve bir yanıt olarak, insanlar 1970'lerde "*komşuluk ilişkileri için toplanma noktaları haline gelmiştir*" ve insanlar kentsel topluluk bahçeleri yaratmaya başlamışlardır. 1990'lı yıllara gelindiğinde, ABD genelinde 15.000'den fazla topluluk bahçesine bir milyondan fazla kişi katılmıştır, şeklinde ifade etmektedir.

Amerika'da bulunan American Community Gardening Association (www.communitygarden.org) adlı derneğin değerlendirmesine göre, Amerika'da topluluk bahçeciliğinin bugünkü işleyişi, Amerika Topluluk Bahçecileri Derneği (ACGA)'nin kurulması ile ortaya çıkmıştır. Chicago şehri insan hakları departmanı tarafından 1978 ve 1979 yılında yapılan iki toplantının neticesinde bu dernek kurulmuştur. O dönemlerde Chicago Belediyesi topluluk bahçelerini desteklemekteydi ve bahçe programcılığının öncülüğünü yapmıştı. Amacı ise bahçelerin değerini ve bilgi kaynaklarını ülke çapında paylaşımını yaymaktı. Bu

toplantılar ulusal bir kent bahçeciliği programı destekçiliği için bir temel oluşturmak konusunda başarılı olmuştur. Derneğin işleyişinde online şekilde başvuru ve bahçenin tesis edilmesi süreci işlemektedir. Dernek üyelerine daha iyi hizmet vermek için bahçeciliğe yönelik bünyesinde kurullar oluşturmuştur. Bu kurullar; Eğitim Öğretim Kurulu, Mali Kurul, Üyelik ve Pazarlama Kurulu, Kamu Düzeni Koruma ve Araştırma Kurulu ve Örgütsel Sağlık Kurullarıdır.

Şekil 18. New York topluluk bahçesi görselleri (URL 13)

Rosol (2010), post-fordist kentsel yeşil alan yönetişiminde halkın katılımı: berlin'deki topluluk bahçeleri örneği adlı makalesinde; topluluk bahçeleri, gönüllü bireyler tarafından işletilen ortak yeşil alanlardır. Almanya'da ise özel tahsis bahçeleri (Schrebergärten) vardır ve topluluk bahçeleri Alman bahçecilik anlayışından farklıdır.

Bendt vd., (2013), Berlin'deki halk erişimi topluluk bahçelerinde sivil yeşillendirme ve çevresel öğrenme adlı makalesinde; topluluk bahçelerinin ortak bir tanımı bulunmamakla birlikte, kent tarımını dünyanın birçok bölgesinde görmek mümkündür Almanya'da PAC-gardens bahçeleri olarak tanımlanan bahçelere, sivil toplum örgütleri tarafından yönetilen ve halkın hemen katılabileceği resmi engellerin düşük olmadığı (resmi yükümlülüklerin yüksek olduğu) ama herkesin katılabileceği

bahçe tipleridir. Örgün engeller olarak adlandırılan bir sözleşme bulunmaktadır, bu sözleşme ise lisans veya düzenlemeler sistemi gibi yazılı yönetmeliklerdir. Bu topluluk bahçeleri Avrupa'daki Allotment bahçeleri ile birçok ortak özelliği paylaşmaktadır. Tahsisli bahçeler, eski bir geçmişe dayanan, mülkiyet haklarının uzun vadeye dayalı olduğu ve istikrarlı bir yapısının olması ile ön plana çıkar. Tahsis bahçelere katılım için resmi başvuru gerekmektedir, başvurunun çok olması uzun zaman sırada beklemek gerektirebilir. Ayrıca bu bahçelere adil bir ücret ile sahip olduğu ifade etmişti.

Rosol, (2012), neoliberal olarak stratejik toplum gönüllüsü kimdir? Berlin'de yeşil alan üretimi üzerine yazdığı makalede, Berlin'de sayısı gittikçe artan topluluk bahçeleri vatandaşlar tarafından kentsel alanların aktif ve etkin bir biçimde tahsis edildiğinin göstergesidir. Bazı bahçeler yerel halkın şehir parklarının uzun mücadelesi sonucunda tahsisli bahçeye dönüşmüştür. Almanya'daki bahçeler kullanıcıların kendi ihtiyaç ve isteklerine göre estetik ve işlevsel olarak geleneksel parklardan farklı bir biçimde oluşturulmuş kentsel alanlardır. Kullanıcılar sadece boş zamanını geçirmekle değil aynı zamanda yeşil alanın oluşturulması ve bakımından sorumludur. Bu nedenle topluluk bahçeleri geleneksel yeşil alanların eleştirisi ve var olan alternatifleridir

Avrupa Birliği Topluluk Bahçeleri Çalıştayında (www.urbanallotments.eu) Almanya'da Hannover'de özel bahçe kültürünün teşvik edilmesi ve desteklenmesi bu şehrin Kentsel Çevre Alanları kurumunun görevidir şeklinde değerlendirmiştir. Bahçelerin işletilmesi dernekler aracılığı ile yapılmaktadır. Dernek, kentin sahip olduğu tüm tahsisli bahçelerinin kiralayıcısı konumundadır ve kamuya ait bahçelerin oranı toplam bahçelerin %70'ni oluşturmaktadır. Aynı zamanda özel tahsisli bahçeleri de desteklemekte ve kiralamaktadırlar. Bu dernekler üyelerinin çıkarlarını temsil eder, bahçe sorunları konusunda yardımcı olur ve uzman danışmanlar ile eğitim verir, kiracı değiştiğinde yerine kimin geleceğini tayin etmektedir. Ortak alanların bakımı dernek tarafından yapılmaktadır. Bu alanlar halka açıktır ve önemli yeşil yol bağlantıları olarak kullanılmaktadır.

Şekil 19. Almanya allotment bahçeleri görselleri (URL 4)

Pourias vd., (2016), Paris ve Montreal kentsel kolektif bahçelerinde işlevselliğin ve gıda işlevinin göreceli önemi adlı makalesinde; Fransa’da (Paris) hobi bahçeciliği kent bahçeciliği şeklinde 19. Yy’dan bugüne kadar bulunmaktaydı. O zaman ki ismi “işçi bahçesi” olarak tanımlanırdı. Kent tarımına olan ilginin artması ile birlikte New York topluluk bahçeleri ilham kaynağı olarak alınmış ve ilişkisel bahçe biçimi olarak “paylaşılan bahçeler” biçimi yeni bir model olarak ortaya çıkmıştır. Paris bahçeleri mezhep statüler bakımından çeşitlilik göstererek 2m² ile 500m² arasında değişmektedir. Paris’te sanayi bölgelerinin kent dışına taşınması ile birlikte boşalan alanlar paylaşılan bahçe olarak planlanmıştır. Bazı özel bahçeler var olsa da bahçelerin büyük bir kısmı Paris belediyesine aittir. Tam olarak bahçelerin tamamının büyüklüğü bilinmesi mümkün olmamakla birlikte, tahmini olarak bahçelerin 900ha alana sahip olduğu düşünülmektedir.

Şekil 20. Fransa Jardins Partagés (Şehir Bahçeciliği) görseli (URL 5)

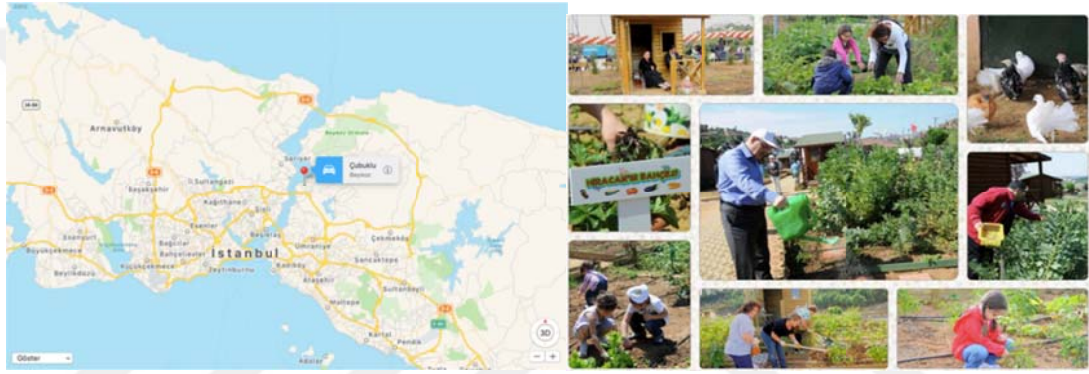
Aliğaoğlu ve Alevkaya, (2017), “Balıkesir’de hobi bahçeleri: özellikler ve sorunlar” adlı makalede; Türkiye’de hobi bahçelerinin kuruluşu Batı’da olduğu gibi çok eskilere dayanmamaktadır. Türkiye’de kurulan ilk hobi bahçesi Bursa şehrinde 1985

yılında kurulmuştur. Hobi bahçesinin adı “Bursa Küçük Bahçe” tesisidir ve Bursa kent merkezine 10km uzaklıkta olduğu vurgulanmıştır.

İstanbul kentleşme ve sanayinin hızla arttığı, aynı zamanda göç alan bir yer olması sebebi ile hobi bahçelerinin ihtiyaç olduğu kentlerin başında gelmektedir. İstanbul’da bulunan hobi bahçeleri;

Beykoz Hobi Bahçesi (2018); 100 parselden oluşmaktadır. Farklı meslek gruplarından kullanıcılarında ilgi görmektedir. Çocuklar için küçük oyun alanları ve mini hayvanat bahçesi bulunuyor. Mülkiyeti ve İşletmesi Beykoz Belediyesine aittir.

Şekil 21. Beykoz hobi bahçesi konumu ve görseli (URL 6)

Emlakjet adlı web sitesinde (www.emlakjet.com); İstanbul’da sadece belediyelere ait hobi bahçeleri olmayıp aynı zamanda özel işletmeler de hobi bahçesi hizmetini farklı şekillerde sunulmaktadır. İstanbul Bahçetepe’de yapılan bir konut projesinde apartman dairelerinin yanında, daire sahiplerine 40m²’lik alanların olduğu hobi bahçeleri verilmiştir

Şekil 22. İstanbul Bahçetepe Hobi Bahçeleri (URL 7)

İstanbul'da bulunan Doğa Derneği Çengelköy şubesi (dogaderneği.com) toplumsal kaygılar ve aslında hobi bahçeciliğinin tam olarak ruhuna uygun bir çalışma yapılmıştır ve Çengelköy'de kentin çok yakınında 2ha alanı doğa bahçesine dönüştürmüş ve burada sebze yetiştirmiştir. Bu zirai faaliyeti dernek üyesi 25 kişi birlikte yapmışlar ve ürünlerin paylaşımını da bu kişiler arasında paylaşmışlardır. Sulama sisteminde en düşük su tüketimi yapan damlama sulama sistemini tercih ederek doğanın ve su kaynaklarının kullanımına dikkat edilmiştir.

Şekil 23. Çengelköy doğa bahçesi (URL 8)

Çizelge 1. Marmara ve Ege bölgelerinde yer alan hobi bahçeleri

	Hobi Bahçesinin Adı	Teknik Özellikleri	Mülkiyeti
İSTANBUL	İstanbul, Beykoz Hobi Bahçesi	100 bahçe, bahçe etrafı ahşap bordür çevrili, 6m ² 'lik veranda, 50 araçlık otopark, 2 çocuk parkı, çay bahçesi, güvenlik, tuvalet, mescit, hayvan barınağı, sıralı kiralama biçimi, kira bedeli yıllık 1.020tl.	Belediye
	İstanbul Bahçetepe Hobi Bahçeleri	40m ² , her daire için bir bahçe, kent içi.	Özel
	Çengelköy Doğa Bahçesi	2ha, kulübesiz, ekolojik tarım amaçlı	STK
	Yıldız Teknik Üniversitesi Hobi Bahçesi	3500m ² toplam alan, bahçeler 50m ² , zirai ilaç kullanımı yasak, koşu yolu, spor tesisi	Üniversite, Belediye Ortaklı
	Arnavutköy Hobi Bahçesi	68 dönüm, 78 m ² 200 adet bahçe, her bir bahçede 6,5 m ² ahşap kulübe var	Belediye
	Sultangazi Belediyesi Hobi Bahçesi	70 m ² lik 56 bahçe ve 12 adet seradan oluşuyor, 6m ² ahşap kulübe, damla sulama	Belediye
	Küçükçekmece Belediyesi Hobi Bahçesi	40 m ² parseller şeklinde 266 adet bahçeden oluşuyor, 11 bahçe engelliler için özel tasarlanmış.	Belediye
	İstanbul, Yemyeşil Hobi Bahçesi	70 bahçe, 30m ² , danışmanlık yapan bahçıvanlar bulunuyor, bahçeler, kulübeli kulübesiz kiralanıyor.	Özel
	İstanbul, Akdere peyzaj	100.000m ² , bahçeler 30m ² , bahçecilik kursları verilebiliyor 2010 kirası: 150tl	Özel
	İstanbul, Cavidan Hanım Çiftliği	40 bahçe, 55m ² alana sahip, kulübeli ve kulübesiz kiralanabiliyor, 2010 kirası 1450-950tl	Özel
MARMARA BÖLGESİ	Hobi Bahçesinin Adı	Teknik Özellikleri	Mülkiyeti
	Kocaeli, Çayırova	Üretim alanlarının yanı sıra 1 km yürüyüş yolu, 1 km bisiklet yolu, oturma, dinlenme alanları, paten ve gösteri alanı, otoparkı, fitness alanları, piknik alanı, güvenlik birim yeri, 12.000 m ² çim yüzey ile 4 mevsim yeşil kalabilme özelliği olan ve renk değiştiren fidanların yer almaktadır.	Belediye
TEKİRDAĞ	Tekirdağ, Süleymanpaşa Belediye Hobi Bahçesi	42 bahçe, 70m ² bahçede 6m ² ahşap kulübe, ortak alanların bakımı belediyeye ait,	Belediye
	Gelincik Hobi Bahçesi	1 adet idari bina, 49 ile 120m ² arasında 76 hobi bahçesi, 19 adet ahşap kulübe, Kent içinde, belediye tarafından 3 yıllığına kiralanıyor, bir yıllık bitkilerin dikimine izin veriyor,	Belediye
ÇANAKKALE	Balıkesir Belediyesi Hobi Bahçeleri	50m ² bahçeler ve ahşap kulübe	Belediye
	Bandırma Belediyesi Hobi bahçesi	72.769 m ² alan üzerine kurulan Hobi Bahçeleri'nde 280 adet bahçe bulunuyor. Bir bahçenin 135 m ² olduğu ve 120 m ² net ekim alanının yer aldığı projede 1 adet idari bina, kafeterya, wc, mescit ve ofis ile depolama alanları bulunmaktadır.	Belediye
BURSA	Osman Gazi Hobi Bahçeleri	Yaklaşık 10 dönümlük alanda kurulu bahçeler, kiralama usulüyle tahsis ediliyor. Bahçeden şahsın ayrılması veya ölmesi halinde başkasına devrediliyor. Vatandaşlara 100-150 m ² bahçelerde ürün yetiştirme imkanı sağlanıyor.	Dernek
	Nilüfer Belediyesi Hobi Bahçesi	Alaaddinbey Mahallesi"nde 90 bin 800 m ² lik bir alan üzerinde uygulanan projede, her biri yaklaşık 150 m ² alanlardan oluşan 167 adet bahçe yapıldı ve bunların hemen hepsi ihale yoluyla sahiplerini buldu. Bahçeleri 10 yıllığına kiralayan vatandaşlar burada tarımsal üretim yapmaya başladılar.	Belediye
	Haflinger Çiftliği	Hobi bahçeciliği kiralama ile yapılabilen, hobi bahçesi ek hizmet biçiminde görülmektedir. Daha çok at çiftliği ve doğa restorantı biçimindedir	Özel
	Bursa Büyükşehir Belediyesi, Emekli Bahçeleri	Bahçe büyüklüğü 200m ² , 33 adet baraka bulunuyor, 78 adet bahçe emekliler tarafından kullanılmaktadır.	Belediye

EGE BÖLGESİ	İZMİR	Seyrek Göl HobiPark	25.000m ² alana kurulu, hobi bahçelerinin yanında, kır düğün alanı, toplantı salonu, kafe ve restoran, çocuk oyun alanları, yapay göl, paintball	Özel
		Oksijen Hobi Bahçeleri	8.000 m ² alana kurulu, 64 parsel, parsel büyüklüğü 39m ² , ahşap kulübe (9m ²), otopark, çocuk oyun alanı, küçük hayvanat bahçesi, bahçevanlık hizmeti, güvenlik, peyzaj hizmeti, dernek yönetim binası (aynı zamanda kafeterya), satış veya sonsuz kullanım hakkı 25.000tl, aidat 200tl	Dernek (Wolkswogan Sevenler Derneği)
		Bornova Belediyesi Hobi Bahçeleri	75-105 m ² parseller tahsis ediliyor, organik tarım eğitimi veriliyor, her parselde ait alet-edevat bulunuyor ve bir de sulama için çeşme, yanmış hayvan gübresi Üniversite tarafından ücretsiz veriliyor.	Belediye
		Bornova Belediyesi Evka 4 Hobi Bahçeleri	3 adet 12 m ² , 5 adet 16 m ² , 1 adet 19 m ² , 17 adet de 24 m ² olmak üzere toplam 27 hobi bahçesi yer alıyor, belediye tarafından sembolik bir ücrete kiralanıyor.	Belediye
	NİS	Şehzadeler Belediyesi Hobi Bahçeleri	50.000 m ² alana kurulu, 90m ² alana sahip bahçeler 318 adet olacak, 4,5m ² açık-4,5m ² kapalı ahşap hobi evleri yer alacak, çocuk oyun alanları, otopark ve bir idari bina yer alıyor.	Belediye
EGE BÖLGESİ	DENİZLİ	Gökpınar Hobi Bahçeleri	17 adet olmak üzere 64m ² ve 85m ² alanlara sahip bahçeler, elektrik ve damla sulama sistemi ile kiralanıyor, işletmede köy kahvaltısı ve mangal hizmeti de veriliyor	Özel
		Merkezefendi Belediyesi Hobi Bahçeleri	Bahçeler kent içinde bir mahallede bulunmaktadır, 12000 m ² alana inşa edilen hobi bahçesi projesinde 60 m ² 'lik 101 Adet ahşap kulübe ve 160 m ² 'lik sosyal tesis mevcuttur.	Belediye
	UŞAK	Güzelbahçe Hobi Bahçeleri	300m ² , elektrik ve su tesisatı tamamlanmış, bahçe etrafı tel çit ile çevrilmiş, 24 saat güvenlik hizmeti, 40-50tl aidatla kooperatif hissesi şeklinde satılıyor, bahçe ve yol kenarları süs bitkileri ile donatılmış ve yolları stabilize yol olarak tasarlanmıştır.	Özel
	AHY	Kütahya Belediyesi Hobi Yaşam Bahçeleri	Kent bitişiğinde, 88 parselden oluşmaktadır, bahçelerde prefabrik yapılar yer almaktadır, belediye kuralı kiralama usulü ile kullanıcıları belirlemektedir.	Belediye
	AFYONKARAHİSAR	Afyonkarahisar Belediyesi Hobi Bahçeleri	Her biri 135m ² alana sahip, 268 adet hobi bahçesi bulunmaktadır. Bahçelere 5 yıllık kiralanmaktadır. Bu bahçelere ek olarak belediye 40 adet daha başka bir alana hobi bahçesi kurmuştur.	Belediye

Çizelge 1’de Marmara ve Ege Bölgelerinde bulunan hobi bahçelerine ilişkin teknik bilgileri dahilinde ortaya konulmuştur.

Kef (2015)’ten aktarılan bilgiye göre Türkiye’de 28 adet hobi bahçesinin olduğu ifade edilirken, çalışmamızda sadece ege ve Marmara bölgelerinde özel, sivil toplum kurumları ve belediyelerin mülkiyetinde 30 adet hobi bahçesi olduğu ortaya konmaktadır.

3. MATERYAL ve YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın materyal ve yöntemi hakkında bilgiler yer alacaktır. Çalışma alanının analizi ve çalışma analizleri için gerekli olan teknik bilgilerin yanında çalışma alanlarına ilişkin görsellerin de yer alacağı bu bölüm, çalışmanın anket bölümleri hakkında da bilgileri içerecektir.

3.1. Materyal

Araştırmanın ana materyalini Denizli İli Merkezefendi Belediyesi Hobi bahçesi ile özel girişim olan Gökpınar Hobi Bahçeleri oluşturmaktadır. Adı geçen hobi bahçelerinin peyzaj tasarımı planlaması ve yönetimi bakımından mevsiminde, arazi verileri, kullanıcılar, kullanıcı olmayan potansiyel hobi bahçesi isteklileri ve uzman görüşlerinden yararlanılmıştır. Çalışmanın alanı Ege bölgesinde bulunan Denizli ili hobi bahçeleri olacağı için kent karakterleri benzeş olan Ege ve Marmara bölgelerindeki il sınırları içinde olan hobi bahçelerinin teknik özellikleri ile mülkiyet yapıları göz önünde tutulmuştur. Marmara ve Ege bölgelerinde kurulan hobi bahçeleri İncelendiğinde literatür tanım ve yaklaşımlarına göre yapılan aktivitenin tanımı daha çok hobi bahçeleri ve kentsel tarım olarak değerlendirilebilir. Çünkü her bahçede tarımsal bir ürün yetiştiriciliğinden bahsedilmektedir. İster belediye ister özel işletmeler ve isterse de dernekler bahçe kullanıcılarının domates, biber, fasulye gibi sebzelerin bireylerin kendisinin yetiştirmesini ve bu yolla toprak-birey ilişkisinin oluşmasını amaç edinmektedir.

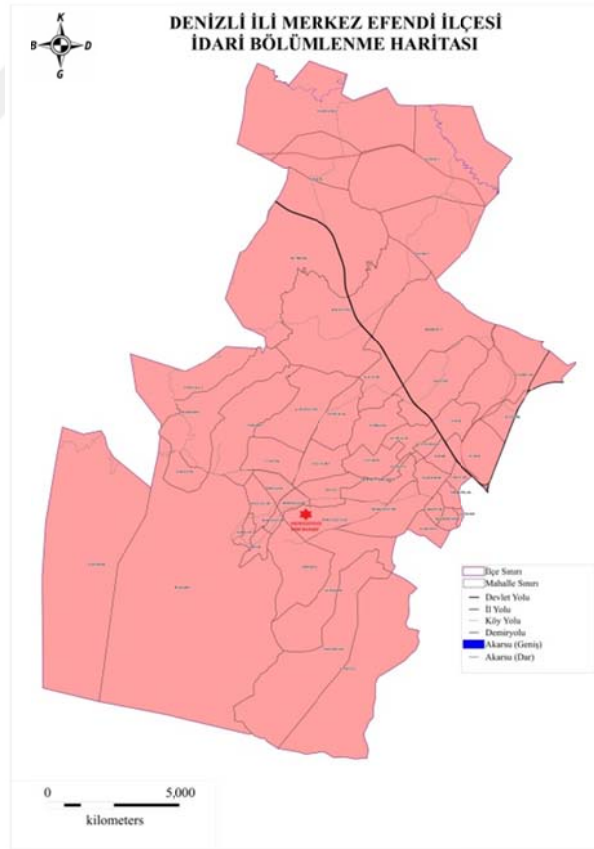
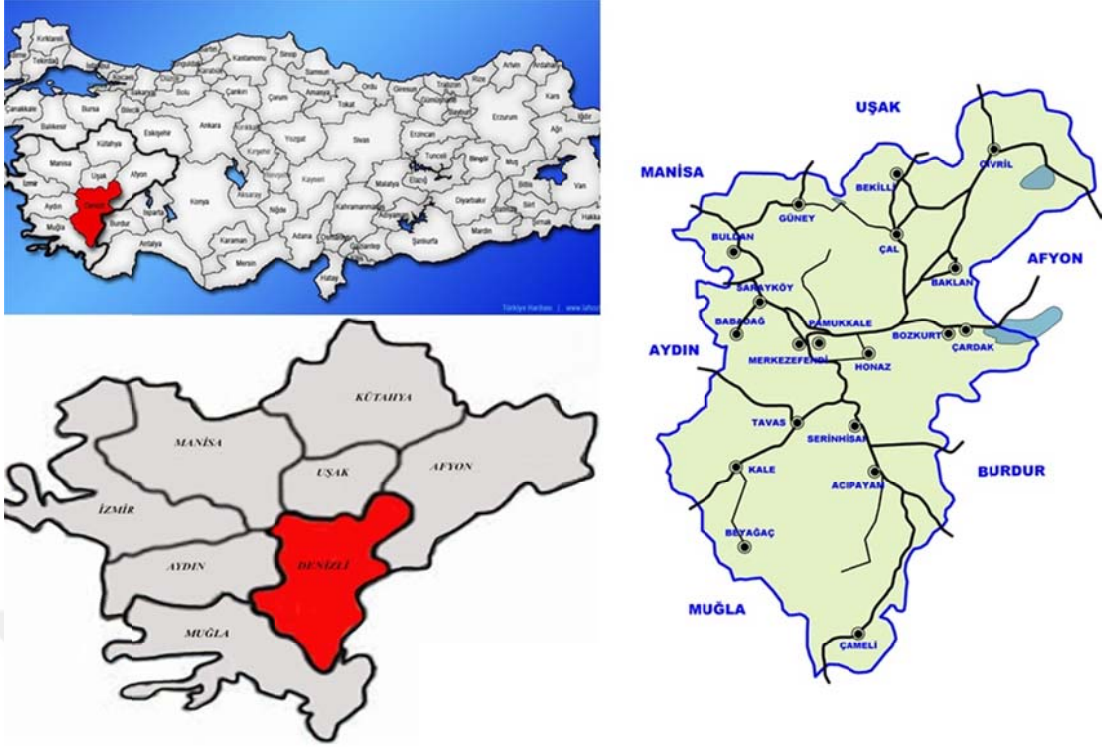
Merkezefendi Belediyesi Hobi Bahçesi'ne ilişkin yönetmelik, peyzaj ve plan bilgileri Merkezefendi Belediyesi park ve bahçeler müdürlüğünden elde edilmiştir Merkezefendi Belediyesi Hobi Bahçesi, Denizli Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde, Merkezefendi Belediyesi sorumluluğunda Bahçelievler mahallesinde 4003 sokakta yer almaktadır. Bahçelievler Mahallesi, Denizli il merkezinin batı kısmında yer almaktadır. Denizli'de 1976 yılında yaşanan büyük bir deprem sonrasında bu alana deprem konutları yapılmıştır. Bu evlerin özelliği tek katlı ve bahçeli olmasıdır. Evlerin bu özelliğinden dolayı mahallenin adı Bahçelievler Mahallesi olmuştur. Mahalle sınırlarının batı yönü bitişiğinde kentsel yapı nerdeyse bulunmamakta ve açık yeşil alan özelliğindedir. Bu özelliğinden dolayı Merkezefendi Belediyesi hobi

bahçesini bu alana inşa etmiştir. Bahçeli evler Mahallesi denizden 518 m. yüksekliktedir. Bahçelievler mahallesinde bulunan önemli alanlar ise; Denizli'nin ikinci büyük parkı olan Adalet Parkı (162.552m²), Denizli Adalet Sarayı, bazı kamu kurumlarının lojmanları ve 2.000 seyirci kapasiteli Doğan Seyfi Stadyumu'dur. Merkezefendi Belediyesi hobi bahçesinin kullanım biçimi belediyenin duyurusu ile kiralanmaktadır. Belediyenin ilanı ve bahçenin kiralanma ve kullanım şartı şu şekildedir:

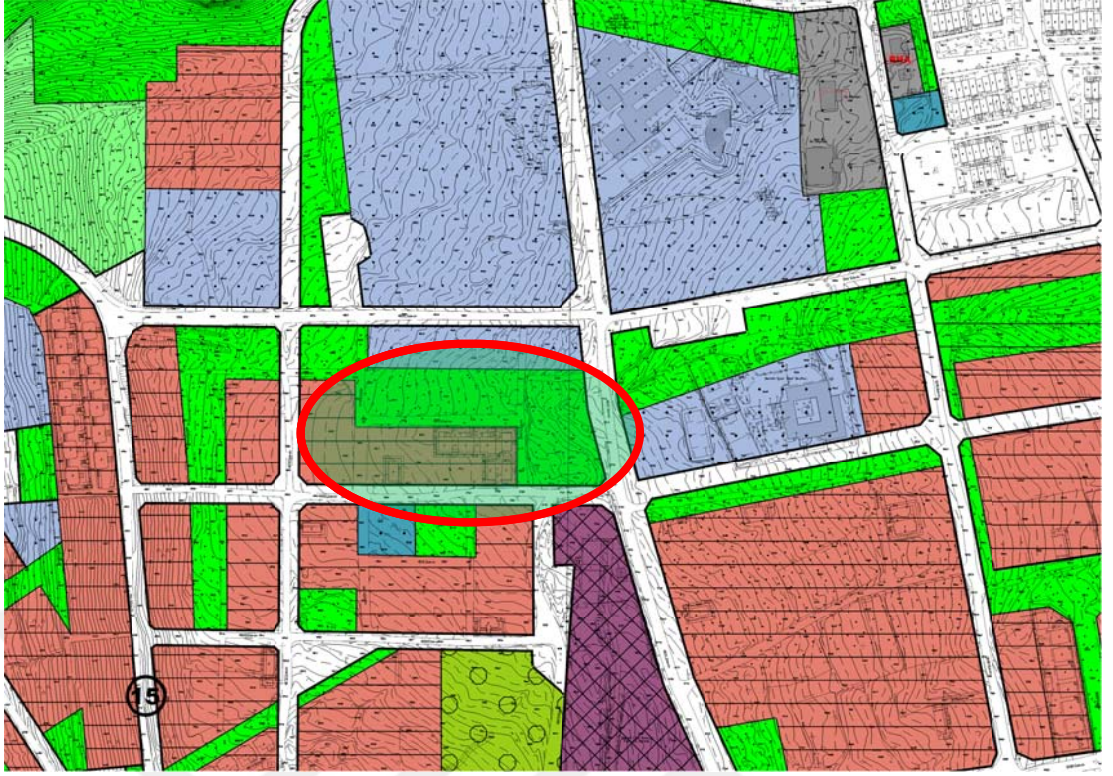

Şekil 24. Denizli İl Merkezi (URL 11)

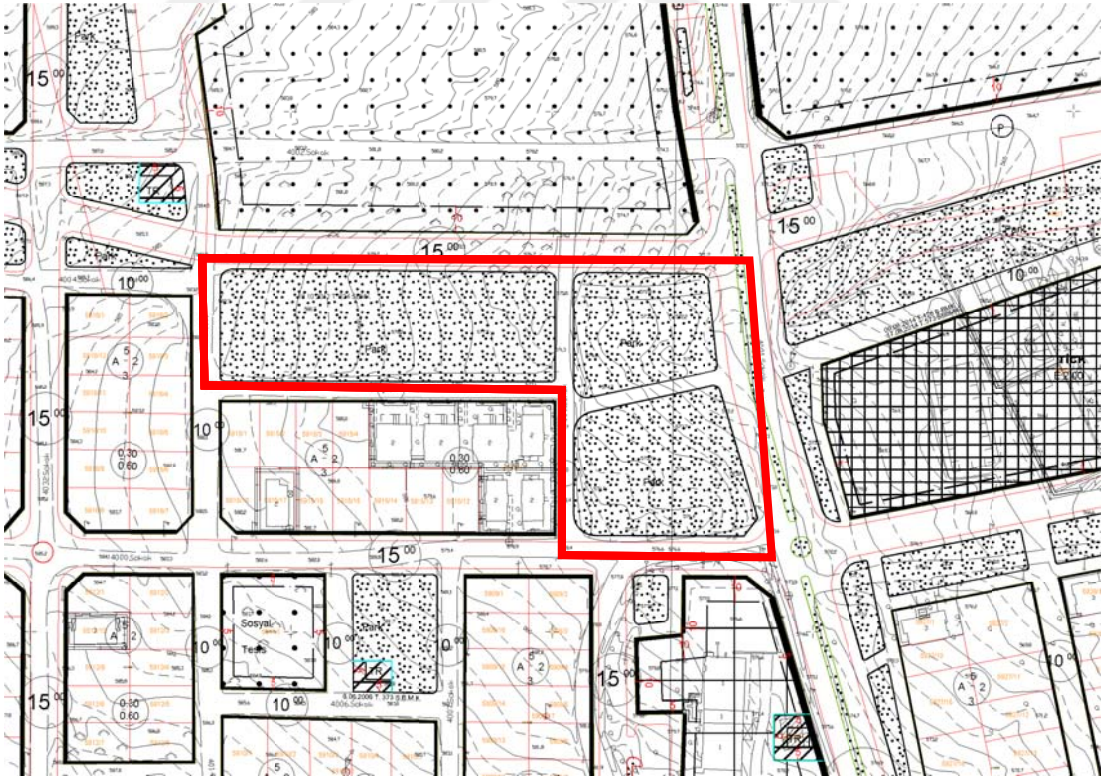

Şekil 25. Merkezefendi Hobi Bahçesinin ülke-bölge -il ve ilçe sınırları içindeki yeri

Şekil 26. Merkezefendi Hobi Bahçesinin 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı

Şekil 27. Merkezefendi Hobi Bahçesinin 1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planı

Şekil 28. Merkezefendi Hobi Bahçesinin 1/2000 ölçekli uydu görüntüsü (URL 6)

Şekil 25’te gösterilen Merkezefendi Belediyesi Hobi Bahçesi Denizli ili Merkezefendi ilçesi içinde kırmızı simge ile işaretlenmiş olup Bahçelievler mahallesinin batı kısmında yer almaktadır. Hobi bahçesinin toplam alanı 12000m²’dir. Bahçenin içinde 60m²’lik 101 tane ahşap kulübe vardır. Hobi bahçesinin yönetim ve organizasyon ile sosyal ihtiyaçlarını gidermek üzere 160m²’lik sosyal tesis bulunmaktadır. Hobi bahçesi, Denizli ilinin ilk toplu hobi bahçesi olma özelliğini taşımaktadır.

Şekil 26’da Merkezefendi Hobi bahçesine ait 1/5000 ölçekli Nazım imar Planı, Denizli Büyükşehir İmar ve Şehircilik Dairesinden elde edilmiş olup Hobi bahçesinin Park alanı olarak imarlı olduğu tespit edilmiştir.

Şekil 27’de Merkezefendi Hobi bahçesine ait 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı, Denizli Büyükşehir İmar ve Şehircilik Dairesinden elde edilmiş olup Hobi bahçesinin Park alanı olarak imarlı olduğu tespit edilmiştir. Şekil 26 ve şekil 27’de de görüldüğü üzere Merkezefendi Hobi bahçesi park alanı olarak imarlıdır. Çevre şehircilik Bakanlığı’nın 1 Haziran 2013 tarih 28644 sayılı resmi gazetede yayımlanan Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliğinde değişiklik yapılmasına dair

yönetmeliğin 14. Maddesi, ab) fıkrasına göre “ Parklar: İmar planı ile belirlenmek ve mevcut ağaç dokusu dikkate alınarak tabii zemin veya tesviye edilmiş toprak zemin altında kalmak üzere, ağaçlandırma ve bitkilendirme için yeterli derinlikte toprak örtüsü olması ve standartları sağlaması kaydıyla otopark ve havuz ile açık spor ve oyun alanı, umumi hela, 1 katı, h=4,50 m.’yi ve taban alanı kat sayısı toplamda 0,03’ü geçmemek, sökülüp takılabilir malzemedan yapılmak kaydıyla; açık çay bahçesi, büfe, pergole, kameriye, muhtarlık, güvenlik kulübesi, sporcu soyunma kabinleri, taksi durağı, trafo gibi tesislerin yapılabildiği, kentte yaşayanların yeşil bitki örtüsü ile dinlenme ihtiyaçlarının karşılandığı alanlardır.” Olarak tanımlanmaktadır (www.mevzuat.gov.tr)

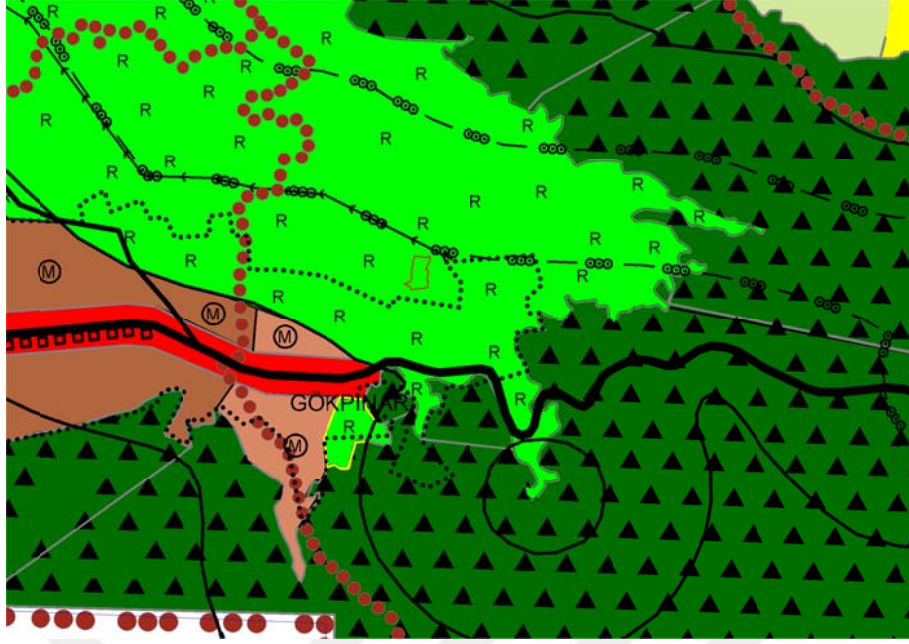

Şekil 29. Merkezefendi Belediyesi hobi bahçesi görselleri (URL 9)

Araştırma alanının ikincisi ise Gökpınar Hobi Bahçeleri'dir. Gökpınar hobi bahçeleri özel işletme olarak faaliyet göstermektedir. Bahçenin konumu Denizli ilinin güney

Şekil 31. Gökpınar Hobi Bahçesi 1/25000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı

Şekil 30'da gösterilen Gökpınar Belediyesi Hobi Bahçesi Denizli ili Pamukkale ilçesi içinde kırmızı simge ile işaretlenmiş olup Tekkeköy Mahallesi, 0 ada 87 parsel üzerinde, Gökpınar mahallesinin güney kısmında yer almaktadır. Gökpınar Hobi bahçesinin üzerinde bulunduğu 87 parsel toplam alanı 17550m² olup Bahçenin kullanım alanı yaklaşık 6000m²'dir. Bahçenin içinde 64m² parselde sahip 12 adet ve 85m² parselde sahip 12 adet olmak üzere toplam 24 adet bahçe olup küçüklerde 5m², büyüklerde 10m² ahşap kulübe mevcuttur. Bahçeler, elektrik ve damla sulama sistemi ile kiralanmaktadır. Yıllık Kira ücreti küçüklerde 2000TL, büyüklerde 3000TL' dir. İşletmede ayrıca bir adet yaklaşık 100m² kapalı alanda mutfak ve restaurant bölümü olup 100m² alan kapalı teras yapılmıştır. İşletmede, köy kahvaltısı, mangal ve kır düğünü hizmetleri de verilmektedir. Gökpınar Hobi Bahçeleri, Merkezefendi Hobi Bahçesine göre mülkiyet bakımından özel olması yönünden farklıdır. Özel işletme olmasından kaynaklı olarak ticari faaliyet yapma amacı taşır. Bu amacı uygun olarak hobi bahçeciliğinin yanında; okçuluk, kümes hayvanları yetiştiriciliği, küçük baş hayvan yetiştiriciliği, toplu kahvaltı-bireysel kahvaltı hizmeti, mangal hizmeti gibi faaliyetleri de ücreti karşılığında sunmaktadır. Dikkat çeken bir başka husus ise ticari amaç bulunmasından kaynaklı olarak peyzaj tasarımlarına yüksek önem vermiştir. İşletmenin peyzaj tasarımları müşterilerinin bağlılıklarını sağlamak, müşterilerini sadık müşteri haline getirmesi anlamında önemli bir işletme faaliyetidir. Bu özellikleri bakımından kamu mülkiyetli hobi

bahçelerine göre özel mülkiyetli hobi bahçelerinin peyzaj tasarımlarının daha üstün olduğu ifade edilebilir. Gökpınar Hobi bahçesi bu özellikleriyle Denizli ilinin ilk özel hobi bahçesi olma özelliğini taşımaktadır.

Şekil 31’de Denizli Büyükşehir İmar ve Şehircilik Dairesinden elde edilen bilgiye göre Gökpınar Hobi Bahçesinin 1/25000 ölçekli Çevre Düzeni planında Rekreasyon alanı olarak imarlı olduğu, 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı ve 1/1000 ölçekli, Uygulama İmar Planının olmadığı bilgisine ulaşılmıştır. Ayrıca Gökpınar hobi bahçesi, Gökpınar Barajı çevresinde, Su Kirliliği Yönetmeliği gereği Orta Mesafeli koruma havzası içinde yer almaktadır.

Çevre şehircilik Bakanlığı’nın 1 Haziran 2013 tarih 28644 sayılı resmi gazetede yayımlanan Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliğinde değişiklik yapılmasına dair yönetmeliğin 14. Maddesi, ac) fıkrasına göre “ Piknik ve eğlence (rekreasyon) alanları: Kentin açık ve yeşil alan ihtiyacı başta olmak üzere, kent içinde ve çevresinde günü birlik kullanıma yönelik ve imar planı kararı ile belirlenmiş; eğlence, dinlenme, piknik ihtiyaçlarının karşılanabileceği lokanta, gazino, kahvehane, çay bahçesi, büfe, otopark gibi kullanımlar ile, tenis, yüzme, mini golf, otokros gibi her tür sportif faaliyetlerin yer alabileceği alanlardır. Bu alanda yapılacak yapıların emsali (0,05) i, yüksekliği (6,50) m.yi geçemez.” Olarak tanımlanmaktadır (www.mevzuat.gov.tr).

Şekil 32. Gökpınar Hobi Bahçesi 1/2000 ölçekli Uydu Görüntüsü (URL 6)

Şekil 33. Gökpınar hobi bahçeleri evleri (URL 9)

Şekil 34. Gökpınar hobi bahçeleri okçuluk-sinema (URL 9)

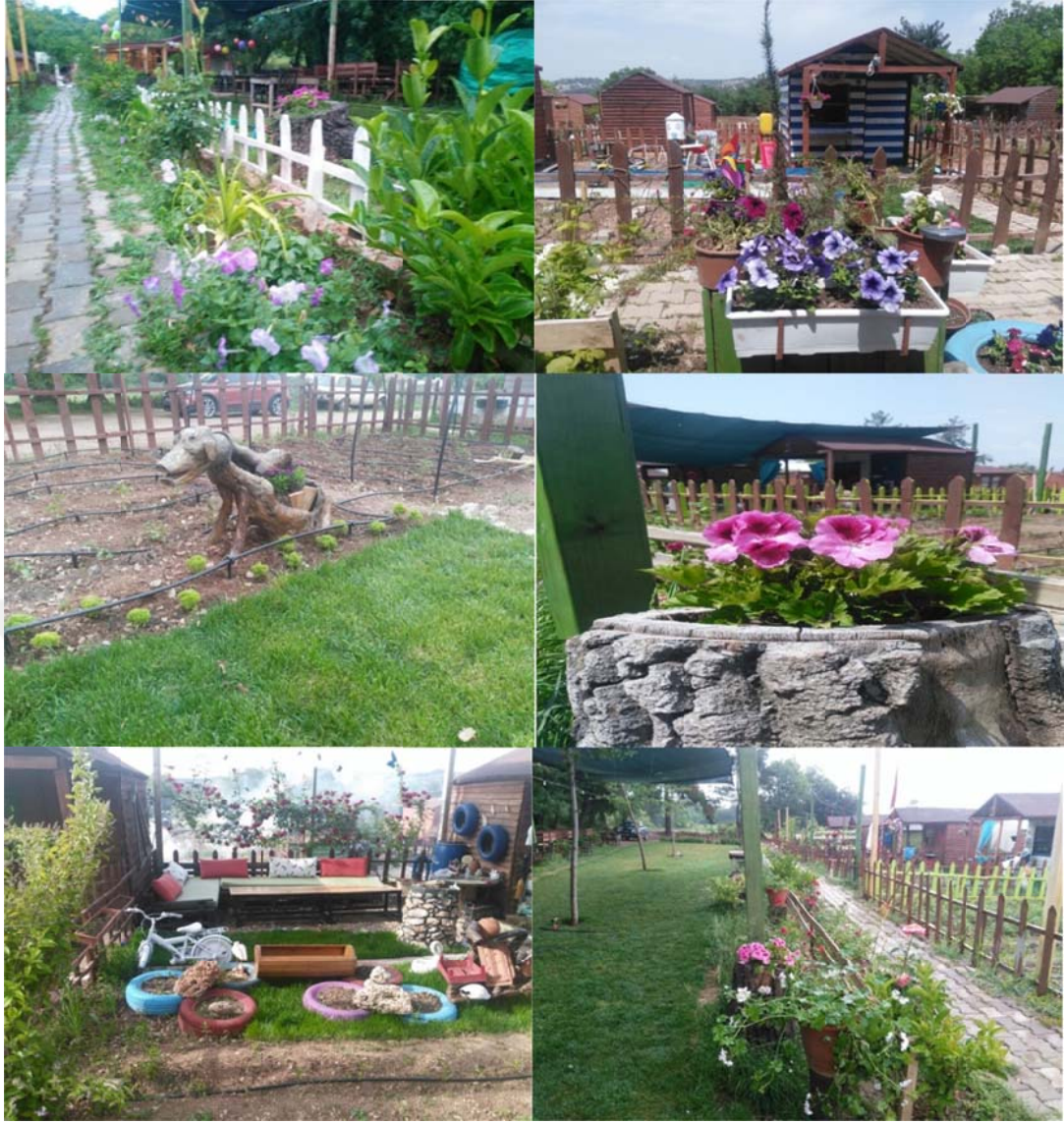
Şekil 35. Gökpınar Hobi Bahçeleri Restoran Hizmetleri (URL 9)

Şekil 36. Gökpınar Hobi Bahçeleri Butik Hayvan Yetiştiriciliği (URL 9)

Şekil 37. Gökpınar Hobi Bahçeleri Peyzaj Tasarım Örnekleri (URL 9)

Gökpınar Hobi Bahçeleri ve Merkezefendi Belediyesi Hobi Bahçesi'nin coğrafi yerleşimi Google 2017 programından görselleri elde edilmiştir.

3.2. Yöntem

Denizli il sınırları içinde, kentsel ve açık alan içinde bulunan hobi bahçeleri belirlenmiştir. Hobi bahçelerinin tasarım ilkelerini ve yönetimini çözümlmek ve çözümlenen yapının yorumlanmasını yapmak üzere anket ile alan araştırması yöntemi seçilmiştir. Bu bağlamda anket çalışmasını yapmak üzere üç farklı örnek ilgi gruplarının özelliklerine tasarlanmıştır.

Birinci grup üyeleri hobi bahçeleri kullanıcılarıdır. Ölçekte hobi bahçesinin tasarım ilkeleri ve yönetimi üzerine kullanıcıların düşünceleri farklı ifadeler ile ölçülmüştür. Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm hobi bahçesi kullanıcılarının demografik özelliklerini ortaya koymaya yöneliktir. İkinci bölüm ise hobi bahçesi kullanıcılarının bahçenin, bahçecilik, yönetim, tesisler ve beklentilerini ölçmeye yönelik hazırlanmıştır.

İkinci grup üyeleri hobi bahçesi kullanıcısı olmayan ancak böyle hizmet sunulması halinde değerlendirmelerinin yani talep ölçülmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda hobi bahçesi kullanıcısı olmayanların talep yönünü belirlemek için bahçenin tasarım, yönetim, tesis ve beklentilerini ölçmeye yönelik ölçek yer almaktadır.

Üçüncü grup üyeler uzmanlardan oluşmaktadır. Katılımcıların uzmanlık alanları; Peyzaj Mimarı, Ziraat Mühendisi, Mimar, Şehir Bölge Plancısı, Orman Mühendisi, Jeoloji Mühendisi, Jeofizik Mühendisi ve İnşaat Mühendisi şeklindedir. Bu ölçekte hobi bahçelerine ilişkin daha teknik ifadeler yer almaktadır.

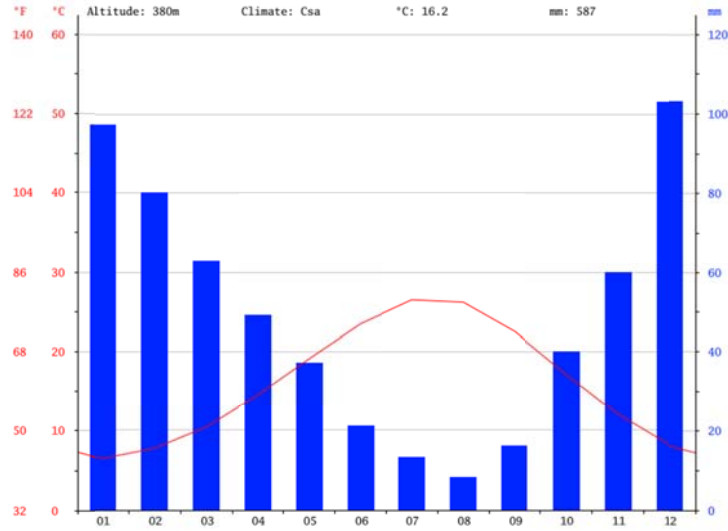
Oluşturulan ölçekler tez çalışmasının ekler kısmında yer almaktadır. Her ölçeğin ifadeleri açık bir biçimde görülmektedir.

3.2.1. Çalışma Alanı, Analizi ve Veri

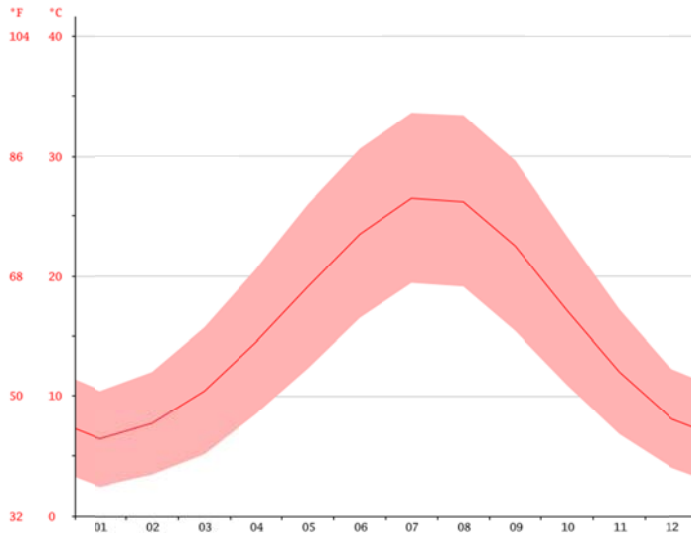
Araştırmaya konu olan iki alan bulunmaktadır. Bu alanlardan birincisi Merkezefendi Belediyesine Hobi Bahçesidir. Merkezefendi Belediyesi 12 Kasım 2012'de çıkarılan 6360 sayılı kanun ile ilçe olmuştur. İlçenin nüfusu 262.825 kişidir ve denizden yüksekliği 530m.'dir. Merkezefendi hobi bahçesi Denizli ili Merkezefendi belediyesi sınırları içinde yer alan Bahçeli evler mahallesinde yer almaktadır. Hobi bahçesinin mülkiyeti Merkezefendi Belediyesi'ne aittir. Hobi bahçesi belediye tarafından ihale usulü ile yaptırılmıştır. Hobi bahçesinin yönetimi, işletilmesi ve bakımı park ve bahçeler müdürlüğüne aittir. Bu alanın iklimsel özelliği sıcak ve ılıman bir iklime sahip olmasıdır. Kış aylarında daha çok yağış alan bir yapısı vardır. Bu alanın yıllık ortalama sıcaklığı 16.2, yıllık ortalama yağış miktarı ise 587 mm'dir. Bu alan Denizli İl merkezi sınırlarının batı kısmında bulunmaktadır, aynı zamanda bu alanın yakınında Karcı Dağı yer almaktadır. Google Earth yardımı ile dağın etekleri ile hobi

bahçesi arasındaki ölçülen mesafe 2,82 km'dir. Bu durum alanın mikro iklimsel özellik göstermesine etki edebilmektedir.

Merkezefendi ilçesinin iklim verilerinin grafiksel gösterimi aşağıda yer almaktadır.

Şekil 38. Merkezefendi iklim grafiği (URL 10)

Şekil 39. Merkezefendi sıcaklık grafiği (URL 10)

Yılın en sıcak ayı 26.5 sıcaklık ortalaması ile temmuz ayıdır, en düşük sıcaklık ortalamasına sahip olan ay ise 6.5 derece ortalaması ile ocak ayıdır.

Araştırma alanının ikincisi Denizli ili merkez ilçesi olan Pamukkale ilçesinde yer almaktadır. Pamukkale Belediyesi 12 Kasım 2012’de çıkarılan 6360 sayılı kanun ile ilçe olmuştur. İlçenin nüfusu 337.444 kişidir ve denizden yüksekliği 210m.’dir. Gökpınar hobi bahçeleri Denizli ili Pamukkale belediyesi sınırları içinde yer alan Tekke mahallesinde yer almaktadır. Hobi bahçesinin mülkiyeti özel şahsa aittir. Hobi bahçesi özel girişimci tarafından yapılmıştır. Gökpınar hobi bahçesi 17 dönüm kiralık bir arazinin 10 dönümlük kısmına kurulmuştur. Hobi bahçesinin yönetimi, işletilmesi ve bakımı özel girişimciye aittir. Bu alanın iklimsel özelliği yukarıda iklimsel özellikleri verilen Merkezefendi Belediyesi ile aynıdır. Bu alan Denizli İl merkezi sınırlarının güneybatı kısmında bulunmaktadır, aynı zamanda bu alanın yakınında Gökpınar Baraj Göleti yer almaktadır. Google Earth yardımı ile gölet ile hobi bahçesi arasındaki ölçülen mesafe 1,06 km’dir. Bu durum alanın mikro iklimsel özellik göstermesine etki edebilmektedir.

3.2.2. Örneklem Seçimi ve Ölçme Tekniğinin Belirlenmesi

Kentsel açık ve yeşil alan sistemi içinde hobi bahçelerinin tasarım ilkeleri ve yönetimi üzerine yapılmış olan çalışma için bazı sınırlılıklardan bahsetmek gereklidir. Bu sınırlılıklardan biri literatür araştırması kısmında Türkiye’deki hobi bahçelerinin Ege ve Marmara bölgelerinde yer alan bahçelerin özellikleri üzerinedir. Bir başka sınırlılık ise hobi bahçeleri bireylerin kendilerine ait şekilde tekil biçimde kent içi veya kente yakın biçimde yer alanları kapsamamakta, daha çok topluluk halinde yer alan hobi bahçeleri araştırmaya konu edinmiştir. Türkiye’de bulunan hobi bahçeleri belediyeler, dernekler ve özel girişimciler tarafından kurulmakta ve işletilmektedir. Bu biçimi ile toplu hobi bahçelerinin mülkiyeti bakımından özellikleri de farklı özellikler göstermektedir. Araştırmanın örnekleme de belirlenirken mülkiyeti belediyeye ait olan bir hobi bahçesi ile mülkiyeti özel işletmeye ait olan hobi bahçesi şeklinde iki hobi bahçesi belirlenmiştir.

Hobi bahçelerinin tasarım ilkeleri ve yönetimine ilişkin verilerin toplanılması için 3 farklı örneklem grubu seçilmiştir. Birinci grup ölçek (anket) hobi bahçesinin hali hazırda kullanıcılarıdır. Bu kullanıcılara ilişkin elde edilen anket sayısı 40 adettir. İkinci grup ölçek (anket) hobi bahçesi olmayanlara talebi ölçmek üzere hazırlanmıştır ve bu anket içinde öğretmenlerin çoğunlukta olduğu topluluğa

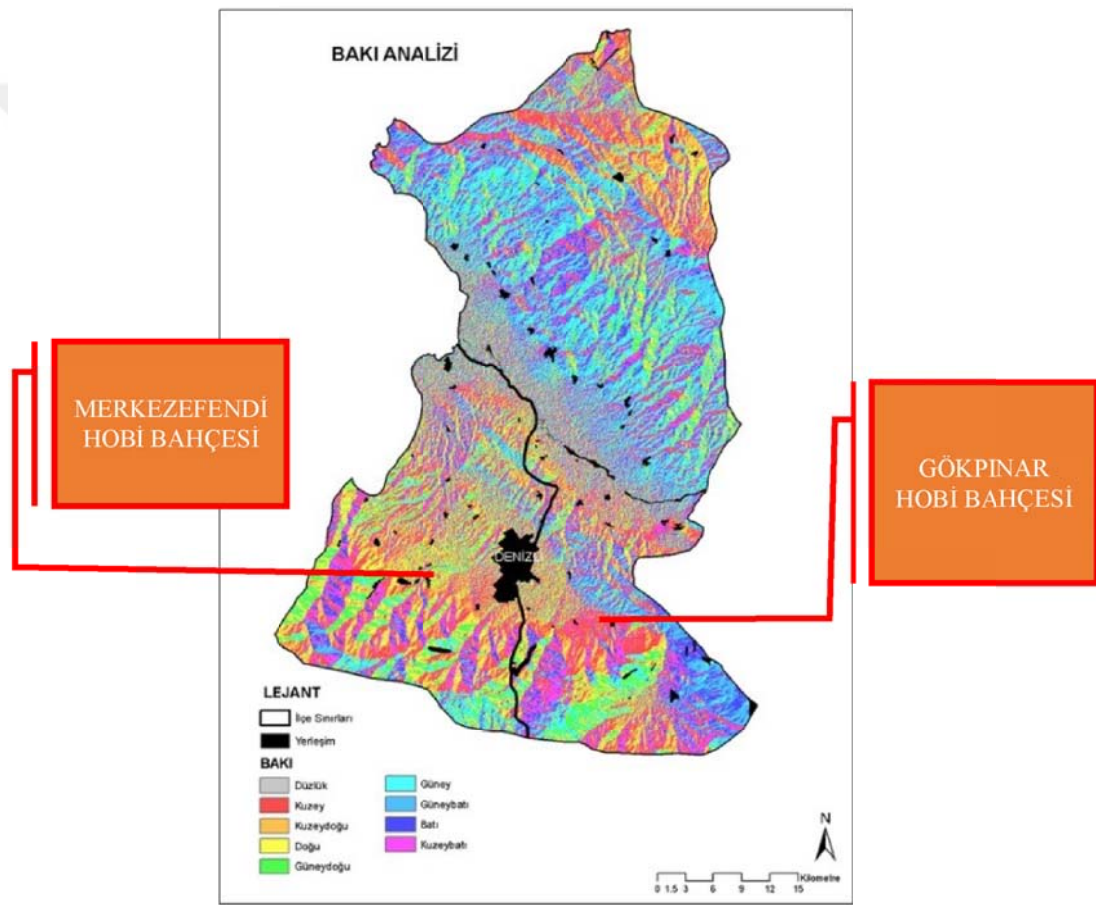
uygulanmıştır. Bu grupta bulunan anket sayısı ise 51'dir. Aynı zamanda anket uygulaması basit tesadüfi yöntemle uygulanmıştır. Üçüncü grup ölçek (anket) ise hobi bahçesi konusunda teknik değerlendirme yapabilme yeterliliğine sahip olabileceğini düşündüğümüz alanlarına ilişkin teknik yeterliliği olan (Peyzaj Mimarı, Ziraat Mühendisi, Mimar, Şehir Bölge Plancısı, Orman Mühendisi, Jeoloji Mühendisi, Jeofizik Mühendisi, İnşaat Mühendisi) bireylere uygulanmıştır. Bu grupta bulunan anket sayısı ise 77'dir.

Araştırmanın yönteminde kullanılan analizler, elde edilen verilerin SPSS paket programına aktarılması ile başlayacaktır. Verilerin analizinde betimleyici (frekans, descriptive) ve tanımlayıcı (parametrik olmayan verilerde Kruskal Wallis testi ve Man Whitney U testi) istatistikler ile bulgulara ulaşılabacaktır.

4. BULGULAR

4.1. Araştırma Alanına Ait Bulgular

Araştırma alanı Denizli ili merkez ilçeleri olan Merkezefendi Belediyesi ve Pamukkale belediyesi sınırları için yer alan iki toplu hobi bahçeleridir. Toplu hobi bahçeleri ilçe belediyelerinin kent bitişiği olarak değerlendirilen noktalarında yer almaktadır. Denizli Merkezefendi ve Pamukkale belediye sınırına ait eğim, bakı, yükselti ve toprak analizlerine ilişkin haritalamalara aşağıda yer verilmiştir.

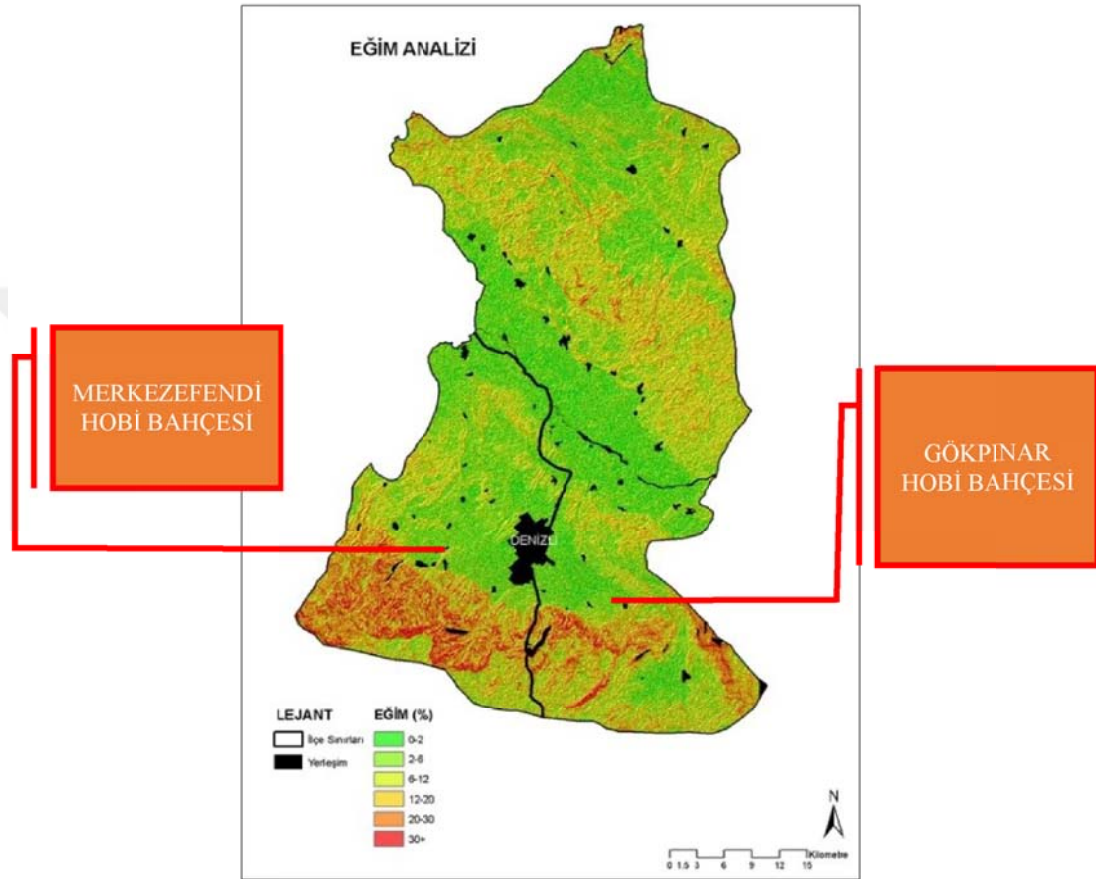

Şekil 40. Bakı Analizi

Şekil 40'a göre Pamukkale ve Merkezefendi merkez ilçelerini kapsayan çalışma alanında, bakı analizi bakımından yapılan mekânsal analizler sonucunda toplam 9 alt başlık halinde bir sınıflandırma yapılmıştır. Tez çalışmasının konusu olan hobi bahçelerinden Merkezefendi Hobi Bahçesi bakı olarak doğu ve güneydoğu yönünde Gökpınar hobi bahçesi ise Kuzey ve Kuzeybatı yönünde yer almaktadır.

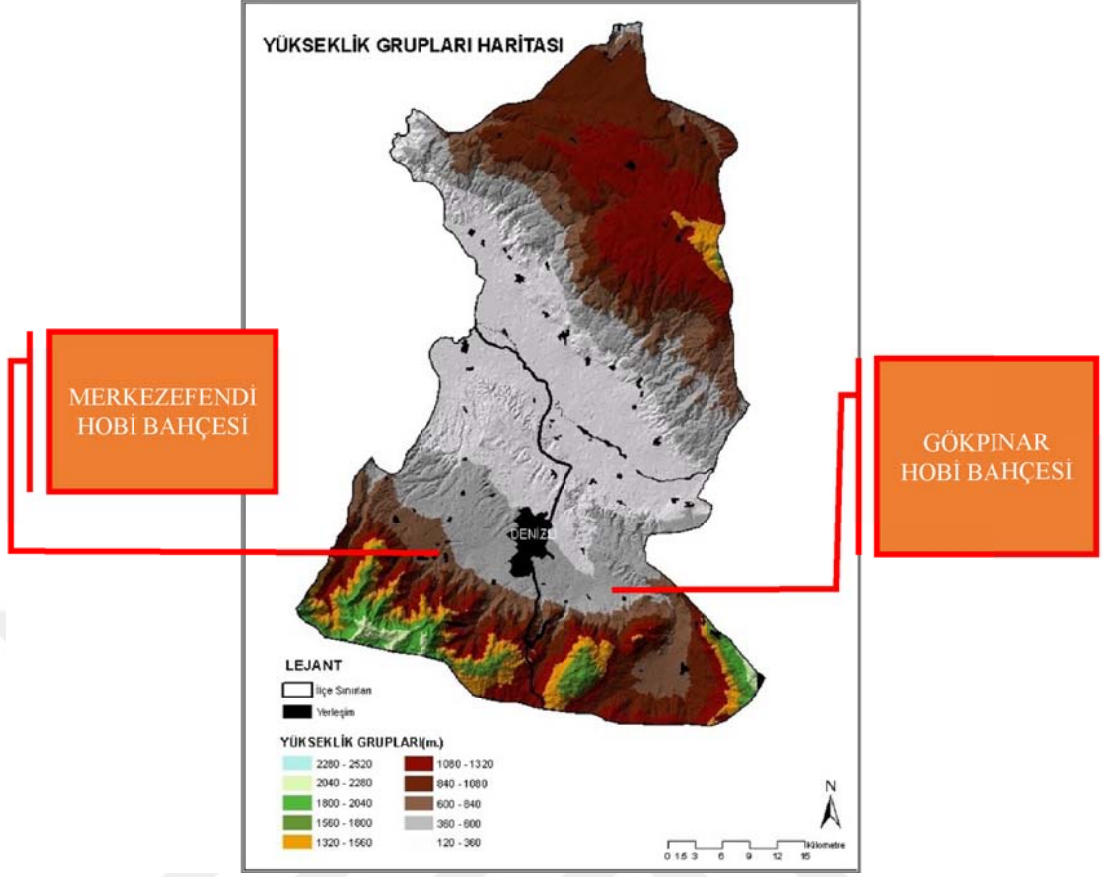

Avusturalya’da bulunan Ballarat belediyesinin hobi bahçesinin yayınladığı hobi bahçesi rehberinde tasarım ilkelerinden biri de güneşlenme süresi olduğu, bahçesinin yıllık ortalama güneşlenme süresinin 5-6 saat olması gerektiği vurgulanmıştır (ballarat.vic.gov.au). Bu ilke sonucunda Merkezefendi hobi bahçelerinin güneşlenme süresinin Gökpınar hobi bahçelerine göre daha uygun olduğu görülmektedir.

Şekil 41. Eğim Analizi

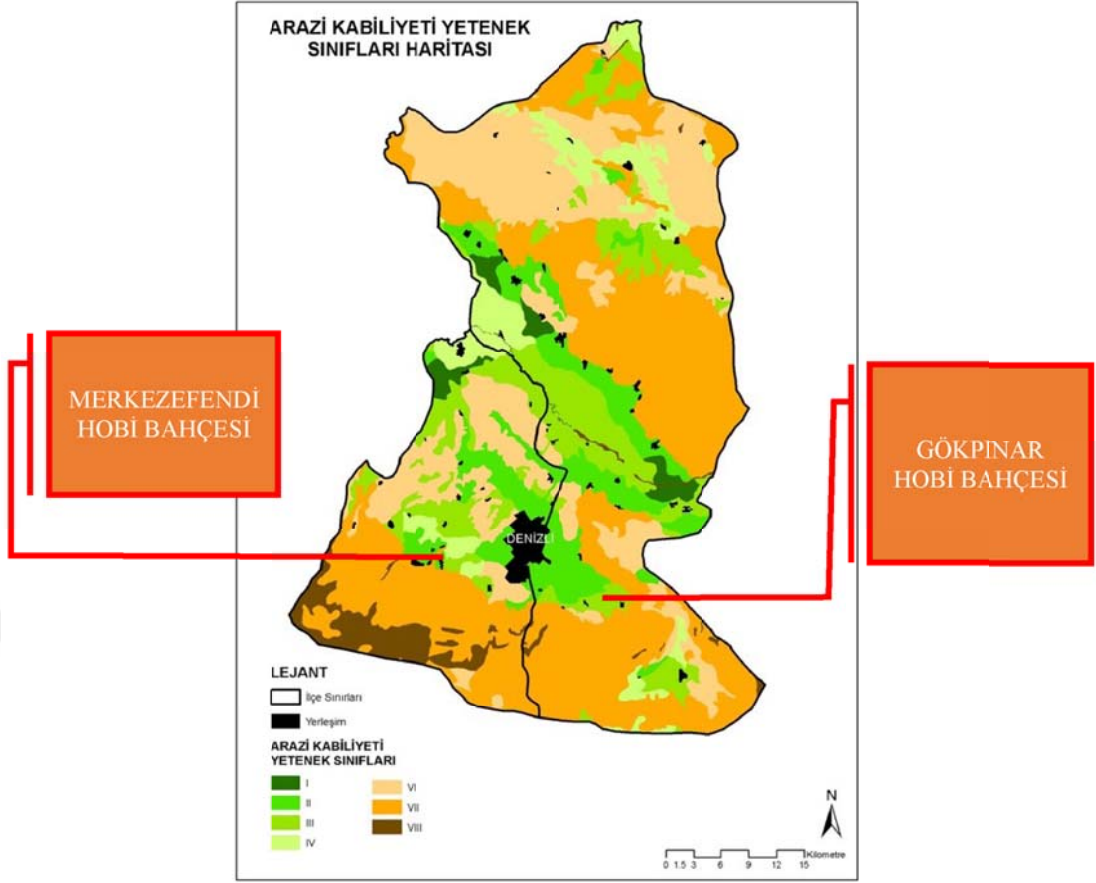
Şekil 41’e göre Pamukkale ve Merkezefendi merkez ilçelerini kapsayan çalışma alanında, eğim analizi bakımından yapılan mekânsal analizler sonucunda toplam 6 alt başlık halinde bir sınıflandırma yapılmıştır. Tez çalışmasının konusu olan hobi bahçelerinden Merkezefendi Hobi Bahçesi ve Gökpınar Hobi Bahçelerinin eğim olarak %2-6 eğime sahiptir. Hobi bahçesi teknik değerlendirmesine yönelik bulgulara ve istatistik analizlerine ilişkin değerlendirmelere göre Hobi bahçesinin yüzey eğimine katılımcıların %4,2’si %7’den fazla, %8,3’ü %5-6 aralığında, %50’si %3-4 aralığında ve %34,7’si %0-2 aralığında olabilir şeklinde değerlendirmişlerdir. Uzman görüşlerine göre her iki çalışma alanı da uygun eğimde yer almaktadır.

Şekil 42. Yükseklik Grupları Haritası

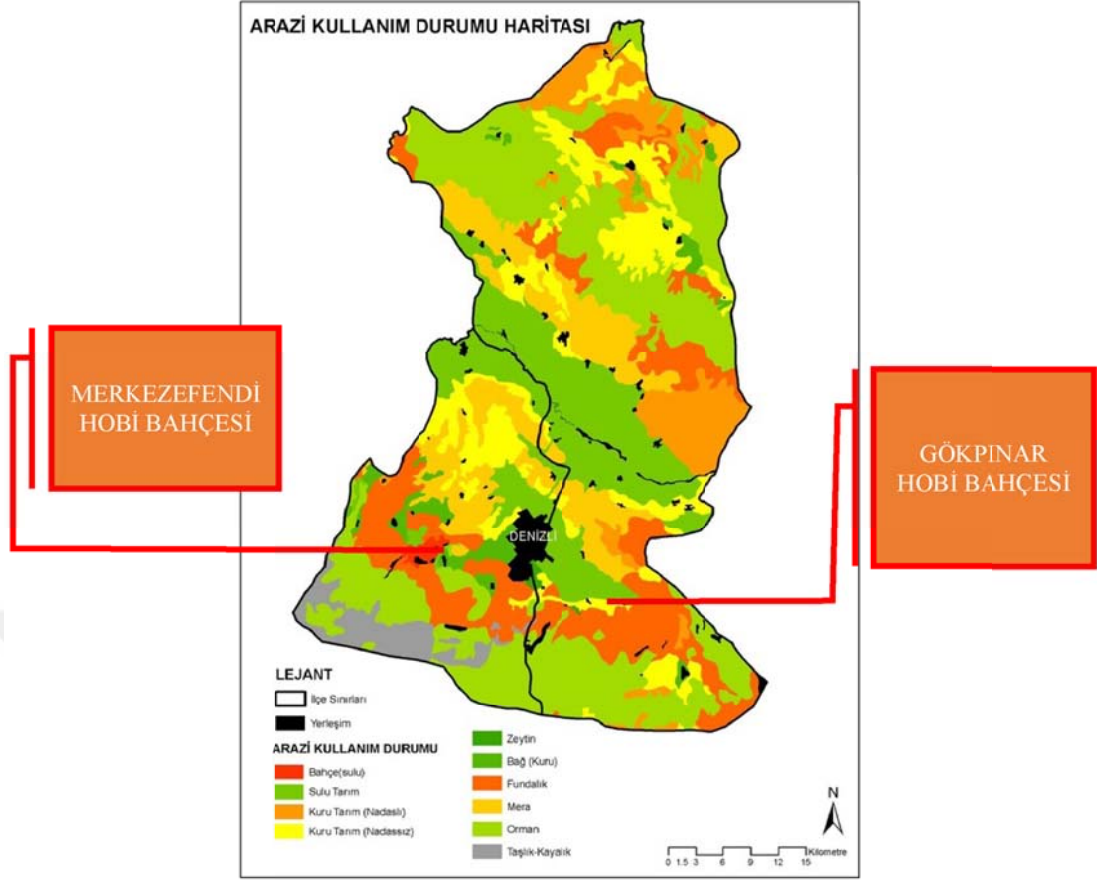
Şekil 42'ye göre Pamukkale ve Merkezefendi merkez ilçelerini kapsayan çalışma alanında, Yükselti Grupları bakımından yapılan mekânsal analizler sonucunda toplam 9 alt başlık halinde bir sınıflandırma yapılmıştır. Tez çalışmasının konusu olan hobi bahçelerinden Merkezefendi Hobi Bahçesi ve Gökpinar Hobi Bahçelerinin yükseklik grubu olarak 360-600m yüksekliğe sahiptir. Bireysel tarımda üretilecek ürün desenine göre 360-600m yükseklik aralığı ürün üretimi için uygundur.

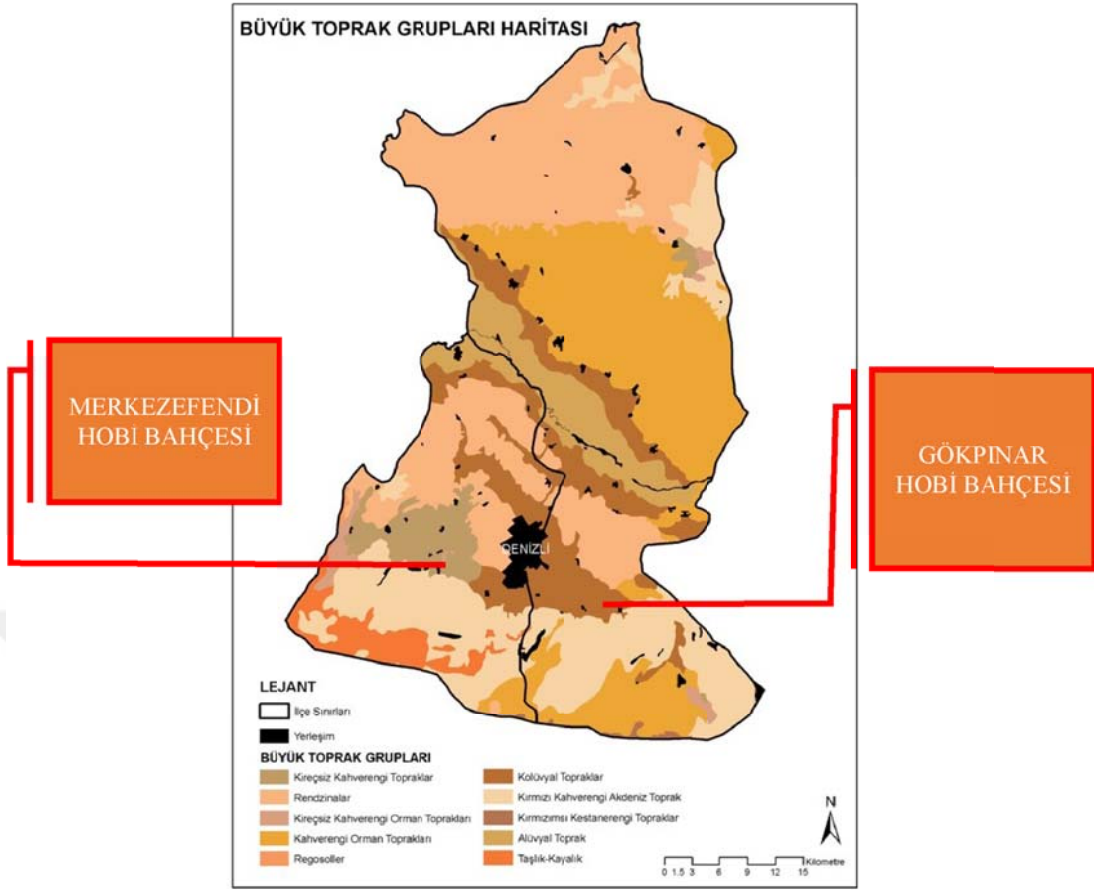
Şekil 43. Arazi Kabiliyeti Yetenek Sınıfları Haritası

Şekil 43'e göre Pamukkale ve Merkezefendi merkez ilçelerini kapsayan çalışma alanında, arazi kabiliyeti bakımından yapılan mekânsal analizler sonucunda toplam 7 alt başlık halinde bir sınıflandırma yapılmıştır. Tez çalışmasının konusu olan hobi bahçelerinden Merkezefendi Hobi Bahçesi arazi kabiliyeti olarak III. Sınıf, Gökpınar hobi bahçesi ise IV. Sınıfta yer almaktadır. Arazi Kabiliyeti Yetenek sınıfına göre III. Sınıf Üzerinde iyi bir bitki münavebesi kullanılmak ve uygun ziraat metotları tatbik edilmek suretiyle fazla gelir getiren çapa bitkileri için orta derecede iyi bir arazidir. IV sınıf araziler ise özellikle devamlı olarak çayıra tahsis edilmeye müsait arazi sınıfıdır. Ara sıra tarla bitkileri de yetiştirilebilir. Her iki sınıf arazi tipide hobi bahçeciliğine uygun niteliktedir.

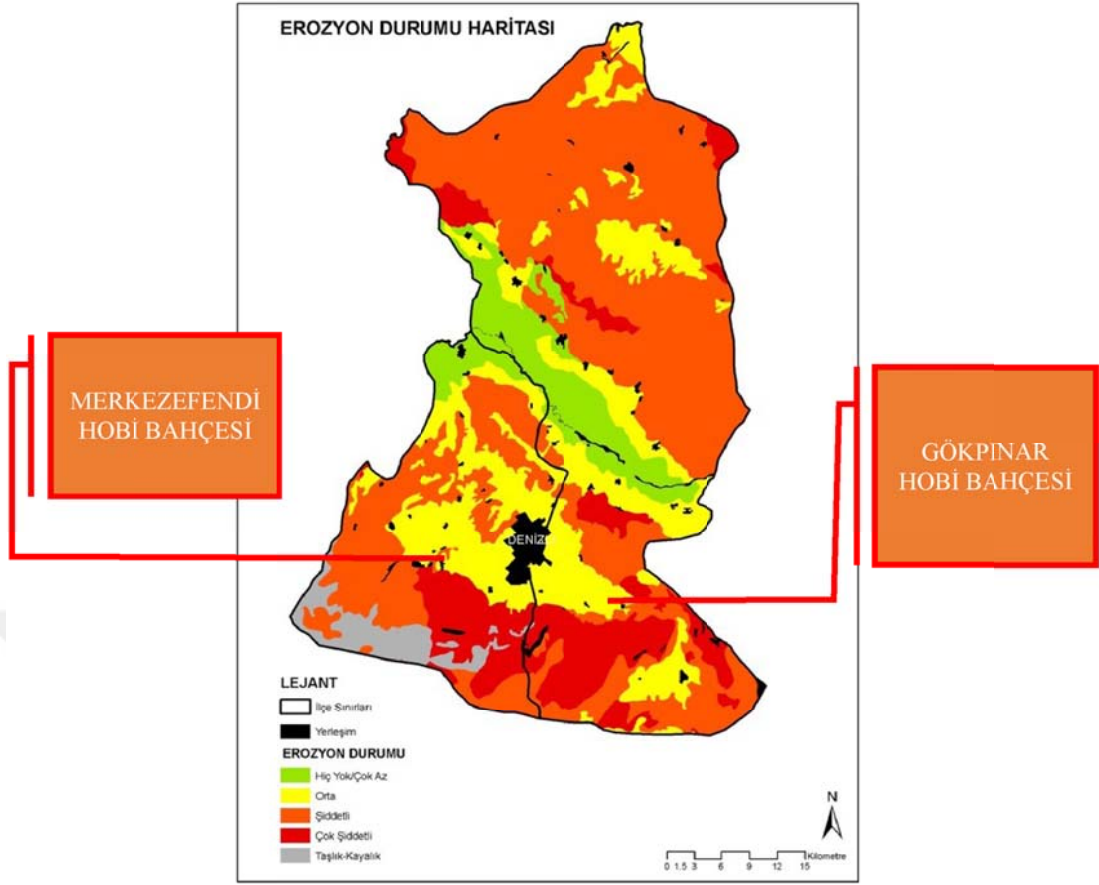
Şekil 44. Arazi Kullanım Durumu Haritası

Şekil 44'e göre Pamukkale ve Merkezefendi merkez ilçelerini kapsayan çalışma alanında, arazi kullanım durumu bakımından yapılan mekânsal analizler sonucunda toplam 10 alt başlık halinde bir sınıflandırma yapılmıştır. Tez çalışmasının konusu olan hobi bahçelerinden Merkezefendi Hobi Bahçesi arazi kabiliyeti olarak Kuru tarım (nadaslı), Gökpınar hobi bahçesi ise Bağ (kuru) alanında yer almaktadır. Arazi Kullanım Durumuna göre bağ(kuru) nitelikli arazide kuru tarım nitelikli arazi yapısına göre tarımsal faaliyetlerin maliyeti daha düşük olacaktır. Her iki arazi türünde hobi bahçeciliğine uygun niteliktedir

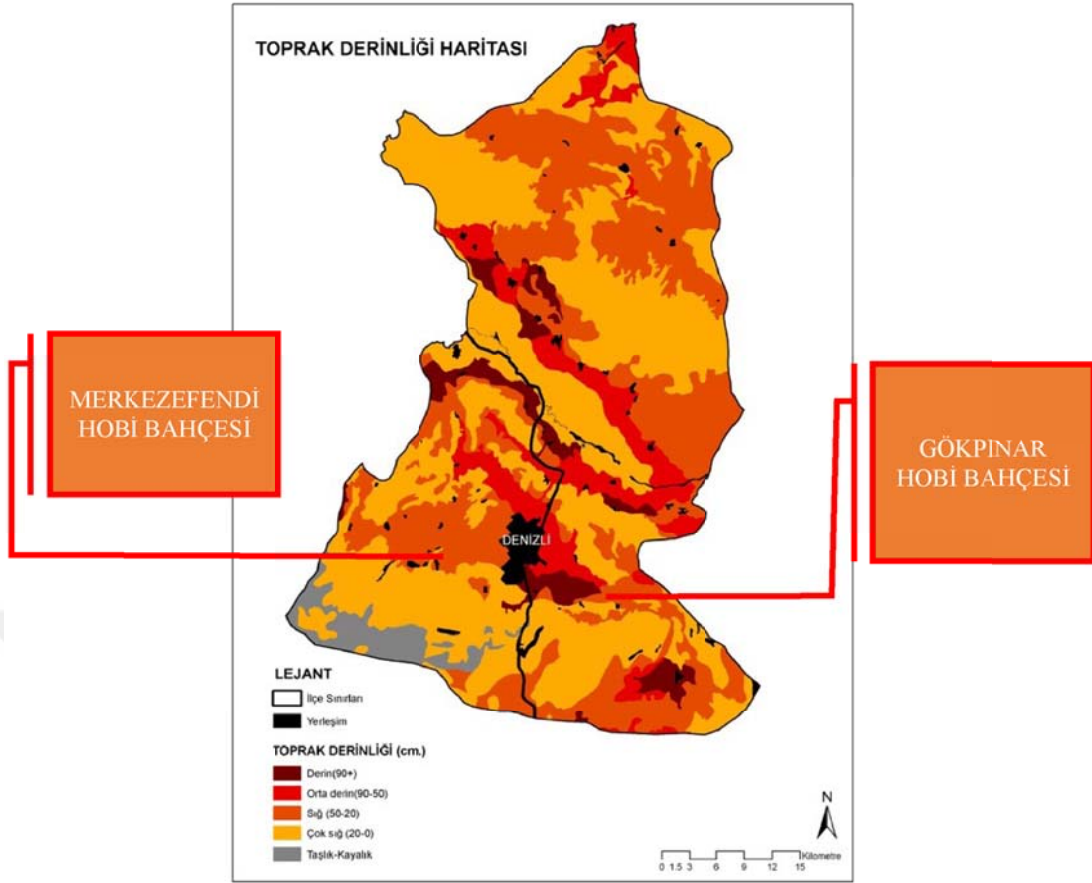
Şekil 45. Büyük toprak grupları haritası

Şekil 45'e göre Pamukkale ve Merkezefendi merkez ilçelerini kapsayan çalışma alanında, Büyük toprak grupları bakımından yapılan mekânsal analizler sonucunda toplam 10 alt başlık halinde bir sınıflandırma yapılmıştır. Tez çalışmasının konusu olan hobi bahçelerinden Merkezefendi Hobi Bahçesi Büyük Toprak gruplarına göre Kireçsiz Kahverengi toprak, Gökpınar hobi bahçesi ise Klüvyollu toprak alanında yer almaktadır. Büyük Toprak gruplarına göre Kireçsiz Kahverengi toprakların doğal drenajı iyidir. Doğal bitki örtüsü çalı ve otlar ile karışık orman veya fundalıktır; tarımsal faaliyetler için uygun toprak niteliğinde değildirler. Klüvyol topraklar ise dağların yamaçlarında, çözülen malzemelerin yağmur ve sel suları tarafından taşınarak dağ eteklerinde biriktirilmesi ile oluşur. Kolüvyal topraklar verimli topraklardır. Üzüm bağları başta olmak üzere tarım için elverişlidir.

Şekil 46. Erozyon durum haritası

Şekil 46'ya göre Pamukkale ve Merkezefendi merkez ilçelerini kapsayan çalışma alanında, Büyük toprak grupları bakımından yapılan mekânsal analizler sonucunda toplam 5 alt başlık halinde bir sınıflandırma yapılmıştır. Tez çalışmasının konusu olan hobi bahçelerinden Merkezefendi Hobi Bahçesi ve Gökpınar hobi bahçesi orta erozyon grubunda yer almaktadır. Bu durum hobi bahçelerinin yer seçiminde önemli bir kriter olup her iki bahçe alanında orta şiddetli erozyon alanında yer alması yerleşim olarak uygun nitelikte olduğunun göstergesidir.

Şekil 47. Toprak Derinliği Haritası

Şekil 47'ye göre Pamukkale ve Merkezefendi merkez ilçelerini kapsayan çalışma alanında, Büyük toprak derinliği bakımından yapılan mekânsal analizler sonucunda toplam 5 alt başlık halinde bir sınıflandırma yapılmıştır. Tez çalışmasının konusu olan hobi bahçelerinden Merkezefendi Hobi Bahçesi ve Gökpınar hobi bahçesi orta derinlikte(50-90cm) grubunda yer almaktadır. Toprak derinliklerine göre çoğu ürünlerin kökleri elverişli bir toprakta 90 cm veya daha derine uzanır. Bitkiler, su ve besin maddelerini üst topraktan almakla birlikte, yapılan denemeler 150 cm'ye kadar olan derinliğin bitki gelişimini önemli derecede etkilediğini ve bitkiler için yararlı olduğunu göstermiştir. Maksimum üretim sağlamak için topraklar en az 180 cm derinliğe sahip olmalıdırlar. Her iki çalışma alanında da toprak derinliği bitki yetiştirmek için orta derecede uygunluktur.

Denizli Merkezefendi ve Pamukkale belediye sınırına ait eğim, baki, yükselti ve toprak analizlerine ilişkin haritalamalardan elde edilen sonuçlara göre yer seçim kriterleri doğrultusunda incelendiğinde, Hobi bahçelerinin konum olarak uygun alanlarda olduğu tespit edilmiştir.

4.2. Kullanıcı Görüşleri, Talep Düzeyine ve Uzman Bakış Açısına Yönelik

Bulgular

Bu bölümde uygulanan anketlerin çözümlenmesi yer alacaktır. Uygulanan anketler hali hazırda hobi bahçesi kullanıcılarına yönelik anketler, hobi bahçesi kullanıcısı olmayan ancak buna ilişkin talebin ölçülmesine yönelik anketler ve hobi bahçesi ile ilgili olduğu varsayılan uzmanlık alanlarında faaliyet gösteren uzmanlara yönelik anketlerdir.

4.2.1. Hobi Bahçesi Kullanıcılarına Yönelik Araştırma Bulguları

Hobi bahçesi kullanıcılarına yönelik bulguların ve istatistik analizlerine ilişkin değerlendirmelere aşağıda yer verilmiştir.

Çizelge 2. Hobi bahçesi kullanıcılarına yönelik araştırmanın demografik bulguları

Yaş	18-28 arası (n-%)	29-39 arası	40-49 arası	50-59 arası	60 ve üzeri
	1-2,6	4-10,3	18-46,2	17-17,9	9-23,1
Cinsiyet	Erkek (n-%)	Bayan (n-%)			
	27-67,5	13-32,5			
Meslek	Serb. Meslek (n-%)	Özel Sektör (n-%)	Kamu Çalışan (n-%)ı	Emekli (n-%)	
	11-28,2	2-5,1	8-20,5	18-46,2	
Çocuk Sahipliği	1-2 (n-%)	3-4 (n-%)	4 ve üzeri (n-%)		
		17	10		
Gelir	2000-3000 (n-%)	3001-4000 (n-%)	4001-5000 (n-%)	5001-6000 (n-%)	
	16-42,1	14-36,8	48	62	
Medeni Hal	Evli (n-%)	Bekar (n-%)	5-13,2	3-7,9	
	39-97,5	1-2,5			
Algılanan İş Yoğunluğu	Düşük (n-%)	Orta (n-%)	Yüksek (n-%)		
	2-5,0	20-50,0	18-45,0		

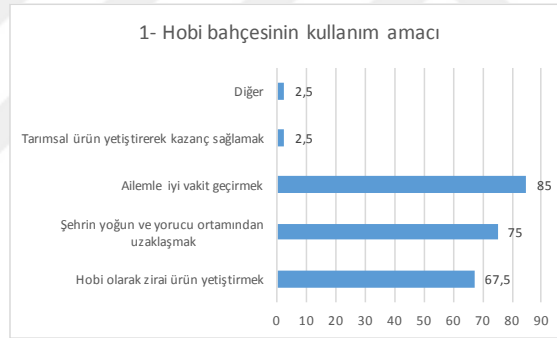
Denizli’de toplu hobi bahçeleri kullanıcılarının cinsiyet dağılımında kadınlar %32,5, erkeklerse %67,5 oranında dağılım göstermektedir. Hobi bahçesi kullanıcılarının yaş dağılımına bakıldığında; 18-28 yaş aralığında kullanıcı oranı %2,5, 29-39 yaş aralığında kullanıcı oranı%10,3, 40-49 yaş aralığında kullanıcı oranı 46,2, 50-59 yaş aralığında kullanıcı oranı %17,9, 60 ve üzeri yaş aralığındaki kullanıcı oranı ise %23,1 olarak dağılım göstermiştir. En yüksek kullanıcı oranı 40-49 yaş aralığındaki bireyler oluşturduğu görülmüştür. Hobi bahçesi kullanıcılarının medeni hal durumuna bakıldığında; bekar olanların oranı %2,5, evli olanların oranı ise %97,5

olarak ortaya çıkmaktadır. Hobi bahçesi kullanıcılarının çocuk sahipliği düzeyine bakıldığında %5'inin çocuklarının olmadığı, %95'nin çocuklarının olduğu görülmektedir. 1-2 çocuk sahibi olanların oranı %75, 3-4 çocuk sahibi olanların oranı %17,5, 5 ve üzeri çocuk sahibi olanların oranı ise %2,5 olduğu görülmüştür. Hobi bahçelerinin kullanıcılarının gelir düzeyine bakıldığında 2000-3000 TL aralığında gelir düzeyine sahip olanlar %42,1, 3001-4000 aralığında gelir düzeyine sahip olanların oranı %36,8, 4001-5000 TL aralığında gelire sahip olanların oranı %13,2, 5001-6000 aralığında gelire sahip olanların oranı ise %7,9'dur.

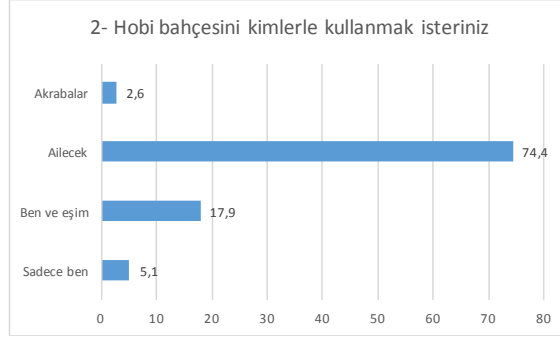
Hobi bahçesi kullanıcılarının algıladığı iş yoğunluğu oranına bakıldığında düşük olduğu algısı %5, orta olduğu algısı % 50, yüksek olduğu algısı ise %45'tir.

Araştırma ölçeğinin ikinci bölümü olan hobi bahçesinin kullanıcılarının sorulara verdikleri cevapların frekans dağılımına ilişkin bulgular aşağıda yer almaktadır.

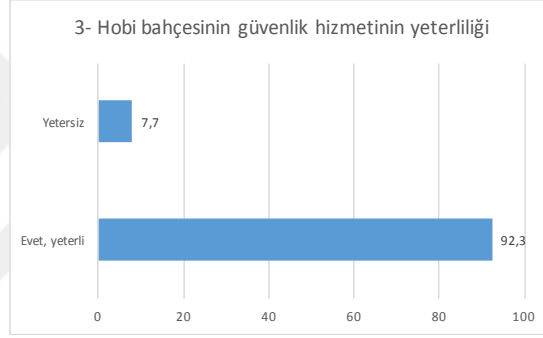
Şekil 48. Hobi bahçesinin kullanım amacı

Hobi bahçesinin kullanım amacı olarak zirai ürün yetiştirmek amacı olanların oranı %67,5, şehrin yorucu ortamından uzaklaşmak amacı olanlar %75, ailesi ile vakit geçirmek amacı olanların oranı %85, tarımsal ürün yetiştirerek kazanç elde etmek isteyenlerin %2,5 ve diğer işaretleyenler ise %2,5'dir (Bu soru çoklu cevaplıdır) (Şekil 48).

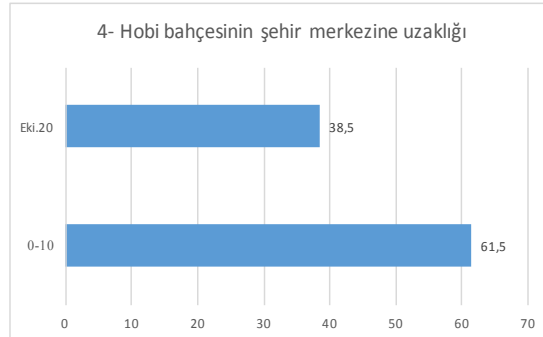
Şekil 49. Hobi bahçesinin kullanıcıları

Hobi bahçesinin sadece kendi kullanmak isteyenlerin oranı %5,1, ben ve eşim cevabını verenlerin oranı %17,9, ailecek kullanmayı tercih edenlerin oranı, %74,4, isteyenlerin oranı ise %2,6'dır (Şekil 49).

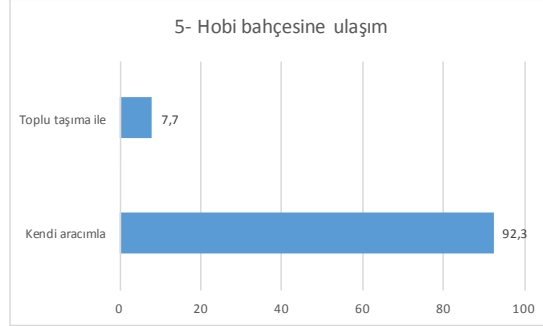
Şekil 50. Hobi bahçesi güvenlik yeterliliği

Hobi bahçesinin güvenlik hizmetinin yeterliliği sorusuna verilen cevaplara göre güvenlik hizmetinin var olup, yeterli olduğunu ifade edenlerin oranı %90, yetersiz olduğunu ifade edenlerin oranı ise %7,7'dir (Şekil 50).

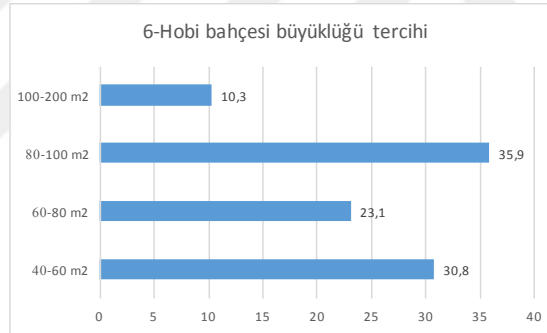
Şekil 51. Hobi bahçesinin şehir merkezine uzaklığı

Hobi bahçesinin şehir merkezine uzaklığı sorusuna verilen cevaplara göre hobi bahçesinin şehir merkezinden uzaklığı 10km'den fazla olmamalı diyenlerin oranı %61,5 iken 20km'den fazla olmamalı diyenlerin oranı ise %38,5'tir (Şekil 51).

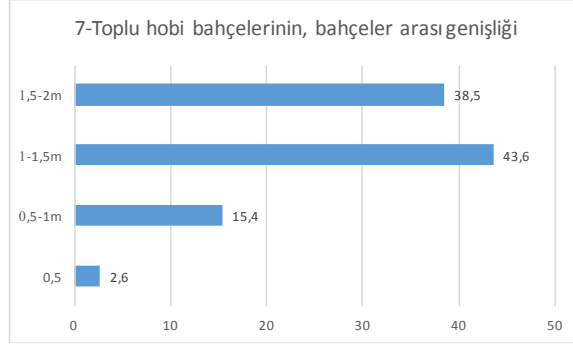
Şekil 52. Hobi bahçesine ulaşım

Hobi bahçesine ulaşımı kendi aracı ile sağlayanların oranı %92,3 iken toplu taşıma ile ulaşım sağlayanların oranı %7,7'dir (Şekil 52).

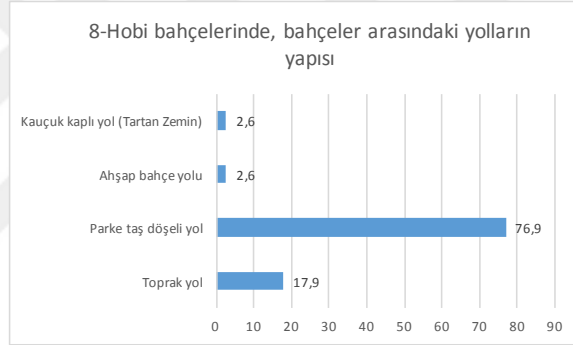
Şekil 53. Hobi bahçesi büyüklük tercihi

Hobi bahçesinin büyüklüğüne ilişkin kullanıcıların tercih ettiği bahçe büyüklüğü tercihi, 40-60m² olmasını tercih edenlerin oranı %30,8, 60-80m² olmasını tercih edenlerin oranı %23,1, 80-1000m² olmasını tercih edenlerin oranı %35,9, 100-200m² olmasını tercih edenlerin oranı ise %10,3'tür (Şekil 53).

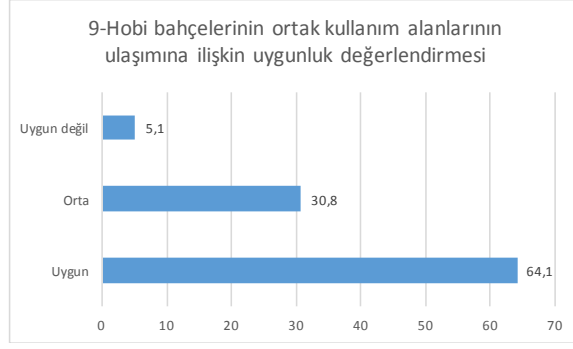
Şekil 54. Toplu hobi bahçelerinin, bahçeler arası genişlik tercihi

Toplu hobi bahçelerinin, bahçeler arası genişliğinin kullanıcılar tarafından tercih edilen genişliği 0,5 m olmasını tercih edenler %2,6, 0,5-1m olmasını tercih edenler %15,4, 1-1,5m olmasını tercih edenler %43,6, 1,5-2m olmasını tercih edenler %38,5'tir (Şekil 54).

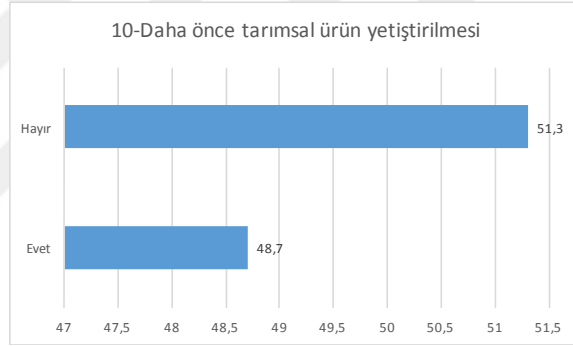
Şekil 55. Hobi bahçelerinde, bahçeler arasındaki yolların yapısı hakkında kullanıcıların tercihleri

Hobi bahçelerinde, bahçeler arasındaki yolların yapısı hakkında kullanıcıların tercihleri toprak yol olması %17,9, parke taş yol %76,9, ahşap bahçe yolu %2,6, kauçuk kaplı yol ise %2,6'dır (Şekil 55).

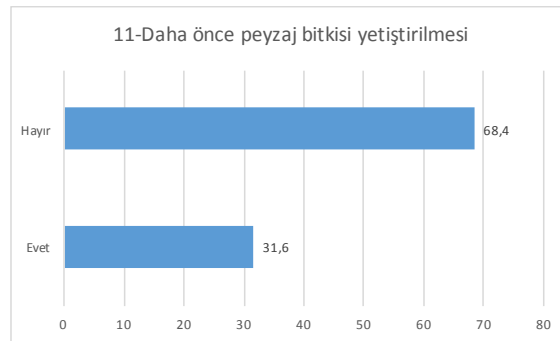
Şekil 56. Hobi bahçelerinin ortak kullanım alanlarının ulaşımına ilişkin uygunluk değerlendirmesi

Hobi bahçelerinin ortak kullanım alanlarının ulaşımına ilişkin uygunluk değerlendirmesinde uygun olduğunu ifade edenlerin oranı %64,1, orta düzey uygun olduğunu ifade edenlerin oranı %30,8, uygun olmadığını ifade edenlerin oranı ise %5,1'dir (Şekil 56).

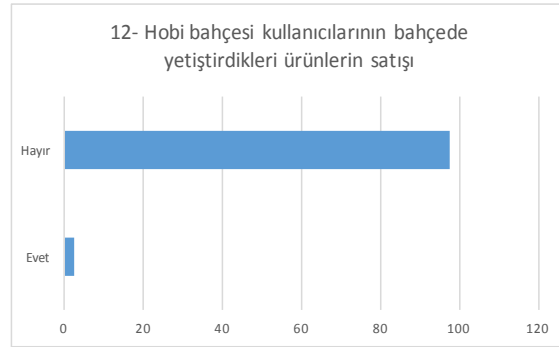
Şekil 57. Daha önce tarımsal ürün yetiştirilmesi

Daha önce tarımsal ürün yetiştirilmesi sorusuna evet cevabı verenlerin oranı %48,7, hayır cevabı verenlerin oranı ise %51,3'tür (Şekil 57).

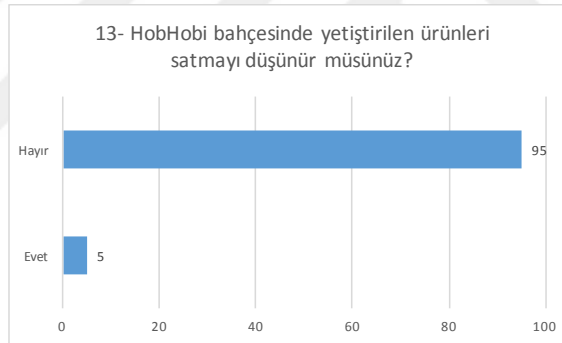
Şekil 58. Daha önce peyzaj bitkisi yetiştirilmesi

Daha önce peyzaj bitkisi yetiştirilmesi sorusuna verilen evet cevabı %31,6 iken hayır cevabı verenlerin oranı %68,4'tür (Şekil 58).

Şekil 59. Hobi bahçesi kullanıcılarının bahçede yetiştirdikleri ürünlerin satışı

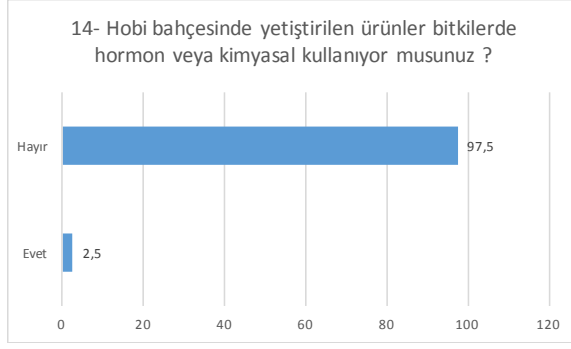
Hobi bahçesi kullanıcılarının bahçede yetiştirdikleri ürünlerin satışına ilişkin soruya evet cevabı verenlerin oranı %2,5 iken, hayır cevabı verenlerin oranı %97,5'dir (Şekil 59).

Şekil 60. Hobi bahçesinde yetiştirilen ürünleri satma düşüncesi

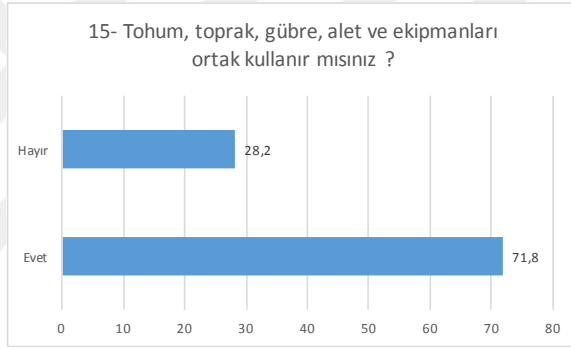
Hobi bahçesinde yetiştirilen ürünleri satmayı düşünür müsünüz sorusuna evet diyenlerin oranı %5 iken hayır diyenlerin oranı %95'tir (Şekil 60).

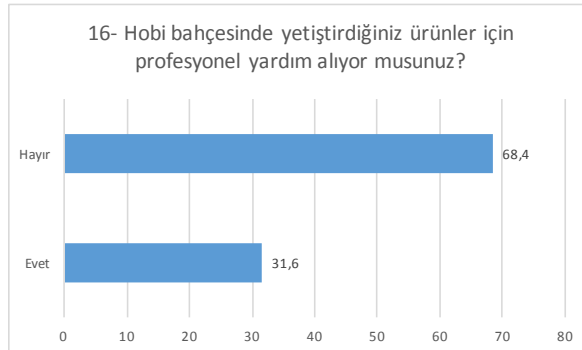
Şekil 61. Hobi bahçesinde yetiştirilen ürünler bitkilerde hormon veya kimyasal kullanımı

Hobi bahçesinde yetiştirilen ürünler bitkilerde hormon veya kimyasal kullanıyor musunuz sorusuna hayır cevabı verenlerin oranı %97,5, evet diyenlerin oranı %2,5'tir (Şekil 61).

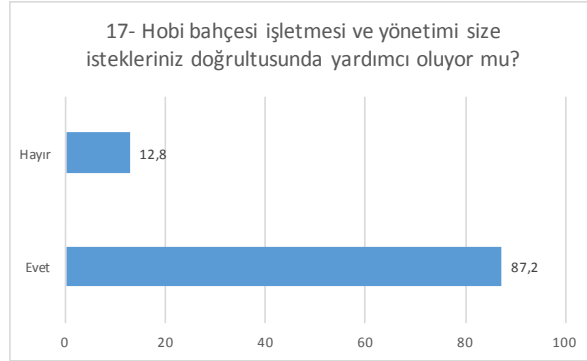
Şekil 62. Tohum, toprak, gübre, alet ve ekipmanları ortak kullanımı

Tohum, toprak, gübre, alet ve ekipmanları ortak kullanır mısınız sorusuna evet diyenlerin oranı %71,8, hayır diyenlerin oranı ise %28,2'dir (Şekil 62).

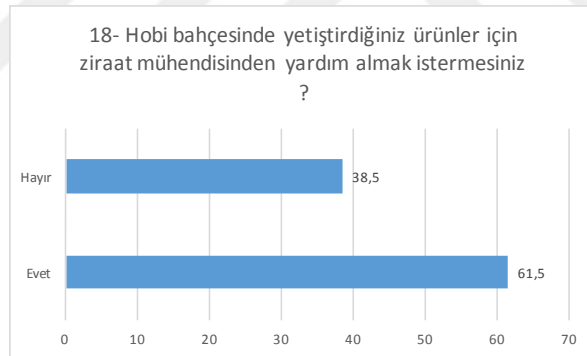
Şekil 63. Hobi bahçesinde yetiştirdiğiniz ürünler için profesyonel yardım alımı

Hobi bahçesinde yetiştirdiğiniz ürünler için profesyonel yardım alıyor musunuz sorusuna evet cevabını verenlerin oranı %31,6, hayır cevabı verenlerin oranı %68,4'tür (Şekil 63).

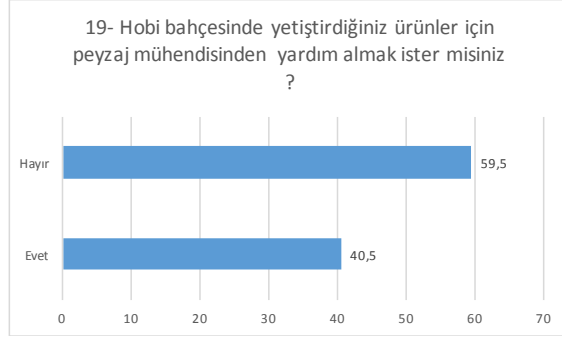
Şekil 64. Hobi bahçesi işletmesi ve yönetiminin yardımcılığı

Hobi bahçesi işletmesi ve yönetimi size istekleriniz doğrultusunda yardımcı oluyor mu? Sorusuna eve cevabı verenlerin oranı %87,2, hayır cevabı verenlerin oranı %12,8'dir (Şekil 64).

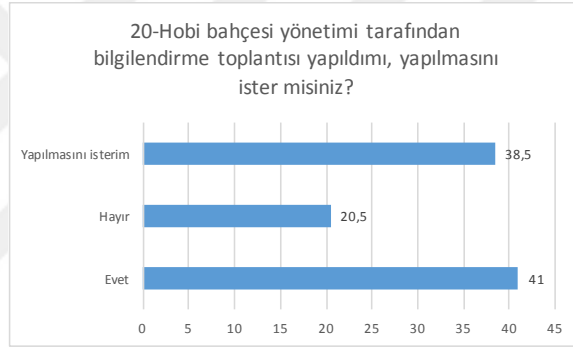
Şekil 65. Hobi bahçesinde yetiştirilen ürünler için ziraat mühendisinden yardım alma talebi

Hobi bahçesinde yetiştirdiğiniz ürünler için ziraat mühendisinden yardım almak istersiniz sorusuna evet cevabı verenlerin oranı %60, hayır cevabı verenlerin oranı %38,5'tir (Şekil 65).

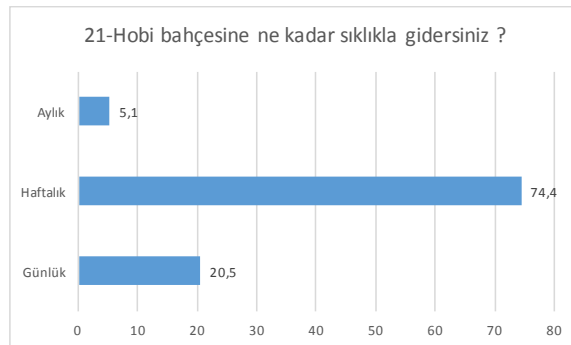
Şekil 66. Hobi bahçesinde yetiştirilen ürünler için peyzaj mühendisinden yardım alma talebi

Hobi bahçesinde yetiştirdiğiniz ürünler için peyzaj mühendisinden yardım almak ister misiniz sorusuna evet cevabı verenlerin oranı %40,5, hayır cevabı verenlerin oranı %59,5'tir (Şekil 66).

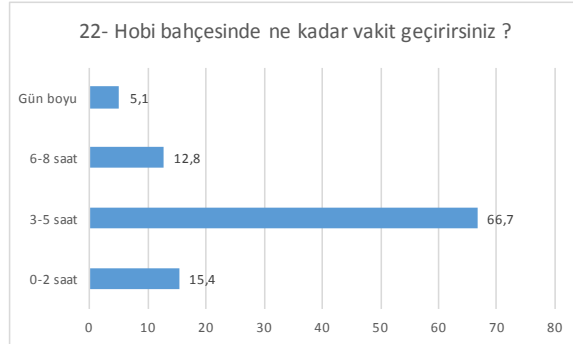
Şekil 67. Hobi bahçesi yönetimi tarafından bilgilendirme toplantısı yapılmasına ilişkin görüş

Hobi bahçesi yönetimi tarafından bilgilendirme toplantısı yapıldı mı, yapılmasını ister misiniz sorusuna evet cevabı verenlerin oranı %41, hayır cevabı verenlerin oranı %20,5, Yapılmasını isterim diyenlerin oranı ise %38,5'tir (Şekil 67).

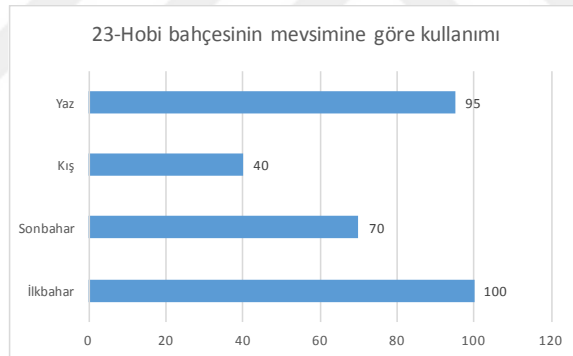
Şekil 68. Hobi bahçesine gitme sıklığı

Hobi bahçesine ne kadar sıklıkla gidersiniz sorusuna günlük cevabı verenlerin oranı %20,5, Haftalık cevabı verenlerin oranı %74,4, aylık cevabı verenler ise %5,1'dir (Şekil 68).

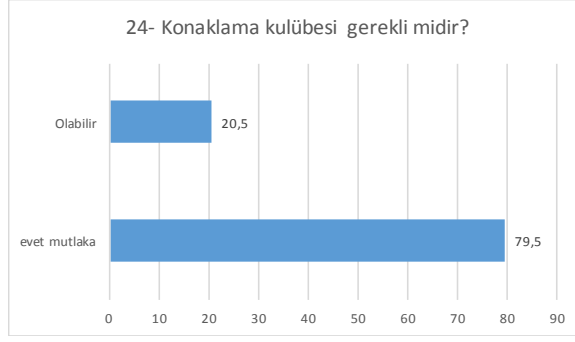
Şekil 69. Hobi bahçesinde geçirilen vakit

Hobi bahçesinde ne kadar vakit geçirirsiniz sorusuna 0-2 s cevabı verenlerin oranı %15,4, 3-5 s cevabı verenlerin oranı %68,7, 6-8 s cevabı verenlerin oranı %12,8, gün boyu cevabı verenlerin oranı ise %5,1'dir (Şekil 69).

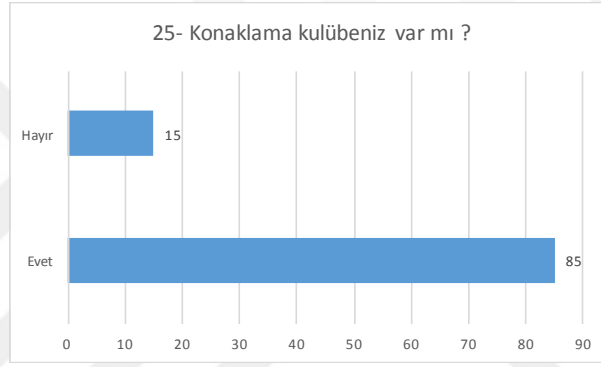
Şekil 70. Hobi bahçesinin mevsimlik kullanımı

Hobi bahçesinin mevsimine göre kullanımını ilkbahar mevsiminde %100, sonbaharda %70, kış mevsiminde %40, yaz mevsiminde %95'tir (Bu soru çoklu cevaplıdır) (Şekil 70).

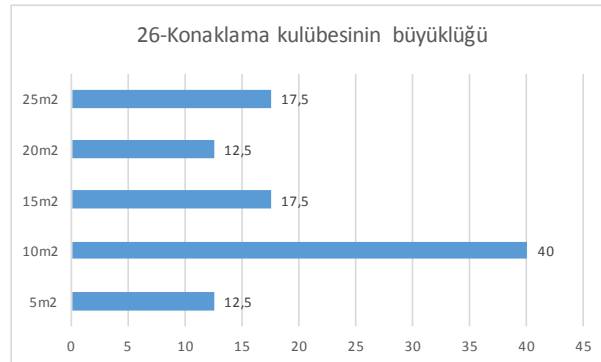
Şekil 71. Hobi bahçesinde konaklama kulübesi gerekliliği

Konaklama kulübesi gerekli midir sorusuna evet-mutlaka cevabı verenlerin oranı%79,5, olabilir cevabı verenlerin oranı %20,5'tir (Şekil 71).

Şekil 72. Hobi bahçesinde konaklama kulübesi sahipliği

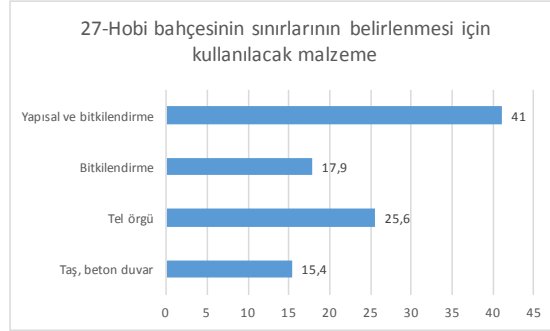
Konaklama kulübeniz var mı sorusuna evet cevabı verenlerin oranı %85, hayır cevabı verenlerin oranı ise %15'tir (Şekil 72).

Şekil 73. Konaklama kulübesi gerekliliği

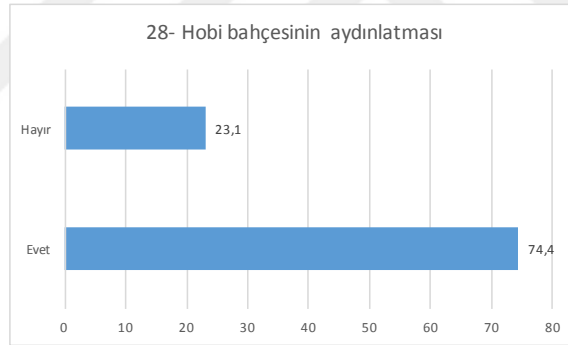
Konaklama kulübesinin büyüklüğünün 5m² olmasını tercih edenlerin oranı %12,5, 10m² olmasını tercih edenlerin oranı %40, 15m² olmasını tercih edenlerin oranı

%17,5, 20 m² olmasını tercih edenlerin oranı %12,5, 25 m² olmasını tercih edenlerin oranı %17,5'tir (Şekil 73).

Şekil 74. Hobi bahçesinin sınırlarının belirlenmesi için kullanılacak malzemenin tipi

Hobi bahçesinin sınırlarının belirlenmesi için kullanılacak malzemenin taş-beton duvar olmasını tercih edenlerin oranı %15,4, tel örgü olmasını tercih edenlerin oranı %25,6, bitkilendirme olmasını tercih edenlerin oranı %17,9, yapısal-bitkilendirme olmasını tercih edenlerin oranı %41'dir (Şekil 74).

Şekil 75. Hobi bahçesi aydınlatması

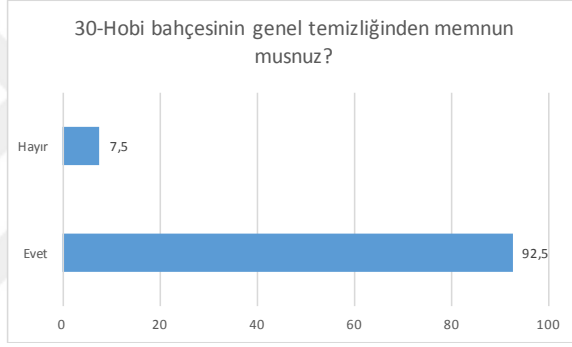
Hobi bahçesinin aydınlatmasının yeterli olduğunu ifade edenlerin oranı %74,4, yeterli olmadığını ifade edenlerin oranı %23,1'dir (Şekil 75).

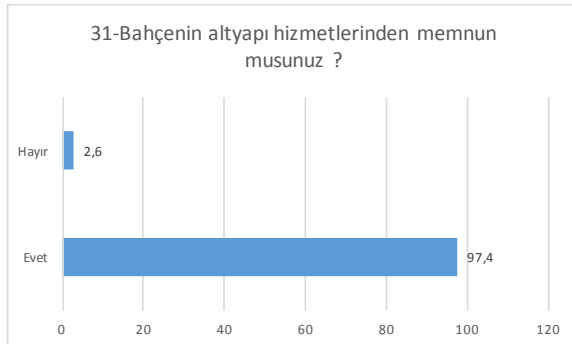
Şekil 76. Hobi bahçesinde olması istenen ortak alanlar

Hobi bahçesinin ortak kullanım alanında olması istenen tesisler; spor sahaları %55, çocuk oyun alanları %94,7, ortak dinlenme alanı %57,9, ortak depo %38,8, yönetim birimi %44,7, güvenlik birimi %52,6, otopark %63,2, diğer %5,3'tür (Şekil 76).

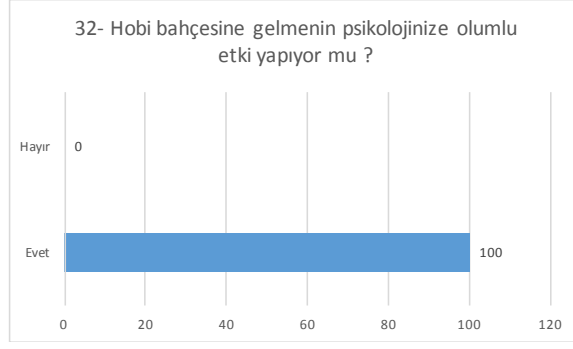
Şekil 77. Hobi bahçesinin genel temizliği

Hobi bahçesinin genel temizliğinden memnun musunuz? sorusuna evet cevabı verenler %92,5, hayır cevabı verenlerin oranı ise %7,5'tir (Şekil 77).

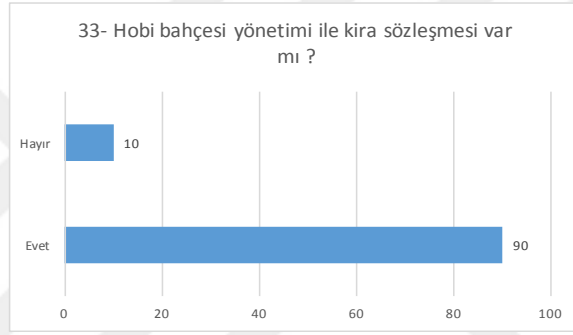
Şekil 78. Hobi bahçesinin altyapısından memnuniyet

Bahçenin altyapı hizmetlerinden memnun musunuz sorusuna evet cevabı %97,4, hayır cevabı verenlerin oranı ise %2,6'dır (Şekil 78).

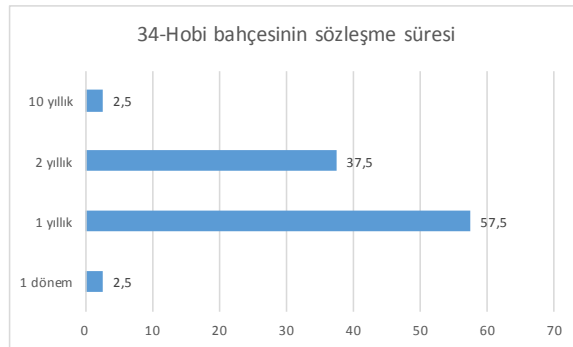
Şekil 79. Hobi bahçesinin psikolojik olumlu etkisi

Hobi bahçesine gelmenin psikolojinize olumlu etki yapıyor mu sorusuna evet cevabı verenlerin oranı %100'dür (Şekil 79).

Şekil 80. Hobi bahçesinin kira sözleşmesi varlığı

Hobi bahçesi yönetimi ile kira sözleşmesi var mı sorusuna evet cevabı verenlerin oranı %90, hayır cevabı verenlerin oranı %10'dur (Şekil 80).

Şekil 81. Hobi bahçesinin sözleşme süresi

Hobi bahçesinin sözleşme süresi hakkında değerlendirme ise 1 dönem kiralayanların oranı %2,5, 1 yıllık kiralayanların oranı %57,5, 2 yıllık kiralayanların oranı %37,5 10 yıllık kiralayanların oranı ise %2,5'tir (Şekil 81).

Hobi Bahçesi kullanıcılarına yönelik uygulanan araştırma sorularına yönelik fark testlerinin uygulanabilmesi için öncelikle normallik testi uygulanması gerekir.

Toplanan verilerin grup büyüklüğü 50 sınırının altında olduğu için normallik varsayımı için başvuru Kolmogorov-Smirnov testi kullanılmayacaktır. Bunun yerine Shapiro-Wilk testi sonuçlarına bakılarak normallik dağılımına ilişkin değerlendirme yapılabilir (Büyüköztürk, 2016). Araştırmaya ilişkin ilk ölçeğin normallik testi sonucu aşağıdaki çizelgede yer almaktadır.

Çizelge 3. Hobi bahçesi kullanıcılarına yönelik araştırmanın normallik testi analizi

Sorular	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	df	Sig.	İstatistik	df	Sig.
S2	,411	32	,000	,619	32	,000
S3	,539	32	,000	,172	32	,000
S4	,386	32	,000	,625	32	,000
S5	,530	32	,000	,334	32	,000
S6	,255	32	,000	,850	32	,000
S7	,249	32	,000	,812	32	,000
S8	,420	32	,000	,554	32	,000
S9	,407	32	,000	,654	32	,000
S10	,338	32	,000	,638	32	,000
S11	,418	32	,000	,602	32	,000
S15	,480	32	,000	,511	32	,000
S16	,465	32	,000	,540	32	,000
S17	,520	32	,000	,391	32	,000
S18	,434	32	,000	,585	32	,000
S19	,354	32	,000	,637	32	,000
S20	,285	32	,000	,741	32	,000
S21	,432	32	,000	,597	32	,000
S22	,363	32	,000	,771	32	,000
S30	,530	32	,000	,334	32	,000
S31	,539	32	,000	,172	32	,000
S33	,538	32	,000	,265	32	,000
S34	,341	32	,000	,723	32	,000

p<.05

Shapiro-Wilk testinin p değerlerine bakıldığında, sig. (p) değerleri 0.05 değerinin altında olduğu görülmektedir. Bu demektir ki verilerimiz normal dağılım göstermemektedir. Bu ön kabul netleştikten sonra verilerin üzerinde yapılacak olan fark testleri non-parametrik testler olacaktır.

Gruplar arası farklılıkların olup olmadığı non-parametrik testlerde Mann Whitney U testi aracılığı ile analiz edilebilmektedir. Hobi bahçesi kullanıcılarına yönelik analizimizde 1, 23 ve 29. Sorular çoklu cevaplı sorular olduğu için analiz dışı

bırakılmıştır. Kalan sorular demografik bilgilerde yer alan bağımsız değişkenler ile analiz edilecektir.

İlk analiz hobi bahçesi kullanıcılarının genel değerlendirmelerinin cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin olacaktır.

Çizelge 4. Hobi bahçesi kullanıcılarının cinsiyete göre değerlendirmelerinde Mann-Whitney U testi

İfadeler	Mann-Whitney U	Wilcoxon W	Z	Asymp. Sig. (2-tailed)	Kesinleşmiş Sig. Değerleri
S2	135	486	-1,326	0,185	,323
S3	149,5	240,5	-1,258	0,208	,566
S4	130	481	-1,378	0,168	,255
S5	169	520	0	1	1,000
S6	160,5	511,5	-0,265	0,791	,803
S7	131,5	222,5	-1,207	0,228	,268
S8	158	509	-0,446	0,655	,758
S9	123,5	474,5	-1,611	0,107	,178
S10	104	455	-2,236	0,025	,054
S11	122,5	447,5	-1,528	0,126	,222
S12	169	520	0	1	1,000
S13	162,5	487,5	0	1	1,000
S14	169	520	0	1	1,000
S15	156	247	-0,497	0,619	,713
S16	141,5	466,5	-0,802	0,422	,523
S17	162,5	513,5	-0,334	0,738	,848
S18	130	481	-1,378	0,168	,255
S19	147,5	225,5	-0,095	0,924	,936
S20	137,5	228,5	-1,008	0,313	,353
S21	154,5	505,5	-0,567	0,571	,670
S22	94,5	445,5	-2,656	0,008	,025
S24	162,5	513,5	-0,277	0,782	,848
S25	156,5	247,5	-0,887	0,375	,588
S26	149,5	527,5	-0,782	0,434	,458
S27	98,5	476,5	-2,031	0,042	,052
S28	146	524	-0,641	0,522	,642
S30	175	553	-0,032	0,975	1,000
S31	150	475	-1,387	0,166	,716
S32	156	507	0	1	1,000
S33	169,5	260,5	-0,333	0,739	,864
S34	116	207	-1,974	0,048	,089

Hobi bahçesi kullanıcılarının değerlendirmelerinin cinsiyete göre farklılaşmasının olup olmadığına ilişkin Mann Whitney U testi sonucunda Hobi bahçesinde ne kadar vakit geçirirsiniz sorusuna ilişkin değerlendirmede cinsiyet açısından fark olduğu (S22 p=0.025, p<0.05) Ranks değerine bakıldığında kadınların hobi bahçesinde daha fazla vakit geçirdiği görülmektedir. Diğer ifadelerin tümünün, Çizelge 5'e

bakıldığında, p değerleri 0.05’den büyük olmasından dolayı cinsiyetler açısından bir fark olmadığı ifade edilebilir.

Çizelge 5. Hobi bahçesi kullanıcılarının medeni duruma göre değerlendirmelerinde Mann-Whitney U testi

İfadeler	Mann-Whitney U	Wilcoxon W	Z	Asymp. Sig. (2-tailed)	Kesinleşmiş Sig. Değerleri
S2	15	756	-0,465	0,642	,821
S3	1	742	-3,464	0,001	,103
S4	7	748	-1,265	0,206	,410
S5	17,5	18,5	-0,289	0,773	,923
S6	1,5	742,5	-1,628	0,103	,103
S7	7	748	-1,152	0,249	,410
S8	0	741	-2,299	0,022	,051
S9	12	13	-0,739	0,46	,667
S10	9	10	-1,026	0,305	,513
S11	5,5	6,5	-1,472	0,141	,316
S12	19	760	0	1	1,000
S13	18,5	721,5	0	1	1,000
S14	19	760	0	1	1,000
S15	5	746	-1,595	0,111	,308
S16	5,5	6,5	-1,472	0,141	,316
S17	16,5	17,5	-0,383	0,701	,872
S18	11,5	12,5	-0,791	0,429	,615
S19	7	8	-1,211	0,226	,432
S20	7	748	-1,146	0,252	,410
S21	16	757	-0,35	0,726	,872
S22	18,5	19,5	-0,053	0,958	,974
S30	18	19	-0,285	0,776	,950
S31	18	19	-0,164	0,869	1,000
S32	18,5	721,5	0	1	1,000
S33	17,5	18,5	-0,333	0,739	,900
S34	0	780	-1,941	0,052	,050
S24	15	16	-0,508	0,611	,821
S25	2,5	782,5	-2,38	0,017	,150
S26	3	783	-1,489	0,137	,200
S27	19	760	0	1	1,000
S28	14	15	-0,585	0,559	,769

Hobi bahçesi kullanıcılarının değerlendirmelerinin medeni duruma göre farklılaşmasının olup olmadığına ilişkin Mann Whitney U testi sonucunda çoklu sorular analize dahil edilmeden, kullanıcılarının medeni durumlarına göre, Çizelge 6’ e baktığımızda, p değerlerinin hiçbirinin 0.05 düzeyinin altında olmamasından dolayı fark olmadığını söyleyebiliriz.

Çizelge 6. Hobi bahçesi kullanıcılarının çocuk sahipliğine göre değerlendirmelerinde Mann-Whitney U testi

İfadeler	Mann-Whitney U	Wilcoxon W	Z	Asymp. Sig. (2-tailed)	Kesinleşmiş Sig. Değerleri
S2	29	732	-0,667	0,505	,648
S3	20,5	723,5	-2,276	0,023	,327
S4	32,5	735,5	-0,34	0,734	,780
S5	34	37	-0,414	0,679	,874
S6	33	736	-0,267	0,79	,826
S7	13	716	-1,651	0,099	,151
S8	15,5	718,5	-1,864	0,062	,194
S9	23	26	-1,06	0,289	,421
S10	17	20	-1,47	0,141	,243b
S11	29	32	-0,568	0,57	,683b
S12	37	40	0	1	1,000
S13	36	39	0	1	1,000
S14	37	40	0	1	1,000
S15	28,5	731,5	-0,694	0,488	,607
S16	29	32	-0,568	0,57	,683
S17	32	35	-0,55	0,583	,780
S18	22	25	-1,133	0,257	,389
S19	13	16	-1,737	0,082	,168
S20	13	716	-1,642	0,101	,151
S21	24,5	27,5	-1,045	0,296	,456
S22	22,5	725,5	-1,105	0,269	,389
S30	35	38	-0,408	0,683	,877
S31	35	38	-0,236	0,814	,973
S32	36	39	0	1	1,000
S33	34	37	-0,478	0,633	,831
S34	26	767	-0,856	0,392	,503
S24	29	32	-0,728	0,467	,648
S25	4	745	-3,411	0,001	,023
S26	11	752	-1,745	0,081	,108
S27	25,5	728,5	-0,77	0,442	,491
S28	27	30	-0,838	0,402	,567

Hobi bahçesi kullanıcılarının değerlendirmelerinin çocuk sahipliğine göre farklılaşmasının olup olmadığına ilişkin Mann Whitney U testi sonucunda konaklama kulübeniz var mı? sorusuna ilişkin değerlendirmede çocuk sahipliği açısından fark olduğu (S25 p=0.023, p<0.05) Ranks değerine bakıldığında çocuk sahibi olmayanların hobi bahçesinde konaklama kulübesinin olmadığını ifade ettikleri görülmektedir. Diğer ifadelerin tümünün, Çizelge 7'e bakıldığında, p değerleri 0.05'den büyük olmasından dolayı çocuk sahipliği açısından bir fark olmadığı ifade edilebilir.

Hobi bahçesi kullanıcılarına ilişkin fark testleri bağımsız değişkenlerin grup sayılarının iki gruptan fazla olduğu durumlar için Kruskal Wallis testi uygulanmaktadır. Ölçekte yaş değişkeni beş gruptur ve analiz beş gruba göre yapılmıştır.

Çizelge 7. Hobi bahçesi kullanıcılarının yaşlarına göre değerlendirmelerinde Kruskal Wallis testi

İfadeler	Ki-Kare	df	p
S2	2,93	4	0,57
S3	14,311	4	0,006
S4	11,828	4	0,019
S5	4,268	4	0,371
S6	6,054	4	0,195
S7	6,844	4	0,144
S8	8,56	4	0,073
S9	11,341	4	0,023
S10	7,442	4	0,114
S11	7,519	4	0,111
S12	0	4	1
S13	0	4	1
S14	0	4	1
S15	7,582	4	0,108
S16	11,445	4	0,022
S17	0,714	4	0,95
S18	9,46	4	0,051
S19	6,714	4	0,152
S20	2,797	4	0,592
S21	4,379	4	0,357
S22	5,44	4	0,245
S24	1,711	4	0,789
S25	8,595	4	0,072
S26	9,979	4	0,041
S27	13,363	4	0,01
S28	1,273	4	0,866
S30	3,694	4	0,449
S31	5,167	4	0,271
S32	0	4	1
S33	20,063	4	0
S34	9,96	4	0,041

Yapılan analiz sonucunda (S3) Hobi bahçesinin güvenlik hizmetinin yeterliliği (29-39 yaş aralığı diğer yaş gruplarına göre güvenliğin yetersiz olduğunu düşünmektedir) , (S4) Hobi bahçesinin şehir merkezine uzaklığı (bahçenin şehir merkezine uzaklığını diğer yaş grupları 5-10km olmasını ifade ederken 29-39 yaş grubu bahçenin şehir

merkezine uzaklığının 10-20 km olmasını düşünmektedir.), (S9) Hobi bahçelerinin ortak kullanım alanlarının ulaşımı (29-39, 40-49 ve 50-59 yaş grupları farklı düşünmektedir. Gençler ortak kullanıma ulaşımın zor olduğunu ifade ederken yaş arttıkça ortak kullanım alanlarının ulaşımının kolay olduğu ifade edilmektedir.), (S16) Hobi bahçesinde yetiştirdiğiniz ürünler için profesyonel yardım alıyorsunuz? (40-49 yaş grubundaki kullanıcılar profesyonel yardım almazlarken diğer yaş gruplarının yardım aldığı görülmektedir.), (S26) Konaklama kulübesinin büyüklüğü (50-59 yaş grubundakiler daha büyük konaklama kulübesini tercih ederken diğer yaş grubundakiler daha küçük olmasını tercih etmektedir.) , (S27) Hobi bahçesinin sınırlarının belirlenmesi için kullanılacak malzeme (29-39 yaş grubundakilerin bahçelerinin sınırlarının ayrılmasında bitki yapılı malzemeyi tercih ederken diğer yaş grubundakiler taş duvar veya tel çiti tercih etmektedir.), (S34) Hobi bahçesinin sözleşme süresi (60 ve üzeri yaş grubundakilerin diğer yaş gruplarına göre daha uzun sözleşme tercih ettiklerini görülmektedir.) soruları Çizelge 6'ya bakıldığında p değerlerinin 0.05'den küçük olduğu ve yaş grupları bakımından farklılaştığını ifade edebiliriz. Diğer ifadelerin Çizelge 8'ya bakıldığında p değerlerinin 0.05'den büyük olduğu dolayısı ile yaş grupları bakımından farklılaşmadığını söyleyebiliriz.

Çizelge 8. Hobi bahçesi kullanıcılarının mesleki alanlarına göre değerlendirmelerinde Kruskal Wallis testi

İfadeler	Ki-Kare	df	p
S2	3,032	3	0,387
S3	7,784	3	0,051
S4	10,543	3	0,014
S5	3,918	3	0,27
S6	1,756	3	0,625
S7	2,302	3	0,512
S8	0,376	3	0,945
S9	5,681	3	0,128
S10	6,652	3	0,084
S11	2,001	3	0,572
S12	0	3	1
S13	0	3	1
S14	0	3	1
S15	3,251	3	0,354
S16	6,539	3	0,088
S17	0,312	3	0,958
S18	2,85	3	0,415
S19	0,4	3	0,94
S20	2,939	3	0,401
S21	7,219	3	0,065
S22	2,951	3	0,399
S24	4,861	3	0,182
S25	4,167	3	0,244
S26	4,936	3	0,177
S27	6,584	3	0,086
S28	2,255	3	0,521
S30	6,657	3	0,084
S31	1,176	3	0,759
S32	0	3	1
S33	5,641	3	0,13
S34	4,091	3	0,252

Yapılan analiz sonucunda (S4) Hobi bahçesinin şehir merkezine uzaklığı (Emekli olan kullanıcılar, hobi bahçesinin şehir merkezine uzaklığının 5-10km olmasını tercih etmektedirler.) mesleki bakımından farklılaştığı görülmüştür (p değeri=0.014, $p < 0.05$). Çizelge 9'ye göre diğer ifadeler p değerleri 0.05 değerinin üzerinde olduğu için mesleki bakımdan farklılık göstermemektedir.

Çizelge 9. Hobi bahçesi kullanıcılarının gelir düzeylerine göre değerlendirmelerinde Kruskal Wallis testi

İfadeler	Ki-Kare	df	p
S2	2,16	3	0,54
S3	1,658	3	0,646
S4	12,552	3	0,006
S5	1,093	3	0,779
S6	2,178	3	0,536
S7	8,825	3	0,032
S8	2,609	3	0,456
S9	4,787	3	0,188
S10	11,871	3	0,008
S11	3,792	3	0,285
S12	0	3	1
S13	0	3	1
S14	0	3	1
S15	1,916	3	0,59
S16	5,014	3	0,171
S17	3,498	3	0,321
S18	0,694	3	0,875
S19	2,056	3	0,561
S20	3,139	3	0,371
S21	3,126	3	0,373
S22	4,227	3	0,238
S24	4,877	3	0,181
S25	2,478	3	0,479
S26	1,245	3	0,742
S27	3,396	3	0,334
S28	1,198	3	0,753
S30	3,085	3	0,379
S31	1,313	3	0,726
S32	0	3	1
S33	1,491	3	0,684
S34	4,119	3	0,249

Yapılan analiz sonucunda (S4) Hobi bahçesinin şehir merkezine uzaklığı (düşük gelir düzeylerinde olanlar hobi bahçesinin şehir merkezine daha yakın olmasını tercih ederken, gelir düzeyi arttıkça şehir merkezine uzaklığın da arttığı görülmüştür. (S7) Toplu hobi bahçelerinin, bahçeler arası genişliği (düşük gelir düzeyindekiler bahçeler arasındaki genişliği daha fazla olmasını tercih ederken, yüksek gelir düzeyindekiler bahçeler arası genişliğin daha dar olmasını tercih etmektedir.), (S10) Daha önce tarımsal ürün yetiştirilmesi (gelir düzeyi yüksek olanlar daha önce tarımsal ürün yetiştirmezken düşük gelir düzeyindekiler tarımsal ürün yetiştirmiştir.) ifadeleri gelir

düzeyi bakımından farklılık göstermektedir. Diğer ifadeler Çizelge 10'e göre p değerleri 0.05'den büyük olduğu için farklılaşma olmadığı görülmüştür.

Çizelge 10. Hobi bahçesi kullanıcılarının algıladıkları iş yoğunluğuna göre değerlendirmelerinde Kruskal Wallis testi

İfadeler	Ki-Kare	df	p
S2	0,226	2	0,893
S3	0,34	2	0,844
S4	2,551	2	0,279
S5	0,34	2	0,844
S6	2,693	2	0,26
S7	3,002	2	0,223
S8	1,521	2	0,467
S9	2,786	2	0,248
S10	3,68	2	0,159
S11	0,591	2	0,744
S12	0	2	1
S13	0	2	1
S14	0	2	1
S15	4,078	2	0,13
S16	4,862	2	0,088
S17	2,597	2	0,273
S18	4,266	2	0,118
S19	0,794	2	0,672
S20	1,845	2	0,398
S21	0,338	2	0,844
S22	0,899	2	0,638
S24	2,057	2	0,357
S25	6,882	2	0,032
S26	0,34	2	0,844
S27	1,106	2	0,575
S28	5,306	2	0,07
S30	3,865	2	0,145
S31	1,235	2	0,539
S32	0	2	1
S33	0,241	2	0,887
S34	2,793	2	0,247

Yapılan analiz sonucunda (S25) Konaklama kulübeniz var mı sorusu (orta düzey iş yoğunluğu olanların konaklama kulübesine sahip olmadığı görülmüştür) algılanan iş yoğunluğuna göre farklılaşmaktadır. Çizelge 9'a göre diğer ifadelerin p değerleri 0.05'den büyük olduğu için gruplar arasında farkın olmadığı görülmüştür.

4.2.2. Hobi Bahçesi Olmayanlara yönelik Talep Beklenti Ölçeği Araştırma

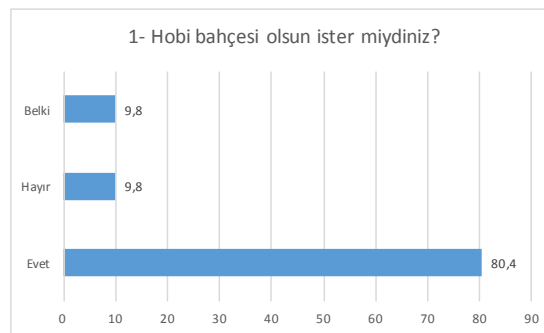
Bulguları

Hobi bahçesi olmayanlara yönelik talep ve beklentilere ilişkin bulguların ve istatistik analizlerine ilişkin değerlendirmelere aşağıda yer verilmiştir.

Çizelge 11. Hobi bahçesi olmayanlara yönelik talep beklenti ölçeği demografik bulgular

Yaş	18-28 arası (n-%)	29-39 arası	40-49 arası	50-59 arası	60 ve üzeri
	7-13,7	22-43,1	15-29,4	5-9,8	2-3,9
Cinsiyet	Erkek (n-%)	Bayan (n-%)			
	28-54,9	23-45,1			
Meslek	Serb. Meslek (n-%)	Özel Sektör (n-%)	Kamu Çalışan (n-%)ı	Çalışmıyor (n-%)	
	12-23,5	4-7,8	29-56,9	6-11,8	
Çocuk Var mı?	Evet (n-%)	Hayır (n-%)			
	34-66,7	17-33,3			
Çocuk Sahipliği	1-2 (n-%)	3-4 (n-%)	4 ve üzeri (n-%)		
	29-56,9	4-7,8	2-3,9		
Gelir	2000-3000 (n-%)	3001-4000 (n-%)	4001-5000 (n-%)	5001-6000 (n-%)	6001 ve üzeri (n-%)
	8-16,7	6-12,5	26-54,2	2-4,2	6-12,5
Medeni Hal	Evli (n-%)	Bekar (n-%)			
	32-62,7	19-37,3			
Algılanan İş Yoğunluğu	Düşük (n-%)	Orta (n-%)	Yüksek (n-%)		
	1-2,0	32-64,0	17-34,0		

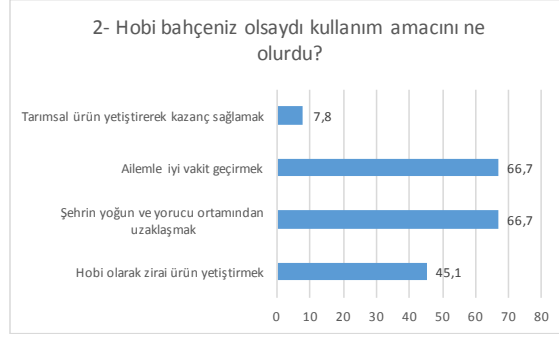
Araştırma ölçeğinin ikinci bölümü olan hobi bahçesinin talep ve beklentilerine ilişkin sorulara verdikleri cevapların frekans dağılımına ilişkin bulgular aşağıda yer almaktadır.

Şekil 82. Hobi bahçesi talebi

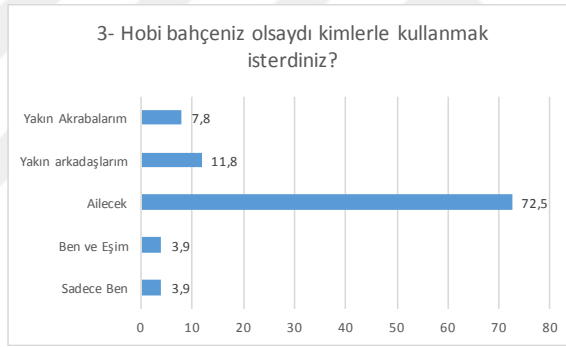
Araştırmaya katılanlara yöneltilen hobi bahçesi olsun ister miydiniz sorusuna katılımcıların %9,8'i belki, %9,8'i hayır ve %80,4'ü evet cevabını vermiştir (Şekil 82).

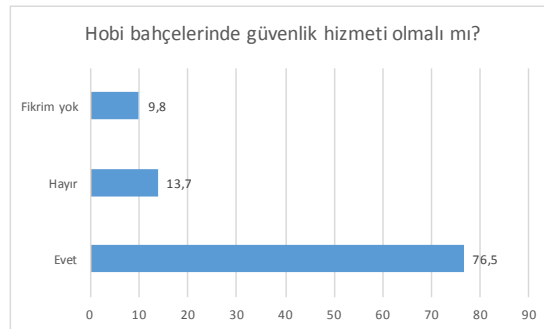
Şekil 83. Hobi bahçesi kullanım amacı

Hobi bahçeniz olsaydı kullanım amacınız ne olurdu sorusuna katılımcılar hobi olarak zirai ürün yetiştirmek cevabını verenlerin oranı %45,1, şehrin yoğun ve yorucu ortamından uzaklaşmak cevabı verenlerin oranı %66,7, ailemle iyi vakit geçirmek cevabı verenlerin oranı %66,7, tarımsal ürün yetiştirerek kazanç sağlamak cevabı verenlerin oranı ise %7,8'dir (bu soru çoklu seçenekli sorudur) (Şekil 83).

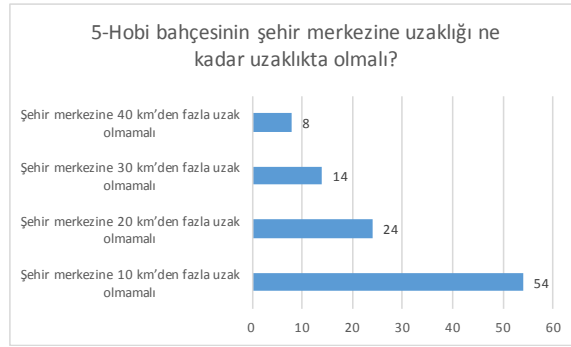
Şekil 84. Hobi bahçesinin kullanıcıları

Hobi bahçeniz olsaydı kimlerle kullanırdınız sorusuna katılımcıların %7,8'iyakın akrabalar, %11,8'i yakın arkadaşlar, %72,5'i aileleri ile, %3,9'u eşi ile, %3,9'u da sadece kendinin kullanacağını ifade etmişlerdir (Şekil 84).

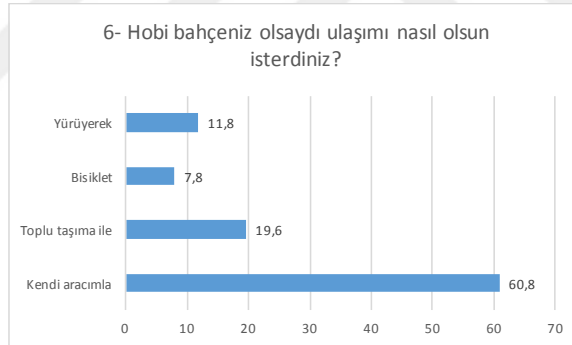
Şekil 85. Hobi bahçelerinde güvenlik hizmeti

Hobi bahçelerinde güvenlik hizmeti olmalı mı sorusuna katılımcıların %9,8'i fikrim yok, %13,7'si hayır, %76,5'i evet seçeneğini seçmişlerdi (Şekil 85).

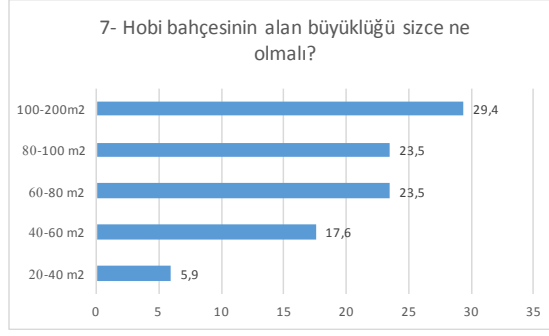
Şekil 86. Hobi bahçesinin şehir merkezine uzaklığı

Hobi bahçesinin şehir merkezine uzaklığı ne kadar uzaklıkta olmalı sorusuna katılımcıların %8'i 40km'yi geçmemeli, %14'ü 30km'den uzak olmamalı, %24'ü 20km'den uzak olmamalı ve %54'ü de 10 km'den uzak olmamalı seçeneğini tercih etmişlerdir (Şekil 86).

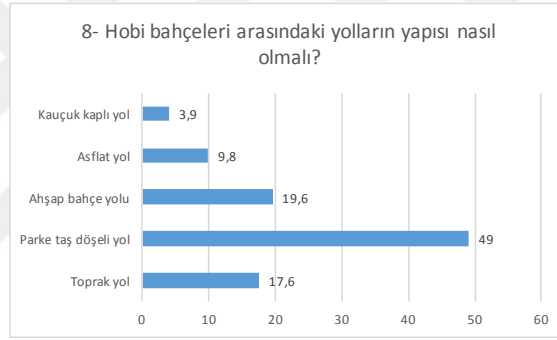
Şekil 87. Hobi bahçesine ulaşım

Hobi bahçeniz olsaydı ulaşımı nasıl olsun isterdiniz sorusuna katılımcıların %11,8'i yürüyerek, %7,8'i bisiklet ile, %19,6'sı toplu taşıma ile ve %60'ı kendi aracı ile ulaşımı sağlayacaklarını belirtmişlerdir (Şekil 87).

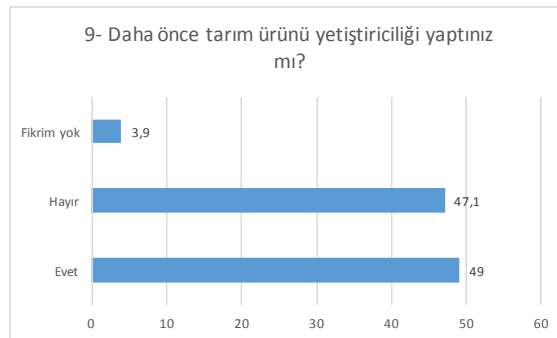
Şekil 88. Hobi bahçesinin alan büyüklüğü

Hobi bahçesinin alan büyüklüğü sizce ne kadar olmalıdır sorusuna katılımcıların %29,4'ü 100-200m² seçeneğini, %23,5'i 80-100m² seçeneğini, %23,5'i 60-80m² seçeneğini, %17,6'sı 40-60m² seçeneğini ve %5,9'u 20-40m² seçeneğini tercih etmişlerdir (Şekil 88).

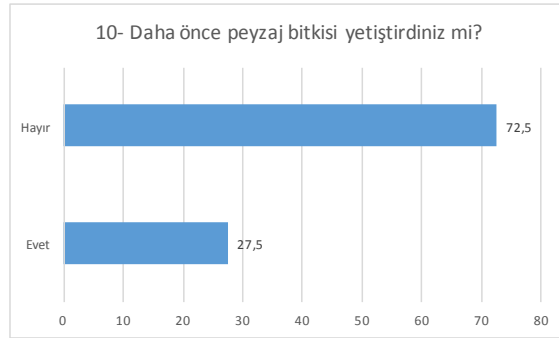
Şekil 89. Hobi bahçeleri arasındaki yolun yapısı

Hobi bahçelerinin arasındaki yolun yapısı ne olmalı sorusuna katılımcıların %3,9'u kauçuk kaplı yol, %9,8'i asfalt yol, %19,6'sı ahşap bahçe yolu, %49'u parke taş döşeli yol ve %17,6'sı toprak yol olmasını tercih etmişlerdir (Şekil 89).

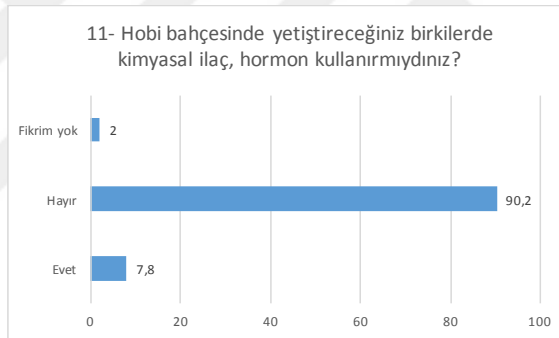
Şekil 90. Tarım ürünü yetiştirme tecrübesi

Daha önce tarım ürünü yetiştiriciliği yaptınız mı sorusuna katılımcıların %3,9'u fikrim yok, %47,1'i hayır, %49'u ise evet seçeneğini işaretlemiştir (Şekil 90).

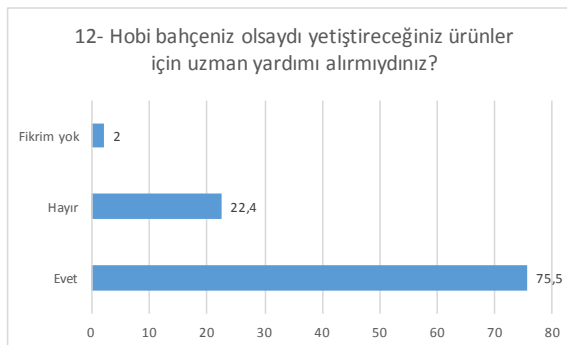
Şekil 91. Peyzaj bitkisi yetiştirme tecrübesi

Daha önce peyzaj bitkisi yetiştirdiniz mi sorusuna katılımcıların %72,5'i hayır, %27,5'i evet cevabını vermiştir (Şekil 91).

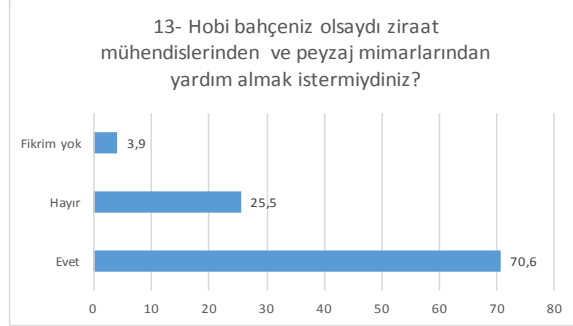
Şekil 92. Hobi bahçesinde kimyasal ilaç, hormon kullanımı

Hobi bahçesinde yetiştireceğiniz ürünlerde kimyasal ilaç, hormon kullanır mıydınız sorusuna katılımcıların %2'si fikrim yok, %90,2'si hayır ve %7,8'i evet seçeneğini işaretlemiştir (Şekil 92).

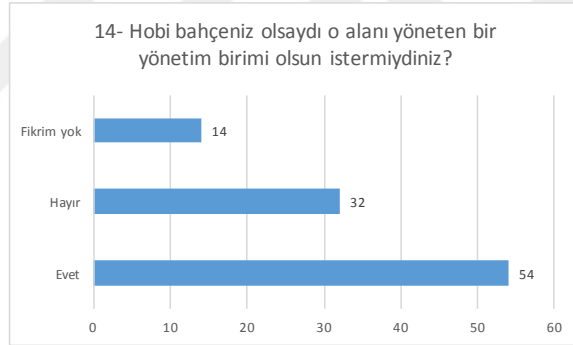
Şekil 93. Hobi bahçesinde uzman yardımı

Hobi bahçeniz olsaydı yetiştireceğiniz ürünler için uzman yardımı alır mıydınız sorusuna katılımcılar %2 fikrim yok, %22,4'ü hayır ve %75,5'i ise evet cevabını vermişlerdir (Şekil 93).

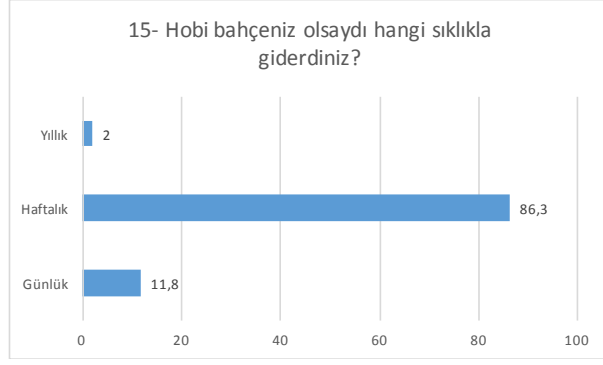
Şekil 94. Hobi bahçesinde ziraat mühendisi ve peyzaj mimarından yardım

Hobi bahçeniz olsaydı ziraat mühendisi ve peyzaj mimarından yardım almak ister miydiniz sorusuna %3,9 fikrim yok, %25,5 hayır, %70,6 evet cevabı verilmiştir (Şekil 94).

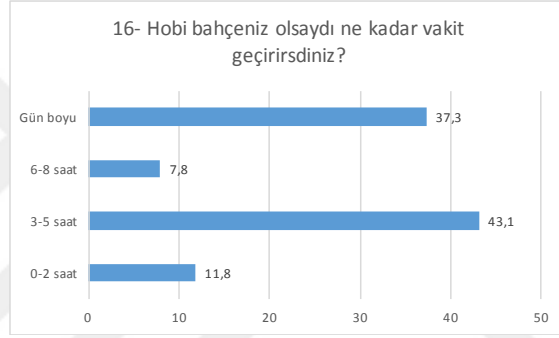
Şekil 95. Hobi bahçeni yönetim birimi

Hobi bahçeniz olsaydı o alanı yöneten bir yönetim birimi olsun ister miydiniz sorusuna katılımcıların %14'ü fikrim yok, %32'si hayır ve %54'ü evet seçeneğini işaretlemiştir (Şekil 95).

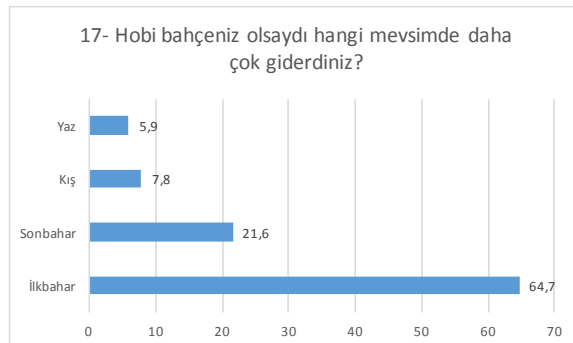
Şekil 96. Hobi bahçesi kullanım sıklığı

Hobi bahçeniz olsaydı hangi sıklıkla giderdiniz sorusuna %2 yıllık, 86,3, %11,8 günlük seçeneğini işaretlemişlerdir (Şekil 96).

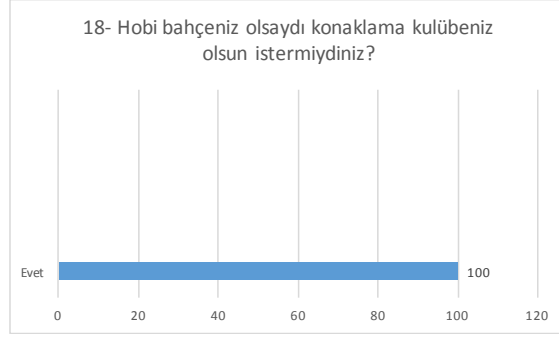
Şekil 97. Hobi bahçesinde geçirilen süre

Hobi bahçeniz olsaydı günlük ne kadar süre geçirirdiniz sorusuna katılımcılar %37,3 gün boyu, %7,8 6-8 saat, %43,1'i 3-5 saat, %11,8'i 0-2 saat cevabını vermişlerdir (Şekil 97).

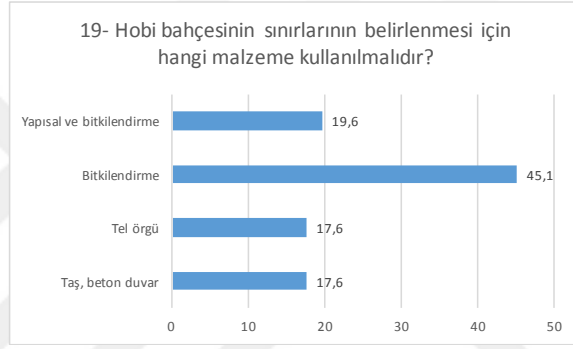
Şekil 98. Hobi bahçesine gidilen mevsim

Hobi bahçeniz olsaydı hangi mevsimde giderdiniz sorusuna katılımcılar %5,9 yaz, %7,8 kış, %21,6 sonbahar, %64,7 ilkbahar mevsimini tercih etmektedirler (Şekil 98).

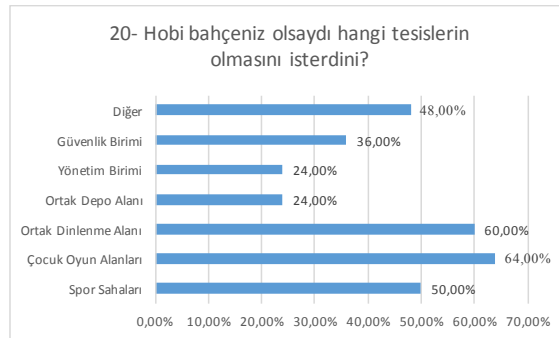
Şekil 99. Hobi bahçesinde konaklama kulübesi

Hobi bahçeniz olsaydı konaklama kulübeniz olsun ister miydiniz sorusuna katılımcıların tamamı evet cevabını vermişlerdir (Şekil 99).

Şekil 100. Hobi bahçesi sınırı

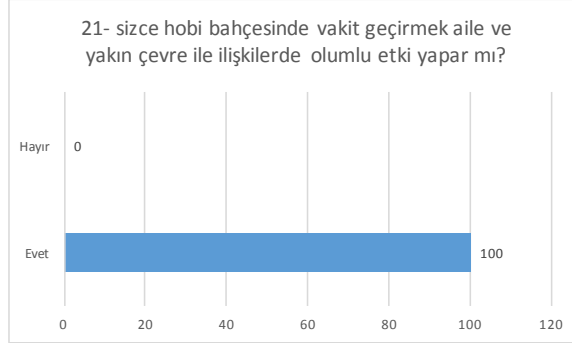
Hobi bahçeniz olsaydı sınırları hangi malzeme ile ayrılmalıydı sorusuna %19,6 yapısal bitkilendirme, %45,1 nitkilendirme, %17,6 tel örgü, %17,6 taş-beton duvar malzemelerini tercih etmişlerdir (Şekil 100).

Şekil 101. Hobi bahçesinde olması gereken tesisler

Hobi bahçeniz olsaydı hangi tesislerin olmasını isterdiniz sorusuna güvenlik birimi %36, yönetim birimi %24, ortak depo alanı %24, ortak dinlenme alanı %60, çocuk oyun alanı %64, spor sahası %50 ve diğer %48 seçeneği tercih edilmiştir (Şekil 101).

Şekil 102. Hobi bahçesinin olumlu etkisi

Sizce hobi bahçesinde vakit geçirmek aile ve yakın çevre ile ilişkilerde olumlu etki yapar mı sorusuna katılımcıların tamamı evet demişlerdir (Şekil 102).

Birinci ölçekte olduğu gibi hobi bahçesi talep beklenti ölçeğine ilişkin fark testlerinin uygulanabilmesi için öncelikle normallik testi uygulanacaktır. Aşağıdaki Çizelge 12’de normal dağılım değerleri bulunmaktadır.

Çizelge 12. Hobi bahçesi talep beklenti ölçeği normallik testi tablosu

	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	df	Sig.	İstatistik	df	Sig.
S1	0,482	47	,000	0,497	47	,000
S3	0,374	47	,000	0,722	47	,000
S4	0,46	47	,000	0,553	47	,000
S5	0,303	47	,000	0,771	47	,000
S6	0,35	47	,000	0,701	47	,000
S7	0,179	47	,000	0,884	47	,000
S8	0,296	47	,000	0,852	47	,000
S9	0,318	47	,000	0,724	47	,000
S10	0,463	47	,000	0,543	47	,000
S11	0,493	47	,000	0,425	47	,000
S12	0,455	47	,000	0,576	47	,000
S13	0,44	47	,000	0,601	47	,000
S14	0,354	47	,000	0,72	47	,000
S15	0,452	47	,000	0,444	47	,000
S16	0,309	47	,000	0,792	47	,000
S17	0,388	47	,000	0,652	47	,000
S18	0,537	47	,000	0,131	47	,000
S19	0,268	47	,000	0,852	47	,000

Bu ölçekte S2 ve S20 kodlu sorular çoklu cevap seçeneği olan sorular olduğu için normallik testine dahil edilmemiştir. S21 kodlu sorusuna katılımcıların tamamı tek seçenek işaretlemesinden dolayı program değişkeni analiz dışı bırakmıştır. Araştırmaya katılanların sayısı 51 kişidir. Hem Kolmogorov-Smirnov hem de Shapiro-Wilk yaklaşımına göre bakıldığında Sig. Değerleri 0.05 düzeyinin altında olmasından dolayı verilerin normal dağılım göstermediği ifade edilebilir.

Verilerin normal dağılım sağlamadığından dolayı fark testleri non-parametrik testler olacaktır. İki gruplu faktörlerde Mann Whithney U testi, ikiden fazla faktörlü gruplarda Kruskal Wallis testi uygulanacaktır.

Çizelge 13. Hobi bahçesi kullanıcısı olmayanların cinsiyete göre değerlendirmelerinde Mann-Whitney U testi

İfadeler	Mann-Whitney U	Wilcoxon W	Z	p
S1	312	718	-0,274	0,784
S3	240	646	-1,977	0,048
S4	316	722	-0,153	0,878
S5	302	680	-0,182	0,856
S6	208,5	484,5	-2,455	0,014
S7	218,5	624,5	-2,017	0,044
S8	277,5	553,5	-0,904	0,366
S9	292,5	568,5	-0,633	0,527
S10	237,5	643,5	-2,069	0,039
S11	306,5	582,5	-0,569	0,569
S12	285	663	-0,323	0,747
S13	291	697	-0,738	0,46
S14	238,5	491,5	-1,512	0,131
S15	292	698	-0,951	0,341
S16	321	727	-0,02	0,984
S17	254,5	530,5	-1,507	0,132
S18	310,5	586,5	-0,906	0,365
S19	301	577	-0,421	0,673
S21	322	598	0	1

Hobi bahçesi kullanıcısı olmayanların değerlendirmelerinin cinsiyete göre farklılaşmasının olup olmadığına ilişkin Mann Whitney U testi sonucunda çoklu sorular analize dahil edilmeden, kullanıcılarının cinsiyetlerine göre, Çizelge 12'ye baktığımızda, S3, S6, S7 ve S10 kodlu soruların p değerlerinin 0.05'in altında olduğu dolayısı ile cinsiyete göre farklı değerlendirildiği ifade edilebilir. S6 kodlu hobi bahçesine ulaşımı ölçmekte ve kadınların kendi aracı ile gitme isteğinin erkeklere göre daha fazla olduğu ranks değerlerinden anlaşılmaktadır. S7 kodlu hobi bahçesi büyüklüğü tercihinin erkeklerde daha fazla, kadınlarda ise daha küçük alan tercihi ranks değerinden anlaşılmaktadır. S10 kodlu daha önce peyzaj bitkisi yetiştirdiniz mi

sorusuna göre kadınların erkeklere göre peyzaj bitkisi yetiştirmeye yatkın olduğu ranks değerlerine göre söylenebilir.

Çizelge 14'ye S3, S6, S7 ve S10 kodlu sorular dışındaki ifadelerin p değerleri 0.05'den büyük olmasından dolayı cinsiyete göre farklılaşma olmadığı ifade edilebilir.

Çizelge 14. Hobi bahçesi kullanıcısı olmayanların medeni duruma göre değerlendirmelerinde Mann-Whitney U testi

İfadeler	Mann-Whitney U	Wilcoxon W	Z	p
S1	288	478	-0,451	0,652
S3	238,5	766,5	-1,626	0,104
S4	291	819	-0,342	0,733
S5	242	413	-1,023	0,306
S6	227	755	-1,714	0,087
S7	199	389	-2,106	0,035
S8	303,5	831,5	-0,01	0,992
S9	293	821	-0,243	0,808
S10	284	474	-0,504	0,614
S11	282,5	472,5	-0,812	0,417
S12	224	377	-1,349	0,177
S13	274,5	464,5	-0,723	0,47
S14	219	715	-1,679	0,093
S15	301,5	491,5	-0,082	0,935
S16	273	801	-0,649	0,516
S17	280	470	-0,552	0,581
S18	294,5	484,5	-0,771	0,441
S19	294	822	-0,207	0,836
S21	304	832	0	1

Hobi bahçesi kullanıcısı olmayanların değerlendirmelerinin medeni duruma göre farklılaşmasının olup olmadığına ilişkin Mann Whitney U testi sonucunda çoklu sorular analize dahil edilmeden, kullanıcılarının medeni durumlarına göre, Çizelge 15'e baktığımızda p değerlerinin tamamının 0.05 değerinin üzerinde değer almasından dolayı medeni duruma göre farklılaşma olmadığı söylenebilir.

Çizelge 15. Hobi bahçesi kullanıcısı olmayanların çocuk sahibi olup olmamasına göre değerlendirmelerinde Mann-Whitney U testi

İfadeler	Mann-Whitney U	Wilcoxon W	Z	p
S1	267	862	-0,635	0,525
S3	244	839	-1,145	0,252
S4	235	830	-1,456	0,146
S5	258,5	394,5	-0,309	0,757
S6	233	828	-1,278	0,201
S7	236,5	389,5	-1,08	0,28
S8	281	876	-0,172	0,864
S9	288,5	441,5	-0,011	0,991
S10	272	867	-0,439	0,66
S11	288	441	-0,039	0,969
S12	192	328	-2,054	0,04
S13	218	371	-1,785	0,074
S14	236,5	797,5	-1,003	0,316
S15	281,5	434,5	-0,251	0,802
S16	276,5	429,5	-0,268	0,788
S17	261	414	-0,66	0,509
S18	280,5	433,5	-0,707	0,48
S19	246	841	-0,911	0,362
S21	289	442	0	1

Hobi bahçesi kullanıcısı olmayanların değerlendirmelerinin çocuk sahibi olup olmamasına göre farklılaşmasının olup olmadığına ilişkin Mann Whitney U testi sonucunda çoklu sorular analize dahil edilmeden, kullanıcılarının çocuk sahibi olup olmamasına göre, Çizelge 16'e baktığımızda p değerlerinin tamamının 0.05 değerinin üzerinde değer almasından dolayı çocuk sahibi olup olmamasına göre farklılaşma olmadığı söylenebilir.

Çizelge 16. Hobi bahçesi kullanıcısı olmayanların yaşlarına göre değerlendirmelerinde Kruskal Wallis testi

İfadeler	Ki-Kare	df	p
S1	2,57	4	0,632
S3	1,35	4	0,853
S4	5,097	4	0,278
S5	4,956	4	0,292
S6	1,732	4	0,785
S7	7,036	4	0,134
S8	2,232	4	0,693
S9	3,999	4	0,406
S10	1,938	4	0,747
S11	1,427	4	0,839
S12	2,25	4	0,69
S13	3,349	4	0,501
S14	5,963	4	0,202
S15	5,555	4	0,235
S16	8,653	4	0,07
S17	1,282	4	0,864
S18	1,318	4	0,858
S19	3,062	4	0,548
S21	0	4	1

Hobi bahçesi kullanıcısı olmayanların değerlendirmelerinin yaş gruplarına göre farklılaşmasının olup olmadığına ilişkin Kruskal Wallis testi sonucunda çoklu sorular analize dahil edilmeden çıkan sonuca göre, p değerlerinin tamamının 0.05 değerinin üzerinde değer aldığı görülmüştür. Bu sebeple yaş grupları bakımından ifadelere olan değerlendirmelerde bir farkın olmadığı ifade edilebilir.

Çizelge 17. Hobi bahçesi kullanıcısı olmayanların çocuk sayısına göre değerlendirmelerinde Kruskal Wallis testi

İfadeler	Ki-Kare	df	p
S1	1,444	2	0,486
S3	0,618	2	0,734
S4	1,444	2	0,486
S5	8,725	2	0,013
S6	0,4	2	0,819
S7	1,201	2	0,549
S8	6,235	2	0,044
S9	1,89	2	0,389
S10	2,214	2	0,331
S11	0,426	2	0,808
S12	3,339	2	0,188
S13	1,625	2	0,444
S14	0,006	2	0,997
S15	0,954	2	0,621
S16	0,294	2	0,863
S17	0,093	2	0,954
S18	0,207	2	0,902
S19	1,917	2	0,383
S21	0	2	1

Hobi bahçesi kullanıcısı olmayanların değerlendirmelerinin çocuk sayısına göre göre farklılaşmasının olup olmadığına ilişkin Kruskal Wallis testi sonucunda çoklu sorular analize dahil edilmeden çıkan sonuca göre, S5 ve S8 kodlu soruların farklılığı p değerlerinin 0.05 değerinin altında değer almasından dolayı farklılaştığı ifade edilebilir. S5 kodlu hobi bahçesinin şehir merkezine uzaklığı değerlendirmesinde, 1-2 çocuk sahibi olanların diğer gruplara göre hobi bahçesinin şehir merkezine daha yakın olmasını tercih etmektedirler. S8 kodlu hobi bahçelerinin arasındaki yollara ilişkin değerlendirmede 1-2 çocuklu olanların toprak yol tercih ettiğini, diğer grupların ise parke yol tercih ettiği söylenebilir. Bu iki ifade dışındaki soruların, p değerlerinin tamamının 0.05 değerinin üzerinde değer aldığı görülmüştür. Bu sebeple çocuk sayısı bakımından, ifadelerle olan değerlendirmelerde bir farkın olmadığı ifade edilebilir.

Çizelge 18. Hobi bahçesi kullanıcısı olmayanların meslek gruplarına göre değerlendirmelerinde Kruskal Wallis testi

İfadeler	Ki-Kare	df	p
S1	1,509	3	0,68
S3	6,875	3	0,076
S4	3,514	3	0,319
S5	6,802	3	0,078
S6	2,174	3	0,537
S7	1,559	3	0,669
S8	1,516	3	0,679
S9	2,465	3	0,482
S10	0,15	3	0,985
S11	1,482	3	0,686
S12	1,529	3	0,676
S13	0,574	3	0,902
S14	2,282	3	0,516
S15	1,128	3	0,77
S16	2,255	3	0,521
S17	2,837	3	0,418
S18	0,759	3	0,859
S19	5,789	3	0,122
S21	0	3	1

Hobi bahçesi kullanıcısı olmayanların değerlendirmelerinin meslek gruplarına göre farklılaşmasının olup olmadığına ilişkin Kruskal Wallis testi sonucunda çoklu sorular analize dahil edilmeden çıkan sonuca göre, p değerlerinin tamamının 0.05 değerinin üzerinde değer aldığı görülmüştür. Bu sebeple meslek grupları bakımından ifadelerle olan değerlendirmelerde bir farkın olmadığı ifade edilebilir.

Çizelge 19. Hobi bahçesi kullanıcısı olmayanların gelir düzeylerine göre değerlendirmelerinde Kruskal Wallis testi

İfadeler	Ki-Kare	df	p
S1	1,017	4	0,907
S3	3,397	4	0,494
S4	2,743	4	0,602
S5	3,368	4	0,498
S6	10,036	4	0,04
S7	2,107	4	0,716
S8	1,305	4	0,861
S9	7,348	4	0,119
S10	5,491	4	0,241
S11	1,662	4	0,798
S12	4,482	4	0,345
S13	3,092	4	0,543
S14	4,971	4	0,29
S15	0,952	4	0,917
S16	3,867	4	0,424
S17	3,375	4	0,497
S18	0,846	4	0,932
S19	1,953	4	0,744
S21	0	4	1

Hobi bahçesi kullanıcısı olmayanların değerlendirmelerinin çocuk sayısına göre göre farklılaşmasının olup olmadığına ilişkin Kruskal Wallis testi sonucunda çoklu sorular analize dahil edilmeden çıkan sonuca göre, S6 kodlu sorunun farklılaştığı p değerlerinin 0.05 değerinin altında değer almasından dolayı farklılaştığı ifade edilebilir. S6 kodlu hobi bahçesine ulaşımı 3001-4000 tl gelir düzeyine sahip grubun kendi aracı ile ulaşımı sağlamayı diğer gruplara göre daha çok tercih ettiği söylenebilir. Bu ifade dışındaki soruların, p değerlerinin tamamının 0.05 değerinin üzerinde değer aldığı görülmüştür. Bu sebeple gelir düzeyi bakımından, ifadelere olan değerlendirmelerde bir farkın olmadığı ifade edilebilir.

Çizelge 20. Hobi bahçesi kullanıcısı olmayanların algıladıkları iş yoğunluğuna göre değerlendirmelerinde Kruskal Wallis testi

İfadeler	Ki-Kare	df	p
S1	0,321	2	0,852
S3	2,717	2	0,257
S4	8,547	2	0,014
S5	1,825	2	0,401
S6	0,632	2	0,729
S7	3,52	2	0,172
S8	1,219	2	0,544
S9	4,568	2	0,102
S10	0,471	2	0,79
S11	0,044	2	0,978
S12	2,839	2	0,242
S13	1,193	2	0,551
S14	1,329	2	0,514
S15	10,639	2	0,005
S16	0,631	2	0,729
S17	1,405	2	0,495
S18	0,563	2	0,755
S19	2,187	2	0,335
S21	0	2	1

Hobi bahçesi kullanıcısı olmayanların değerlendirmelerinin algıladıkları iş yoğunluğuna göre farklılaşmasının olup olmadığına ilişkin Kruskal Wallis testi sonucunda çoklu sorular analize dahil edilmeden çıkan sonuca göre, S4 ve S15 kodlu soruların farklılığı p değerlerinin 0.05 değerinin altında değer almasından dolayı farklılaştığı ifade edilebilir. S4 kodlu hobi bahçesini kimlerin kullanmasını isterdiniz değerlendirmesinde, orta düzey iş yoğunluğu olanların diğer gruplara göre hobi bahçesini aile ve arkadaşları ile kullanmayı tercih etmektedirler. S15 kodlu hobi bahçesine hangi sıklıkla giderdiniz ifadesini değerlendirmede düşük iş yoğunluğuna sahip bir katılımcının olması gruplar arasında büyük fark yaratarak sağlıklı değerlendirmeyi mümkün kılmamaktadır, bu sebeple değerlendirme yapılmaması istatistiki açıdan daha doğru olacaktır. Bu iki ifade dışındaki soruların, p değerlerinin tamamının 0.05 değerinin üzerinde değer aldığı görülmüştür. Bu sebeple algılanan iş yoğunluğu bakımından, ifadelere olan değerlendirmelerde bir farkın olmadığı ifade edilebilir.

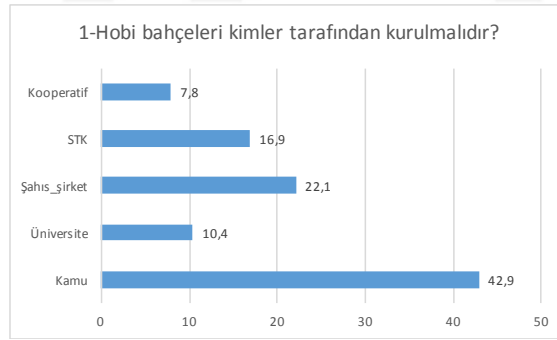
4.2.3. Hobi Bahçesinin Teknik Değerlendirme Ölçeği Araştırma Bulguları

Hobi bahçesi teknik değerlendirmesine yönelik bulgulara ve istatistik analizlerine ilişkin değerlendirmelere aşağıda yer verilmiştir.

Çizelge 21. Hobi bahçesinin teknik değerlendirmesi ölçeği demografik bulgular

Yaş	18-28 arası (n-%)	29-39 arası (n-%)	40-49 arası (n-%)	50-59 arası (n-%)	60 ve üzeri(n-%)
		25-32,5	29-37,7	12-15,6	4-5,2
Cinsiyet	Erkek (n-%)	Bayan (n-%)			
	41-53,2	36-46,8			
Meslek	Peyzaj Mimarı (n-%)	Ziraat Mühendisi (n-%)	Mimar (n-%)	Şehir Bölge Plancısı (n-%)	Orman Mühendisi (n-%)
	1-1,9	13-25	4-7,7	15-28,8	4-7,7
	Jeofizik Mühendisi (n-%)	İnşaat Mühendisi (n-%)			
	2-3,8	13-25			
Çocuk Sahipliği	1-2 (n-%)	3-4 (n-%)	4 ve üzeri (n-%)		
	29-56,9	4-7,8	1-2,5		
Gelir	2000-3000 (n-%)	3001-4000 (n-%)	4001-5000 (n-%)	5001-6000 (n-%)	6001 ve üzeri (n-%)
	16-25,4	24-38,1	21-33,3	-	2-3,2
Medeni Hal	Evli (n-%)	Bekar (n-%)			
	43-58,9	29-39,7			

Araştırma ölçeğinin ikinci bölümü olan hobi bahçesinin teknik değerlendirmesine ilişkin sorulara verilen cevapların frekans dağılımına ilişkin bulgular aşağıda yer almaktadır.

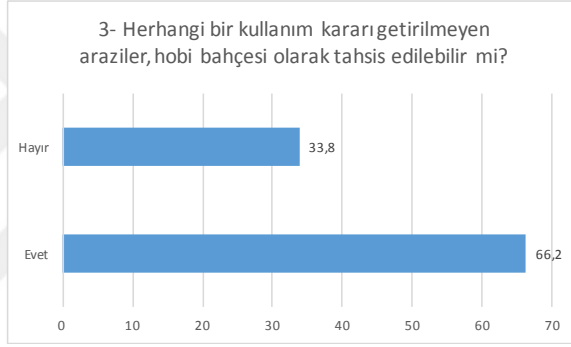
Şekil 103. Hobi bahçesinin kurucusu

Hobi bahçeleri kimler tarafından kurulmalıdır sorusuna katılımcılar %7,8 kooperatifler, %16,9 STK'lar, %22,1 şahıs şirketleri, %10,4 üniversiteler, %42,9 kamu tarafından kurulmalıdır seçeneklerini tercih etmişlerdir (Şekil 103).

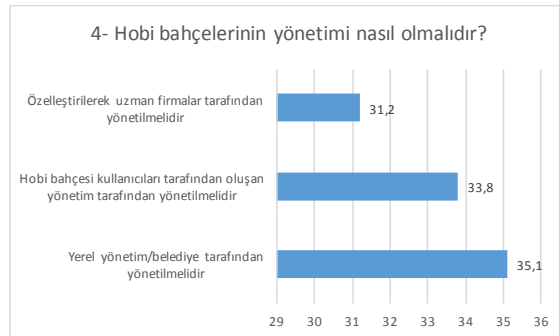
Şekil 104. Hobi bahçesi mülkiyeti ve ücreti

Hobi bahçesinin mülkiyeti ve ücreti nasıl olmalıdır sorusuna belli süreli ve ücretsiz seçeneğini tercih edenler %47,4, satılabilir seçeneğini tercih edenler %9,2 ve belirli süreli kiralık seçeneğini tercih edenler %43,4'tür (Şekil 104).

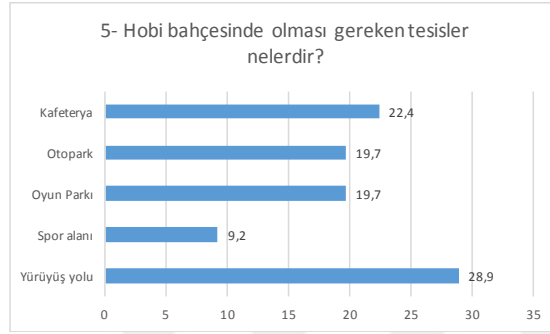
Şekil 105. Hazine arazisine hobi bahçelerinin tahsisi

Herhangi bir kullanım kararı getirilmeyen hazine arazisi, hobi bahçesi olarak tahsis edilebilir mi sorusuna katılımcıların %33,8'i hayır, %66,2'si evet değerlendirmesini yapmışlardır (Şekil 105).

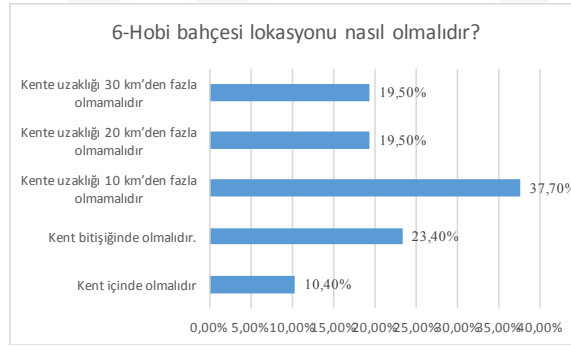
Şekil 106. Hobi bahçelerinin yönetimi

Hobi bahçelerinin yönetimi nasıl olmalıdır sorusuna katılımcılar, %31,2 özelleştirilerek uzman firmalar tarafından yönetilmelidir seçeneğini, %33,8 hobi bahçesi kullanıcıları tarafından oluşturulan yönetim tarafından yönetilmelidir seçeneğini, %35,1 yerel yönetim/belediye tarafından yönetilmelidir seçeneğini tercih etmişlerdir (Şekil 106).

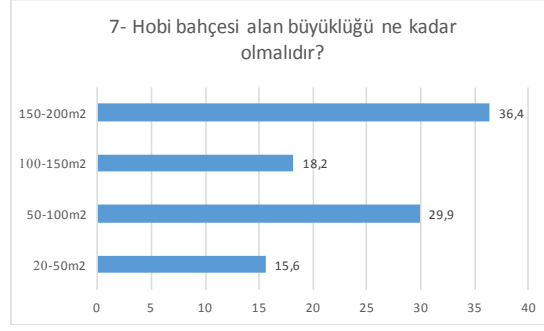
Şekil 107. Hobi bahçesi tesisleri

Hobi bahçesinde olması gereken tesisler nelerdir sorusuna katılımcıların %22,4'ü kafeterya, %19,7'si otopark, %19,7'si oyun parkı, %9,2'si spor alanı, %28,9'u yürüyüş yolu seçeneğini tercih etmişlerdir (Şekil 107).

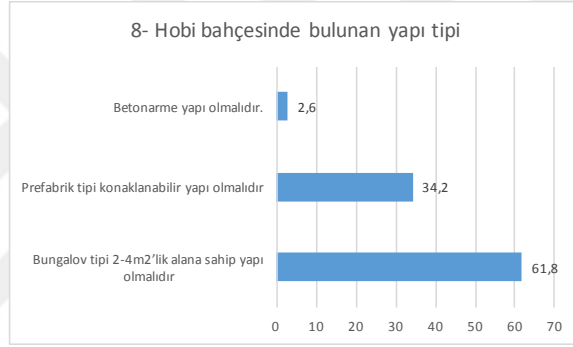
Şekil 108. Hobi bahçesi lokasyonu

Hobi bahçesinin lokasyonu nasıl olmalıdır sorusuna katılımcıların % 19,5'i kente uzaklığı 30km'den fazla olmamalıdır, % 19,5'i kente uzaklığı 20km'den fazla olmamalıdır, % 37,7'si kente uzaklığı 10km'den fazla olmamalıdır, % 23,4'i kent bitişiğinde olmalı, %10,4'ü kent içinde olmalı seçeneklerini tercih etmişlerdir (Bu soru çoklu cevap seçenekli sorudur) (Şekil 108).

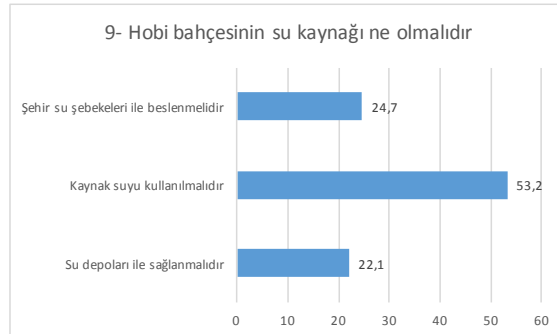
Şekil 109. Hobi bahçesi alan büyüklüğü

Hobi bahçesinin alan büyüklüğü ne kadar olmalıdır sorusuna katılımcıların %36,4'ü 150-200m² seçeneğini, %18,2'si 100-150m² seçeneğini, %29,9'u 50-100m² seçeneğini, %15,6'sı 20-50m² seçeneğini tercih etmişlerdir (Şekil 109).

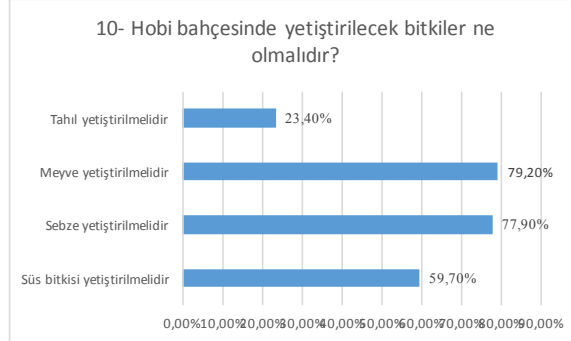
Şekil 110. Hobi bahçesinde bulunan yapı

Hobi bahçesinde bulunan yapı için katılımcıların %2,6'sı betonarme yapı, %34,2'si prefabrik tipi yapı, %61,8'i bungalov tipi 2-4m²'lik yapı olmasını tercih etmişlerdir (Şekil 110).

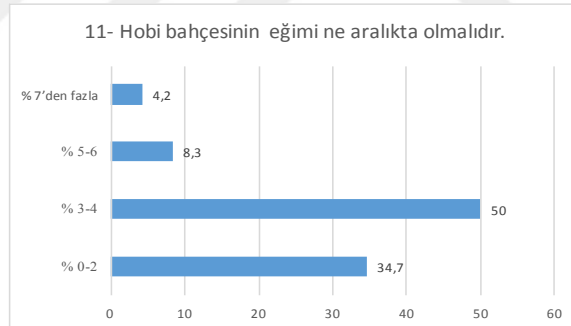
Şekil 111. Hobi bahçesinin su kaynağı

Hobi bahçesinin su kaynağını katılımcıların %24,7'si şehir su şebekelerinden olmalı, %53,2'si kaynak suyu olmalı ve %22,1'i ise su depoları ile sağlanmalıdır görüşünü belirtmişlerdir (Şekil 111).

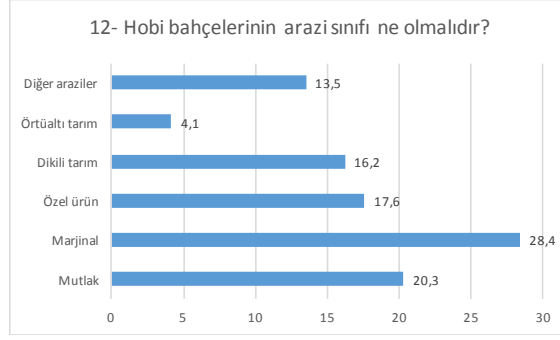
Şekil 112. Hobi bahçesinde yetiştirilen bitkiler

Hobi bahçesinde yetiştirilecek bitkileri, katılımcıların %23,4'ü tahıl, %79,2'si meyve, %77,9'u sebze ve %59,7'si süs bitkisi yetiştirilmelidir şeklinde görüş bildirmişlerdir (Şekil 112).

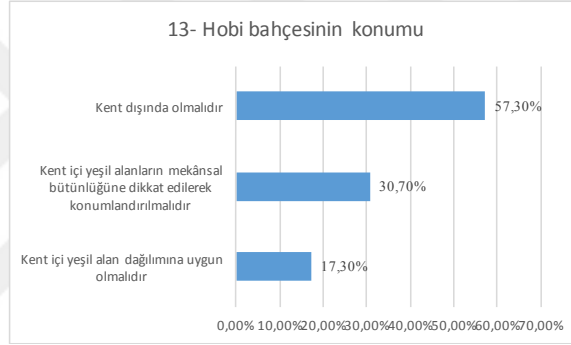
Şekil 113. Hobi bahçesi yüzey eğimi

Hobi bahçesinin yüzey eğimine katılımcıların %4,2'si %7'den fazla, %8,3'ü %5-6 aralığında, %50'si %3-4 aralığında ve %34,7'si %0-2 aralığında olabilir şeklinde değerlendirmişlerdir (Şekil 113).

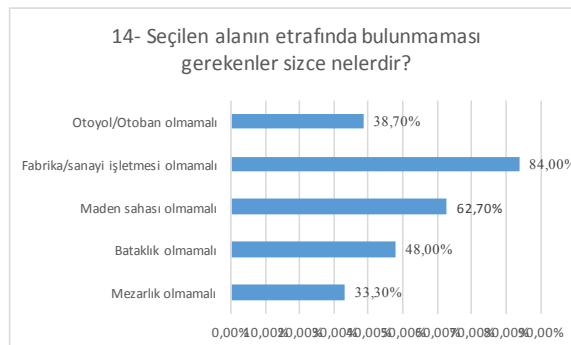
Şekil 114. Hobi bahçelerinin arazi sınıfı

Hobi bahçelerinin arazi sınıfını katılımcıların %13,5'i diğer araziler, %4,1'i örtülü tarım, %16,2'si dikili tarım, %17,6'sı özel ürün, %28,4'ü marjinal arazi sınıfında olmasını ifade etmişlerdir (Şekil 114).

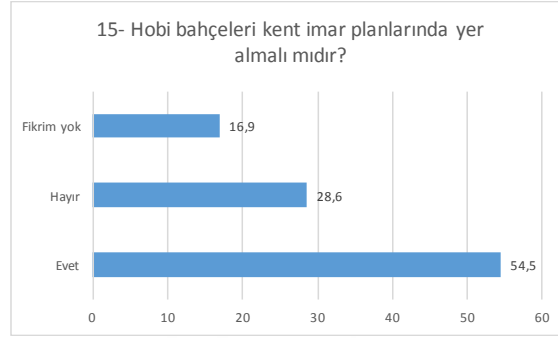
Şekil 115. Hobi bahçesinin konumu

Hobi bahçesinin konumu için katılımcıların %57,3 kent dışında olmalıdır, %30,7'si kent içi yeşil alanların mekânsal bütünlüğüne dikkat edilerek konumlandırılmalıdır, %17,3'ü kent içi yeşil alan dağılımına uygun olmalıdır tercihinde bulunmuşlardır (Şekil 115).

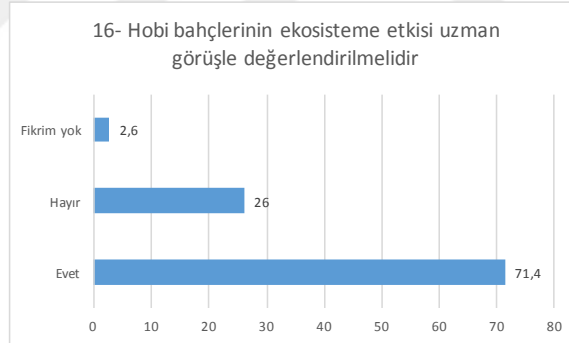
Şekil 116. Hobi bahçesi çevresinde bulunmaması gerekenler

Hobi bahçesinin etrafında bulunmaması gerekenler nelerdir sorusuna katılımcıların %38,7'si otoyol, %84'ü fabrika/sanayi işletmesi, %62,7'si maden sahası, %48'i bataklık, %33,3'ü mezarlık olmamalı şeklinde tercihte bulunmuşlardır (Bu soru çoklu cevap içermektedir) (Şekil 116).

Şekil 117. Hobi bahçesinin kent imar planında yeri

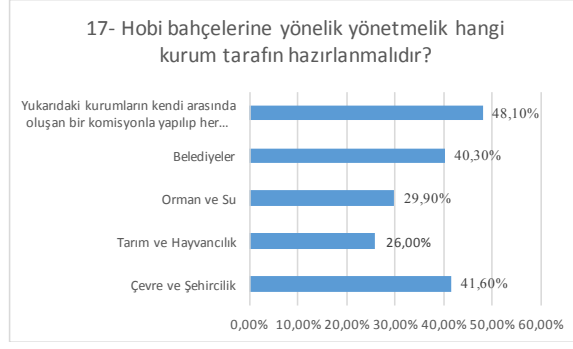
Hobi bahçelerinin kent imar planlarında yer almasına ilişkin soruya verilen cevaplara göre %54,5 evet, %28,6 hayır ve %16,9 fikrim yok şeklinde görüş bildirilmiştir (Şekil 117).

Şekil 118. Hobi bahçesinin ekosisteme etkisinin değerlendirilmesi

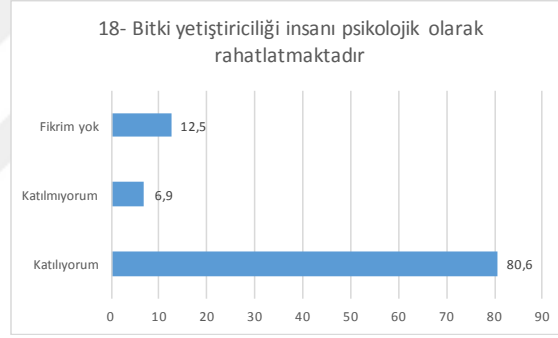
Hobi bahçelerinin ekosisteme etkisi uzman görüşle değerlendirilmelidir ifadesine katılımcıların %2,6'sı fikrim yok, %26 hayır, %71,4 evet şeklinde cevap vermişlerdir (Şekil 118).

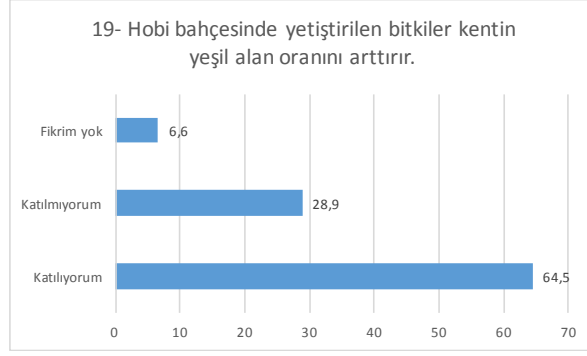
Şekil 119. Hobi bahçesi yönetmeliği

Hobi bahçesinin yönetmeliği hangi kurum tarafından hazırlanmalıdır sorusuna katılımcıların %41,6'sı çevre ve şehircilik, %26'sı tarım ve hayvancılık, %29,9'u orman ve su, %40,3'ü belediyeler, %48,1'i yukarıda sayılan kurumların kendi arasında oluşan bir komisyonla yapılmasını tercih etmişlerdir (Bu soru çoklu cevap içermektedir) (Şekil 119).

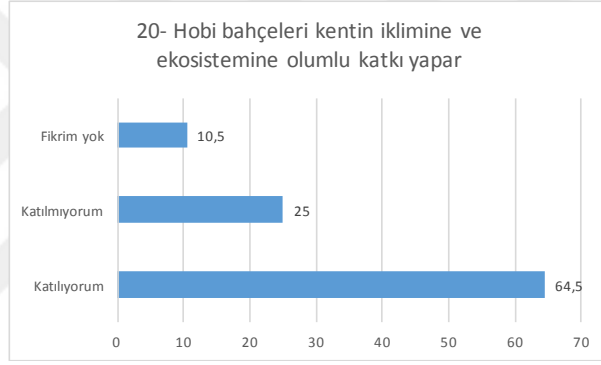
Şekil 120. Bitki yetiştiriciliğinin psikolojik etkisi

Bitki yetiştiriciliği insanı psikolojik olarak rahatlatmaktadır ifadesine katılımcıların %6,9'u katılmıyorum, %80,6'sı katılıyorum, %12,5'i fikrim yok tercihinde bulunmuştur (Şekil 120).

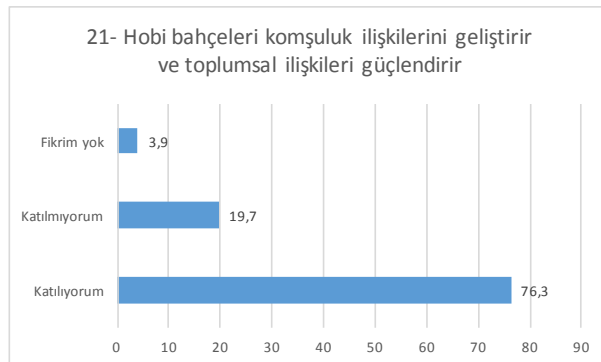
Şekil 121. Hobi bahçesinin kent yeşil alan oranına katkısı

Hobi bahçesinde yetiştirilen bitkiler kentin yeşil alan oranını artırır ifadesine katılımcıların %28,9'u katılmıyorum, %64,5'i katılıyorum ve %6,6'sı fikrim yok seçeneğini tercih etmişlerdir (Şekil 121).

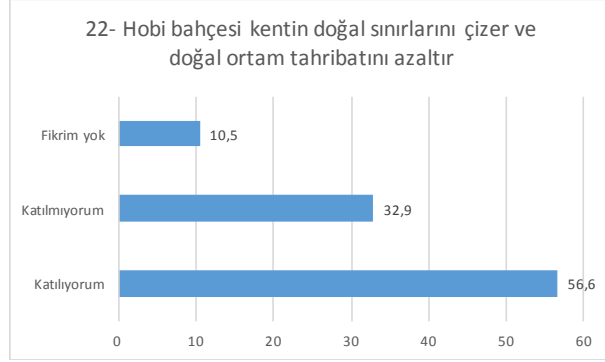
Şekil 122. Hobi bahçesinin kent iklimi ve ekosistemine etkisi

Hobi bahçeleri kentin iklimine ve ekosistemine olumlu etki yapar ifadesine katılımcıların %25'i katılmıyorum, %64,5'i katılıyorum ve %10,5'i fikrim yok tercihinde bulunmuşlardır (Şekil 122).

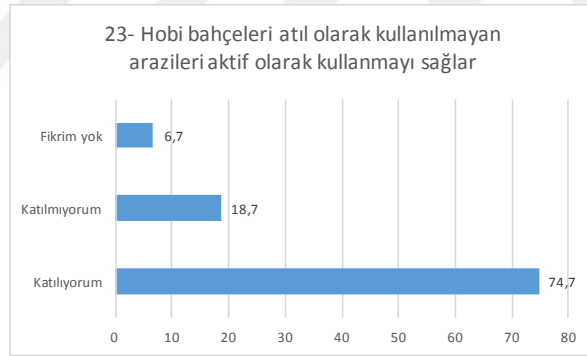
Şekil 123. Hobi bahçelerinin toplumsal etkisi

Hobi bahçeleri komşuluk ilişkilerini geliştirir ve toplumsal ilişkileri güçlendirir ifadesine katılımcıların %19,7'si katılmıyorum, %76,3'ü katılıyorum ve %3,9'u fikrim yok tercihinde bulunmuşlardır (Şekil 123).

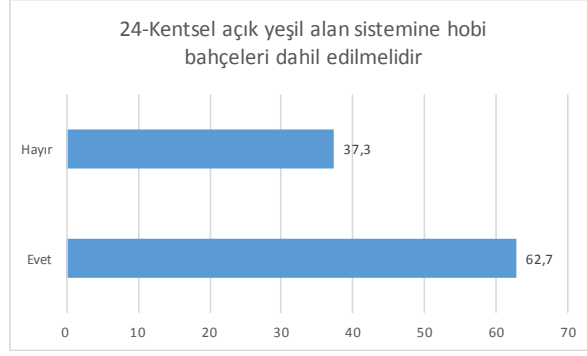
Şekil 124. Hobi bahçesinin ket doğasına etkisi

Hobi bahçesi kentin doğal sınırlarını çizer ve doğal ortam tahribatını azaltır ifadesine katılımcıların %32,9'u katılmıyorum, %56,6'sı katılıyorum ve %10,5'i fikrim yok tercihinde bulunmuşlardır (Şekil 124).

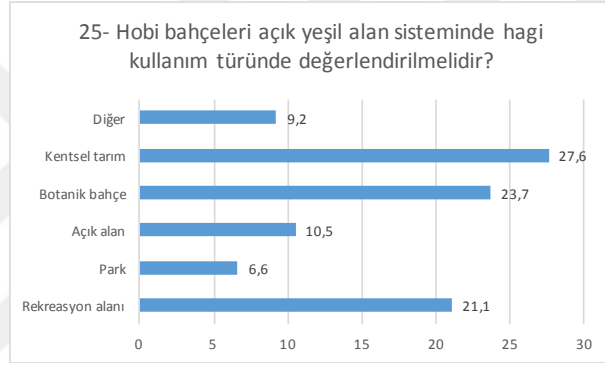
Şekil 125. Hobi bahçelerinin atıl arazinin değerlendirilmesi

Hobi bahçeleri atıl olarak kullanılmayan arazileri, aktif olarak kullanmayı sağlar ifadesine katılımcıların %18,7'sinin katılmadığını, %74,7'sinin katıldığını ve %6,7'sinin fikrim yok seçeneğini tercih ettiği görülmektedir (Şekil 125).

Şekil 126. Hobi bahçelerinin kentsel açık yeşil alana dahil edilmesi

Hobi bahçeleri kentsel açık yeşil alan sistemine dahil edilmelidir ifadesine katılımcıların %37,3'ü hayır, %62,7'si evet tercihinde bulunmuşlardır (Şekil 126).

Şekil 127. Hobi bahçesi kullanım türü

Hobi bahçesi açık yeşil alan sistemi içinde hangi kullanım türü olarak değerlendirilmeli sorusuna katılımcıların %27,6'sı kentsel tarım, %23,7'si botanik bahçesi, %10,5'i açık alan, %6,6'sı park, %21,1'i rekreasyon alanı ve %9,2'si diğer şeklinde tercihte bulunmuştur (Şekil 127).

Çizelge 22. Hobi bahçesi teknik personel değerlendirme ölçeği normallik testi tablosu

	Kolmogorov-Smirnova			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	df	Sig.	İstatistik	df	Sig.
S1	0,272	62	,000	0,816	62	,000
S2	0,302	62	,000	0,703	62	,000
S3	0,439	62	,000	0,58	62	,000
S4	0,251	62	,000	0,788	62	,000
S5	0,178	62	,000	0,857	62	,000
S7	0,229	62	,000	0,832	62	,000
S8	0,375	62	,000	0,636	62	,000
S9	0,294	62	,000	0,79	62	,000
S11	0,283	62	,000	0,777	62	,000
S12	0,186	62	,000	0,886	62	,000
S15	0,349	62	,000	0,725	62	,000
S16	0,444	62	,000	0,596	62	,000
S18	0,5	62	,000	0,448	62	,000
S19	0,432	62	,000	0,615	62	,000
S20	0,422	62	,000	0,629	62	,000
S21	0,497	62	,000	0,458	62	,000
S22	0,396	62	,000	0,67	62	,000
S23	0,481	62	,000	0,504	62	,000
S24	0,431	62	,000	0,589	62	,000
S25	0,211	62	,000	0,875	62	,000

Bu ölçekte S6, S10, S23, S14 ve S17 kodlu sorular çoklu cevap seçeneği olan sorular olduğu için normallik testine dahil edilmemiştir. Araştırmaya katılanların sayısı 77 kişidir. Hem Kolmogorov-Smirnov hem de Shapiro-Wilk yaklaşımına göre bakıldığında Sig. Değerleri 0.05 düzeyinin altında olmasından dolayı verilerin normal dağılım göstermediği ifade edilebilir.

Bu ölçekte normallik testi sonucunda verilerin non-parametrik olmasından dolayı non-parametrik testler ile analiz yapılacaktır. Araştırma deseni gereği bu ölçekte merak edilen husus teknik personelin görüşüdür. Bu bağlamda farklı teknik yeterlilikleri olan kişilerin alanlarına göre farklılaşma olup olmadığı Kruskal Wallis testi ile analiz edilmesine karar verilmiştir.

Çizelge 23. Hobi bahçesi teknik personel değerlendirmesinde, teknik alanlara göre Kruskal Wallis testi

	Kruskal Wallis Test		Meslek Bağımsız Değişkenine Göre	
	Ki-Kare	df	p	
S1	12,941	5	0,024	
S2	7,749	5	0,171	
S3	10,52	5	0,062	
S4	2,422	5	0,788	
S5	5,435	5	0,365	
S7	6,246	5	0,283	
S8	1,118	5	0,953	
S9	7,308	5	0,199	
S11	3,943	5	0,558	
S12	5,399	5	0,369	
S15	5,327	5	0,377	
S16	5,116	5	0,402	
S18	2,003	5	0,849	
S19	4,218	5	0,518	
S20	6,521	5	0,259	
S21	10,255	5	0,068	
S22	2,724	5	0,742	
S23	3,96	5	0,555	
S24	6,032	5	0,303	
S25	9,377	5	0,095	

Hobi bahçesi teknik personel değerlendirmesi nitelemelerinde teknik alanlara göre farklılaşmasının olup olmadığına ilişkin Kruskal Wallis testi sonucunda çoklu sorular analize dahil edilmeden çıkan sonuca göre, S1 kodlu hobi bahçesi kimler tarafından kurulmalıdır sorusu p değerinin (,024) 0.05 değerinin altında olmasından dolayı teknik alana göre farklılaşmaktadır. Bu farklılaşma ziraat mühendislerinin hobi bahçesi kurulumunu kooperatifler veya STK'lar yapmalı şeklindeki tercihlerinden kaynakladığını ifade edebiliriz.

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

Kentleşmenin hızla arttığı 21. yy. dünyasında insanların doğa ile bağları gittikçe azalmıştır. Kentlerin yapılaşma yoğunluğu, boğucu hale dönüşen trafik, yoğun göç ve nüfusun sosyal çarpıklıkları ile suç oranının artması ve kent yaşamının güvensizleşmesi sonucunda insanlar sosyal ve psikolojik ihtiyaçlarını gidermek için doğaya yönelmeye başlamıştır. Bu yöneliş toprakla buluşma, aile ile kaliteli vakit geçirmek ve endüstriyel tarımın verdiği gıda ürünleri tedirginliği organik tarım-permakültür-ekolojik tarım yöntemlerine ilgiyi arttırmıştır. Bu ihtiyaç ve ilgiyi kentsel açık ve yeşil karşılamaktadır. Hobi bahçeleri, kent bahçeleri, kentsel tarım, hobi bahçeciliği gibi temelde hareket noktası aynı olup isim ve işletim sistemlerinin farklı olduğu uygulamalarının ana çıkış noktası aynıdır. Bu ortak nokta ise kentleşmenin hızlı bir şekilde artması ve insanın doğa ile bağlarının zayıflamasıdır. Dünya'daki gelişimine bakıldığında endüstrileşme ve yoğun kentleşme hobi bahçeciliği rekreasyonel tercihini zorunlu bir hale getirirken, Türkiye'de de sanayileşme hızlı bir şekilde gelişmekte ve buna bağlı olarak da kentleşme hızla artmaktadır. Kentlerin insanlarla doğa ilişkisini kopma noktasına getirmesi, çarpık kentleşme ve doğadan henüz ayrılmış olan kentli halkın doğa özlemi hobi bahçeciliği ile giderilmeye çalışılmaktadır. Açık yeşil ve yeşil alanlarda, alan kullanım yöntemlerinden son 20 yılda gelişen toplu hobi bahçeleri Türkiye'de belediyeler, özel girişimciler tarafından farklı peyzaj ve planlama yaklaşımları ile kurulmaktadır. Örneklem alanı olarak belirlenen hobi bahçeleri, Denizli il merkezinde Merkezefendi Belediyesi ve özel girişim olan Gökpınar Hobi Bahçeleri işletmesi tarafından kurulmuştur.

Bu araştırmanın çalışma sahası olan, Merkezefendi Belediyesi sınırları içinde kalan MHB kent içinde yer seçimi yaparken, GHB kente uzaklığı yaklaşık 12 km olup, kent çeperinde yer seçimi yapmıştır.

Merkezefendi Belediyesi THB ve GHB (Gökpınar Hobi Bahçeleri) araştırmanın ilk ölçeği olan hobi bahçesi kullanıcı ölçeğinin demografik yapısı ile değerlendirerek sonuçlarını şu şekilde bulunmuştur; THB bahçelerini en çok kullanan yaş grubu %46,2 ile 40-49 arasındaki kişilerdir, cinsiyet bakımından %67,5 oranı ile daha çok erkeklerdir, mesleki olarak dağılımında % 46,2 ile emeklilerin en yüksek düzeydedir,

gelir düzeyi bakımından %42,1 ile 2.000-3.000 TL arasındakilerdir, medeni durumu bakımından %97,5 ile evlilerdir, algılanan iş yoğunluğu bakımından %50,0 ile orta düzeydedir.

Merkezefendi Belediyesi THB ve GHB (Gökpınar Hobi Bahçeleri) araştırmanın ilk ölçeği olan hobi bahçesi kullanıcı ölçeği ile değerlendirilerek frekans dağılım sonuçlarını şu şekilde ifade edebiliriz; hobi bahçesinin kullanım amacı %85 ile aile ile iyi vakit geçirmektir, kullanıcılar %74,4 oranı ile en çok aileleri ile bahçeyi kullanmaktadır, hobi bahçesinin güvenliği %92,3 oranı ile yeterli olduğu ifade edilmiştir, kullanıcıların THB'nin şehir merkezine uzaklığı %61,5 ile 0-10km olmasını tercih etmişlerdir ki Merkezefendi Belediyesi THB ve GHB bu aralıktadır, hobi bahçesine ulaşım %92,3 oranla kullanıcılar kendi araçları ile ulaşımı sağlamaktadır, hobi bahçesi büyüklüğü %35,9 oranla 80-100 m² olmalıdır, THB'nin bahçeler arası mesafesi %43,6 oranla 1-1,5m olmalıdır tercihi Merkezefendi THB ve GHB'nde gerçekleşmiştir, kullanıcılar hobi bahçeleri arasındaki yolların yapısının %76,9 oran ile parke taş döşeli yol olmasını tercih etmiştir, kullanıcılar hobi bahçesinin ortak kullanım alanlara ulaşımın %64,1 oran ile uygun olduğunu düşünmektedirler ve denilebilir ki Merkezefendi Belediyesi THB ve GHB içindeki sosyal tesis, çocuk oyun parkı ve otopark ulaşılabilirlik açısından uygundur, kullanıcıların %51,3'ü daha önce tarımsal ürün yetiştirmemiştir, kullanıcıların 68,4'ü daha önce peyzaj bitkisi yetiştirmemiştir. Bunun anlamı hobi bahçesi kullanıcıları daha önce doğa ile ilişkileri zayıf kişilerdir ve özellikle peyzaj bitkisi yetiştirmemiş kullanıcı çok olduğundan THB yöneticileri peyzaj bitkisi yetiştiriciliği konusunda kullanıcılara daha çok yardımcı olmalıdır. THB kullanıcıları yetiştirdikleri zirai ürünleri %97,5 ile satmamaktadırlar. Bu duruma karşılık belediye satışı yapılmayan ürünleri kullanıcının tüketmek istediği miktarın kalanını dar gelirli gruplara transferini sağlayacak bir hizmet ağını kurarak sosyal hizmet işlevini yerine getirebilir. THB kullanıcıları bahçede yetiştirdikleri ürünlerde %97,5 oranla hormon ve kimyasal kullanmamaktadırlar, bu durum organik tarım-ekolojik tarım-permakültür uygulamasının ortaya konduğu bir mecranın topluma sunulduğunu göstermektedir. Kullanıcılar tohum, toprak, gübre, alet ve ekipmanları %71,8 oranla ortak kullanmayı tercih etmektedirler. Kullanıcıların %68,4'ü THB'nde yetiştirdikleri ürünler için profesyonel yardım almamaktadır. THB yönetimi kullanıcılara yardımcı olma konusunda %87,2 onay almıştır. Kullanıcıların %61,5'i

ziraat mühendisinden yardım alabileceğini ifade etmiştir, bu durum ziraat mühendisleri için iş imkânı doğurmaktadır. Kullanıcıların %59,5'i peyzaj mühendisinden yardım istememektedir, bu durum kullanıcıların bahçede daha çok zirai ürün yetiştirdiğini göstermektedir. Kullanıcıların %41'i bilgilendirme toplantısının yapıldığını, %38,5'i ise bilgilendirme toplantısının yapılmasını istediğini göstermektedir. Kullanıcıların %74,4'ü en çok haftalık THB'ne gitmektedirler, bu durumda THB yönetimi stratejik planlarını ve vermeyi düşündüğü hizmetlerini bu sıklığa göre düzenleyebilirler. Kullanıcılar bahçede %66,7 oranla 3-5 saat aralığında vakit geçirmektedirler, THB yönetimi yönetim ve hizmet planlamasını bu veriye göre düzenlemelidirler. Hobi bahçesi %100 oranla ilkbaharda kullanılırken kış mevsiminde kullanım oranı %40'tır, bu durumda THB yönetimi kış aylarında bahçelerde ahşap kulübelerde ve diğer tesislerde yenileme, tadilat çalışmalarını yaparak tam kapasite kullanılan ilkbahar mevsimine hazır hale getirmelidir. Kullanıcıların %79,5'i THB'nde konaklama kulübesinin gerekliliğini düşünmektedir. Kullanıcıların %85'i konaklama kulübesi sahibidir. Kullanıcılar THB'nde olması gereken konaklama kulübesinin alan büyüklüğünün %40 oranla 10m² olmasını tercih etmişlerdir. Kullanıcıların %41 oranla bahçe sınırlarının yapısal bitkilendirme olmasını gerekli görmektedir. Kullanıcılar %74,4 oranla THB'lerinin aydınlatmasının yeterli olduğunu ifade etmektedirler. Kullanıcılar %94,7 oranla THB'sinde olması gereken ortak alanın çocuk oyun parkı olmasını düşünmektedir, bu durum kullanıcıların ailecek vakit geçirmek isteği ile örtüştüğünü ifade edebiliriz. Kullanıcılar %92,5'i THB'lerinin temizliğinin yeterli olduğunu ifade etmektedirler. Kullanıcıların %97,4'ü THB'lerinin altyapısının yeterli olduğunu ifade etmektedirler. Kullanıcıların tamamı THB'lerinin psikolojik olarak olumlu ettiğini düşünmektedirler, bu durum literatürde yer alan birçok çalışma ile örtüşmektedir (Çalışmanın hobi bahçesi psikoloji ilişkisi kısmındaki değerlendirmeler). Kullanıcıların %90'ı bahçelerini kira sözleşmesi ile kullanmaktadır. Kullanıcıların %57,5'i bahçeleri 1 yıllık kiralamaktadırlar.

Kullanıcılara yönelik yapılan anketlerin ölçek değerlerinin normal dağılım analizinin Shapiro-Wilk testi sonucunda normal dağılmadığı görülmüştür. Cinsiyete göre hobi bahçesinin kullanımının farklı olduğu ve kadınların hobi bahçesinde daha çok vakit geçirdiği görülmektedir. Kullanıcıların yaş grubuna göre testinde 29-39 yaş aralığında olanların güvenliği yetersiz olarak değerlendirdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Yine aynı yaş grubu hobi bahçesinin şehir merkezine uzaklığını en çok tercih edilen 0-10 km yerine, 10-20 km olmasını tercih ederek diğer yaş gruplarından farklı düşündüğü sonucuna varılmıştır. Ortak kullanım alanına ilişkin yapılan fark testinde ise THB'nde ortak kullanım alanlarına ulaşımın gençlerde uygun olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. THB'nde yetiştirilen ürünler için 40-49 yaş grubu profesyonel yardım alma konusunda diğer yaş gruplarına göre istekli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. 50-59 yaş grubundaki kullanıcıların diğer yaş grubuna göre daha büyük konaklama kulübesi tercih ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Hobi bahçelerinin sınırlarının ayrılmasında 29-39 yaş grubunun diğer yaş gruplarına göre daha çok yapısal bitkilendirmeyi tercih ettiği sonucuna ulaşılmıştır. 60 ve üzeri yaş grubundakiler diğer yaş gruplarına göre sözleşme süresi bakımından daha uzun süreleri tercih ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan bir başka fark testinde emeklilerin diğer meslek gruplarına göre THB'lerinin şehir merkezine daha yakın alanları tercih ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Gelir düzeyine göre yapılan fark testinde düşük gelir grubun diğer gelir gruplarına göre şehir merkezine daha yakın THB alanı tercih ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Düşük gelir düzeylerindeki bahçeler arası mesafenin diğer gelir gruplarına göre daha dar olmasını tercih etmektedir. Yüksek gelir düzeyine sahip olanlar daha önce tarımsal ürün yetiştirmemişken, düşük gelir grupları daha önce zirai ürün yetiştiriciliği yaptığı sonucuna ulaşılmıştır. Algılanan iş yoğunluğuna göre yapılan fark testinde orta düzey iş yoğunluğuna sahip olanların konaklama kulübesinin diğerlerine göre daha az olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın ikinci ölçeği olan hobi bahçesi talep ve beklenti ölçeğinin demografik yapısı ile değerlendirilerek sonuçlarını şu şekilde ifade edebiliriz; ankete katılan sayısı 51'dir, araştırmaya katılanların %43,1'i 29-39 yaşa aralığındadır, erkeklerin oranı %54,9'dur, mesleki olarak kamu çalışanları oranı %56,9, %66,7'si çocuk sahibidir, %56,9'unun 1-2 çocuğu vardır, gelir düzeyi aralığı %54,2 ile 4.001-5.000 TL'dir, %62,7'si evlidir, algılanan iş yoğunluğu %64,0 ile orta düzeydedir.

İkinci ölçeğin araştırma sorularının frekans dağılım sonuçları ise şu şekildedir; katılımcıların %80,4'ü hobi bahçesinin olmasını istemektedir, hobi bahçesinin kullanım amacı ise aile ile iyi vakit geçirmek ve şehrin yoğun ve yorucu ortamından uzaklaşmak %66,7 oranla en önemli tercih sebebi olmuştur. Katılımcılar hobi bahçeleri olsaydı %72,5 oranla aileleri ile kullanmak istemektedirler. Katılımcılar

hobi bahçelerinde güvenlik hizmetinin olmasını 76,5 oranla olmasını tercih etmektedirler. Hobi bahçesi olmayanlar da bahçe sahipleri gibi %54 oranla şehir merkezine uzaklığın 10 km'yi geçmemesini talep etmektedir. Hobi bahçesi kullanıcılarında olduğu gibi, hobi bahçesi olmayanlar bahçeye ulaşımı %60,8 ile kendi araçları ile yapmayı tercih etmektedir. Hobi bahçesi olmayanların bahçe alan büyüklüğü konusunda 60 ile 200 m² arasında tercihleri olduğu 60-80 m² arası oranı %23,5, 80-100 m² arası oranı %23,5 ve 100-200 m² arası oranı %29,4 ile anlaşılmaktadır. Hobi bahçeleri kullanıcılarında olduğu gibi bahçelere arasındaki yolların yapısının %49 oranla parke taş döşeli olmasını tercih etmektedirler. Hobi bahçesi olmayanların zirai ürün yetiştirme tecrübesinin %47,1 ile %49 oranla neredeyse yarı yarıya ayrılmaktadır. Peyzaj bitkisi yetiştirme tecrübesi ise hobi bahçesi olmayanlarda %72,5 oranla bulunmamaktadır. Hobi bahçesi olmayanlar eğer zirai ürün yetiştirirlerse %90,2 oranla kimyasal ve hormon kullanmayacağını ifade etmektedirler. Hobi bahçesi olmayanlar eğer bahçeleri olsaydı %75,5 oranla uzman yardımı alacağını ifade etmiştir. Hobi bahçesi olmayanlar bahçelerinin olması halinde bahçeleri yöneten bir yönetim biriminin olmasını %54 oranla bulunmasını istemektedir. Hobi bahçesi olmayanlar, kullanıcılar gibi bahçeye gitme sıklığını haftalık olarak yapacağını %86,3 oranla ifade etmektedir. Bahçede geçirilen süreyi %43,1 ile 3-5 saat olacağını ifade ederek, hobi bahçesi kullanıcıları ile benzerlik göstermişlerdir. Hobi bahçesi olmayanlar bahçeleri olsaydı %64,7 oranla ilkbahar mevsiminde gitmeyi düşünmektedirler. Hobi bahçesi olmayanlar bahçe sahibi olduklarında aile ve yakın çevre ile ilişkilerinin olumlu etkileneceğine %100 oranla katılmaktadır.

Hobi bahçesinin talep, beklentisi ölçeğine yönelik yapılan anketlerin ölçek değerlerinin normal dağılım analizinin Shapiro-Wilk testi sonucunda normal dağılmadığı görülmüştür. Mann Whitney U yaklaşımı ile cinsiyete göre farklılık analizi yapıldığında hobi bahçesine ulaşım cinsiyete göre farklılık göstererek kadınların kendi aracı ile hobi bahçesine ulaşma isteğinin erkeklere göre daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bir başka cinsiyete göre farklılık hobi bahçesinin alan büyüklüğü konusundadır. Erkekler daha büyük alan tercih ederken, kadınlar daha küçük alan tercihinde bulunmaktadır. Daha önce peyzaj bitkisi yetiştirme tecrübesi kadınlarda erkeklerde daha fazla olduğu görülmüştür. Hobi bahçesi talebi ölçeği medeni duruma göre ifadeler bakımından farklılık göstermemektedir. Çocuk

sahipliği bakımından yapılan Mann Whitney U testinde çocuk sahipliği bakımından ifadeler bakımından herhangi bir farklılık bulunmamaktadır. Yaş gruplarına göre, Kruskal Wallis testi ile farklılık analizi yapılmış ve ifadeler bakımından yaş gruplarına göre herhangi bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Çocuk sayısına göre Kruskal Wallis testi sonucunda 1-2 çocuk sahibi olanlar hobi bahçelerinin diğer gruplara göre şehir merkezine daha yakın olmasını tercih ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca 1-2 çocuk sahibi olanlar hobi bahçeleri arasındaki yolların toprak olmasını tercih ederken diğer gruplar parke taş yolu tercih ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Hobi bahçesi olmayanların gelir düzeyine göre Kruskal Wallis testi yapılmış ve 3.001-4.000 TL gelire sahip olanlar diğer gelir gruplarına göre daha çok kendi aracı ile hobi bahçesine ulaşmak istemektedir. Algılanan iş yoğunluğuna göre Kruskal Wallis testi sonucuna göre orta düzey iş yoğunluğuna sahip olanlar diğer gruplara göre aile ve arkadaşları ile bahçeyi kullanmayı tercih ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın üçüncü ölçeği olan hobi bahçesinin teknik değerlendirmesi ölçeğinin demografik yapısı ile değerlendirerek sonuçlarını şu şekilde ifade edebiliriz; ankete katılan sayısı 77'dir, araştırmaya katılanların %37,7'si 29-39 yaşa aralığındadır, erkeklerin oranı %53,2'dir, mesleki olarak şehir bölge plancısı oranı %28,8'dir, %56,9'unun 1-2 çocuğu vardır, gelir düzeyi aralığı %38,1 ile 3.001-4.000 TL'dir, %58,9'u evlidir.

Hobi bahçesi teknik değerlendirmesi ifadelerinin frekans dağılım sonuçlarını şu şekilde ifade edebiliriz; hobi bahçelerinin kurulmasını %42,9 oranla kamu yapmalıdır, hobi bahçeleri %47,4 oranla belirli süre ücretsiz olmalıdır, kamunun kuracağı hobi bahçesinin %66,2 oranla alan tahsisi hazine arazilerinden yapılmalıdır, hobi bahçesinin idaresi %35,1 ile yerel yönetim tarafından yapılmalıdır, hobi bahçesinde olması gereken tesisler spor alanları hariç kafeterya, otopark, oyun parkı ve yürüyüş yolu dengeli dağılmıştır ancak %28,9 oranla en çok olması gereken yürüyüş yolu olarak ifade edilmiştir, hobi bahçesinin kente uzaklığı %37,7 ile 10 km'yi geçmemelidir, hobi bahçesinin alan büyüklüğü %36,4 ile 150-200 m² arasında olmalı şeklinde tercihte bulunulmuştur, hobi bahçesinde bulunacak yapının ağaç ev yapısında ve 2-4 m² büyüklüğünde olması %61,8 oranla tercih edilmektedir, hobi bahçesinin su kaynağı %53,2 oranla kaynak suyu olmalıdır, hobi bahçesinde yetiştirilen zirai ürünün %79,2 ile meyve %77,9 ile de sebze olmalıdır, hobi

bahçesinin yüzey eğimi en çok %2-3 olmalıdır tercihinde bulunanların oranı %50'dir, hobi bahçelerinin arazi sınıfının %28,4 oranla marjinal arazi sınıfında olması tercih edilmektedir, hobi bahçesinin konumunun %57,3 oranla kent dışında olması tercih edilmiştir, hobi bahçesinin etrafında bulunmaması gerekenlerin %84 ile fabrika/sanayi işletmesi olduğu ifade edilmiştir, hobi bahçesinin kent imar planında yer alması gerektiğini ifade edenlerin oranı %54,4'tür, hobi bahçelerinin ekosisteme etkisi uzmanlar tarafından değerlendirilmesi gerektiğini ifade edenlerin oranı %71,4'tür, bitki yetiştiriciliğinin insan psikolojisine olumlu etkisinin olduğuna katılanların oranı %80,6'dır, hobi bahçesinin kent yeşil alan oranını arttırdığına katılanların oranı %71,4'tür, hobi bahçesine ilişkin yasal mevzuatın belediyeler, Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın ortak oluşturdukları komisyon tarafından oluşturulması gerektiğini ifade edenlerin oranı %48,1'dir, hobi bahçelerinin kent ekosistemine ve iklimine olumlu etkisinin olduğunu ifade edenlerin oranı %64,5'dir, hobi bahçelerinin komşuluk ilişkilerine ve toplumsal ilişkilere olumlu katkı yapacağına inanların oranı %76,3'dür, hobi bahçelerinin kentlerin doğal sınırlarını oluşturacağına ve doğal ortam tahribatını azaltıcı etki yapacağına katılanların oranı %56,6'dır, hobi bahçeleri sayesinde atıl arazilerin değerlendirileceğine katılanların oranı %74,7'dir, hobi bahçelerinin kentsel açık yeşil alan sistemine eklenmesini tercih edenlerin oranı %62,7'dir, hobi bahçelerinin açık yeşil alan sisteminde kentsel tarım olarak kullanılmasını tercih edenlerin oranı 27,6'dır, ancak botanik bahçesi veya rekreasyon alanı olarak değerlendirilmesi seçenekleri de %20 oranının üzerindedir.

Hobi bahçeleri teknik değerlendirme ölçeğine yönelik yapılan, anketin ölçek değerlerinin normal dağılım analizinin Shapiro-Wilk testi sonucunda normal dağılmadığı görülmüştür. Hobi bahçesinin teknik değerlendirmesinde teknik alanlara göre fark analizi Kruskal Wallis yaklaşımı ile yapılmış ve hobi bahçelerinin kuruluşunun genel yaklaşımdan farklı olarak ziraat mühendisleri kurulunun diğer teknik alanlara göre kooperatifler veya STK'lar tarafından yapılmasını tercih etmektedirler. Diğer ifadeler bakımından teknik alanlara göre herhangi bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Ayrıca Michigan Planlama Derneği hobi bahçeleri planlama ilkelerine göre çalışma alanı, değerlendirecek olursak; toplumsal ilkenin ilk maddesi olan bireylerin kendi sebze ihtiyaçlarını bu yolla karşılayarak ekonomikliği ve bireylerin ruhsal rahatlamaları ile işlerinde daha verimli olmalıdır ilkesi ile uyumludur. Tarihi şehir, köy ve ilçe merkezleri korunmalı maddesine göre yerele özgü özelliklerine dikkat edilerek bahçelerin konumlarının ve planlanması yapılmıştır. Bahçelerin kurulduğu yerlerde yaşanabilirlik ön planda tutulmalı, bahçelerin sokak ve konut gibi kent öğeleri ile uyumlu olmasını, bireylerin kent yaşamını kısıtlayıcı nitelikte olmamalıdır ilkesine göre genel olarak bahçelerin yer aldığı alanlar peyzaj ve zirai faaliyet yapmaya uygun yerlerdir.

Hobi bahçeleri toplama yerleri olarak kullanılabilir ve kentlerde toplanma yerleri önemlidir. İncelenen alanlarda toplanma yerleri olmasına yönelik bir değerlendirme bulunmamaktadır. Ancak bahçeler genel olarak ahşap barınakları da bulundurduğundan herhangi bir doğal afette (özellikle deprem) barınma ve beslenme ihtiyaçlarını karşılaması bakımından stratejik önem taşıyacağı düşünülmektedir.

Hobi bahçeleri kent merkezine uzaklık, mahallelerin kimliklerine uygunluk, ulaşılabilirlik etkenlerinin karışımı taşıyıcı niteliktedir. İncelenen hobi bahçelerinin lokasyonları birbirlerinden farklıdır. MHB'ne toplu ulaşım araçları ile ulaşım sağlanabilirken, GHB'ne ulaşımında bu imkân yoktur.

Hobi bahçesinin planlamasında bölgelerin kentsel alanlarından, banliyö alanları, tarım arazileri, su özellikleri ve doğal açık alanlardan oluştuğu kabul edilmeli ve her bahçenin de karakteri farklı olmalıdır. İncelenen bahçelerin bu maddeye göre değerlendirmesine bakıldığında, her bahçe farklı karakterde oluşturulmuş biçimdedir.

Hobi bahçelerinin planlanmasında bölgedeki fiziksel, çevresel, ekonomik, sosyal ve kültürel koşullar arasında denge olmalıdır ilkesine göre MHB'de emeklilere ve yaşlılara yönelik biçimde iken GHB'de çalışan genellikle çocuklu ailelere yönelik olduğu görülmüştür.

Araştırma sonucu elde ettiğimiz bulgular ve Michigan Planlama Derneğinin belirlediği planlama ilkeleri doğrultusunda örnek alan olan MHB ve GHB nin uygulamada olumlu yaklaşımlarının olduğunu gösterse de;

MHB nin 1/1000 uygulama imar planı içinde park alanı olarak imarlı olması, GHB nin ise plansız alanlar içinde olup 1/25000 Çdp na göre Rekreasyon alanı içinde yer alması, henüz kent planlama açısından hobi bahçelerinin uygun bir tanımlama alanına girmediğini bize göstermektedir. Halihazırda Türkiye de planlamanın bel kemiğini oluşturan 3194 sayılı imar kanunu Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliğinde hobi bahçelerinin tanımlaması bulunmamaktadır. Bu durum, kamu ve özel girişimcilerin kendi insiyatifi ile belirledikleri kurallar çerçevesinde yer seçmelerine neden olmaktadır.

Günümüzde bir ihtiyaç haline dönüşen ve özel girişimciler tarafından ekonomik bir girdi haline gelen hobi bahçelerinin yetkili kurumlar tarafından bir planlamaya tabi tutulmaması halinde karmaşaya dönüşeceği muhakkaktır. Yapılan gözlemler ve araştırmalar kent çeperinde bulunan ve âtil haldeki kamu arazileri ile malik tarafından işlenmeyen tarım topraklarının da hobi bahçeciliği adında parsellenip satıldığını ya da işletildiğini göstermektedir. Bu durum mevcut arazinin değerinin rantsal bir kapı haline dönüştürmektedir.

Çalışmamız, tüm bu sorunsallar ve uygulamalar değerlendirildiğinde tasarım ve yönetim bakımından özel girişimciye ve kamu yöneticilerine ayrıntılı bir rapor niteliğindedir. Aynı zamanda yapılan çalışma göstermiştir ki hobi bahçesi kavramı gelişmiş ülkelerde topluluk bahçeleri olarak tanımlanıp yasal mevzuatta yer alırken, ülkemizde bu durum farklılık göstermektedir.

Bu farklılık bize hobi bahçesi denildiğinde aslında planlama bakımından yasal olarak bir tanımlamanın olmamasından kaynaklandığını göstermektedir. Bu çalışmanın ayrıntılı bir şekilde değerlendirilmesi ve konu ile yapılacak başka çalışmaların da eklenmesi hem Türkçe literatüre topluluk bahçesi kavramının tanımlanmasını sağlayacak, hem de mevzuatta olmayan hobi bahçesi tanımının yer almasına imkân sağlayacaktır.

Çalışmanın bütününden yola çıkılarak bireylerin hobi amaçlı bahçecilik yapmasına hobi bahçeciliği, kamu veya özel girişimcilerin toplu olarak belirli kriterler ve planlama ilkeleri doğrultusunda oluşturduğu, kamu yararı veya kâr amacı güdülerek tasarlanan bahçelerin ise topluluk bahçesi biçiminde mevzuatta tanımlanması sonucuna ve gerekliliğine ulaşılmıştır.

KAYNAKLAR

- Aksoy, Y., 2016. Medeniyet Sanat, İMÜ Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Dergisi, 2(2), 75-88.
- Akten, M., Yılmaz, O., Gök, A., 2009. Alan Kullanım Planlamasında Rekreatif Alan Kullanım Ölçütlerinin Belirlenmesi: Isparta Ovası Örneği. Turkish Journal of Forestry, 2(0), 119-133.
- Aktu, Y., 2016. Levinson'un Kuramında İlk Yetişkinlik Döneminin Yaşam Yapısı. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 8(2), 162-177.
- Akyol, M., 2013. Kentsel Tarım İlişkisinin Tarihi Gelişimi Ve Kentsel Tarım Tasarım Kriterlerinin Belirlenmesi. İstanbul Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 99, İstanbul.
- Aliğaoğlu, A., Alevkaya, A., 2017. Balıkesir'de Hobi Bahçeleri: Özellikler Ve Sorunlar. Marmara Coğrafya Dergisi, 19 (35), 195-203.
- Aslan, O., Şenel Zor, T., Tamkavas Cicim, E., 2015. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Fen Eğitimine Yönelik Görüşlerinin Ve Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçlarının Belirlenmesi. Journal Of International Social Research, 8(40), 519-530.
- Aytin, B. K., Korkut, A. B., 2015. Edirne Merkez İlçe Kentsel Sit Alanı Sınırları İçerisindeki Açık Ve Yeşil Alan Varlığının İrdelenmesi. Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi, 12(3), 100-108.
- Baydar, V., Ersoy, A. F., 2017. Sosyal Hizmet ve Çevre: Ekososyal Yaklaşım. Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi, 52 (2), 236-247.
- Bayram, B., Yolcu, H., Aksakal, V., 2007. Türkiye'de Organik Tarım Ve Sorunları. Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 38(2), 203-206.
- Bendt, P., Barthel, S., Colding, J. 2013. Civic Greening And Environmental Learning In Public-Access Community Gardens In Berlin. Landscape And Urban Planning, 109(1), 18-30.
- Büyüköztürk, Ş., 2017. Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı. Pegem Atıf İndeksi, 1-213.
- Carreiro MM, Howe K, Parkhurst DF, Pouyat RV (1999) Variation in quality and decomposability of red oak leaf litter along an urban-rural gradient. Biol Fertl Soils 30(3):258–268
- City of Sdney, 2015. Preferred Materials For Use In Community Gardens 1-30.
- Çapan, B. E., 2016. Yaşlı İle Birlikte Yaşamak: Stres Ve Başa Çıkma. Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi, 9(2), 33-47.
- Çelik, D., Yazgan, M. (2009). Kentsel Peyzaj Tasarımı Kapsamında Tarihi Çevre Yenileme Çalışmalarının Araştırılması: Beypazarı örneği.
- Davies, C., Macfarlane, R., Mcgloin, C., Roe, M., 2006. Green İnfrastructure Planning Guide. Project: Final Report.
- Dölekoğlu, C. Ö., Gün, S., 2017. Urban Agriculture: Search for Agricultural Practice in Urbanized Rural Areas. Turkish Journal of Agriculture-Food Science and Technology, 5(12), 1461-1469.

- Draper, C., Freedman, D., 2010. Review And Analysis Of The Benefits, Purposes, And Motivations Associated With Community Gardening In The United States. *Journal Of Community Practice*, 18(4), 458-492.
- Emür, S. H., Onsekiz, D., 2007. Kentsel Yaşam Kalitesi Bileşenleri Arasında Açık Ve Yeşil Alanların Önemi–Kayseri/Kocasinan İlçesi Park Alanları Analizi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22(1), 367-396.
- Erkmen, N., 2007. Tasarım Bitkilerinin Arz Ve Talebinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma: Edirne İli Örneğinde. *Trakya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi*, 125, Edirne.
- Ferris, J., Norman, C., Sempik, J., 2001. People, Land And Sustainability: Community Gardens And The Social Dimension Of Sustainable Development. *Social Policy & Administration*, 35(5), 559-568.
- Glover, T. D. 2003. The story of the Queen Anne Memorial Garden: resisting a dominant cultural narrative. *Journal of Leisure Research*, 35(2): 190–212.
- Grewal, S. S., Cheng, Z., Masih, S., Wolboldt, M., Huda, N., Knight, A., Grewal, P. S., 2011. An Assessment Of Soil Nematode Food Webs And Nutrient Pools In Community Gardens And Vacant Lots In Two Post-Industrial American Cities. *Urban Ecosystems*, 14(2), 181-194.
- Grossman, R. O., 2000. A Comparison Of The Characteristics Of Gardeners, Their Motivations For Gardening And Management Practices Of Blackacre Community Garden And Limerick Community Garden In Jefferson County, Doctoral Dissertation, University Of Louisville, 98, Kentucky.
- Gül, A. U., 2013. İzmir Çevresi Sosyal Yaşam Alanı Projesi (Çiçekliköy-Yakaköy Örneği). *TMMOB 2. İzmir Kent Sempozyumu*, 2013, İzmir, 495-503.
- Gül, A. U., Başar, H., Şafak, İ., Batur, M., 2014. Kent Rekreasyon Alanının Tamsayılı Doğrusal Programlama ile Planlanması: İzmir Çiçekliköy Örneği. II. Ulusal Akdeniz Orman Ve Çevre Sempozyumu, Isparta, 241-251.
- Güleryüz, M., 2013. Bir Ütopya Hareketi Olarak Eko-Köyler: Türkiye Deki Örnekler Üzerine Bir İnceleme. *İstanbul Kültür Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi*, 238, İstanbul.
- Güneş, A., Gülgün, B., 2007. İzmir, Buca Gölet Ve Buca Yedi Göller Suni Gölet Çevresi Rekreasyon Alanlarının Peyzaj Mimarlığı Açısından İrdelenmesi Ve Geliştirilmesi Üzerine Bir Araştırma. *Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 44(2), 81-91.
- Hansen, R., Pauleit, S., 2014. From Multifunctionality To Multiple Ecosystem Services? A Conceptual Framework For Multifunctionality In Green Infrastructure Planning For Urban Areas. *Ambio*, 43(4), 516-529.
- Irvine, S., Johnson, L., Peters, K. 1999. Community Gardens And Sustainable Land Use Planning: A Case-Study Of The Alex Wilson Community Garden. *Local Environment*, 4(1), 33-46.
- Jakubowski, B., Frumkin, H., 2010. Peer Reviewed: Environmental Metrics For Community Health Improvement. *Preventing Chronic Disease*, 7(4), 1-10.
- Kanık, İ., 2017. Gastro-Endişe ve Yeni Toplumsal Hareketler. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 5(4), 599-620.

- Karakaş, T., 2017. Hızlı Kentsel Değişimin Doğala Yakın Habitatlara Etkisinin Değerlendirilmesi: Ankara İli Bağlıca Ve Yapracık Mahallesi Örneği. *Ormanlık Araştırma Dergisi*, 4(1), 77-89.
- Kartal, M., 2015. Gaziantep Şehrinde Rekreatif Faaliyetlerin Dağılışı. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 155, İstanbul.
- Kef, F. Ş. (2015). Hobi Bahçelerinin Planlanması Ve Tasarımı: Konya Karatay Karaaslan Hobi Bahçesi. Bartın Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Yüksek Lisans Tezi.
- Kingsley, J., Townsend, M., 2006. 'Dig In'to Social Capital: Community Gardens As Mechanisms For Growing Urban Social Connectedness. *Urban Policy And Research*, 24(4), 525-537.
- Kiper, T. Korkut, A. Üstün Topal, T., 2016. Mekânsal Planlamada Kadın Dostu Kent Yaklaşımı. *idil*, 5 (26), s.1777-1796.
- Kiper, T., 2009. Namık Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesi (Tekirdağ) Öğrencilerinin Rekreatif Eğilim Ve Taleplerinin Belirlenmesi. *JOTAF/Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 6(2), 191-201.
- Korkut, A., Kiper, T., Topal, T. Ü., 2017. Kentsel Peyzaj Tasarımda Ekolojik Yaklaşımlar. *ARTIUM*, 5(1), 14-26.
- Küçükali, H., Küçükali, İ., Taşdemir, M., 2016. Sağlıkın Yeşil Belirleyicileri: Parklar. *Sağlık Düşüncesi ve Tıp Kültürü, Dergisi*, Sayı 38, 40-45.
- Lorbek, M., Martinsen, M., 2015. Allotment Garden Dwellings: Exploring Tradition And Legal Framework. *Urbani İzziv*, 26, S98-S113.
- Mahoney, J. L., 2011. Responding To Shock: A Collaborative Process For The St. Roch Neighborhood. Kansas State University, Yüksek Lisans Tezi, 168, Manhattan, Kansas.
- Manavoğlu, E., Ortaçşeme, V., 2015. Antalya Kenti Yeşil Alanlarının Çok Ölçütlü Analizi Ve Planlama Stratejilerinin Geliştirilmesi. *Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 28(1), 11-19.
- Marsh, P., Gartrell, G., Egg, G., Nolan, A., Cross, M., 2017. End-Of-Life Care İn A Community Garden: Findings From A Participatory Action Research Project İn Regional Australia. *Health & Place*, 45, 110-116.
- McCormack, L. A., Laska, M. N., Larson, N. I., Story, M. 2010. Review Of The Nutritional İmplications Of Farmers' Markets And Community Gardens: A Call For Evaluation And Research Efforts. *Journal Of The American Dietetic Association*, 110(3), 399-408.
- McKelvey, B., 2015. Community Gardening Toolkit: A Resource For Planning, Enhancing And Sustaining Your Community Gardening Project. University Of Missouri, 16.
- McKinney ML (2002) Urbanization, biodiversity, and conservation. *Bioscience* 52(10):883–890
- Okvat, H. A., Zautra, A. J. 2011. Community Gardening: A Parsimonious Path To İndividual, Community, And Environmental Resilience. *American Journal Of Community Psychology*, 47(3-4), 374-387.

- Onsekiz, D., 2009. Melikgazi İlçesinde Parkların Sınıflandırılması Ve Kullanım Varlığı Analizi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı 27, 95-214.
- Önder, S., Polat, A. T. 2008. Peyzaj Tasarım Süreci Kapsamında Konya Kenti İçin Yeni Bir Hobi Bahçesi Oluşturulması. Selçuk Tarım Ve Gıda Bilimleri Dergisi, 22(46), 18-25.
- Özdemir, A., Kıray Vural, B., 2015. Yaşlıların Doğa/Bahçe Algıları Üzerine Bir Araştırma: Denizli örneği. İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, 5(11), 65-77.
- Özkaya, T., Günaydın, G., Bozoğlu, M., Olhan, E., Sayın, C., 2010. Tarım Politikaları ve Tarımsal Yapıdaki Değişimler. Ziraat Mühendisliği VII. Teknik Kongresi Bildiriler Kitabı, 1, 3-22.
- Parry, D. C., Glover, T. D., Shinew, K. J., 2005. 'Mary, Mary Quite Contrary, How Does Your Garden Grow?': Examining Gender Roles And Relations In Community Gardens. Leisure Studies, 24(2), 177-192.
- Pezikoglu, F., 2010. Türkiye'de Sürdürülebilir Tarım Uygulamaları ve Yönlendirilmesi İçin Gerekli Politikaların Belirlenmesi. İnorganik Tarım Araştırma Sonuçları 2005-2010(pp. 349-355). TC Tarım ve Köyişleri Bakanlığı.
- Portland Park And Recreation, (2009), Community Garden Business Plan, 1-27.
- Pourias, J., Aubry, C., Duchemin, E., 2016. Is Food A Motivation For Urban Gardeners? Multifunctionality And The Relative Importance Of The Food Function In Urban Collective Gardens Of Paris And Montreal. Agriculture And Human Values, 33(2), 257-273.
- Pouyet JL, McDonnell MJ, Pickett STA (1995) Soil characteristics of oak stands along an urban-rural gradient. J Environ Qual 24:516–526
- Purutçuoğlu, E., Doğan, İ., 2017. Ekolojik Sosyal Hizmet Uygulamaları İçin Sürdürülebilir Kalkınmada Sosyal Hizmetin Yeri. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 10(51), 1083-1100.
- Rasouli, S., 2012. Kent topraklarının tarımsal amaçlı kullanımı: Kentsel Tarım.
- Rosol, M. 2010. Public Participation In Post-Fordist Urban Green Space Governance: The Case Of Community Gardens In Berlin. International Journal Of Urban And Regional Research, 34(3), 548-563.
- Rosol, M., 2012. Community Volunteering As Neoliberal Strategy? Green Space Production In Berlin. Antipode, 44(1), 239-257.
- Sarıkaya, N., 2007. Organik Ürün Tüketimini Etkileyen Faktörler Ve Tutumlar Üzerine Bir Saha Çalışması. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 14(2), 110-125.
- Sauter, J. A. (2014). Identifying Land For Community Gardens In The City Of Victoria: Exploring The Process Of Creating And Conducting An Urban Agriculture Land Inventory Wilfrid Laurier University, Doktora Tezi, 179, Kanada.
- Senes, G., Fumagalli, N., Ferrario, P. S., Gariboldi, D., Rovelli, R., 2016. Municipal Community Gardens In The Metropolitan Area Of Milano. Assessment And Planning Criteria. Journal Of Agricultural Engineering, 47(2), 82-87.

- Şafak, F., Kamberoğlu, M. A., 2017. Detection of Tosspoviruses in Ornamental Plants in Hobby Gardens and Landscaping Areas in Adalar District of Istanbul Province. *Turkish Journal of Agriculture-Food Science and Technology*, 5(9), 1119-1124.
- Teig, E., Amulya, J., Bardwell, L., Buchenau, M., Marshall, J. A., Litt, J. S. 2009. Collective efficacy in Denver, Colorado: Strengthening Neighborhoods And Health Through Community Gardens. *Health & Place*, 15(4), 1115-1122.
- Telesetsky, A., 2014. Community-Based Urban Agriculture as Affirmative Environmental Justice. *U. Det. Mercy L. Rev.*, 91, 259.
- Tezer, A., Solduk, B., 2013. İstanbul Metropolitan Alanının Sürdürülebilir Kentsel Gelişmesinde “Kentsel Tarım” Potansiyeli.
- Tosun, E. K., 2017. Sürdürülebilirlik Bağlamında Ekolojik Kent Söylemi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(3), 169-189.
- Turhan, Ş., 2005. Tarımda Sürdürülebilirlik Ve Organik Tarım. *Tarım Ekonomisi Dergisi*, 11(1), 13-24.
- Twiss, J., Dickinson, J., Duma, S., Kleinman, T., Paulsen, H., Rilveria, L. 2003. Community Gardens: Lessons Learned From California Healthy Cities And Communities. *American Journal Of Public Health*, 93(9), 1435-1438.
- Uyanık, H. N., 2016. Yeni Kent Kurgusunda Rekreatif Yeşil Alanlar Ve Parklar Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Konya, 107.
- Ünal, U., Akyüz, D. E., 2017. Sürdürülebilir Kentsel Drenaj Sistemlerinde Yağmur Hendeklerinin Değerlendirilmesi. *Uluslararası Sürdürülebilir Mühendislik Ve Teknoloji Dergisi*, 1(1), 15-24.
- Vitousek PM, Aber JD, Howarth RH, Likens GE, Matson PA, Schindler DW, Schlesinger WH, Tilman DG (1997) Human alteration of the global nitrogen cycle: source and consequences. *Ecol Appl* 7:737–750
- Yaşar, Y., Düzgüneş, E., 2013. Peyzaj Tasarımına Sürdürülebilirlik Kavramının Entegrasyonu: Bir Stüdyo Çalışması. *İnönü Üniversitesi Sanat Ve Tasarım Dergisi*, 3(7), 31-43.
- Yazgan, D., Çelik ME., 2009. Kentsel Peyzaj Tasarımı Kapsamında Tarihi Çevre Yenileme Çalışmalarının Araştırılması: Beypazarı Örneği1." *JOTAF/Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 6(3), 235-244.
- Yenigül, S. B., 2016. Büyükşehirlerde Tarımsal Alanların Korunmasında Kentsel Tarım ve Yerel Yönetimlerin Rolü. *MEGARON*, 11(2), 291-299.
- Yılmaz, H., Turgut, H., Demircan, N., 2009. Erzurum Kent Halkının Hobi Bahçesi Hakkındaki Görüşlerinin Belirlenmesi. *Turkish Journal of Forestry*, 1(0), 96-110.
- Yılmaz, S., Zengin, M., 2003. Erzurum Kent Halkının Süs Bitkilerine Olan Talebinin Belirlenmesi. *Turkish Journal of Forestry*, 1(0), 29-42.

denizli.bel.tr/sorumluluk/

<http://www.denizli.bel.tr/>

leginfo.legislature.ca.gov/faces/codes_displaySection.xhtml?lawCode=GOV&sectionNum=65300

<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.23722&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch>

URL 1: <https://www.gapphotos.com>

URL 2: www.kibrispostasi.com

URL 3: www.scottcountyhistory.org/about-us/scott-county-historical-society-community-garden/

URL 4: cityfarmer.org (Erişim Tarihi: 20.04. 2018)

URL 5: www.madimodo.com (Erişim Tarihi: 20.04. 2018)

URL 6: maps.google.com/beykoz.bel.tr (Erişim Tarihi: 22.04.2018)

URL 7: www.emlakjet.com (Erişim Tarihi: 22.04.2018)

URL 8: <http://fotogaleri.hurriyet.com.tr> (22.04.2018)

URL 9: <http://www.merkezeffendi.bel.tr/projeler/tamamlanan/yapisal/haberdetay.asp?id=16787>

URL 10: <https://tr.climate-data.org>

URL 11: <https://www.google.com/maps>

URL 12: www.dogadernegi.com

URL 13: www.planningmi.org/communityplan.asp

www.agriculture.ny.gov/cg/CGLaw.html

www.ballarat.vic.gov.au

www.communitygarden.org).

www.cultivatingcommunity.org

www.dogadernegi.com

www.haberler.com

www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3194.pdf

www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/07/20170703-8.htm

www.tpl.org

www.urbanallotments.eu.

EKLER

EK1: Birinci grup ölçek ifadeleri

Anket 1 (Hobi Bahçesi Kullanıcıları Ölçeği)

BÖLÜM I: Demografik Bilgiler

Cinsiyetiniz: Kadın ( ) Erkek ( )

Yaşınız:

18-28 ( ) 29-39 ( ) 40-49 ( ) 50-59 ( ) 60 ve Üzeri ( )

Medeni Hal: Bekar ( ) Evli ( )

Çocuk Sayınız:

1-2 ( ) 3-4 ( ) 4 ve Üzeri ( )

Mesleğiniz:

Serbest Meslek ( ) Özel Sektör Çalışanı ( ) Kamu Çalışanı ( ) Çalışmıyor ( )

Gelir Düzeyiniz:

2000-3000 ( ) 3001-4000 ( ) 4001-5000 ( ) 5001-6000 ( ) 6001 ve Üzeri ( )

Algıladığınız İş Yoğunluğunuz: Düşük ( ) Orta ( ) Çok ( )

Boş Vakitlerinizi Nasıl Geçirirsiniz:

Kapalı alan ( ) Açık alan ( ) Dışarı Çıkarım ( ) Diğer ( )

BÖLÜM II: Hobi Bahçesi Kullanıma İlişkin Bilgiler

1. Hobi Bahçesi Kullanım Amacınız (birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz);

- Hobi olarak zirai ürün yetiştirmek
- Şehrin yoğun ve yorucu ortamından uzaklaşmak
- Ailemle iyi vakit geçirmek (çocuk oyun alanı, aile bireyleri ile sohbet edebilmek, vb.)
- Tarımsal ürün yetiştirerek kazanç sağlamak
- Diğer

2. Ailenizde Hobi Bahçesini Kimler Kullanır?

- Sadece Ben
- Ben ve Eşim
- Ailecek
- Yakın arkadaşlarım
- Yakın Akrabalarım

3. Hobi Bahçesi Güvenlik Hizmeti Var mı ve Yeterli mi?

- Evet var ve Güvenlik Yeterli
- Evet var ama güvenlik yetersiz
- Güvenlik yok

4. Hobi bahçesinin şehir merkezine uzaklığından memnun musunuz?

- Şehir merkezine 10 km'den fazla uzak olmamalı
- Şehir merkezine 20 km'den fazla uzak olmamalı
- Şehir merkezine 30 km'den fazla uzak olmamalı
- Şehir merkezine 40 km'den fazla uzak olmamalı

5. Hobi bahçelerine ulaşımı nasıl sağlıyorsunuz?

- Kendi aracım ile
- Toplu taşıma ile
- Bisiklet ile
- Yürüyerek

6. Hobi bahçesinin alan büyüklüğü sizin için hangi aralıkta olmalıdır?

- 20-40 m²   40-60 m²
- 60-80 m²   80-100 m²

7. **Hobi bahçesi içindeki yol genişliği sizin için nasıl?**
 Çok dar
 Dar
 Yol Genişliği benim içi yeterli
 Geniş
 Çok geniş
8. **Hobi bahçesi yolu nasıl olmalı**
 Toprak yol
 Parke taş döşeli yol
 Ahşap bahçe yolu
 Asfalt yol
 Kauçuk kaplı yol (Tartan Zemin)
9. **Ortak kullanım alanlarına erişim tüm bahçe kullanıcıları için;**
 Çok uygundur
 İdare eder
 Plansız şekilde konumlandırılmıştır
10. **Daha önce tarımsal bahçe bitkisi yetiştirdiniz mi?**
 Evet Hayır
11. **Daha önce bahçe peyzaj bitkisi yetiştirdiniz mi?**
 Evet Hayır
12. **Hobi bahçesinde yetiştirdiğiniz ürünleri satarak gelir ettiniz mi? Ya da bunu düşünür müsünüz?**
 Evet Hayır
13. **Hobi bahçesinde yetiştirdiğiniz bitkiler için kimyasal ilaç veya hormon kullanıyor musunuz?**
 Evet Hayır
14. **Tohum, toprak, gübre alet ekipmanlarını ortak kullanır mısınız?**
 Evet Hayır
15. **Hobi bahçesinde yetiştirdiğiniz ürünler için profesyonel yardım alıyor musunuz?**
 Evet Hayır
16. **Hobi bahçesi işletmesi ve yönetimi size yardımcı oluyor mu?**
 Evet Hayır
17. **Hobi bahçesinde yetiştirdiğiniz ürünler için Ziraat mühendisinden yardım almak ister misiniz?**
 Evet Hayır
18. **Hobi bahçesinde yetiştirdiğiniz ürünler için Peyzaj mimarından yardım almak ister misiniz?**
 Evet Hayır
19. **Hobi bahçesi yönetimi tarafından bilgilendirme toplantıları yapıldı mı, yapılmasını ister misiniz?**
 Evet, yapıldı
 Hayır, yapılmadı
 Yapılmasını isterim
 Yapılmasına gerek yok
20. **Hobi bahçesine ne kadar sıklıkla gidirsiniz**
 Her gün
 Hafta sonları
 Hafta içleri
 Fırsat buldukça, ayda birkaç kez

- 21. Hobi bahçesinde geçirdiğiniz süre ne kadar?**
 0-2 saat
 3-5 saat
 6-8 saat
 Gün boyu
- 22. Hobi bahçesini en çok hangi aylarda kullanıyorsunuz? (Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir)**
 Mart-Mayıs
 Temmuz- Eylül
 Ekim-Aralık
 Ocak-Şubat
- 23. Konaklama kulübeniz var mı?**
 Evet Hayır
- 24. Konaklama kulübesi gerekli midir?**
 Evet, mutlaka olmalı
 Olabilir
 Olmasına gerek yok
- 25. Hobi bahçesinin çevrelenmesi gerekirse, nasıl olmalıdır?**
 Taş, beton duvar
 Tel örgü
 Bitkilendirme
 Yapısal ve bitkilendirme
- 26. Hobi bahçesinin aydınlatılması yeterlimi?**
 Evet Hayır
- 27. Hobi bahçesinde yeterli dinlenme alanına sahip mi?**
 Evet Hayır
- 28. Hobi bahçesinde olmasını istediğiniz tesisler aşağıdakilerden hangileridir?**
 Spor Sahaları
 Çocuk Oyun Alanları
 Ortak Dinlenme Alanı
 Ortak Depo Alanı
 Yönetim Birimi
 Güvenlik Birimi
 Otopark
 Diğer (Olmasını istediklerinizi yazınız):
- 29. Hobi bahçesinde bulunmasını istediğiniz yönetim birimleri hangileridir?**
 İdari birimi
 Güvenlik birimi
 Alet ekipman deposu
 Bahçe bitkileri zararlıları birimi
 Ziraat birimi
- 30. Hobi bahçesi temiz mi?**
 Evet Hayır
- 31. Bahçe sulama yeterli mi?**
 Evet Hayır
- 32. Hobi bahçesine gelmek sizi psikolojik olarak rahatlatıyor mu?**
 Evet Hayır
- 33. Hobi bahçesinde vakit geçirmek aile ve yakın çevre ile ilişkilerde olumlu etki yapıyor mu?**
 Evet Hayır

EK2: İkinci grup ölçek ifadeleri

Anket 2 (Hobi Bahçesi Olmayanlara Yönelik Talep/Beklenti Ölçeği)

BÖLÜM I: Demografik Bilgiler

Cinsiyetiniz: Kadın ( ) Erkek ( )

Yaşınız:

18-28 ( ) 29-39 ( ) 40-49 ( ) 50-59 ( ) 60 ve Üzeri ( )

Medeni Hal: Bekar ( ) Evli ( )

Çocuk Sayınız: 1-2 ( ) 3-4 ( ) 4 ve Üzeri ( )

Mesleğiniz:

Serbest Meslek ( ) Özel Sektör Çalışanı ( ) Kamu Çalışanı ( ) Çalışmıyor ( )

Gelir Düzeyiniz:

2000-3000 ( ) 3001-4000 ( ) 4001-5000 ( ) 5001-6000 6001 ve Üzeri ( )

Algıladığınız İş Yoğunluğunuz: Düşük ( ) Orta ( ) Çok

1. Hobi bahçeniz olsun ister miydiniz?

( ) Evet

( ) Hayır

( ) Belki

2. Hobi Bahçeniz olsaydı kullanım amacınız ne olurdu? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz);

( ) Hobi olarak zirai ürün yetiştirmek

( ) Şehrin yoğun ve yorucu ortamından uzaklaşmak

( ) Ailemle iyi vakit geçirmek (çocuk oyun alanı, aile bireyleri ile sohbet edebilmek, vb.)

( ) Tarımsal ürün yetiştirerek kazanç sağlamak

( ) Diğer

3. Hobi bahçeniz olsaydı kimlerin kullanmasını isterdiniz?

( ) Sadece Ben

( ) Ben ve Eşim

( ) Ailecek

( ) Yakın arkadaşlarım

( ) Yakın Akrabalarım

4. Sizce hobi bahçelerinde güvenlik hizmeti olmalı mı?

( ) Evet

( ) Hayır

( ) Fikrim yok

5. Sizce hobi bahçelerinin şehir merkezine uzaklığı ne olmalı

( ) Şehir merkezine 10 km'den fazla uzak olmamalı

( ) Şehir merkezine 20 km'den fazla uzak olmamalı

( ) Şehir merkezine 30 km'den fazla uzak olmamalı

( ) Şehir merkezine 40 km'den fazla uzak olmamalı

6. Hobi bahçeniz olsaydı ulaşımını nasıl sağlamak isterdiniz?

( ) Kendi aracım ile

( ) Toplu taşıma ile

( ) Bisiklet ile

( ) Yürüyerek

7. Hobi bahçesinin alan büyüklüğü sizin için hangi aralıkta olmalıdır?

( ) 20-40 m² ( ) 40-60 m²

( ) 60-80 m² ( ) 80-100 m²

- 8. Hobi bahçeniz olsaydı yolunun nasıl olmasını isterdiniz?**
 Toprak yol
 Parke taş döşeli yol
 Ahşap bahçe yolu
 Asfalt yol
 Kauçuk kaplı yol (Tartan Zemin)
- 9. Daha önce bahçe bitkileri yetiştiriciliği yaptınız mı?**
 Evet
 Hayır
 Fikrim yok
- 10. Daha önce peyzaj bitkileri yetiştiriciliği yaptınız mı?**
 Evet
 Hayır
 Fikrim yok
- 11. Hobi bahçelerinde yetiştireceğiniz bitkilerde kimyasal ilaç, hormon kullanır mıydınız?**
 Evet
 Hayır
 Fikrim yok
- 12. Hobi bahçeniz olsaydı orada yetiştireceğiniz ürünler için uzman yardımı alırmıydınız?**
 Evet
 Hayır
 Fikrim yok
- 13. Hobi bahçeniz olsaydı ziraat mühendislerinden ve peyzaj mimarlarından yardım almak ister miydiniz?**
 Evet
 Hayır
 Fikrim yok
- 14. Hobi bahçeniz olsaydı o alanı yöneten bir yönetim olsun ister miydiniz?**
 Evet
 Hayır
 Fikrim yok
- 15. Hobi bahçeniz olsaydı ne kadar sıklıkla giderdiniz?**
 Hergün
 Hafta sonları
 Hafta içleri
 Fırsat buldukça, ayda birkaç kez
- 16. Hobi bahçeniz olsaydı ne kadar süre geçirirdiniz?**
 0-2 saat
 3-5 saat
 6-8 saat
 Gün boyu
- 17. Hobi bahçeniz olsaydı hangi aylarda daha sık kullanırdınız?**
 Mart-Mayıs
 Temmuz- Eylül
 Ekim-Aralık
 Ocak-Şubat
- 18. Hobi bahçeniz olsaydı konaklama kulübeniz olsun istermiydiniz?**
 Evet
 Hayır
 Fikrim yok

- 19. Hobi bahçeniz olsaydı çevrelenmesinin nasıl olmasını isterdiniz?**
- Taş, beton duvar
  - Tel örgü
  - Bitkilendirme
  - Yapısal ve bitkilendirme
- 20. Hobi bahçeniz olsaydı aşağıdaki hangi tesislerin olmasını isterdiniz?**
- Spor Sahaları
  - Çocuk Oyun Alanları
  - Ortak Dinlenme Alanı
  - Ortak Depo Alanı
  - Yönetim Birimi
  - Güvenlik Birimi
  - Otopark
  - Diğer (Olmasını istediklerinizi yazınız):
- 21. Hobi bahçeniz olsaydı sizi psikolojik olarak olumlu katkı sağlayacağını düşünür müsünüz?**
- Evet
  - Hayır
  - Fikrim yok
- 22. Sizce Hobi bahçesinde vakit geçirmek aile ve yakın çevre ile ilişkilerde olumlu etki yapar mı?**
- Evet
  - Hayır
  - Fikrim yok
- 23. Hobi bahçeniz olsun ister miydiniz?**
- Evet
  - Hayır
  - Belki
- 24. Hobi Bahçeniz olsaydı kullanım amacınız ne olurdu? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz);**
- Hobi olarak zirai ürün yetiştirmek
  - Şehrin yoğun ve yorucu ortamından uzaklaşmak
  - Ailemle iyi vakit geçirmek (çocuk oyun alanı, aile bireyleri ile sohbet edebilmek, vb.)
  - Tarımsal ürün yetiştirerek kazanç sağlamak
  - Diğer
- 25. Hobi bahçeniz olsaydı kimlerin kullanmasını isterdiniz?**
- Sadece Ben
  - Ben ve Eşim
  - Ailecek
  - Yakın arkadaşlarım
  - Yakın Akrabalarım
- 26. Sizce hobi bahçelerinde güvenlik hizmeti olmalı mı?**
- Evet
  - Hayır
  - Fikrim yok
- 27. Sizce hobi bahçelerinin şehir merkezine uzaklığı ne olmalı**
- Şehir merkezine 10 km'den fazla uzak olmamalı
  - Şehir merkezine 20 km'den fazla uzak olmamalı
  - Şehir merkezine 30 km'den fazla uzak olmamalı
  - Şehir merkezine 40 km'den fazla uzak olmamalı
- 28. Hobi bahçeniz olsaydı ulaşımını nasıl sağlamak isterdiniz?**
- Kendi aracım ile
  - Toplu taşıma ile

- ( ) Bisiklet ile
( ) Yürüyerek
- 29. Hobi bahçesinin alan büyüklüğü sizin için hangi aralıkta olmalıdır?**
( ) 20-40 m² ( ) 40-60 m²
( ) 60-80 m² ( ) 80-100 m²
- 30. Hobi bahçeniz olsaydı yolunun nasıl olmasını isterdiniz?**
( ) Toprak yol
( ) Parke taş döşeli yol
( ) Ahşap bahçe yolu
( ) Asfalt yol
( ) Kauçuk kaplı yol (Tartan Zemin)
- 31. Daha önce bahçe bitkileri yetiştiriciliği yaptınız mı?**
( ) Evet
( ) Hayır
( ) Fikrim yok
- 32. Daha önce peyzaj bitkileri yetiştiriciliği yaptınız mı?**
( ) Evet
( ) Hayır
( ) Fikrim yok
- 33. Hobi bahçelerinde yetiştireceğiniz bitkilerde kimyasal ilaç, hormon kullanır mıydınız?**
( ) Evet
( ) Hayır
( ) Fikrim yok
- 34. Hobi bahçeniz olsaydı orada yetiştireceğiniz ürünler için uzman yardımı alır mıydınız?**
( ) Evet
( ) Hayır
( ) Fikrim yok
- 35. Hobi bahçeniz olsaydı ziraat mühendislerinden ve peyzaj mimarlarından yardım almak ister miydiniz?**
( ) Evet
( ) Hayır
( ) Fikrim yok
- 36. Hobi bahçeniz olsaydı o alanı yöneten bir yönetim olsun ister miydiniz?**
( ) Evet
( ) Hayır
( ) Fikrim yok
- 37. Hobi bahçeniz olsaydı ne kadar sıklıkla giderdiniz?**
( ) Her gün
( ) Hafta sonları
( ) Hafta içleri
( ) Fırsat buldukça, ayda birkaç kez
- 38. Hobi bahçeniz olsaydı ne kadar süre geçirirdiniz?**
( ) 0-2 saat
( ) 3-5 saat
( ) 6-8 saat
( ) Gün boyu
- 39. Hobi bahçeniz olsaydı hangi aylarda daha sık kullanırdınız?**
( ) Mart-Mayıs
( ) Temmuz- Eylül
( ) Ekim-Aralık
( ) Ocak-Şubat

40. Hobi bahçeniz olsaydı konaklama kulübeniz olsun ister miydiniz?

- Evet
 Hayır
 Fikrim yok

41. Hobi bahçeniz olsaydı çevrelenmesinin nasıl olmasını isterdiniz?

- Taş, beton duvar
 Tel örgü
 Bitkilendirme
 Yapısal ve bitkilendirme

42. Hobi bahçeniz olsaydı aşağıdaki hangi tesislerin olmasını isterdiniz?

- Spor Sahaları
 Çocuk Oyun Alanları
 Ortak Dinlenme Alanı
 Ortak Depo Alanı
 Yönetim Birimi
 Güvenlik Birimi
 Otopark
 Diğer (Olmasını istediklerinizi yazınız):

43. Hobi bahçeniz olsaydı sizi psikolojik olarak olumlu katkı sağlayacağını düşünür müsünüz?

- Evet
 Hayır
 Fikrim yok

44. Sizce Hobi bahçesinde vakit geçirmek aile ve yakın çevre ile ilişkilerde olumlu etki yapar mı?

- Evet
 Hayır
 Fikrim yok

EK3: Üçüncü grup ölçek ifadeleri

Anket 3 (Hobi Bahçesinin Uzman Personel Değerlendirmesi Ölçeği)

BÖLÜM I: Demografik Bilgiler

Cinsiyetiniz: Kadın ( ) Erkek ( )

Yaşınız:

18-28 ( ) 29-39 ( ) 40-49 ( ) 50-59 ( ) 60 ve Üzeri ( )

Medeni Hal: Bekar ( ) Evli ( )

Çocuk Sayınız:

1-2 ( ) 3-4 ( ) 4 ve Üzeri ( )

Mesleğiniz:

Peyzaj Mimarı ( )

Ziraat Mühendisi ( )

Mimar ( )

Şehir Bölge Plancısı ( )

Orman Mühendisi ( )

Mühendisi ( )

Jeofizik Mühendisi ( )

İnşaat Mühendisi ( )

Gelir Düzeyiniz:

2000-3000 ( ) 3001-4000 ( ) 4001-5000 ( ) 5001-6000 6001 ve Üzeri ( )

1. *Hobi bahçeleri kimler tarafından kurulmalıdır.*

- ( ) Yerel Yönetimler
- ( ) Belediyeler
- ( ) Üniversiteler
- ( ) Bireyler
- ( ) Dernekler

2. *Mülkiyet ve Ücreti*

- ( ) Belirli sürelerce kiralanmalıdır ve ücretli olmalıdır
- ( ) Satılabilir
- ( ) Belirli sürelerce ücretsiz tahsis edilmelidir

3. *Hobi bahçesinin yönetimi*

- ( ) Yerel yönetim/belediye tarafından yönetilmelidir
- ( ) Hobi bahçesi kullanıcıları tarafından oluşan yönetim tarafından yönetilmelidir
- ( ) Özelleştirilerek uzman firmalar tarafından yönetilmelidir

4. *Bulunması gereken tesisler*

- ( ) Yürüyüş yolu
- ( ) Spor alanı
- ( ) Oyun Parkı
- ( ) Otopark
- ( ) Kafeterya
- ( ) Mescit

5. *Hobi bahçesi lokasyonu (birden fazla seçenek işaretlenebilir);*

- ( ) Kent içinde olmalıdır
- ( ) Kent bitişiğinde olmalıdır.
- ( ) Kente uzaklığı 10 km'den fazla olmamalıdır
- ( ) Kente uzaklığı 20 km'den fazla olmamalıdır
- ( ) Kente uzaklığı 30 km'den fazla olmamalıdır

6. *Hobi bahçesi alan büyüklüğü (birden fazla seçenek işaretlenebilir);*

- ( ) 20-50m² olmalıdır
- ( ) 50-100m² olmalıdır
- ( ) 100-150m² olmalıdır
- ( ) 150-200m² olmalıdır

7. *Hobi bahçelerinde bulunan yapı;*

- ( ) Bungalov tipi 2-4m²'lik alana sahip yapı olmalıdır
- ( ) Prefabrik tipi konaklanabilir yapı olmalıdır
- ( ) Betonarme yapı olmalıdır.

- 8. Hobi bahçelerinin su kaynağı**
 Su depoları ile sağlanmalıdır
 Kaynak suyu kullanılmalıdır
 Şehir su şebekeleri ile beslenmelidir
- 9. Yetiştirilecek bitkiler (birden fazla seçenek işaretlenebilir);**
 Süs bitkisi yetiştirilmelidir
 Sebze yetiştirilmelidir
 Meyve yetiştirilmelidir
 Tahıl yetiştirilmelidir
- 10. Hobi bahçesi eğim aralığı;**
 % 0-2
 % 3-4
 % 5-6
 % 7'den fazla
- 11. Hobi bahçelerinin tarım arazisi sınıfı;**
 I. Sınıf tarım arazisi olmalıdır
 II. Sınıf tarım arazisi olmalıdır
 III. Sınıf tarım arazisi olmalıdır
 IV. Sınıf tarım arazisi olmalıdır
- 12. Hobi bahçesinin konumu (birden fazla seçenek işaretlenebilir);**
 Kent içi yeşil alan dağılımına uygun olmalıdır
 Kent içi yeşil alanların mekânsal bütünlüğüne dikkat edilerek konumlandırılmalıdır
 Kent dışında olmalıdır
- 13. Seçilen alan etrafında (birden fazla seçenek işaretlenebilir);**
 Mezarlık olmamalı
 Bataklık olmamalı
 Maden sahası olmamalı
 Fabrika/sanayi işletmesi olmamalı
 Otoyol/Otoban olmamalı
- 14. Hobi bahçeleri kent imar planlarında yer almalıdır**
 Evet
 Hayır
 Fikrim yok
- 15. 3194 sayılı imar kanuna göre kentte kişi başı 10m² hobi bahçesi ayrılmalıdır.**
 Katılıyorum
 Katılmıyorum
 Fikrim yok
- 16. Hobi bahçelerinin ekosisteme etkisi uzman görüşü ile değerlendirilmelidir**
 Evet
 Hayır
 Fikrim yok
- 17. Hobi bahçelerine yönelik yönetmelik (birden fazla seçenek işaretlenebilir);**
 Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tarafından yapılmalı
 Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından yapılmalı
 Orman ve Su İşleri Bakanlığı tarafından yapılmalı
 Belediyeler tarafından yapılmalı
 Yukarıdaki kurumların kendi arasında oluşan bir komisyonla yapılıp her bakanlık ve kurumun yönetmeliklerine eklenmeli ve belediyeler tarafından yürütülmeli
- 18. Bitki yetiştiriciliği insanı psikolojik olarak rahatlatmaktadır**
 Katılıyorum
 Katılmıyorum
 Fikrim yok

19. Hobi bahçelerinde yetiştirilen bitkiler kentin aktif yeşil alan oranını arttırır

- Katılıyorum
 Katılmıyorum
 Fikrim yok

20. Hobi bahçeleri kentin ekosistemine ve iklimine olumlu etki yapar

- Katılıyorum
 Katılmıyorum
 Fikrim yok

21. Hobi bahçeleri komşuluk ilişkilerini geliştirir ve toplumsal barışı güçlendirir

- Katılıyorum
 Katılmıyorum
 Fikrim yok

22. Hobi bahçesi kentleşmenin sınırını çizer ve doğal ortam tahribatını azaltır

- Katılıyorum
 Katılmıyorum
 Fikrim yok

EK4: Merkezefendi Belediyesi Emlak ve İstimlak Müdürlüğü Hobi Bahçesi İlan

Bahçelievler Mah. No: 8 adresinde Merkezefendi Belediyesi tarafından yapılan 101 adet hobi bahçesi şartname dahilinde kura yolu ile 2 (iki) yıllığına tahsis edilecektir.

KURAYA KATILMA ŞARTLARI:

Kuraya katılmak isteyenler;

a) Başvuru dilekçesi

b) Denizli Merkezefendi Belediyesi sınırları içinde oturduğuna ilişkin Nüfus Müdürlüğünden ya da muhtarlıktan tasdikli ikametgâh belgesi, nüfus cüzdan sureti ve Nüfus Müdürlüğünden alınacak Vukuatlı nüfus kayıt örneği,

c) Başkası adına katılmak isteyenler noterden tasdikli usulüne uygun düzenlenmiş vekaletname,

d) 2 adet fotoğraf e) 1- Varsa 1. Derece şehit yakını veya gazi olduğunu gösterir belge

2- Engelli raporu gösterir belgesi 40 yaşını aşmış olan kişilerin başvuruları kabul edilecektir.

1-Kuraya katılım için 03/10/2016 tarihi ile 14/10/2016 tarihi mesai bitimine kadar müracaat edilebilecektir.

2-Kura çekilişi 20/10/2016 günü, saat 15:00'da Merkezefendi Belediyesi Encümen Toplantı Salonunda yapılacaktır.

HOBİ BAHÇESİ TAHSİS ŞARTLARI

Bahçelievler Mah. No: 8 adresinde Merkezefendi Belediyesi tarafından yapılan 101 adet hobi bahçesi kura yolu ile 2 (iki) yıllığına tahsis edilecektir.

HOBİ BAHÇESİ TAHSİS ÜCRETİ

Bir adet hobi bahçesi ücreti yıllık 600,00-TL+ KDV

HOBİ BAHÇELERİNE BAŞVURU SIRASINDA İSTENİLECEK BELGELER ŞUNLARDIR

a) Başvuru dilekçesi,

b) Nüfus cüzdanı fotokopisi,

c) 2 adet fotoğraf

ç) Merkezefendi Belediyesi sınırları içerisinde oturduğuna dair ikametgâh belgesi

d) 1- Varsa

1. Derece şehit yakını veya gazi olduğunu gösterir belge

2- Engelli raporu gösterir belgesi 40 yaşını aşmış olan kişilerin başvuruları kabul edilecektir.

2-Kuraya katılım için 03/10/2016 tarihi ile 14/10/2016 tarihi mesai bitimine kadar müracaat edilebilecektir.

3-Kura çekilişi 20/10/2016 günü, saat 15:00'da Merkezefendi Belediyesi Encümen Toplantı Salonunda yapılacaktır.

TAHSİS SÜRESİ VE ÖDEMELER

1- 01/11/2016-15/11/2016 tarihleri arası tahsis sözleşmesi yapılacaktır. Aksi takdirde, hak sahibi olunmayacaktır.

2-Tahsis süresinin başlangıç tarihi 01/11/2016 tarihi olup, tahsis süresi bu tarihten itibaren 01/11/2018 tarihine kadardır. Süre bittikten sonra Merkezefendi Belediyesi yeni bir Encümen kararı ile uzatılabilir ya da yeniden kura ile tahsis işlemi yapılabilir.

3- Tahsis için belirlenen ücret; ilk taksit sözleşmenin yapıldığı ay içerisinde ödenmek üzere peşinat dâhil toplam 5 eşit taksitte yapılacaktır. Taksitler sözleşme yapılan ayı takip eden aylarda devam edip, ilgili ayın son gününe kadar peşin olarak Merkezefendi Belediye veznelerine makbuz karşılığı ödenecektir. (İlk taksitin ödenmesi, sözleşmenin yapıldığı 2016 yılı Kasım ayı olup, diğer ödemeler, Aralık ile 2017 yılı Ocak, Şubat, Mart, aylarında yapılacaktır.) 2. Yılın taksiti 01/11/2017 tarihinde başlayıp 5 eşit taksitle yatacağıdır.

Taksitlerin ödenmemesi halinde tahsis işlemi iptal edilecektir. Ödemelerin zamanında yapılmaması halinde 6183 sayılı yasa hükümleri gereğince gecikme zammı ödenir.

4-Tahsis edilen yerler mevcut haliyle teslim edilecek ve tahsis süresi sonunda sağlam ve eksiksiz olarak teslim alınacaktır. Kullanımdan doğan bir zarar varsa, tahsis sahibi tarafından yaptırılacaktır. Aksi takdirde Belediye tarafından yaptırılarak bedeli tahsis sahibinden alınacaktır.

HOBİ BAHÇELERİNİN TAHSİSİNE İLİŞKİN USUL VE ESASLAR

a) Hobi bahçesi tahsis talebinde bulunacak kişilerin, Merkezefendi İlçesinde ikamet ediyor ve 40 yaşını aşmış olmaları gerekmektedir.

b) Hobi bahçesi tahsisi, Merkezefendi Belediyesi sınırları içerisinde ikamet eden 40 yaşını aşmış olan kişilerin başvuruları arasından Encümen huzurunda kura usulü ile yapılacaktır.

c) Hobi bahçesi aynı adreste ikamet eden kişilerden sadece bir kişiye tahsis edilir. ç) Belediye personeline ve birinci derece yakınlarına hobi bahçesi tahsis edilmeyecektir. d) Hobi bahçelerinin % 10'u engelli ve birinci derece şehit yakınlarına ayrılacaktır. Engelli ve birinci derece şehit yakınları için % 10 oranında ayrılan hobi bahçelerinin tahsisi, bu şartlarda başvuru yapanlar arasından ayrı bir kura ile belirlenecektir.

e) Belediye, toplam hobi bahçelerinin % 20 si kadarını kendi uhdesinde tutabilir. Bu % 20 oranındaki hobi bahçelerini, ihtiyaç halinde ve kamu yararını gördüğü durumlarda gerçek ve tüzel kişilere encümen kararı ile tahsis edebilir.

f) Bahçe tahsis edilen kişinin ölümü halinde, 1. Derece yakını (anne, baba, eş ve çocuklar) bir sonraki tahsis dönemine dek kullanır. Birinci dereceden akrabalar bahçeyi kullanmak istemezlerse, bahçenin kullanım hakkı yeni kullanıcıya tahsis edilmek üzere Belediyeye geçer.

g) Tahsisler kura yöntemi ile gerçekleştirilir.

h) Hobi bahçeleri, belirli süreler ile tahsis edilir. Tahsis işlemi mülkiyet hakkı doğurmaz. Tahsis süresinin bitiminde, ihtara gerek olmaksızın bitki, ot artığı vb. her türlü atık temizlenmiş ve kulübeler boşaltılmış olarak Emlak İstimlak Müdürlüğüne teslim edilir.

ı) Hobi bahçesini kullanım hakkı devredilemez, hobi bahçesi başkasına kiralanamaz. Hobi bahçesini adına tahsis edilen kişi haricindeki şahıslar kullanamaz.

i) Hobi bahçesinin tahsisinde, şehit yakınlarına ve gazilere öncelik tanınır, tahsisin yapılması halinde şehit yakınları (anne, baba, eş, çocuklar) ve gazilerden katılım payı % 50 olarak alınır.

j) Hobi bahçesi tahsisi yapıldıktan sonra kullanım hakkından vazgeçenlerin yatırdığı bedel iade edilmez. Yerine yedek listeden davet edilenler hobi bahçesini kalan süre kadar kullanır. Bedeli kullandığı süre kadar hesaplanarak tahsil yapılır.

k) Hobi bahçesi kullanımı, 1+1 olmak üzere 2 yıldır. İstenirse Belediye Encümen kararıyla 3 yıl yapılabilir. Hobi Bahçelerinde kullanım ücreti Belediye Encümenince belirlenir. Encümenin belirlediği Hobi bahçesinin bedeli, kura çekiminden sonra şartnamede belirtildiği şekliyle sözleşmesi imzalanmadan önce Belediye vizesine yatırılması zorunludur. Aksi halde tahsis hakkı, hiçbir ihtara ve yasal yola başvurulmasına gerek kalmaksızın düşer.

l) Hobi bahçesi kullanıcılarından su kullanım ücreti ayrıca tahsil edilecektir.

HOBİ BAHÇELERİNİN KULLANIMINA İLİŞKİN USUL VE ESASLAR

1) Hobi bahçesi kullanıcısı, bu yönetmelikte yazılı kurallara uymak zorundadır.

2) Hobi bahçesi sahiplerine, hobi bahçesi kullanım belgesi verilir. Hobi bahçesine girişte, belge görevliler tarafından sorulduğunda gösterilmek zorundadır. Giriş belgesi olmayanlar hobi bahçelerine giremezler.

3) Misafir girişleri; bahçe sahipleri kendileri bahçede oldukları zamanlarda misafirlerini kapıya bildirmek kaydı ile alabilirler.

4) İki komşu bahçe kullanıcısı anlaşsalar dahi, bahçeleri birleştiremez.

5) Bahçe kullanıcıları hobi bahçesini amacına uygun şekilde kullanmak, düzenli olarak ekim dikim faaliyetinde bulunmak, boş bırakmamak ve bahçeyi bakımlı tutmak yükümlülüğündedir.

6) Hobi bahçesinde dikim öncesi ve devamında çıkan yabancı otlar ve dikenlerin temizlenerek, bitkilere zarar vermesi ve diğer bahçelere yayılması önlenecektir.

7) Hobi bahçesinde sulama, diğer parsellere zarar vermeyecek ve yollara taşmayacak şekilde damlama sulama tekniğine uygun olarak yapılacaktır. Damlama sulama sistemi Belediyece örnek olarak yapılan sisteme uygun olarak ve aynı düzende yapılacaktır.

8) Hobi bahçelerine meyve ve süs ağacı dikmek yasaktır. Sadece tek yıllık bitkiler dikilecektir.

9) Hobi bahçelerine bahçe duvarı çekilemez, bahçelere inşaat yapılamaz. Parsellerde ve kulübelerde eklenti, değişiklik ve tadilat yapılamaz. Tadilat gerektiren hallerde, Merkezefendi Belediyesine yazılı olarak durumu bildirir. Görüntü kirliliği oluşturacak her türlü girişim yasaktır.

10) Bahçe sahibi kendi bahçesinde bulunan tesisat arızalarını kendi yapacak veya yaptıracaktır.

11) Hobi bahçesi içinde bulunan kulübelerin korunması tahsis sahiplerine ait olup; tahsisten sonra meydana gelebilecek her türlü hasardan tahsis sahibi sorumludur. Tahsisten sonra oluşacak hasarlar tahsis sahibi tarafından Belediyenin denetiminde projesine uygun olarak düzeltilenektir.

12) Hobi bahçesi kullanıcıları, çöplerini düzenli olarak belirtilen yerlere boşaltmak, bahçe ve çevre temizliğine özen göstermek zorundadır. Çıkan çöpler bekletilmeden gösterilen yerlere bırakılacaktır.

13) Hobi bahçesi kullanıcıları, diğer bahçe kullanıcılarını rahatsız edecek her türlü davranıştan kaçınmak zorundadır.

14) Hobi bahçesi hizmet süreleri kış aylarında sabah 7:00 – Akşam 20:00 yaz aylarında sabah 7:00 – Akşam 23:00 saatleri arasında olacaktır. Hobi bahçelerinde gece kalınması yasaktır, hobi bahçesi kış aylarında saat 20:00 yaz aylarında 23:00'da boşaltılacaktır.

15) Hobi bahçelerinde tarım ilacı ve suni gübre kullanılmadan üretim yapılacaktır. Gübreleme yapılması gereken hallerde ise, Park ve Bahçeler Müdürlüğünün görüşü alınarak uygulama yapılacaktır.

16) Bitkilerde meydana gelebilecek hastalık ve zararlılarla mücadele konusunda, Park ve Bahçeler Müdürlüğünden görüş alınarak gerekli tedbirler alınacak, bu hastalık ve zararlıların diğer parsellere yayılımı engellenecektir.

17) Hobi bahçesi kullanıcıları, bahçe sınırları içerisinde kümes v.s yapamaz ve diğer evcil hayvanları barındıramaz.

18) Bahçe kullanıcıları, hobi bahçesi personelinden özel işleri için hizmet talep edemez.

19) Hobi bahçelerine alkollü gelinmesi, alkol getirilmesi ve içilmesi, her türlü mangal yakılması yasaktır. Bu davranışların herhangi birinde bulunanların bahçe tahsis hakları iptal edilir.

20) Bahçe içerisinde reklam içeren afiş, branda vb. malzemeler kullanılamaz ve ticari amaçlı faaliyetlerde bulunulamaz.

21) Pankartlar ve çirkin görünüm arz eden çadır ve bezler görevliler tarafından kaldırılır.

22) Çatı üzerine malzeme konulamaz.

23) Hobi bahçelerinde kış ayları haricinde iki aydan daha uzun süre hiçbir işlem veya toprak işlemesi yapmayanların, ikinci uyarıyı takiben 10. (onuncu) günde tahsisleri iptal edilir.

24) Hobi bahçesinde bulunan kulübelere soba kurulamaz. 25) Kurallara uymayan kişilere ait tahsisler, Encümen Kararı ile iptal edilir. Bu kararın ilgiliye tebliğinden itibaren iptal edilen hobi bahçesi 10 (on) gün içerisinde tahliye edilmediği takdirde zabıta marifetiyle tahliye edilir. Tahsisi iptal edilenler peşin yatırmış oldukları ücretin iadesi için talepte bulunamazlar. Tahsisi iptal edilen hobi bahçesi; talep sahiplerine yedek sırasına göre tahsis edilecek olup, yeni kullanıcılar hobi bahçesini kalan süre kadar kullanabilecektir. Ücreti ise kalan süre kadar peşin olarak tahsil edilecektir. Bu kişiler hakkında da yönetmeliğin ilgili maddeleri uygulanacaktır.

26) Hobi bahçesi sınırları içerisinde, meydana gelebilecek adli olaylara, Belediye Zabıtası tarafından müdahale edilecektir.

27) Hobi bahçelerinin bitki denetimi; Park ve Bahçeler Müdürlüğü tarafından yapılır. 28) Hobi bahçelerinin İdari uygulaması Emlak İstimlak Müdürlüğü tarafından yürütülür.

29) Bu yönetmeliğin uygulanması ile ilgili olarak her türlü işlemlerin ve maddelerindeki her türlü değişikliğin yapılabilmesi için Belediye Encümenine yetki verilmesi

TAHSİSİN İPTALİ

1- Hobi bahçesinde yer tahsis sahiplerinden;

a) Tahsis ücretini Belediyenin yazılı uyarısına rağmen ödemeyen

b) Hobi bahçelerinde kış ayları haricinde iki aydan daha uzun süre hiçbir işlem veya toprak işleme yapmayanların, ikinci uyarıyı takiben 10. (onuncu) günde tahsisleri iptal edilir.

c) Hobi bahçesinin bedeli kura çekiminden itibaren 10 (on) gün içinde ve tahsis sözleşmesi imzalanmadan önce Belediye veznesine yatırılması zorunludur. Aksi halde tahsis hakkı, hiçbir ihtara ve yasal yola başvurulmasına gerek kalmaksızın düşer.

d) Tahsis sahipleri, tahsisin iptaline ilişkin kararın kendilerine tebliğinden itibaren hobi bahçesini on gün içinde tahliye etmeye mecburdur. Bu süre sonunda tahliye edilmeyen yerler, Belediye zabıtası tarafından tahliye ettirilir.

e) Tahsisi iptal edilenlere, iptale ilişkin Belediye encümeni kararını takip eden bir yıl içinde doğrudan veya dolaylı olarak yeniden tahsis yapılamaz.

f) Tahsisi sona eren ya da iptal edilenlerin hobi bahçesinde bulunan kulübesinin anahtarını ilgili Belediyeye teslim etmek zorundadır.

DİĞER HUSUSLAR

1- Vatandaşın tahsisli yeri, mevcut yerleşim krokisine göre çekilecek kura sonucunda belirlenecektir.

2- Tahsis protokolünün uygulanmasından doğabilecek anlaşmazlıklar önce Belediye Encümeninde görüşülecektir. Anlaşmazlıkların çözümlenememesi halinde Denizli Mahkemeleri ve İcra Daireleri yetkilidir.

3- Tahsis edilecek hobi bahçesindeki kulübelerin numaraları ve yerleri toplanacak olan müracaatlardan sonra Emlak ve İstimlak Müdürlüğüne belirlenecektir.

4- Hobi bahçelerinin bitki denetimi; Park ve Bahçeler Müdürlüğü tarafından yapılır.

5- Hobi bahçelerinin İdari uygulaması; Emlak İstimlak Müdürlüğü tarafından yürütülür. 6- Bu yönetmeliğin uygulanması ile ilgili olarak her türlü işlemlerin ve maddelerindeki her türlü değişikliğin yapılabilmesi için Belediye Encümenine yetki verilmesi” (Hobi bahçesine ilişkin usul ve esaslar belediyeden temin edilmiştir.)

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Seçil ÇELİK

Doğum Yeri ve Yılı : Afyonkarahisar, 1984

Medeni Hali : Evli

Yabancı Dili : İngilizce

E-posta : secil.clk@gmail.com.tr

Eğitim Durumu

Lise : Denizli Anadolu Lisesi, 2001

Lisans : Gazi Üniversitesi, Mimarlık Mühendislik Fakültesi, Şehir Bölge Planlama

Mesleki Deneyim

BHA Planlama 2009-2010

Artı Gayrimenkul Değerleme 2011-2012

PlanTürk Planlama 2012-2015

CLK TUR Gayrimenkul A.Ş. 2015-...(halen)